

DOKTORI ÉRTEKEZÉS

**Az iskolai honvédelmi nevelés a szocialista
hazafiságra nevelés rendszerében**

**/ A rüszkei általános iskola honvé-
delmi nevelőmunkájának elemzése. /**

Bakacsi Géza

S z e g e d

1982.

Nem elég jóra vágyni:
a jót akarni kell!
És nem elég akarni:
de tenni, tenni kell!

Nem elég - a Világért!
Több kell - a nemzetért!
Nem elég a Hazáért!
Több kell most: népedért!

/ Váci Mihály /

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
B E V E Z E T Ó	
I. A HONVÉDELMI NEVELÉS HELYE A NEVELÉS RENDSZERÉBEN . . .	4
1. A világnézet formálódása	4
a./ Az általános iskola világnézeti nevelésének feladatai és jellemző sajátosságai	7
b./ Az 1978-as Nevelési és oktatási terv által meg- határozott feladatok	8
c./ A világnézet és erkölcs kapcsolata	10
d./ A hazafiságnak internacionalizmusnak és honvé- delmi nevelésnek a világnézeti és erkölcsi ne- veléssel való kapcsolata	13
e./ A honvédelmi nevelés fő jellemzői	17
2. A család szerepe a hazafiságra és honvédelemre ne- velésben	18
3. Az intézményes nevelés szerepe a hazafiságra és honvédelemre nevelésben	22
a./ Az óvoda szerepe a honvédelmi nevelés, a haza- fias érzés alapozásában	23
b./ Az iskola szerepe a honvédelmi nevelésben . . .	24
b/1. Az iskola lehetőségei a honvédelmi ne- velésben	26
b/2. Tantárgyi követelmények	29

	Oldal
c./ A honvédelmi nevelés módszertani kérdéseiről	34
d./ Az általános iskolai nevelési és oktatási terv a honvédelmi nevelésről, kapcsolatairól, cél és feladatrendszeréről	40
e./ A tanulók szocialista hazafiságra, proletár internacionalizmusra és honvédelemre nevelésének lehetőségei a napközi otthonban . . .	52
4. Honvédelmi nevelésünk hatékonyságát befolyásoló tényezők	58
II. AZ ISKOLAI HONVÉDELMI NEVELÉST SEGÍTŐ TÉNYEZŐK . .	58
1. A fegyveres szervek lehetőségei és feladatai az általános iskolai nevelésben	58
a./ A fegyveres szervek és a pedagógus közösség kapcsolata	61
b./ A fegyveres szervek és az osztályfőnök kapcsolata	62
c./ A fegyveres szervek és a szaktanárok kapcsolata	63
d./ A fegyveres szervek szerepe a gyakorlati készségek alapozásában	64
e./ A fegyveres szervek szerepe a honvédelemre előkészítő szervezeti formákban	65
f./ A fegyveres szervek és az Uttörő Gárda . . .	66
g./ A fegyveres szervek képviselőinek személyes jelenlétéről	95

2. A fegyveres szervek lehetőségei és feladatai az általános iskolán kívüli honvédelmi jellegű tevékenységi formák működtetésben	98
a./ Harci túrák	98
b./ Honvédelmi szakkörök, klubok	99
III. A HONVÉDELMI NEVELÉS ISKOLAI DOKUMENTUMAI	102
IV. RÖSZKE KÖZSÉG ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN FOLYÓ UTTÖRŐ HATÁRŐR MUNKA	107
1. A határőr órs részvétele a honvédelmi nevelésben	107
2. A honvédelmi nevelés rendszere egy határőr község - Röszeke - általános iskolájában	144
a./ Szakasztalálkozó	144
b./ Technikai bemutatók	146
c./ Határőr vetélkedő / és a B program/	147
d./ Uttörő és kisdobos avatás	148
e./ Keresd a határsértőt.	153
f./ A csapatzászló ünnepe	155
g./ Ujonec eskü, leszerelés	156
h./ Táboraizások	157
i./ Nyílt határőr nap	167
j./ Bevonulási terv	167
k./ Megemlékezések, csapatünnepek	170
l./ Névadók, hőstük, példaképek	176
m./ Vendégeink	184
n./ Határőr község.	185

	Oldal
o./ A film és a honvédelmi nevelés kapcsolata- tának lehetőségei	186
p./ Kapcsolat a fegyveres szervek képviselőivel	187
r./ Járőrversenyek, szemlék	188
ÖSSZEFOGLALÁS	226
FELHASZNÁLT IRODALOM	

B E V E Z E T Ő

Szocialista hazánk érdekei megkövetelik, hogy a mai fiatalok olyan nevelésben részesüljenek, amelynek segítségével vállalják és végre tudják hajtatni a tanulás, az építés, a munka minden feladatát, de ha úgy szükséges - fegyverrel a kézben képesek megvédeni hazájukat, az elért eredményeket, vívmányokat. Mindez nagy felelősséget ró mindazon szervekre és személyekre, amelyek és akik a felnövekvő generáció nevelésével foglalkoznak.

Elengedhetetlenül szükséges, hogy már az általános iskolában megkezdjük az életkori sajátosságoknak megfelelő hazafias és honvédelmi nevelést, megteremtjük az alapot, előképzést.

A gyermekmozgalom sajátos helyet foglal el azon tömegszervezetek és szervek között, amelyek az ifjúság nevelésével foglalkoznak. A gyermekek általános iskolás korukban a leginkább fogékonyak és érdeklődők. Tekintélyes részük uttörő, ez által a tanítási órán kívül is mód nyílik a gyermekek hazafias szellemének alakítására, befolyásolására. Ez a sajátosság még hatványozza az uttörőszervezet felelősségét a honvédelmi nevelésben.

Ha az iskola és az uttörő mozgalom ilyen nagy hatású, vajon a nevelési gyakorlat a társadalom által támogatott igények megvalósításának irányába halad-e, s van-e előrelépés, számbavehető eredmény? A kérdés felvetődésénél számolnunk kell azzal, hogy a ránk bízott ifjúság milyen mértékben akar és milyen mértékben képes szocialista hazánk felemelkedéséért tevékenykedni, mennyire érzi sajátjának és valós feladatnak a szocializ-

mus védelmét, egyszerűbben megfogalmazva: mi van a fejekben és a szivekben.

A szocializmus építése és védelme egymást kölcsönösen feltételező feladat.

Nem nélkülözheti az érzelmi kötődést, az értelmi ragaszkodást, - azt az akaratot, elhatározást, amihez értelme, érzelme húzza, azért cselekszik is, tevékenykedik is. S ez a tevékenység kétoldalú: építő és védő egyaránt.

A honvédelmi nevelés tartalma közvetlen függvénye az általános történelmi helyzet alakulásának. Világosan kell látni a világméretű osztályharc jelenlegi állását, a békés egymás mellett élés elvét és gyakorlatát, a nemzetközi síkon folyó gazdasági, kulturális és eszmei harcot a társadalmi haladás és reakció erői között.

Ifjúságunk részére e küzdelemben nem közömbös, hogy milyen mélyen éli át a ráháruló kötelezettséget. A szocializmus rendszerétől idegen a háború, hiszen a szocialista társadalom erőinek gyarapodása csak békés körülmények között oldható meg. A ránk kényszerített háborus feszültséggel, az agresszió különböző formáival azonban számolnunk kell, a háborús úszításra csakis a szocializmus hazai és nemzetközi erőinek állandó növelésével válaszolhatunk.

A fiatalok bevonulás kora 18 év. Így a honvédelmi kötelezettség közvetlenül az iskolára épül. A katonai szolgálat időtartama 18 hónap, és a bevonuló fiataloknak gyorsabban kell katonává válniuk, feladatokat ellátniuk. Képessé kell tenni őket a bonyolult technika elsajátítására, tehát

nemcsak fizikailag, hanem szellemileg is fel kell készíteni őket. Ez követelmény, ezért kell összehangolni az alkalmazott módszereket, nevelési eljárásokat.

A honvédelmi nevelés tartalma - körvonalaiban - nem ismeretlen a pedagógusok előtt. A szakfolyóiratok, szaklapok hasábjain számos tanulmány, cikk jelent meg erről. Ezek azonban nem törekedhettek a honvédelmi nevelés tartalmának és módszereinek komplex kifejtésére, mindössze a szocialista hazafiság és a honvédelem összefüggését, valamint a honvédelmi nevelés egy-egy lehetőségeit taglalták.

A honvédelmi nevelőmunka komplex osztályadalmi feladat. Megvalósítása az iskola, a gyermekmozgalom és fegyveres testület kapcsolatán alapszik.

A pedagógus személyes példája, őszinte hazaszeretete, lelkesedése fontos záloga a hazafiságra nevelésnek, a honvédelmi feladatokra történő felkészítésnek. A pedagógus meggyőződése, hite és lelkesedése ugyanúgy átragad tanítványaira, mint a gonoszság és embertelenség elleni gyűlölete. Meggyőződésünk szerint a szocialista szellemben történő nevelés éppen úgy nem nélkülözheti az értelmi és érzelmi ráhatások céltudatos alkalmazását, mint ahogyan az érzelmileg átélt és elfogadott ismereteknek is a tanulók tevékenységében kell megnyilvánulnia.

I. A HONVÉDELMI NEVELÉS HELYE A NEVELÉS RENDSZERÉBEN.

1. A világnézet formálódása.

A hazafiság, internacionalizmus és honvédelmi nevelés kérdéskörénél érintenünk kell a világnézeti nevelés tartalmi elemeit is, illetve abból kell kiindulnunk. Neveléstudományi szakembereink a világnézeti nevelésnek más-más szerepet tulajdonítanak a nevelés főfeladatainak rendszerében.

Abban azonban mindannyian megegyeznek, hogy a világnézet formálása alapvető kérdése a szocialista pedagógiának. Az általános iskola kulcsszerepe a világnézet megalapozásában. Néhány lényeges szempontot emelünk ki, arra a kérdésre keresve a választ, hogy hogyan, miként alapozza meg az általános iskola a világnézetet, s hogyan kapcsolódnak mindezek a hazafiság és honvédelem tartalmi kérdéseivel.

" A világnézet a világról, az embert környező természeti és társadalmi jelenségekről és magáról az emberről alkotott legegyszerűsebb nézetek, elképzelések rendszerét értjük." / Ágoston; Neveléstudomány, Tankönyvkiadó Bp, 1970. 171.o./
Ez a definíció az ismeretcentrikus megközelítést sugallná, de a " nézetek rendszere " ettől többet mond. Mégpedig azt, hogy a világnézet nem csupán ismeret, de magában foglalja - a kialakulás folyamatában, és későbbi hatásában - a valósághoz fűződő aktív, cselekvő kapcsolatot, a tevékenységet és magatartást is. A világnézet tehát eszmerendszer, amely meggyőződéssé vált, ugyanakkor a későbbi ismeretszerzés és tevékenység vezérlő motivuma is. Kialakulása folyamat, s ebben

a folyamatban a következő tényezők játszanak döntő szerepet:

- az egyéni / személyiségbeli-lényegi / sajátosságok,
- a mikro és makrokultúra hatásai,
- a céltudatos nevelés, képzés.

Bár a neveléstudományi szakemberek a nevelési fő feladatok megállapítása során külön területként említik, a tartalmi elemzéskor azonban kiderül, hogy egyikük sem tekintti különálló feladatnak, hanem a nevelési-oktatási folyamat mindig jelen levő, domináns elemének. Tehát a világnézet formálása a nevelés folyamatában nem különül el, hanem az iskolai munka során a nevelő-oktató tevékenység egészét átható szintetizáló elv, amely meghatározza a nevelés-oktatás tartalmát, módszereit és eszközeit is.

A szocialista iskolarendszer a dialektikus és történelmi materialista világnézet alapján neveli a tanulókat. A világnézet kialakításának alapfeltétele, hogy a tanulók igaz ismereteket szerezzenek a természetről és a társadalomról, s megszerzett tudásuk birtokában alakuló nézeteik összefüggéseiben, változásaiban, fejlődésében lássák a valóságot.

A világnézet kialakulása folyamat, amely tematikusan a következő fő szakaszokkal írható le:

- ismeretszerzés,
- nézet,
- meggyőződés,
- világnézet.

Az ismeretek forrása a saját, közvetlen, egyéni tapasztalatok.

talás, valamint a tantárgyak, tanórán és iskolán kívüli szervezeti formák és információk által közvetített tartalom.

Az elsajátított ismeretek a természeti, társadalmi törvényszerűségek alapján nézetekké rendeződnek. A nézet állásfoglalást is tartalmaz, vagyis a világ jelenségeihez kapcsolódó szubjektív és értékelő viszonyt. A meggyőződés fejlett gondolkodást, valamint a nézetek tudományosan igazolt rendszerével való érzelmi azonosulást jelent.

A világnézet mindezekre épülő tudatos tevékenység és magatartás. A leírt szakaszok nagy lépésekben vázolják a folyamatot. Ezek a szakaszok nem különíthetők el élesen egymástól. Ahhoz, hogy a tanuló egy következő szinthez jusson a világnézet formálódásában, nem szükséges - sőt nem is lehetséges -, hogy az előzőben teljesen tájékozott legyen. Nem lehet egyik megelőző szakasz abszolút teljességéről beszélni, hiszen az emberi fejlődés nem szakaszokkal lezárt, a szakaszolás mindig elméleti konstrukció a könnyebb érthetőség kedvéért. Az egész emberi élet során bővülnek ismereteink, a tevékenységek szélesedésével nő a tapasztalási lehetőségek köre is, s ezáltal a nézetek és maga a világnézet is alakul, formálódik, teljesebb lesz. Az egyes szakaszokat nem lehet életkorhoz kötni, csak az egyes életkori jellemzőkről, általános szabályszerűségekről beszélhetünk. Miután a tanulók fejlődésének megvannak az általánosan jellemző életkori sajátosságai - mint minden nevelési-oktatási feladatnál - a világnézet ala-

pozása esetében is a feladatokat az életkori jellemzőkhöz kell alakítani, annak tudatában kell meghatározni.

Tehát a világnézet kialakulása folyamat, és e folyamat során az egyes szakaszok tartalmi jellemzői egymásra épülnek, ugyanakkor együttélnek. A felnőtt ember világnézetében együttesen jelen van az ismeretszerzés, a nézetté formálódás, valamint a meggyőződéssé kovácsolódás / stabilizálódás/.

a./ Az általános iskola világnézeti nevelésének feladatai és jellemző sajátosságai.

Az általános iskola feladata a dialektikus és történelmi materialista világnézet megalapozása. Ebben a tanítási óra mindig is központi tényező volt és az is marad. Az iskolaközösség élete az ismeretek, tapasztalatok gyakorlásának tevékenységi formáit kell hogy biztosítsa. Az ismeretszerzés - tapasztalás - feldolgozás - gyakorlás - tevékenység során alakul a világról alkotott kép. A világnézet alapozása számos elemet foglal magában - ismeretszerzés, rendezés, rendszerezés, elemzés - benne domináns helyzetű az ismereteknek törvények, tudományok által történő igazolása, s mindezeknek valamely tevékenységben történő gyakorlása és alkalmazása.

Az általános iskolás korosztálynál csak a világnézet alapozásáról beszélhetünk. Életkori sajátosságaiból adódóan ez a korosztály még nem rendelkezhet kialakult világnézettel. Az általános iskola nevelési-oktatási terve meghatározza, hogy

milyen szintű világnézeti alapokkal kell rendelkeznie a nyolcadik osztályt végzett tanulóknak.

Hangsúlyozza, hogy a fejlett szocialista társadalmi rend lehet az a kiindulópont, amelyről a feladatokat megfogalmazzuk. Kiemeljük azokat a lényegi követelményeket, amelyeket a terv témáinkal kapcsolatban előír.

b./ Az 1978-as általános iskolai nevelési és oktatási terv által meghatározott feladatok.

Az egyes tanulók személyisége fejlettségi szintjéről szólva a nevelési és oktatási terv előírja: "Formálódjék marxista-leninista világnézeti meggyőződése. Lásza az összefüggést a világnézet és a szocialista társadalom építése között, értse a világnézeti harc lényegét, fontosságát..." / 21.o. / "Tudja, hogy a természet és a társadalom fejlődése meghatározott törvények szerint megy végbe és az ember képes e törvények ismeretében az őt körülvevő valóságot a saját javára megváltoztatni. Ismerje az idealista, vallásos világnézet lényegét, gyökereit, és meggyőződéssel képviselje ezzel szemben materialista, ateista álláspontját..." / 22.o. / "A gyakorlatban is tegyen meg minden tőle telhetőt a társadalom érdekében..." / 22.o. / "A szocialista hazafiság és a proletár internacionalizmus hassa át erkölcsi arculatát, magatartását..." / 22.o. / "Hazájához fűzze sokrétű érzelme..." / 22.o. / "Vegyen részt a honvédelmi előképzésben, törekedjék követelményeinek maradéktalan teljesítésére. Tudja, hogy a honvédelmi kötelezettség a szocialista állampolgár cselek-

vő hazaszeretetének fontos feladata és megnyilvánulása, érzelmileg is azonosuljon a honvédelem ügyével" / 22.o./ " Kövesse figyelemmel és becsülje meg a tőkés és fejlődő országokban a munkásosztály, a dolgozó nép harcát, forradalmait, a nemzeti felszabadító küzdelmeket, érezzen együtt azokkal." / 22.o./

E kiemelések lényeges elemének tartjuk, hogy mindezen feladatok az általános iskola céljában megfogalmazott "ismeret - világnézet - magatartás" egységében valósuljanak meg. Az új nevelési-oktatási terv is hangsúlyozza a tevékenységben / magatartás / realizált ismeretek fontosságát. Csak az a vélemény / ismeret / tekinthető valósnak, őszintének, amely a gyakorlati cselekvésekben is megnyilvánul. A tevékenységközpontú értelmezés a marxista filozófia és pedagógia kiinduló pontja - amennyiben a személyiséget, mint öntevékenységek rendszerét értelmezi. Az öntevékenység fogalmában benne foglalt a belsővé válás, valamint a külső természeteti és társadalmi kényszer tagadása. A rendszer pedig a folyamatjellegét hangsúlyozza, vagyis a tevékenységek - melyek tükrözik a feladatok megoldásának színvonalát - folyamatukban elemezhetők. Egyetlenegy forma, akció sem szakítható ki és értelmezhető önmagában, csak környezetével együtt.

Ebből következően az általános iskola e feladatokat csak akkor valósítja meg, ha ezeknek a követelményeknek a teljesítés szintje is megfelel. Ennek a szintnek az elérésében minden szervezeti és tevékenységi forma sajátos szerepet kap. Ha bármelyik nem tölti be feladatát a nézetek rendszerében hiányok keletkez-

nek, amelyek akadályává válnak az egységes világnézeti létrejöttének. Ha az alapok hiányosak, akkor az eklektikus halmazból sohasem lesz meggyőződés. A tudományos tényismeret, fejlett gondolkodás, lényeglátás megtanítása a világnézet formálásának alapkövei. Ez a verbális szint azonban csak alap lehet, mely igényli a jelenlegi társadalmi gyakorlattal való összevetést is. Az ismeretek szerepe tehát eszközjellegű, segítenek abban, hogy a tanulók viszonyítani tudják társadalmunkat és benne saját egyéni életüket a világhoz, a történelem eseményeihez. A verbális szint mögött az általános iskolában tanított minden egyes tudomány alapjai épp úgy felfedezhetők, mint az egyes ismeretanyagok feldolgozásának módja, mikéntje.

c./ A világnézet, meggyőződés és nézetek szerepe a mindennapok gyakorlatában. A világnézet és erkölcs kapcsolata.

Minden cselekedetnek, viselkedésnek, viszonyulásnak van világnézeti tartalma - még ha nem is tudunk róla. A világnézetet rendszerező elvként fogtuk fel, és mint ilyen minden pillanatban érvényre jut, megszabja a személyiség, az egyén morális magatartását. Világnézet és erkölcs a legszorosabban egybefonódó tartalmak. Nem azonos fogalmak, a világnézet mint rendszerező elv az erkölcsi nevelés kiinduló pontjának tekinthető. A társadalom által elvárt és már meglévő normák, szabályok, értékek a társadalomban uralkodó világnézet és a hagyományok termékei. Az elvárt normák tudatos alkalmazása - a velük és bennük élés -

a világnézeti nevelés / család, iskola, környezet / folyamatnak hatékonyságától is függ. Tehát erkölcs és világnézet elválaszthatatlan, így a nevelés során sem kapcsolható ki az egyik vagy a másik, illetve egyik áthatja a másikat. Az erkölcs formálásában is az iskola céltudatos nevelő hatása és a környezet spontán determinációja érvényesül. Ha az erkölcsi nevelésben a normarendszer kialakulásának folyamatát vizsgáljuk, akkor két egymással szorosan összefüggő jelenség létét állapíthatjuk meg: - az elsajátítást és az

- identifikációt.

Az elsajátítás ugyanúgy alapja a világnézetnek mint az erkölcsnek, az identifikáció pedig a meggyőződés és erkölcsi tudatosság tartalmi jellemzőivel írható le. A világnézet és a moralitás fejlettségét a tudatos magatartás és tevékenységvállalás jelzi, s mindkettő alapja az ismeret, egyik esetben a természet és társadalom tudományos ismerete, az erkölcsi tudatosság alapja pedig a társadalmi morál ismerete.

Az általános iskola - de még a középfokú oktatás is - elsősorban az intellektuális hatásokat veszi alapul. Egyik iskolatípus sem tehet mást, hiszen a tanuló elsősorban tanuló, s csak az iskola elvégzése után válik a társadalom tevékeny, átalakító tagjává. Gyakori jelenség, hogy az iskolák - akár világnézetről, akár erkölcsről van szó - ezt úgy értelmezik csupán mint elméleti fejtegetést, moralizálgatást. A dialektikus és történelmi materializmus tételeinek, az erkölcsi normáknak,

szabályoknak " tiszta " közlése, a szocialista társadalmi gyakorlat idillikus képének " ismertetése " a tanulóban ellenérzéseket válthat ki. Tehát amikor az iskola a világnézet alapozásán, a társadalmi értékek átszármasztatásán fáradozik, nem hagyhatja figyelmen kívül azt a tényt, hogy ez csak komplex módon: értelmi, érzelmi, akaratú tényezők és ráhatások együttesével az elmélet és gyakorlat / konkrét társadalmi gyakorlat / együttesében lehetséges. Tudni, hogy mi az erkölcsös, mi a helyes ez nem lebecsülendő, de csak akkor van jelentősége, ha mindezek az ismeretek szabályozzák a magatartást és a tevékenységet, vagyis ha ennek szellemében él a tanuló.

Az erkölcsi nevelés számos életkori sajátosságot használhat fel. Serdülőkorban már - nem az ismeret szintjén, de - kezdnek megjelenni az értékesnek ítélnihez hasonlóvá válást célzó cselekedetek. Ezek az értékek - a gondolkodás fejlettségéből adódóan - még erősen konkrét dolgokhoz, személyekhez kötöttek. Ezt az időszakot az eszmények, ideálok korának is nevezhetnénk. Az értékesnek ítélt vonásokat mindig konkrét személyben, szituációkban szeretnék megtalálni. Értékválasztásukat a romantika és a kalandokhoz való vonzódás hatja át. Az emberi kapcsolatok értékjelzői realisabbak, jelenünkhöz kötöttebbek. A becsületesség, segítőkészség, őszinteség elismert emberi tulajdonságok. A humanista emberideál, az általános emberi értékekre való érzékenység szintén az életkor velejárója. A tanulók erkölcsi értékorientálásában az iskola mellett nagy szerepet kap a család. A konkrét társadalmi tapasztalatot a céltudatos iskolai nevelés itt sem hagy-

hatja szótlanul és figyelmen kívül. A társadalmi jelenségek - negatív jelenségek is - okának közös keresése, és főként az elfogadtatni akart értékek gyakoroltatása, a tevékenységi formák keresése megakadályozhatja a kettős / elméleti és gyakorolt / értékrend kialakulását. A világnézet és erkölcs szintjét a tevékenység méri. Mégpedig a közéleti, hasznos tevékenység. Kapcsolatuk dialektikus, ugyanis a közhasznú cselekvések visszahatnak a világnézet és az erkölcsi normák alakulására is. A gyakorlati alkalmazás minden elmélet próbaköve. Minden gyerek erős belső igénye a közösséghez tartozás és az érte való tevékenykedés. Ha ez nem alakult ki, akkor valahol a megvalósítás gyakorlatában kell keresni a hiányosságokat.

d./ A hazafiságnak, internacionalizmusnak és honvédelmi nevelésnek a világnézeti és erkölcsi neveléssel való kapcsolata.

A világnézet tartalmi elemei közül annak szintetizáló és tevékenység szabályozó szerepét emeltük ki. Az erkölcsi nevelés lényegét is annak: cselekvési és magatartási viszonyulás irányító szerepében látjuk.

A szocialista hazafiság lényegi tartalma a cselekvő hazafiság. A világnézet és az erkölcs, ha megszabják a tevékenységek és vállalások tartalmát és formáját, úgy megszabják a cselekvő hazafiság mikéntjét is. A hazafiság, internacionalizmus és honvédelem az ember világnézetének és erre épülő erkölcsi viszonyulásainak függvénye. A hazafiság és internacionalizmus egymástól

elválaszthatatlan tartalmak a szocialista társadalmakban.

" Szocialista hazafinak lenni és internacionalistának lenni egy és ugyanaz." / Ágoston; Neveléstudományi, Tankönyvkiadó, Bp. 1970. 107.0./

A hazafiságra nevelés során mely ismeretszerző / tapasztalási / formák segítik a feladat megvalósulását? A tanóra mellett itt központi szerephez jut az úttörőmozgalom, amely biztosítja a gyakorlás lehetőségét, a tevékenységi formákat. Csak néhány ismeretkörrel emelünk ki azok közül, - korántsem a teljesség igényével - amelyek elméleti alapot adnak a hazafiság és internacionalizmus eszményének gyakorlati alkalmazásához, azok érzelmi átéléséhez:

- hazánk természetének, földrajzának ismerete;
- hazánk társadalmának, történelmének, kulturájának ismerete;
- a szocialista országok, természetének, társadalmának múltjának és jelenének ismerete;
- nemzeti hagyományaink és a szocialista országok hagyományainak ismerete;
- a két társadalmi rend, szerkezet összehasonlítása;
- a szocialista országok múltjának és jelenének ismerete;
- a kapitalista és szocialista életmód és erkölcs összehasonlítása és különbségei;
- a két társadalmi rend politikai gyakorlatának összehasonlítása;
- a nemzetközi munkásosztály szerepének ismerete;

- a nacionalizmus eszméinek elvetése;
- a szocialista országok helye, szerepe a béke ügyének védelmezésében;
- a honvédelem és békeharc tartalmi kapcsolatának, összefüggéseinek feltárása;
- a honvédelmi nevelés szükségességének felismerése, stb.

Mindezen ismereteknek meg kell teremteni az életkorhoz igazított tevékenységi formáit is. A tanítási órák ennél a feladatnál is főként az ismeretek közlésére és gondolati, értelmező, feltáró, összehasonlító vizsgálatára koncentrálnak. Több lehetőséget nyújtanak - a gyakorlati alkalmazás szempontjából - a tanórán és az iskolán kívüli szervezeti formák, elsősorban az uttörőmozgalom, de a tanulmányi kirándulások, szakkörök, ünnepélyek, klubdélutánok, stb. is tartalmaznak olyan lehetőségeket, amellyel erősítik a hazafias érzelmeket, az internacionalista szellemet és előkészítik a majdani konkrét honvédelmi gyakorlatra.

Szeretnénk kiemelni, hogy ez a feladatsor is - mint a gyerekkorban bármely feladat megvalósítása - nem képzelhető el pusztán az intellektuális hatásrendszer következtében.

A hazaszeretet érzése nem elvont elméleti fejtegetések során fejlődik és nem abban nyilvánul meg, hanem a tevékenységek rendszerében. A tevékenységek rendszerének lényeges elemei a cél és az eredmény. Így a szocialista hazafiság olyan cselekvő hazafiság, amelyet céljaiban a szocialista közösség érdekei vezérlik, s egész tevékenységével a célok megvalósí-

tását szolgálja. Az a szocialista hazafi, - a mindennapok forradalmára - aki becsületes munkájával, eszmei elkötelezettségével, pártosságával, egész életével a hazáért és a szocializmusért tevékenykedik.

A világnézeti, erkölcsi, hazafiságra és internacionalizmusra nevelés közös vonásaként a következő fő elemeket emelhetjük ki:

- az általános iskola alapoz, / világnézetet, erkölcsöt, cselekvő hazafiságot/;
- az alapozás kettős: elméleti és
gyakorlati;
- az identifikáció csak értelmi-érzelmi azonosulással jöhet létre;
- csak az válik belsővé, ami tevékenységben kipróbálható;
- a tevékenységi formákat az életkori sajátosságoknak megfelelően kell kiválasztani;
- elmélet és gyakorlat / ideológia és társadalmi megvalósulás / reális ütköztetése;
- a megvalósítás folyamat, nem akció;
- a folyamat szakaszai egymásra épüljenek;
- a tevékenységeknek értéket kell képviselniük.

A továbbiakban e kiemeléseinket alapelveként kezeljük. Munkánk során ezeknek az alapelveknek megfelelően járjuk körül a honvédelmi nevelés, a honvédelemre való felkészítés kérdéskörét.

e./ A honvédelmi nevelés fő jellemzői.

A bevezetőben megpróbáltuk elhelyezni a honvédelmi nevelést a nevelés fő feladatainak rendszerében, s azt elválaszthatatlannak tartottuk a világnézet, az erkölcs - s ezen belül - a hazafiság és internacionalizmus kérdéskörétől.

A hazafiság és internacionalizmus egybefonódik a békéért vívott harccal. A béke csak úgy védhető meg, ha a szocialista országok felkészítik a ma ifjúságát a honvédelemre, a katonaságra. A honvédelemre nevelés mindaddig fontos feladat marad, amíg a világban létezik a két társadalmi rend, amíg a kapitalista országok uralkodó osztályai a szocialista országokkal szemben állnak és katonai túlerőre törekszenek. A honvédelmi nevelésnek két összetevője van. A haditechnika a legfejlettebb technikát jelenti, s mindig felhasználja a tudomány és technika legfrissebb eredményeit. Ebből adódóan a honvédelmi nevelés az ismeretek elsajátítását is magában foglalja. Az ismeretközlésnek a tudományos, eredményeken kívül világpolitikai tájékozódást is kell nyújtania.

A felkészítés másik eleme a tevékenység. A tevékenység elsősorban az ifjú emberek számára adott. Milyen tartalmat takar tehát a honvédelemre való felkészítés? Ha tömören akarjuk megfogalmazni: a honvédelmi nevelés a szocialista haza szeretetét és védelmét jelenti. A szocialista haza nemcsak az országhatárokkal jelzett Magyarország, de népünk egész haladó kulturális hagyományai, történelmi öröksége, és társadalmi rendje. A szocialista társadalmi rendszernek nem érdeke a háború, célja a

világbéke megvédése. A honvédelmi nevelés a szocialista állam és világrendszer védelmére való felkészítés.

A szocialista honvédelem jellemző vonásait a következőkben foglalhatjuk össze:

- Forradalmi jellegű - ugyanis a világbéke megvédésével kedvező helyzetet teremt a munkásosztály harcához a szocializmus megteremtése érdekében.
- Össztársadalmi jellegű - vagyis a szocialista honvédelemnek óriási társadalmi bázisa van, amely a szocialista országokban uralkodó érdekazonosságon alapul.
- Internacionalista jellegű - amennyiben nemcsak a haza védelmét foglalja magában, hanem az egész szocialista tábor védelmét, a szocialista országok katonái összefogásával. / A honvédelmi nevelés alapjai, Zrínyi Katonai Kiadó, Bp., 1973. 21.o./
- A haza védelme egybefonódik a szocializmus építésével.
A munka, és az általa elért gazdasági, tudományos, technikai fejlettség a honvédelem reális alapja.
- Milyen lehetőségek vannak hazánk ifjúságának honvédelmi felkészítésére?

2. A család szerepe a hazafiságra és honvédelemre nevelésben.

A szocialista honvédelem jellemző jegyeként emeljük ki annak össztársadalmi jellegét. Ez a lehetőségek tárházában érvényre is jut. A hazaszeretet és honvédelem területén a fiatalok

az első indíttatásokat a családból hozzák magukkal. Azokban a családokban, ahol több nemzedék él együtt, a nagyszülők mesélnek a háború előtti élet nehézségeiről, a háború borzalmairól, a felszabadító Vörös Hadseregről.

A ma gyerekei számára ezek mesébe illő történetek, realitásuk felfogását, hitelét a szeretett személyek őszintesége biztosítja. A történelmi múlt hiteles ismerete, a történelem tankönyvi anyagán kívül, a közelmúltat átélők személyes élményeitől, a tragikus események személyes interpretálásától válik érzékletessé, élményszerűvé. A szülők is sokszor emlegetik saját gyermekkorukat, főként azt, hogy mennyire más volt akkoriban a gyerekek élete. Ha nem a gyermeki hálátlanság "bezzegjeként" emlegetik csupán, a gyerekek számára felmérhető az az óriási út, fejlődés, amit a szocialista Magyarország elért, s aminek szeretete, építése és védelme minden becsületes ember kötelessége. A család viszonya a hazához és a honvédelemhez a gyermeki viszonyulás alapját fogják képezni. A hazaszereteten és honvédelemben is az első minta a legkisebb érzelmi közösség, a család. Mint mindenfajta viselkedési, gondolkodási, cselekvési módot, a haza szeretetét is a szeretett személyek véleménye, magatartása szabályozza. A kisgyerekek viszonyulása mindehhez - így a hazához, honvédelemhez is - elsősorban érzelmi töltésű, és a konkrétan őt körülvevő természethez, közösségekhez kapcsolódik. Ezért válhat óriási jelentőségűvé a nagyszülők és szülők személyes példája, élményszerű elbeszélése. A szülői ház szerepe meghatározó a társadalom és a jelen értékeinek megbecsülésében is. A szocialista társadalmi gyakorlat magasabb-

rendiségének elismertetése a család körében alapozódik meg. Múlt és jelen összevetéséből rajzolódik ki az az óriási fejlődési folyamat, amelyet népünk megélt. A családok sok esetben - türelmetlenségük, esetleges munkahelyi problémáik következtében - akaratlanul is túl erős kritikai szemléletet közvetítenek szocialista jelenünk hibáival szemben. Érzelmi elragadtatottságukban a felnőttek nem számolnak a gyerekek érzelmi azonosulásának torzító lehetőségeivel. Az ifjúkori kiábrándult, elégedetlen vagy éppen ellenséges magatartás eredője gyakran az ilyen szülői mintában kereshető. A hibák kritikáján túl minden családban érvényesülnie kellene a fejlődés értékeit bemutató magatartásnak is.

A szocialista hazához való viszony fontos eleme a munkához való viszony, a munkaerkölcs, hiszen e munka teremti meg mindazokat a gazdasági, politikai lehetőségeket, amelyek a világban erőegyensúly alapjáról történő megvédésének biztosítékai. A hazafiság - cselekvő hazafiság, a honvédelem - cselekvő honvédelem. A szülők munkához való viszonya, munkaerkölce ily módon a honvédelmi erkölcs része.

A munkaerkölcs alapvonásai a családban kereshetők meg. A gyerek hasonló módon fog viszonyulni saját kötelezettségeihez, mint amilyen példa kisgyermek korában előtte állt.

Összefoglalóan elmondhatjuk, hogy minden nevelési feladatnál az alapozó funkciót a család tölti be. Legtöbbször nem tudatosan, hanem a mindennapok családi együttélésének gyakorlatában a normák, szabályok, értékek, irányultságok, beállítódásuk kialakulásának spontán folyamatával, az érzelmi azonosulás hatá-

saival is számolnunk kell.

A család, a családi életre nevelés szempontjából lényeges annak elemzése, hogy a családi élet tapasztalatai milyen folyamatokat indítanak el a gyermek gondolkodásában. Sok szó esik arról, hogy hogyan hat a család, de keveset szólunk arról, hogy a családi élet hatásai mit eredményeznek egy kialakuló személyiségen belül. Ennek elemzése nem lehet teljes, hisz a hatás eredményeként létrejött változás egyénenként különböző, tehát csak sztohasztikus jellegű megállapításokra szorítkozhatunk. A hatás eredményénél, elemzésénél az énkép kialakulásának folyamatára kell támaszkodnunk.

Az énkép kialakulásának megvannak a maga törvényszerűségei. A törvényszerűségek ismerete alapján bele tudunk szólni a folyamatba, s ezzel elősegíthetjük pedagógiánk céljának - társadalmunk embereszményéhez való mind közelebb jutás - megvalósulását.

Az énkép alapeleme az önismeret, és a társadalom által nagyra értékelt - eszményi énkép. Amíg a gyerek nem kerül nagyobb társadalmi közösségek vonzáskörébe, addig az énkép alkotó elemei is a családból fognak összetevődni. Mit jelent ez az önismeret és eszményi énkép vonatkozásában? Milyennek ismeri a gyerek önmagát? Olyannak, amiként a külső környezet - a család - "bemutatja". Milyen lesz eszményi énképe? Olyan, amelyet a családban tapasztal. Minden emberi lény alapvető jegye, hogy a tudatra ébredés után magasabb, vagy magasabbra értékelt eszmények felé törekszik, s amíg a tapasztalás köre a családra korlátozódik, a minta is a családból fog kikerülni. Tehát az esz-

ményi énídeál az apa vagy az anya személyében fog realizálódni. A szülők is a "maguk formájára" a saját maguk által nagyra értékelt magatartásjegyek felé fogják vezetni gyerekeiket. A gyermeki énkép tehát olyan jegyeket fog tartalmazni, amelyek a valóságos én és a szülők által reprezentált eszmény distanciáit foglalják össze. A gyerek az eszményi énkép felé való törekvésében az utánzás és empátia révén hasonul a szülő magatartásformáihoz, értékrendszeréhez, alkalmazkodási modelleket tanul meg, s véleményét, minősítő megjegyzéseit is magáénak fogadja el.

Az identifikáció alapján a család kötelékeiben élő gyerek képes egészen úgy viselkedni, mint ahogy szüleinél megfigyelte. Ez a folyamat csak az óvodáskor végén változik meg, amikor már nem fogad el minden véleményt kritika nélkül. Ha azonban figyelembe vesszük a pszichológiai kutatásoknak azon megállapításait, miszerint a 3-4-5 éves korig létrejött történészek meghatározóak a későbbi személyiség alakulásában, úgy érzékelhető a szülői ház viselkedés- és magatartásformáló hatásának tényleges jelentősége.

Témánk szempontjából ennek milyen konzekvenciái vannak?

- A hazafisághoz és internacionalizmushoz, a honvédelemhez fűződő viszony alapját is a családi ház rakja le.

- A család felnőtt tagjainak hazaszeretete, munkaerkölce, honvédelemhez való viszonya áthagyományozódik az eljövendő felnőtt nemzedékre. A család csak az alapokat képes megadni. Az intézményes nevelési formák ezt az alapot erősíthetik és korrigálhatják.

3. Az intézményes nevelés szerepe a hazafiságra és honvédelemre nevelésben.

Az intézményi nevelés leglényegesebb vonása - szemben a családi neveléssel - hatásrendszerének tervezett, célirányos, szervezett jellege. Ebből adódóan minimálisra csökkenthető a véletlenek szerepe. A családi honvédelmi és hazaszeretetre nevelés ösztönösségével, spontánitásával "ad hoc" jellegével szemben tudatos, fejlesztő tevékenységben nyilvánul meg. Az intézményes nevelés első foka az óvoda.

a./ Az óvoda szerepe a honvédelmi nevelés, a hazafias érzés alapozásában.

Az óvodás korú gyerekek életkori sajátossága a már említett érzelmi kötődés, érzelmi azonosulás, az értelemmel szemben az érzelmi elsődlegesség. Az óvoda tudatosan tervezett nevelési program szerint halad, melynek fontos részeleme a hazafias és honvédelmi nevelés. Az óvodában elsősorban a haza szeretetére és más népek megbecsülésére való nevelés kerül előtérbe. Milyen tevékenységi formák járulnak hozzá e feladat megvalósulásához?

Az óvodás gyerek alapvető szükséglete a játék, annak minden kiegészítő elemével - énekkel, mozgással, mesével, versekkel, manipulációval, bábozással, szituációs játékokkal - együtt. A magyar népdal és népmeseinkics óriási tárháza a hazafiságra és honvédelemre nevelésnek. A népdalok, népmesék, szokás-játékok népünk kulturális értékei. A ma óvodásai ezeken nőnek fel, s foglalkoztató szerepükön kívül nem elhanyagolható az a nevelői erő sem, amelyet tartalmuk ismerete rejt magában. A népdalokból, népmesékből, népi játékokból világossá válik a szegény nép igaz-

ságkereső harca, emberi jogainak érvényesítéséért vívott küzdelme. Ezek a történetek, szituációk a gyerekeket érzelmileg a szegények, az igazak mellé állítják, s életkoruknak, értelmi fejlettségüknek megfelelő állásfoglalásra készítetik.

Már ebben az intézményi formában megemlékeznek a történelem - s kiemelten a Szovjetunió és hazánk - sorsfordulóiról. A nagy történelmi eseményeknél a hőöket és a kiemelkedő személyiségeket állítják a középpontba, az óvodáskorú gyerekek konkrét gondolkodásához, romantikus meseszerű világához, fantáziájához alkalmazkodva. Sokszor a gyermekek életén keresztül mutatják be a történelmi változásokat, a múltban élő gyermekek sorsát összehasonlítva saját életmódjukkal, lehetőségeikkel. Ezek a formák az érzelmi ráhatás eszközeivel a haza és a jelen szeretetét, a múlt hőseinek és más haladó népeknek tiszteletét ébresztik fel, erősítik meg, beláttatják, hogy történelmi elődeink teremtették meg a mai gyerekek gondtalan életének lehetőségét.

Az óvodában kezd körvonalazódni a haza fogalma. Azzal, hogy megismerkednek más országokkal, más nyelvekkel, a magyar zászló színeivel, Petőfivel, Leninnel, stb. erősödik magyarságtudatuk, s az elnyomott népekkel való szolidaritás érzésük. Az óvoda nagyon hatékonyan tudja felhasználni a 3-6 éves korosztály életkori sajátosságaiban rejlő lehetőségeket. Alapismereteket, viszonyulási mintát nyújt, s mindezt a játék keretein belül és játékos formában teszi.

b./ Az iskola szerepe a honvédelmi nevelésben.

Az iskolába kerülés több szempontból új minőség a gyerekek számára. A személyiség alakulásában már beszéltünk a környezet

formáló hatásáról. Az iskolába lépéssel a környezet az előzőekhez viszonyítva mérhetetlenül kibővül. Egyrészt ez jelenti magát az iskolaközösséget, másrészt az iskolaközösség tagjaihoz tartozó családi kapcsolatokat is, amelyeket magatartás és vélemény formájában a tanuló magával hoz. Változás következik be az életkori sajátosságokban is, amennyiben a gyermek értelme egyre nagyobb szerephez jut, ennek és a viszonyítási tér kibővülésének következtében erősödik kritikai szelleme, önismerete, eszményei és a valóság többrejtű, bonyolultabb megismerésére képes.

A szülőn kívül megjelenik az új tekintély, a pedagógus. Az iskola új követelményrendszert állít a gyermek elé, aminek csak egy megváltozott életmóddal tud megfelelni. A játék helyébe fő tevékenységi formaként a tanulás lép, s az eddigi szokáson alapuló kötelességek helyét egy új minőségű kötelesség, a tudatosan irányított tanulás veszi át. A szeretet és megbecsülés alapja a teljesítmény lesz, s a teljesítmény megítélésének viszonyítási pontja nem a kisebb vagy nagyobb testvér, hanem az azonos életkorú kortárscsoport tagjai, az osztálytársak lesznek. A teljesen "felelőtlen, felhőtlen" gyermekkor örömeit másfajta örömeikkel - a közösségi élet örömeivel helyettesíti. Megjelenik tudatában a családokhoz tartozás "mi" élményén kívül a közösséghez, iskolához tartozás "mi" élménye, amelynek terjedelme a nyolc év során egyre bővül, s legmagasabb szintű elemeként a nemzet és szocialista tábor "mi" élményeként jelenik meg.

Az iskolában és iskolán kívül szerzett ismereteit rendszeresen ellenőrzik, s az ellenőrzést a pedagógus egy általánosan

elvárható szint alapján végzi. Az iskolában szerzett ismeretek felkeltik érdeklődését a társadalmi, természeti valóság iránt. Eszményei között új típusu emberideálok jelennek meg, s valódi énjük és eszményi énképük összevetéséből egy magasabb fejlettségi szint felé törekvő magatartás valósul meg.

b/1. Az iskola lehetőségei a honvédelmi nevelésben.

A tanítási órák minden nevelési feladat megvalósításában alapvető fontosságúak.

Minden egyes tantárgynak megvan a maga sajátos szerepe a honvédelmi nevelésben. Ha bármelyik nem tud megfelelni - személyi vagy tárgyi feltételek hiányosságaiból adódóan - alapező funkciójának, akkor az ismeretek és képességfejlesztés folyamatában hiányok jönnek létre. A honvédelmi nevelésben - a tantárgyak közül - kiemelkedő fontosságúak a társadalomtudományi ismeretkörök. A magyar nyelv és irodalom és a történelem tantárgyak hivatottak kialakítani a nemzeti érzést és a szolidaritás érzését. Meg kell tudniok fogalmazni - mindig az adott életkornak megfelelő fogalmi gondolkodási szinten - azokat a lényeges és általános érvényű jegyeket, amelyek a két társadalmi rend alapvető különbségeit adják. A történelem ismerete nem közvetlenül befolyásolja a honvédelmi nevelést. A történelmi, társadalmi ismeretek jelentősége a honvédelmi nevelésben eszköz jellegű, segít abban, hogy a tanulók viszonyítani tudják társadalmunkat és benne saját egyéni életüket a világhoz, a történelem eseményeihez. A történelmi, társadalmi ismeretek megszerzése csak alap - verbális szint - a cselekvő hazafiság és honvédelem kialakításában.

A jelen társadalmának igenlése a történelem eseményeinek gondolati feldolgozásával és érzelmi azonosulással következnek be, s az elfogadást csak követheti a hazáért való tevékenykedés, a tett. A hazafiságra és honvédelemre nevelésben a tantárgyaknak megvan és - főként ismeretközlő jellegük-nél fogva - meg is marad az a "hiányosságuk", hogy elsősorban az intellektusra építhetnek. A honvédelem eszméjének interiorizáltságáról csak a hazáért tevékenykedő magatartás - a honvédelemhez fűződő aktív, cselekvő kapcsolat - győzhet meg bennünket. Az iskola tantárgyakon keresztüli honvédelmi nevelése magában hordozza azt a veszélyt, hogy unos-untalanig hangoztatott, kinyilatkoztatásszerű megállapítások benyomását kelthetik a tanulók szemében. Ilyenkor a magatartás az elérni kívánt eredmény ellenkezőjéről tanuskodik, bár a gyerek hangoztatott véleménye a "megtanult" lesz. Ezt a kétszintű hozzáállást erősíthetik a negatív társadalmi tapasztalatok is. Tehát a honvédelmi nevelésben és a tanórai gyakorlatban is társadalmunk, hazánk értékeinek elfogadtatása csak az értelem és érzelem egyíttétetésével lehetséges. A szocialista Magyarország társadalmi gyakorlatának idillikus bemutatása - az ellentétes társadalmi tapasztalatok megbeszélése, összetétele nélkül - céljainkkal ellentétes hatást eredményez.

A történelem és irodalom tantárgyak által közvetített ismeretanyag tudása nem elegendő a honvédelmi gyakorlat alapozásához. Az ismeretek szerepe magatartás- és cselekvés-szabályozó erejükben van. A történelem, irodalom, a művésze-

tek, de a természettudományok is lehetőséget nyújtanak a példák, az eszményképválasztásra. Ez a jelenség az új énkeresés időszakában a serdülőkorban erősödik meg. A serdülőkorban kezdenek körvonalazódni az értékek és az értékes emberi vonások. Ezek azonban még erősen kötődnek konkrét dolgokhoz, személyekhez. Az eszménykép időszakában a tanári személyes példamutató magatartás a tanulói viszonyulások és vélemények irányát szabhatja meg. A serdülőkor jellemző vonása a romantikus vagy romantikussá vált hősköz, kalandokhoz való vonódás. Eszményképválasztásukban is ez a vonal érvényesül. A tantárgyak tanításakor a pedagógusoknak ezt az életkori sajátosságot fel kell használniuk a hazaszeretet erősítésére és a honvédelmi nevelésre.

A társadalmi, művészeti és tudományos élet történetének bemutatásakor ki kell emelni azokat a személyiségeket, akik meghatározó, jelentős szerepet játszottak a magyar haza vagy a nemzetközi munkásmozgalom életében, s tevékenységük folytán történelmi személyiséggé válhattak. A romantikus hősközön túl ki kell emelni azokat a személyiségeket, akik nemzetközi, vagy magyar vonatkozásban különösen jelentős szerepet játszottak társadalmunk átalakulásában. A történelmi múlt ismerete mellett a jelen elemzése legyen hangsúlyos, s a múlt ismerete is a jelenben való eligazodást, tájékozódást, a mai társadalmi értékek elismertetését szolgálja. A szocialista társadalom eredményei olyan domináns értéként szerepeljenek a tanulók tudatában, melyeknek ápolása, megvédése elsőrendű kötelesség. Ennek előfeltétele az is, hogy meg tudják fogalmazni a szocialista fejlődés legfontosabb állomásait, legjelentősebb eredményeit. A jelen ér-

tékes embere - a becsületesen dolgozó, hazáját szerető, azt minden körülmények között megvédő, más nemzetek munkásaival, s az elnyomottakkal együttérző ember - az eszménykép, példakép vonzerejével hason.

b/2. Kiemelés az általános iskola felsőtagozatának tantárgyi tervéből.

A továbbiakban kiemelünk az általános iskola felsőtagozatának tantárgyi terveiből néhány olyan követelményt, melynek célja a hazafiságra és honvédelemre nevelés.

Magyar nyelv: " Az anyanyelv szeretetét, megbecsülését olyan szemlélettel kell kialakítanunk a tanulóknak, hogy meglássák és átérezzék a nyelv jelentőségét, a nemzeti kultúra értékeinek megőrzésében és továbbfejlesztésében. Az anyanyelv tudatos ismerete alapozza meg más nyelvek elsajátításának képességét és annak felismerését, hogy valamennyi nyelv anyanyelve egy-egy népnek, tehát a mi anyanyelvünkkel azonos módon tölti be történelmi-társadalmi szerepét." / III.kötet, 13.o./

Magyar irodalom: " Élmények nyújtásával - az etikum oldaláról is közelítve - segítse elő, hogy a tanulók reális képet kapjanak a társadalomról, formálódjék dialektikus-materialista világnézetük, erősödjék bennük a szocialista hazafiság, a proletár-internacionalizmus, a szocialista humanizmus és a honvédelem jelentőségének tudata, a szocialista erkölcsiség." /III.kötet, 59.o./

Orosz nyelv: " Fejlessze bennük a Szovjetunió népei iránti barátság érzését, s ezzel segítse elő a szocialista hazafiság

és internacionalizmus szellemében való nevelésüket." / III.kötet, 99.o./

Történelem és állampolgári ismeretek: " Érzékelteni kella hazaszeretetnek és a kizsákmányoltak ügyéhez való hűségnek történelmi szerepét, az új kortól kezdve pedig a nemzeti tudat kialakulásának hatását. Különösen gondot kell fordítani a marxizmus-leninizmus világtörténelmi hatásának részletes és történelmileg hiteles bemutatására. A visszahúzó eszmék közül bizonyos vallásos nézetek, a nacionalizmus és a kozmopolitizmus káros szerepét, valamint a fajelmélet embertelenségét kell érzékelteni." / III.kötet, 155-156.o./

Földrajz: " Tegye képessé a tanulókat a hazánkban és a világban végbemenő események térbeli elhelyezésére." / III.kötet, 225.o./

" A földrajz tanításának kiemelkedő szerepet kell betöltenie a szocialista hazaszeretetre és az internacionalizmusra nevelésben, erősítenie kell a honvédelmi nevelést." / III.kötet, 226.o./

" Kiemelt feladat a szocialista vilárendszerhez való tartozás tudatának elmélyítése... Világítson rá a földrajztanítás a szocialista integráció szükségességére...." / III.kötet, 226.o./

Matematika: " Értsék meg, hogy a matematikát a társadalom szükségletei teremtették meg, és eredményei végső soron a társadalom anyagi és szellemi fejlődését, gyarapodását szolgálják." / III.kötet 255.o./

Fizika: "...meg kell ismertetni az építőmunka kiemelkedő eredményeit, létesítményeit. Érzékeltetni kell, hogy milyen szerepe van ezekben az eredményekben a szocialista országokkal való baráti együttműködésnek... Járuljon hozzá a fizikatanítás ahhoz, hogy a tanulók értékeljék elért eredményeinket, s azok védelmezőivé váljanak. Ezzel összefüggésben járuljon hozzá a harceszközök, a modern haditechnika, a nagyhatású fegyverek működési elvének megértéséhez, pusztító hatásuk érzékeltetéséhez, a fegyverkezési hajszá elleni nemzetközi összefogás jelentőségének felismeréséhez." / III.kötet, 298.o./

Kémia: "...utaljon a kémia honvédelmi vonatkozásaira: a károsító hatásokra és a védekezés lehetőségeire egyaránt." / III.kötet, 327.o./

Biológia: "A hazafias és az internacionalista nevelés érdekében ismertesse meg a tanulókkal a biológiai tudományok fejlesztésében nagy eredményeket elért magyar és külföldi tudósok munkásságát. Mutassa be a biológiai kutatások eredményeinek társadalmi hasznát és a nemzetközi együttműködés jelentőségét a kutatásban. Érzékeltesse a modern hadviselés, a tömegpusztító fegyverek lehetséges ártalmainak hatását, a biológia és honvédelem kapcsolatát." / III.kötet 357.o./

Technika: "...ismertesse a szocialista termelés legfontosabb törvényeit..." "Alapozza meg a munkához és a szocialista tulajdonhoz való helyes viszonyt, értesse meg, hogy egész életünk alapja a munka." "A közösségben végzett munka megszervezésével segítse elő a tanulók munkafegyelmének kialakulását, megszilárdítását

Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978.
III.kötet.

és ezzel a munkához való szocialista viszony alakulását. / III. kötet, 389 és 390.o./

Rajz: " A gyermekrajzok témáival, a rajzolva történő felfedező megismeréssel és művészeti alkotások elemzésével biztosítjuk az erkölcsi, politikai, világnézeti, hazafias és honvédelmi nevelést - az érzelmi és értelmi állásfoglalás egységében."

/ III.kötet, 448.o./

Ének-zene: "...Válják az ének-zene magatartásuk a szocialista társadalom értékrendjébe illeszkedő hasznos cselekvéseik serkentő motivációs alapjává." "... tudjanak értékes - nagy többségében magyar gyermek és népdalokat, más népek dalait,uttörő és mozgalmi dalokat, szabadságharcos és katonadalokat énekelni."

/III.kötet, 471.o./

Testnevelés: "...képesek legyenek az eredményes munkavégzésre,....képesek és készek legyenek a haza védelmére." " A honvédelmi felkészültség és a gyakorlati élet igényeinek megfelelően növelje fizikai cselekvőképességüket." " Alakítsa a kommunista emberre jellemző erkölcsi tulajdonságokat, mint pl.a bátorság, a fegyelmezettség, a határozottság, az aktivitás és a közösségi magatartás." / III.kötet, 497-498.o./

Ezek a kiemelések az általános iskola nevelési és oktatási tervéből az iskolai tanóra keretein belüli honvédelmi nevelés feladatait határozzák meg. A honvédelmi nevelés minden tantárgy feladata, de minden tantárgy másként járul hozzá a feladatkör megvalósulásához.

Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978.III.kötet.

Kis egyszerűsítéssel a következő rendszerezést végezhetjük el a honvédelmi nevelés feladatainak tantárgyi megvalósításában.

A hazaszeretetre és honvédelemre nevelés motivációs és érzelmi alapját a következő tantárgyak alkotják:

- ének-zene,
- irodalom,
- nyelv,
- történelem,
- rajz.

A haza és honvédelem feladatrendszerében a nemzeti ismereteket közvetítik:

- irodalom,
- nyelv,
- történelem,
- ének-zene,
- földrajz.

Az internacionalizmus és szolidaritás eszméjének kialakulásához szükséges nemzetközi ismereteket közvetítik:

- irodalom,
- nyelv,
- történelem,
- földrajz,
- rajz,
- ének-zene.

Tudományos, technikai alapismereteket közvetítik:

- matematika,
- fizika,

- biológia,

- kémia,

- technika.

A haza védelméhez szükséges edzettséget alapozza a testnevelés. Mindezen tantárgyak körében szerzett ismeretek szintetizálására a történelem és állampolgári ismeretek tantárgy keretében van lehetőség. Az ismereteket az oktatási terv a tanórák keretében szabályozni tudja, a módszerek, a hogyan vonatkozásában csak elvi útmutatásokkal szolgálhat, mert nem tehet mást. Nem lehet konkrétan megszabni az alkalmazható módszerek helyét és idejét, ugyanis akkor nem vennénk figyelembe a tanári személyiséget és az osztály összetételének számtalan variációs lehetőségét. Így a hogyan kérdésénél csak néhány elvi útmutatással szolgálhat.

c./ A honvédelmi nevelés módszertani kérdéseiről.

Az általános iskolás korosztály jellemző vonása, hogy figyelve könnyen elkalandozik.

A kizárólagosan "csak megtanulni kell" érzését keltő tananyag unalomhoz, érdektelenséghez vezet. Az érdeklődés felkeltése és fenntartása az általános iskolában alapkövetelmény. Az érdeklődés felkeltésének és fenntartásának követelményei pedig:

- az érdekes, vagy érdekessé tett tananyag,

- érdekes út, mód, eljárás.

Az érdeklődés kedvező szituációt teremt az ismeretek átadásához. Egy-egy tanóra akkor vált ki eleven érdeklődést,

ha a tananyag feldolgozása logikailag követhető, vagyis érdeklődésre csak az tarthat számot, ami érhető. Az életkori sajátosságokhoz való alkalmazkodás tehát egyaránt tartalmi és módszertani kérdés.

Az életkori sajátosságokhoz való alkalmazkodás felveti a kevesebbet, de jobban követelményét is. Vagyis megalapozottabban, magasabb ideológiai színvonalon és korszerű pedagógiai szervezettséggel kell a tanórákat a cél érdekében előkészíteni. Az ismeretnyújtás ne tisztán tényeket, adatokat, álláspontokat tartalmazzon, hanem a szocialista társadalmi valóság vonatkozásait is, s ezek erősíteni fogják az érvelés hatékonyságát. Úgy kell szembeállni a helytelemmel, hogy ne csupán becsmételjük azt. Az aktív "feldolgozó" kapcsolat pillérei: a bizalom és a tanuló biztos hite abban, hogy őt a társadalmi kérdések elemzésénél is partnerként kezelik. Az elmélet és a gyakorlat egysége a tanulói tevékenységekben és az ebből származó élményekben érhető tetten. A változatosság és sokoldalúság a tartalomban és a módszerekben, sőt a megismerési folyamat szervezésében is élénkíti az érdeklődést. A tanórai, honvédelemmel kapcsolatos ismeretkörök problémafelvető jellege lényeges szerepet játszik az érdeklődés kielégítésében. A honvédelmi ismereteket a tanulók érezzék úgy, hogy őket személyesen is érintik. Ezek ne önoárlóan felvetett álproblémák legyenek, hanem az elemzés állomásai.

A tanári beszéd érzelmképző hatású lehet, ha a hangszin, a beszédstílus összhangban van a tanár személyiségével. A legfontosabb érzelem - amelynek szerepe van az érdeklődés létre-

jöttében - az intellektuális öröm, a megismerés öröme.

A módszerekben mutatkozó különbségek legfőbb forrása az oktató, a nevelő. Lenin "A dialektika kérdéséhez" c. művében mindezeket nagyon koncentráltan a következőképpen fogalmazza meg. "A világban végbemenő minden folyamat "önmozgásában" spontán fejlődésében, eleven életében való megismerésének az a feltétele, hogy mint ellentétek egységét ismerjük meg." "Az emberi megismerés nem egyenes vonal, hanem egy kör-sorhoz, spirálishoz vég nélkül közeledő görbe vonal... Egyenesvonalúság és egyoldalúság, merevség és megcsontosodás, szubjektivizmus és szubjektív vakság - ezek az idealizmus ismeretelméleti gyökerei." / Lenin: Filozófiai füzetek. Szikra Kiadó, Bp., 1954. 34o.o./

A hazafiságra és honvédelemre nevelés alapja az érdeklődés felkeltése, ez pedig csakis dialektikus tanítási és tanulási móddal, az ismeretanyag dialektikus elemzésével képzelhető el.

A honvédelem iránti érdeklődés felkeltésében nagy szerepe van a tanulói tapasztalatszerzésnek. Tapasztaláson nem csupán az egyszeri átélést értjük, hanem az együttélésnek azt a gyakorlatát, amely szerint ismétlődő szituációkban a tanulónak megszabott normák szerint kell viselkedniük. A tapasztalásnak ez az értelmezése magában foglalja a gyakorlás, az ismétlés folyamatát is. Ilyenfajta tapasztalatszerzésre a honvédelem köréből napjaink gyakorlatában van ugyan lehetőség, de az iskolától függ, hogy kihasználja-e?

Általános iskolában nem szabadna megfélemlíteni a játékról, a játékos elemekről. A gyerekek játék során könnyebben tanulnak. A játékszabályok betartása, meghatározott követelmények teljesítése, verseny, stb. tanít, ugyanakkor a honvédelemben szükséges akarat, kitartás képességének kialakulását is szolgálja. A jól hasznosítható játék mindig céltudatos, közelebb visz az élethez, a gyakorlati tevékenységhez, ugyanakkor elengedhetetlen eleme a jókedv, a vidámság, a szórakozás.

Tanulóink zöme a gyors ipari fejlődés következtében technikai érdeklődésű. Ha ehhez a technikai érdeklődéshez kapcsolódik az elsajátítandó tananyag - amely a honvédelmi nevelés szempontjából kívánatos - a tanulók számára könnyen elfogadhatóvá teszi mindazt, amit személyiségükben - a honvédelmi nevelés terén - mint nevelési eredményt elérni kívánunk. A tanulás az iskoláskorú gyerek életének szerves része, s így minden tevékenységével kapcsolatban áll. Honvédelemre, hazaszeretetre sokféle tevékenység során nevelhetünk, de ebből a feladatsorból nem hiányozhat a valódi munkavégzés sem. A jelen védelmére, megbeosulására, alakítására nevelés a jövőt vetíti előre.

A tanórákon kívül nagy szerepet kapnak az osztályfőnöki órák is. Az osztályfőnöki óráknak hasonlóan szintetizáló szerepet kell betölteniük, mint az állampolgári ismereteknek. Szintetizáló funkciója annál inkább lehetséges, hiszen nem áll a pedagógus rendelkezésére egységes ismeretanyag / tankönyv / mely a tanórának irányt szabna. Az osztályfőnöki órákon csak a megvalósítandó célhoz és az osztály értelmi színvonalához lehet alkalmazkodni. Az osztályfőnöki órák harmadiktól nyolcadikig

egyre bővülő, de azonos témákkal foglalkoznak. Mind a 4 témakör alkalmat nyújt a honvédelmi nevelésre, legfőképp a "szülőföldünk, hazánk, helyünk a világban." E témán belül minden kérdéskörnél erősíthető a hazafiság és internacionalizmus érzése. A nevelési és oktatási terv az osztályfőnöki órák cél- és feladatrendszerében a szocialista hazafiság és internacionalizmus feladatkörébe integrálja a honvédelmi nevelést, s ezt a feladatot a következőképpen fogalmazza meg:

- " - a haza, a szocialista társadalmi rend iránti szeretet, hűség érzelmének elmélyítése, a dolgozó nép eszméivel való azonosulás és elkötelezettség élményszerű megalkotása,
- a közös ügyért való munkálkodás és a szocialista haza építésében való részvétel igényének kialakítása,
- a Szovjetunió, a szocialista országok iránti barátság érzelmének ápolása,
- a szabadságért küzdők, a kizsákmányolás ellen harcolók iránti rokonszenv és szolidaritás felébresztése."

E feladatok megvalósításához a nevelési és oktatási terv a kötött és választható témákon belül biztosítja a megfelelő órákeretet. Pl. 5. osztályban a következő tematikus egységek szolgálják a hazafiságra nevelést:

- Itt születtem én ezen a tájon,
- Ápoljuk népi hagyományainkat,

- Hazánk a dolgozó nép országa,
- Barátunk a Szovjetunió.

A 8. osztályban:

- A munkásmozgalom hősei a népért,
- Hazánkról egy nyugati fiatalnak,
- Ifjúság és haza,
- A haza védelme kötelesség,
- Helyünk a világban.

A felső tagozat kezdő és utolsó osztálya témáinak bemutatásából is szembeötlő az a fejlődés, amit a nevelési és oktatási terv a honvédelmi nevelés körében megkövetel. Egyre komolyabb tartalmak kerülnek elő, s ennek megfelelően a feldolgozás módjának is messzelátóbbnak, bonyolultabbnak, dialektikusabbnak kell lennie. Az osztályfőnöki órákon az aktuális témák számára biztosított órakeretben belül - ha nem iskolai szintű szervezésről van szó - lehetőség nyílik nagy nemzetközi és nemzeti ünnepeinkről történő megemlékezésre is. Nyolcadik osztályig már nemcsak az ünnepek és a történelem eseményeinek ismeretével, de azok eszmei mondanivalójával is tisztában kell lenniük a tanulóknak. Az ünnepségre / osztály, vagy iskola szintű / készülve nagyon kell ügyelni arra, hogy annak ismeretanyaga minden tanuló számára érthető és átérlezhető legyen. A gyakorlatban sokszor találkozunk érthetetlen, unásig sablonszerű ünnepélyekkel. Az ilyen elviselt kötelezettség csak rossz élményeket hagy a tanulóknak. A formalizmus veszélye csak akkor kerülhető el, az ünnepséggel a tanulók csak akkor tudnak azonosulni, ha annak szervezésében, lebonyo-

litásban aktívan részt vettek és a műsor az ismeretek közlésén túl megteremti az érzelmi azonosulás lehetőségét is. Nevelő hatás tehát csak értelmi, érzelmi, esztétikai többlettel, az aktív résztvevői és aktív befogadói magatartás életre-hívásával teremthető meg.

Az eddigiekben felsorolt lehetőségek elsősorban ismeretközlő jellegűek voltak, vagyis a honvédelmi nevelés verbális szintjét adják. A gyakorlati alkalmazás lenne mindezen ismeretek végső próbája.

d./ Az általános iskolai nevelés és oktatás terve a honvédelmi nevelésről, kapcsolatáról, cél- és feladat rendszeréről.

" Az általános iskola célja, hogy megalapozza a szocialista ember személyiségének az ismeret - világnézet - magatartás egységében történő kialakítását; a társadalmi műveltség alapvető javainak az életkor lehetőségeit figyelembe vevő feldolgozása útján, építve a fiatalok munkájára, közösségi tevékenységére, tapasztalataira."

" Mindezzel tegye képessé a fiatalokat arra, hogy cselekvően vegyenek részt a fejlett szocialista társadalom építésében: hazánknak aktív állampolgáiraivá, öntudatos dolgozóivá, védelmezőivé válhassanak." / I.kötet, 13.o./

Az általános iskola szerepe, feladatai.

Erkölcsei, politikai, közösségi nevelés:

" Az erkölcsi és politikai alapfogalom-rendszer megérte-

Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM.1978.
I. kötet.

tése, az erkölcsi érzelmek kifejlesztése, a közösségi erkölcsnek megfelelő magatartási formák gyakoroltatása. A cselekvő szocialista hazafiság és proletár internacionalizmus, a honvédelem eszmérendszerének és gyakorlatának érzelemgazdag megalapozása."

/I.kötet 15.o./

A pedagógiai tevékenység általános elvei.

Polyamatos ellenőrzés, értékelés:

" A pedagógus akkor áll hivatása magaslatán

- ha személyes példájával is serkenteni tud;

- ha a társadalmi elvárásokat a tanulók életkori sajátosságainak és egyéni tulajdonságainak megfelelő formában tudja közvetíteni, és így lehetővé teszi a tanulók számára a céllal való azonosulást." / I.kötet, 20.o./

Az általános iskolát végzett tanulók iránt támasztott társadalmi követelmények.

" A szocialista hazafiság és a proletár internacionalizmus hassa át erkölcsi arculatát, magatartását. Ismerje népünk anyagi és kulturális javakat termelő munkáját, a haladásért vívott harcának főbb eseményeit, azok okait, következményeit. Hazájához fűzze sokrétű érzelmét. Legyen büszke múltunk értékeire, nagyjainkra és arra is, hogy szocialista országban él, hogy hazájának dolgozó népe hozzájárul az emberi haladás ügyéhez."

" Vegyen részt a honvédelmi előképzésben, törekedjék követelményeinek maradéktalan teljesítésére. Tudja, hogy a honvédelmi kötelezettség a szocialista állampolgár cselekvő hazasze-

Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978.
I.kötet.

retetének fontos feladata és megnyilvánulása, érzelmileg is azonosuljon a honvédelem ügyével." / I.kötet, 22.o./

" Tudja, hogy az ifjúság feladata - s felelőssége - a szocialista társadalmi rend erősítése, részvétel a közéletben és az országépítő munkában." / I.kötet, 22.o./

" Értse meg, hogy az egészségügyi kultúra elemeinek elsajátítása és a szervezet edzése elengedhetetlen feltétele a tanulás-
sal, a munkával járó szellemi és fizikai megterhelés károsodás nélküli elviselésének, a honvédelemre való felkészülésnek."

/I.kötet, 24.o./

A művelődési anyag szerepe a nevelési cél elérésében, belső arányai.

A tanítási gyakorlatban az egyes tantárgyaknak keretei között nem csupán ismereteket kell átszármaztatni, hanem erre alapozva a tanulók képességeit, világnézetét, magatartását is fejleszteni kell.

Cél- és feladatok.

" A szocialista hazafiság és internacionalizmus felébresztése

- a haza, a szocialista társadalmi rend iránti szeretet, hűség érzelmének elmélyítése, a dolgozó nép eszméivel való azonosulás és elkötelezettség élményszerű megalkotása;

- a közös ügyért való munkálkodás és a szocialista haza építésében való részvétel igényének kialakítása;

Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978.
I. kötet.

- a Szovjetunió, a szocialista országok iránti barátság
érzelmének ápolása;
- a szabadságért küzdők, a kizsákmányolás ellen harcolók
iránti rokonszerv és szolidaritás felébresztése." /I.kötet,
38.o./

3.osztály

Szülőföldünk, hazánk, helyünk a világban.

Lakóhelyünk - szülőföldünk szeretete:

" Szeretjük szülőföldünket, mert szép, itt születünk és jól érezzük itt magunkat. A tanulók egyéni és csoportos gyűjtőmunkája eredményeiből osztálykiállítás előkészítése a lakóhely természeti szépségeiről, nevezetességeiről, népi hagyományairól, népművészetéről, népdalairól, az ott lakók életéről. Ősztönzés a lakóhely alaposabb megismerésére." / I.kötet, 44.o./

Lakóhelyünk múltja és jelene:

" A lakóhely történelmi nevezetességei, a hősi harcok emlékei, a műemlékek és a hagyományok. A felszabadulás óta a lakóhelyen történt változások: új épületek, létesítmények, oktatási intézmények, stb.; változások az emberek életében. Ismerjék meg és védjék a tanulók a fontosabb műemlékeket és létesítményeket! A rongálókat figyelmeztetni kötelesség! Vetélkedő szervezése: Ki tud többet lakóhelyünkről" / I.kötet, 45.o./

4.osztály

Szülőföldünk, hazánk, helyünk a világban.

" Magyarország az én hazám..." " A magyar nép iránti sze-

retetre és odaadásra tanítanak történelmi hőseink, elődeink, akik a harcot és a mindennapi munkát egyaránt vállalták. A hazaszeretet megnyilvánulásai a gyermekeknel: részvétel a kisdobos és az uttörő megmozdulásokon, a kisdobospróbák teljesítése; folyamatos ismeretbővítés a magyar nép hagyományai, szokásai, dalai, táncai, a magyar nép története köréből; séták, kirándulások a környékre. Képek gyűjtése országunk tájairól, városairól." / I.kötet, 54.o./

" Akik a hazáért életüket áldozták: A haladásért vívott harcban sokan életüket áldozták. Hősi harcok emlékei nyomában: találkozás olyan felnőtten, aki részt vett a munkásmozgalomban, tanúja / résztvevője / volt a lakóhely felszabadításának, s elmondja a gyermekeknek élményeit.

Adatok gyűjtése a szovjet katonák és az ellenálló hősies önfeláldozásáról. Képhirdető a felszabadulás harci eseményeiről." / I. kötet, 55.o./

3.osztály

Szülőföldünk, hazánk, helyünk a világban.

" Barátunk a Szovjetunió. A felszabadulásról hallottak összefoglalása. A Szovjetunió az első szocialista ország. Tapasztalataival segít bennünket. A Szovjetunió baráti támogatását napjainkban is tapasztalhatjuk: energiát szállít /Barátság Olajvezeték, elektromos energia/; iparunk és mezőgazdaságunk előnyös feltételekkel modern gépeket vásárol tőle. A metró kocsijait, berendezéseit, egyes korszerű mozdonyokat, a trolibuszokat a Szovjetunióban gyártják. Kulturális és mi-

vészeti életünket színesítik a világhírű szovjet művészek fellépései. A szovjet segítség jelentős formája a termelési tapasztalatok és tudományos eredmények átadása. / pl. a nagyüzemi gazdálkodás, a növénynevelés, az atomenergia békés felhasználása, a gyógyítás eredményei terén. / A szovjet pionirok és a magyar uttörők barátsága."

Vetélkedő: " Naponta találkozunk a szovjet emberek munkájának eredményeivel." / I.kötet, 67.o./

6. osztály

Szülőföldünk, hazánk, helyünk a világban.

" Békét akarunk! A béke és a háború erőinek küzdelme / újságcikkek, hírek a háborús feszültségekről és az ezek békés megoldására irányuló erőfeszítésekről/. A béke erői: a Szovjetunió, a szocialista országok, a világ dolgozói és a haladás hívei. Miért akarunk békét? A békés egymás mellett élés politikája. A Szovjetunió küzd a leszerelésért, a békés gazdasági verseny híve. A Béke Világtanács munkája." / I.kötet, 79.o./

7. osztály

Szülőföldünk, hazánk, helyünk a világban.

" Akik életüket adták a népért. Forradalmi hőseink példája. A forradalmi és honvédő hősök emberi arculatának, hazafiságának, áldozatvállalásának jellemzése, a történelemben tanultak, az Egri csillagokban vagy más történelmi regényekben olvasottak alapján. Az igazi hazafit az elvhűség jellemzi: a haladás eszméjének elfogadása; a helyes elvek hirdetése; helytállás akkor is, ha az veszélyekkel, vagy súlyos következményekkel jár. " /I.kötet, 91-92.o./

— Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978.

I.kötet.

" Hazafiság és politizálás. A serdülők egyre mélyebben ismerkednek meg szülőföldjük, hazájuk életével. Már érdeklődnek politikai kérdések iránt is. Foglalkoztatják őket sikereink, fejlődésünk ellentmondásai, a felnőttektől hallott és az egymással ellentétes vélemények. A politizáló kamasznak meg kell tanulnia állást foglalni, észrevenni, hogy életünknek nem kizárólag rossz vagy jó oldalai vannak. Értenie kell, hogy hazánk és a többi szocialista ország gondjai, nehézségei nagyrészt a fejlődéssel, az építéssel függenek össze.

Vita: Egy aktuális bel- és külpolitikai kérdésről." / I.kötet, 92.o./

" Határaink, békénk védelmezői. A haza, társadalmi rendünk védelme minden magyar állampolgár kötelessége. A fegyveres erők feladata: a haza védelme az ellenség fegyveres támadásával szemben; hazánk határainak és légterének őrzése; nemzetközi védelmi kötelezettségeink teljesítése; fontos honvédelmi létesítmények, intézmények őrzése; közreműködés hazánk belső rendjének biztosításához és a légoltalom ellátásában; segítségnyújtás a népgazdaságnak, valamint elemi csapás esetén a közveszély elhárítása. Katonai eredmények; a parancs pontos végrehajtása, fegyelmezettség, együttes cselekvés, bajtársiasság, barátság, önfeláldozás. Felkészülés a honvédelemre az úttörőmozgalom keretein belül / úttörő honvédelmi versenyek, úttörő olimpia, stb./.

Tájékoztatás: A Magyar Honvédelmi Szövetség helyi klubjai, szakosztályai. Találkozás katonaszülővel, az Ifju Gárda tagjaival."

— Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978.
I.kötet, 92-93. oldal.

8. osztály

Szülőföldünk, hazánk, helyünk a világban

" A munkásmozgalom hősei a népért. A mai fiatalokat a nép, a haza szeretetére tanítja a szocialista forradalom harcosainak, a Tanácsköztársaság védelmezőinek, a fehérterror elleni küzdelem kiemelkedő alakjainak, a nyílt fasizmus, a második világháború néppusztítása ellen tiltakozó illegális kommunistáknak, a munkásmozgalom mártírjainak hősi példája. Valamennyien szerették az életet, embertársaikat, a szabadságot, mégis életüket áldozták az emberhez méltó új társadalomért. Példájuk elvhűsége, kitartásra, önfegyelemre, a nép valódi érdekeinek szolgálatára tanít.

Kutatómunka: A lakóhely vagy a környék munkásmozgalmi hőseinek, kommunista mártírjainak életéről, tetteiről." / 105-106.o./

Ifjúság és haza

" Az ifjúság és a felnőttek együtt építik szocialista hazánkat. Az Ifjúsági Törvény megállapítja a fiatalok jogait és kötelességeit. Népköztársaságunk különös gondot fordít az ifjúság nevelésére, világnézetének, erkölcsének, magatartásának fejlesztésére, érdekeinek védelmére. Biztosítja a fiatalok jogát a tanuláshoz, munkához, a művelődéshez, a pihenéshez, a testneveléshez, a sportoláshoz, a szervezeti élethez. Teret ad közéleti szereplésükhöz, segíti a családalapításukat. Elvárja, hogy becsületesen tanuljanak, dolgozzanak és éljenek; tegyenek eleget hazafias és internacionalista kötelességeiknek. A középiskolai rendtartások

Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978. I.kötet.

- az ifjúság közéleti tevékenységének előmozdítására - biztosítják a tanulók jogait és meghatározzák kötelességeit. / Példák arra, hogyan védik a munkahelyeken a munkába álló fiatalok érdekeit és biztosítják beleszólásukat a munkahelyi kollektiva életébe./
Tájékoztató: A középfeleki iskolák tanulójának jogai és kötelességei." / I.kötet, 106-107.o./

" A haza védelme kötelesség. A haza és társadalmi rendünk védelme állampolgári kötelesség. A honvédelem kötelező formái: a hadkötelesség, a polgári kötelezettség, a honvédelmi munkakötelezettség, a gazdasági és anyagi szolgáltatási kötelezettség. Találkozás katonaszülőkkel." / I.kötet, 107.o./

A tanítási órán és az iskolán kívüli nevelés szerepe az általános iskola céljának elérésében.

A tanítási órán és az iskolán kívüli nevelés feladatai:

" A tanítási órán kívüli programok nyújtsanak lehetőséget a megismert és elfogadott erkölcsi normák - különösen a cselekvő szocialista hazafisággal és proletár internacionalizmussal, a haza építésével, a szocialista humanizmussal, a társadalom demokratizmusával és a szocialista családi élettel kapcsolatos erkölcsi, magatartási szabályok - érvényesítésére, gyakorlására és ennek során az erkölcsi érzelmek fejlődésére." / I.kötet 121.o./

Az igazgató és az iskolavezetés.

" Javaslatokat készít a tanulói tevékenység iskolai szintű megszervezéséhez. Célszerű, ha az iskolavezetés közvetlenül alakítja ki és folyamatosan fejleszti a kapcsolatot a pártfogó

Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978.
I.kötet.

üzemekkel, azok társadalmi szerveivel, közösségeivel, a lakóterületi társadalmi szervekkel és mozgalmakkal, a tanácsi intézményekkel, a honvédséggel és a fegyveres erők más testületeivel. Az iskolavezetés irányítását igényli a tanulók közhasznú társadalmi munkájának szervezése, a felsőbb osztályok részvétele a mezőgazdasági munkákban, a tanulók szünidei munkalehetőségeinek megteremtése." / I.kötet, 123.o./

A szaktanár.

" A tanítási órán kívüli nevelés tantárgyakhoz kapcsolódó lehetőségeit használhatja fel. A feladatmegoldó szakkörök és a művészeti szakkörök jelentős része heterogénebb a tartalom szempontjából, tematikájuk esetleg valamely kiemelt tevékenységi forma vagy képesség fejlesztése köré épül. Különösen jelentősek a pályaválasztást elősegítő körök és a honvédelmi szakkörök."

/ I. kötet, 131.o./

Az iskolán kívüli nevelés tantárgyakhoz kapcsolódó lehetőségei is közismertek. " A munka tartalmát az általános iskolások nevelésének alapvető feladatai mellett a rendező szerv, társulat, egyesület sajátos célkitűzései is befolyásolják. Ilyenek a honvédelmi, technikatörténeti, lövész, honismereti, csecsemőápolási, helytörténeti, stb. szakkörök." / I.kötet, 131.o./

A napközi otthon.

A szabadidő foglalkozások felhasználása a legkönnyebb. "Sport, séta, kirándulás szervezésével segítsük elő, hogy a gyermekek minél többet - lehetőség szerint napi 1.5-2 órát - tartózz-

Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978.
I.kötet.

kodjanak a szabad levegőn. Ezeket az alkalmakat kapcsoljuk össze változatos programokkal, testedző foglalkozásokkal, mozgásos játékokkal. Törekedjünk arra, hogy a kisebb mozgásigényű gyermekek is részt vegyenek a sok mozgással járó programokban, mert ez feloldó és általában fejlesztő hatással van rájuk." / I.kötet, 134.o./

A közművelődési, kulturális és sportintézmények.

A közművelődési, kulturális és sportintézmények sajátos nevelési feladataikat az iskola munkájára építve, azt kiegészítve járulnak hozzá a gyermekek sokirányú művelődési igényeinek felkeltéséhez és kielégítéséhez, képességeik, adottságaik fejlesztéséhez, a tehetséggondozáshoz.

Javaslatok a közművelődési, kulturális és sportintézményekkel közösen szervezhető tevékenységekre.

" A tanítási szünetek napjaira és a nyári vakáció idejére a művelődési házak és otthonok a pihenés és a szórakozva tanulás jegyében - a pedagógusok tanácsait is érvényesítve - sajátos szünidei programokat szerveznek a kisebb-nagyobb tanulóknak. A művelődési házak és otthonok a gyermekkönyvtárakkal, a pedagógusokkal közösen olvasótáborokat is létesíthetnek az érdeklődő vagy éppen az irodalomtól, olvasástól messze álló gyermekek számára." / I.kötet, 150.o./

" A közművelők és pedagógusok együttműködésével csökkenthető az az ellentmondás, hogy bár a szülői, pedagógusi és gyer-

meki igények gyakran meghaladják az intézmények által ma vállalható képzési-nevelési segítséget, a meglévő hálózatot mégis csak részben használják ki. Az igények és lehetőségek egyeztetése az egyes iskolák és a velük kapcsolatban álló intézmények közös érdeke és feladata." / Az általános iskolai nevelés és oktatás terve. OM. 1978. I.kötet, 151.o./

e./ A tanulók szocialista hazafiságra, proletár internacionalizmusra és honvédelemre nevelés lehetőségei a napközi otthonban.

Ajánlások az iskolánk középtávú tervéből:

Alsós napköziseknek:

1. A hazai táj és a dolgozó nép megismerése és szeretete.
 - Tegyen az osztályai sétákat lakóhelyén. Figyelje meg a változásokat, lakóhelye épül, szépül a dolgozók munkája nyomán.
 - Kérdezősködjön lakóhelye múltjáról, gyűjtse lakóhelyét ábrázoló képeket, lapokat, készítsen térképvázlatot.
 - Tegyen kirándulást a megyeszékhelyre.
 - Gyűjtsön sétákon természetnyújtotta anyagokat, figyelje meg, készítsen gyűjteményt belőle, gondoljon a madárvédelemre. Készítsen növénygyűjteményt, állatképeket, cinkéket.
 - Hallgasson és énekeljen olyan nép- és gyermekdalokat, amelyek az otthon, a szülőföld és a nép életét, szeretetét tükrözik. Olvasson népmeséket és népdalokat az elnyomott nép szomorú sorsáról, a jobb, igazságosabb élet utáni

vágyódásról, a földesúrak szivtelenségéről, kegyetlenségéről.

- Figyelje meg az őszi és tavaszi munkákat a földeken, mi jellemzi a termelösszövetkezeti dolgozók munkáját.
- Készüljön fel március 15. megünneplésére, készítsen nemzeti színű zászlót, kokárdát.

Tudja meg március 21. jelentőségét.

Tegyen kirándulást a forradalmi harcok emlékműveihez, emléktábláihoz.

- Beszélgessenek a foglalkozásra meghívott idős dolgozókkal, akik életkörülményeikről, a múlttól és jelenről beszámolnak.

2. Népünk kulturális alkotásainak megismerése, megbecsülése és ápolása.

- Ne használjon illetlen szavakat.
- Cserélje könyveit társaival, hogy többet olvashasson.
- Foglaljon állást a könyv hős szereplőinek cselekedetéről.
- Készítsenek napközis könyvtárat.
- Tudják mikor kölcsönöz a helyi könyvtár.

3. Szocialista társadalmunk magasabbrendűségének és távlatainak megértése és elfogadása.

Vegye számba azokat a tényezőket, amelyek a gyermek boldog életére utalnak / rendes ruházat, táplálkozás, jól felszerelt iskola/.

Minden a munkának az eredménye. Mindenkinek dolgozni kell.

A dolgozók keresetükből becsületesen megélhetnek. Miért rongálunk,

károsítunk, miért nem erősebb a vagyonvédelem?

Tegyenek sétát a Községi Tanácshoz, ismerjék meg az ott dolgozók munkáját.

Tegyenek látogatást a gazdasági, kulturális, egészségügyi létesítményekhez.

Szervezzenek olyan foglalkozást, ahol meghallgatják egy kommunista szülő elbeszélését a párt munkájáról.

4. A Szovjetunió és a szocialista tábor országainak megismerése, megbecsülése.

Figyeljék meg április 4-e előkészületeit. Hallgassanak rádió közvetítést és nézzenek Tv-t e témával kapcsolatban.

- Készítsenek faliújságot, több saját készítésű rajzot, melyek e témát ábrázolják.
- Helyezzenek virágot április 4. alkalmából a szovjet emlékműre, sirre.
- Olvassanak történetet a NOSZF-ről.
- Hallgassanak történetet a felszabadító harcokról.
- Ismerkedjenek szovjet pionirok életével.

A világ dolgozói életének, a békéért és a kizsákmányolás ellen vivott harcának megismerése és támogatása. Vegyen részt a napközis csoport az iskola Május 1-i díszítésében.

- Gyűjtsön képet, híreket az ünneppel kapcsolatban.
- Olvasson az elnyomásban élő gyermekek sorsáról.
- Tanuljon meg néhányat a baráti népek dalaiból.
- Gyűjtsön képeket a békemozgalomról.
- Számoljon be Május 1. megünnepléséről.

Felső napköziseknek:

1. A hazai táj és a dolgozó nép megismerése és szeretete.

- Figyelje meg környezetünket, tegyen megállapításokat a környezetvédelemre.
- Ismerje a Himnuszt, tudja hogyan kell tiszteletet nyilvánítani a nemzeti szimbólumok előtt.
- Ismerje a hazafias jelképeket, jelvényeket / zászló, lobogó, címer/.
- Szervezzenek társadalmi munkában parkápolást.
- Levelezzen más városban élő barátjával, örsökkel.
- Kísérje figyelemmel a napi lapokat: gazdasági, kulturális eredményeinket.
- Vegyék át szocialista megőrzésre az iskolát, ügyeljenek tisztaságára, rendjére.
- Szervezzenek társadalmi munkát faültetésre.
- Szervezzenek üzemlátogatást, ismerjék meg a fizikai és a szellemi munkát.
- Igyekezzenek megismerni különböző fegyvernemek egyenruháját és jelzéseit. Tanúsítson tiszteletet a néphadsereg tagjai iránt.
- Segítsék az Uttörő Gárda munkáját. Segítsék határőreinket.

2. Népünk kulturális alkotásainak megismerése, megbecsülése és ápolása.

- Hallgassák a rádió nyelvvelő előadásait.
- Figyeljék társaik magyartalan beszédét és javítsák.
- Ne engedjék kicsúfolni a tájszólással beszélő barátokat.

- Barkácsoláshoz, díszítéshez használják a népművészet elemeit.
- Készítsenek olvasónaplót.

3. Szocialista társadalmunk magasabbrendűségének és távlatainak megértése és elfogadása.

- Olvassák rendszeresen a Pajtás c. újságot.
- Tájékozódjanak legjelentősebb politikai kérdésekről.
- Ismerjék meg a helyi államigazgatás szervét és vezetőinek nevét.
- Segítsék kisebb közügyek elintézését / kézbesítés, mozgósítás Timur munka a szociális gondozottaknak/.
- Az őszi közhasznú társadalmi munkában végzett munka értékelése / jó munka elismerése, lemaradók elítélése/.

4. A Szovjetunió és a szocialista világrendszer országainak megismerése és megbecsülése.

- Ismerje a Szovjetunió tudományos sikereit.
- Használjuk ki az aktualitásokat, pl. úrhajó fellövése.
- Levelező kapcsolatot létesítünk szovjet pionirokkal.
- Hívjuk meg a hazánkban tanuló külföldi diákokat.
- Gyűjtsük a baráti, szocialista országok képeit, bélyeg eit.

A napközi otthon, a család, a termelőüzem, a közművelődési kulturális és sportintézmények mind-mind sajátos tevékenységi formák gyakorlását szervezhetik meg. Kiemelt lehetőségei vannak az úttörőmozgalomnak.

Összefoglalva az iskolai honvédelmi neveléssel kapcsolatos követelményeket, a következőket emeljük ki:

- a honvédelmi ismeretek alapozásában minden iskolai tantárgynak sajátos szerepe van;
- az ismeretek szintézisét az állampolgári ismeretek tantárgy keretén belül és az osztályfőnöki órákon kell elvégezni;
- a honvédelmi neveléshez elengedhetetlen az életkori sajátosságok figyelembe vétele, mind a közölt tartalom, mind az alkalmazott módszerek vonatkozásában;
- az interiorizáció csak értelmi, érzelmi együtthatás eredménye lehet;
- tevékenységi formák biztosítása nélkül az ismerethalmaz kevésbé hatékony,
- tevékenységi formák konkrét, gyakorlati tapasztalati bázist eredményezzenek;
- motivumként csak a tényleges hasznosság érzése lesz hatékony;
- a 6-14 éves korosztály honvédelmi neveléséből nem rekeszthető ki a játék és a romantika.

A 6-14 éves életkorban a közösséghez / osztály, iskola, település, nemzet, stb./ való tartozás és az érte való tevékenykedés vágya életkori sajátosság és általában erős belső igény. Ha az általános iskola élményekkel bocsájtja ki tanulóit, akkor a későbbi társadalmi és benne a honvédelmi tevékenység igényét, alapját is meghatározza. Meghatározó élmény főként a saját tapasztalat, különösen ebben az életkorban, amikor a tanuló ítéleteiben, választásaiban, cselekedeteiben, saját környezetének viszonyait veszi alapul és azokból általánosít.

4. Honvédelmi nevelés hatékonyságát befolyásoló tényezők.

A szülői ház jelentős szerepéről már beszéltünk. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a település jellegét sem. A település jellege a honvédelmi nevelést szolgáló tevékenységi formák megválasztásában alapvető. Város és falu, az ország belsejében lévő és határmenti község más-más lehetőséget biztosít a honvédelemre való felkészítésben. A település sajátosságainak kihasználása, a hasznosság érzésének és a konkrét tapasztalás lehetőségének alapja.

A honvédelmi nevelésben óriási jelentőségű lehet a kapcsolattartás a település katonai, honvédelmi alakulataival és az MHSZ-szel. A kapcsolattartás főként a rendszeres találkozásoknál válhat hatékony eszközzé. A katonás rend, fegyelem, az egyenruha és a lenyűgöző technikai felszereltség megmutatása élénk érdeklődésre talál a gyerekek körében, ez számukra mind-mind elismert érték.

II. AZ ISKOLAI HONVÉDELMI NEVELÉST SEGÍTŐ TÉNYEZŐK.

1. A fegyveres szervek lehetőségei és feladatai az általános iskolai nevelésben.

Az iskolai honvédelmi nevelő munka csak úgy oldható meg hatékonyan, ha ebbe a tevékenységbe bekapcsolódnak a fegyveres szervek is, főként annak KISZ szervezetei. / Erre az együttműködésre - a feladat fontosságát érzékeltetve - Politikai Bizottsági határozat is született. / Maga a határozat azonban még nem fogja biztosítani a tényleges tartalmi kapcsolatot, ez csak az

iskolák és a fegyveres szervek koordinált igény- és tevékenységrendszerében biztosítható. Ennek a koordinált igény- és tevékenységrendszernek a következő lényeges előfeltételeit fogalmazzuk meg:

- az irányítás emberei / iskolaigazgató - parancsnok / mindannyian való feladatnak lássák az iskolai honvédelmi nevelést,
- a vezetők biztosítsák a gyakorlati együttműködés feltételeit.

Csak ott jöhet létre hatékony honvédelmi nevelői gyakorlat, ahol a vezetés nemcsak támogatja, de igényli és maga is részt vesz a nevelőmunkában.

A fegyveres szervek és az általános iskolai nevelő munka összekapcsolódásának bemutatására a túloldali ábrát szerkesztettük.

Az általános iskola nevelési tervében megfogalmazott igényekkel, célokkal, feladatokkal bevezetőnkben már foglalkoztunk. Kiemeltük a tantárgyak ismeretközlő és alapozó funkcióját s a tanórán kívüli nevelés széleskörű honvédelmi vonatkozású követelményrendszerét. E sokrétű feladatsor valós megoldása nem nélkülözheti a fegyveres szervek bekapcsolódását. Ez a bekapcsolódás két vonatkozásban szükséges. Egyrészt olyan elméleti ismereteket nyújthatnak, melyek megszerzésére a tanulóknak más módon nincs lehetőségük, másrészt a gyakorlati segítség eddig teljesen ismeretlen tárházat vihetik be az iskolába.

Célok, feladatok
meghatározásának
szintje

Koordinálás
segítés
szintje

MN + HOR.
NUÓR + HÓR.
FOLG.VÉD. + TÚO.
MHSZ + TIT

Megvalósítás szintje

Belüli tevé- kenység		Az iskolán		Kivüli tevé- kenység	
Pedagógus közösség	Tanuló közösségek	Tanórán alatti	Tanórán kívüli	Fegyveres szervek rendesvényei	KISZ szerv. Ifjú Gárda
		- osztályfőnöki munka segítése	- iskolai rendesvény	Szülők, csa- lád felé ir. nev,munka	Önkéntes segítők
		- egyes tárgyak oktatása	- Úttörő Gárda		
		- honvédelmi is- meretek ok- tatása			

A fegyveres szervek tagjai - főként ha hivatásosok - munkájukból, szakmai tapasztalatukból, "mesterségük"-ből adódóan biztosíthatják az iskolai pedagógus közösség megfelelő informálását a honvédelemről, annak aktuális bel- és külpolitikai feladatairól.

a./ A fegyveres szervek és a pedagógusközösség kapcsolata.

A hivatásos szakemberek tájékoztatója nem lehet szűken prakticista szemléletű. A honvédelemről való informálás számos olyan elemet is tartalmazhat, amely a honvédelem kérdéséhez látszólag csak járulékosan kapcsolódik, ugyanakkor a honvédelmi nevelés iskolai és társadalmi feladatait érinti, pl.: nem kerülhetők ki a közbiztonság, a bűnözés, a balesetelhárítás, tiltott határátlépés kérdéskörei, bár látszólag nem mindegyik kapcsolódik szorosan az eredeti témához. Az a pedagógus, aki komolyan veszi honvédelemre felkészítő nevelői munkáját, igényli, hogy a hivatásos szakembertől kapja meg annak a szintnek pontos körülhatárolását, amelyre a fegyveres szervek építenek, amelyet alapul szeretnének venni a katonafiatalok kiképzésében. Ez a meghatározás a pedagógusoknak a gyakorlat oldaláról részecélok kitűzését jelenti.

A pedagógusok várják azt a segítséget is, mely az elméleti szakkérdések megválaszolásában magabiztossá teszi fellépésüket.

Milyen kérdések vetődhetnek fel az iskolában, melyeknek megválaszolásához kell a szakemberek eligazító tájékoztatása?

Pl.-a Varsói Szerződés jelentősége;

-a Varsói Szerződés ereje;

-a szocialista és kapitalista fegyveres erők jellemzői, stb.

Az informáláson túl a pedagógusok szívesen támaszkodnának arra a segítségre, amit a segédeszközök jelentenek. A valóságos katonai segédeszközök, a szemléltető eszközök hozzájárulnának

ahhoz, hogy a gyerekek lássák a honvédelmi ismeretek megvalósulását a gyakorlatban, vagy legalábbis el tudják képzelni. Az elmélet és a gyakorlat közelebb hozását jól segítik a fegyveres szervezetek mindennapi életének bizonyítékai, dokumentumai.

Mind a távlati, mind az aktuális feladatok megoldásához elengedhetetlen - a koordináció alapja -, hogy a fegyveres szervezetek is ismerjék azokat a terveket, amelyek a honvédelmi nevelést szabályozzák. / Nevelés és oktatás terve, iskolai munkaterv, csapat munkaterv, stb./ Csak a tervek ismeretében tudnak szervezeten belülről kapcsolódni a nevelés feladatrendszerének megvalósításába.

b./ A fegyveres szervek és az osztályfőnök kapcsolata.

A leghatékonyabb segítséget az osztályfőnökök igénylik. Ez természetes, hiszen a jelenlegi nevelési rendszerben az osztályfőnök kulcsszerepe. Ez olyan tényleget ró rá, amelyeket segítő, aktív, valós kapcsolatok nélkül nem tud megoldani. Maguk az osztályfőnöki órák is kapcsolódnak a hazafiság és honvédelem kérdésköréhez. Az itt kapott segítségre is változatos lehetőségek adódnak, a tanácsoktól kezdődően, az óra egészének - vagy egy részének - levezetéséig. Már az alsó tagozatban ez a kapcsolat a közvetlen katonai környezet bemutatásában is formát ölthetne.

Számtalan lehetőség lenne a közvetlen környezettel való kapcsolattartásra:

- személyek meghívása,

- dokumentumok gyűjtése,
- hagyományok ápolása,
- élettörténetek feltárása,
- az alakulat szerepe nagy történelmi sorsfordulókon,
- az alakulat mindennapjai, stb.

A tartalmas kapcsolat feltételezi az írásos anyagok, a dokumentáció, az információhordozók, stb. közkincsé tételét.

A baráti országok életének és a fejlődő országok küzdelmeinek bemutatásában is sok segítséget adhatnak a fegyveres szervezetek. Saját dokumentációs és információs anyagaikból kiválogatva az életkori és értelmi sajátosságokat figyelembe vevőket, segítenek szemléletessé tenni az osztályfőnöki órákat, s egyben közelebb hoznak az elméletet és a gyakorlatot egymáshoz.

Ha mindezekhez a fegyveres szervezetek részéről személyes részvétel is járul, a hatás megduplázódhat.

c./ A fegyveres szervek és a szaktanárok kapcsolata.

A szemléltető eszközöknek az iskola rendelkezésére való bocsátásáról már beszéltünk, a tanárok számára történő szaktanácsadásról is. Ezek a kooperáció formák a szaktanárok munkáját is segítik. A személyes részvétel természetesen ezekben az esetekben is jelentős lehet. Ha a fegyveres szervezetek képviselője jól tud alkalmazkodni az osztály életkori sajátosságaihoz, akkor személyes jelenléte, véleménye felerősíti a tananyag és tanár nevelői hatását, s az egyes témáknak valós

honvédelmi háttérrel biztosít. Meggyőzi a tanulókat arról, hogy a tanult ismeretanyaguk az életben szerepe van, a honvédelemhez szervesen kapcsolódik.

Az ismeretnyújtáson túl az iskola gyakorlati képességeket, készségeket is alapoz. A honvédelmi gyakorlat alapozásában fontos szerep jut az osztályfőnököknek és a testnevelő tanároknak. Ahhoz, hogy a gyakorlati képességek alapozásához egyáltalán hozzáfoghasson a pedagógus, meg kell győznie a tanulóit:

- az internacionalizmus szükségességéről,
- a ma hazafiságának tartalmi jegyeiről,
- a honvédelmi gyakorlatban való részvételi formákról,
- a katonai szolgálat fontosságáról és szükségességéről,
- a lakosság honvédelmi tevékenységének fontosságáról.

d./ A fegyveres szervek szerepe a gyakorlati készségek alapozásában.

A gyakorlati készségek alapozását az alaki foglalkozások segítik a leghatékonyabban. Ezek pontos ismereteket követelnek meg a pedagógustól:

- vezényszavak,
- begyakorlott pontos mozdulatok ismeretét.

Az alaki foglalkozásokhoz mintaként szolgálhat egy katonai alaki foglalkozás megnézése. A konkrét tapasztalatszerzés megmutathatja a tanulóknak számára, hogy az alaki foglalkozásoknak milyen nagy szerepe van a fegyveres szervezetek mindennapi

életében, s szépsége fegyelmező erejű lehet. Ez a minta vállal-
tathatja a tanulókkal a rendszeres gyakorlást, a pontos, fe-
gyelmezett végrehajtást. Az élő mintán kívül dokumentanyagok is
hozzájárulhatnak a fegyelmezetten végrehajtott feladatok szép-
ségének felismeréséhez.

e./ A fegyveres szervek szerepe a honvédelemre előkészítő
szervezeti formákban.

Az általános iskolai honvédelmi nevelés tevékenységi for-
mája, s egyben az eddig elért nevelői hatások próbaköve a tan-
tervileg is biztosított honvédelmi versenynap. Ez az az ese-
mény, ahol valós, vagy a gyerekek számára valósnak tűnő feladat-
sorokat kell megoldani. Ha ez a versenynap nélkülözi a roman-
tikát, a hitelességet, akkor hatása inkább romboló lesz, mint
építő!

A verseny, a vetélkedő játékos formájából adódóan a
gyerekek közkedvelt tevékenysége. A honvédelmi versenynap prog-
ramját csak a változatos, romantikus, játékos elemek dominan-
ciájával célszerű megszervezni. A honvédelmi versenynap maga is
a katonai alakfi foglalkozások fegyelmezett rendjét kell hogy
kövesse.

A versenynapot fel kell használni új ismeretek megszer-
zésére, az eddig megszerzettek gyakorlására, s az érzelmi azo-
nosulás és motivációs bázis alapozására.

A fegyveres szervezetek jelenléte itt nélkülözhetetlen.
Fontos, hogy ne csupán irányítóként, de résztvevőként is kap-
csolódjanak be a nap eseménysorozatába. Biztosítani kell - az

életkorhoz szabva - minden olyan feltételt, ami a fegyveres szervezeteknél is létezik / terepet, technikai eszközöket, egyenruházatot, vagy annak jelzéseit/. Ez a nap csak akkor lesz élmény, ha a valóság érzését kelti. A verseny jutalmazása is katonai formát öltjön, s kapcsolódjon a fegyveres szervezetek életéhez, gyakorlatához.

A honvédelmi versenynap érintésével új területhez, a tanórán és iskolán kívüli honvédelmi nevelés lehetőségeihez értünk. A tanórán és iskolán kívüli szervezeti formák / pl. nyári táborok, séták, kirándulások, versenyek / jelentősen segítik a honvédelemre, hazafiságra és internacionalizmusra nevelést. Ha ezekhez hozzá kapcsoljuk - a gyerekek romantika iránti vágyát is figyelembe véve - a hadtörténeti múzeumi látogatásokat, akkor ^{az} iskolán kívüli forma egyben a honvédelmi nevelést is szolgálta. A táborozásokban jelenlevőként is be lehet vonni a fegyveres szervezetek hivatásos tagjait. A mozgalmi rendezvények politikai tartalmukon túl alakításukkal is a honvédelmi nevelés tartalmas eszközei lehetnek. A társadalmi ünnepeken a fegyveres szervezetek tagjai személyes jelenlétükkel emelhetik az ünnepség iránti érdeklődést. Kiemelt szerepűvé lehet tenni a Fegyveres Erők Napját. Ezen a napon az iskola, az úttörőcsapat tagjai legyenek megfigyelők. A honvédelmi szakkörök a gyerekek számára érdekes, romantikus tevékenységformák köré szerveződhetnek. /pl. lövészet, rádiózás./

f./ A fegyveres szervek és az Úttörő Gárda

Szervezetileg a honvédelmi jellegű szakkörök az Úttörő Gárdán belül és önállóan működhetnek. A tevékenységi formák

Táborozók ismerkedők

Most Csopakon. Előtte, a múlt héten, Szolnokon. S majd augusztusban lesz még egy, Tatán.

Már hagyományossá váltak a katonai, hadi- és rendőri pályára irányító táborok. Évről évre sok száz fiatal tölt négy napot azzal, hogy a fegyveres erők és testületek munkájával ismerkedik. S hogy lyon rangjuk lámadt ezeknek a táborok, azt bizonyítja: a megnyitók és a sportos beszélgetéseken a Honvédelmi Minisztérium és a Belügyminisztérium, a fegyveres erők és testületek magas rangú vezetői vesznek részt, találkoznak a fiatalokkal, válaszolnak kérdéseikre.

A csopaki tábor július 6-án. Lovdványsky Iroly rendőri vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes, országos rendőrfőkapitány illotha meg, s köszöntötte az ország különböző tájairól érkezett háromszázhusz fiatal. Nem kevesebbre vállalkozik ez a rendezvény, mint hogy öt napban bemutatja a fegyveres erők és testületek tevékenységét, felhelyettesenek, minden beosztottjának feladatát munkáját, és színter szol a nevezésekről, s ezt annál inkább teheti, hiszen a haza fegyveres szolálata valójában és szép hivatás.

S a hangulatos, hétfő délutáni megnyitót követően élményeket nyújtó öt nap kezdődött Csopakon. A fiúk és a lányok — s ez pályairányító táborok közül a csopaki sajátja, hogy két altábornyi léány is odaseregny — előadásokat hallhattak, érdekes filmeket láthattak, részt vehettek különböző bemutatókban, s megismerkedtek a fegyveres erők és testületek tiszt- és tiszthelyettesképző iskoláival.

A legnagyobb sikert — érthetően — az én is a bemutatók aratták. A Balatonnál eszrémbé vezető út mellett, tógyfakkal agyvezetett nagy réten szállt le a Belügyminisztérium légi rendezésének helikoptere. It sorakoztak a tőzoltóság autósodái, de láthatták a fiatalok a rendőrség — a közlekedésrendészet, a budapesti forradalmi ndőrezred s más szervek — korszerű eszközeit. S természetesen ott voltak a határőrök is: kutyabemutatót, járószolgálati beutatót tartottak.

Kubinszky István vezérőrnagy a fiatalok érdeklődésébe parancsnokok a fiatalok érdeklődésébe hívta fel a figyelmüket: s valóban, a háromszázhusz gyerek — jóllehet kint, a gas tisztáson aztán valóban nem volt mmilyen szigorúság, ki-ki mehetett, ahol akart — foglalmatlanul követte a forgó- lópadászú bemutatót.

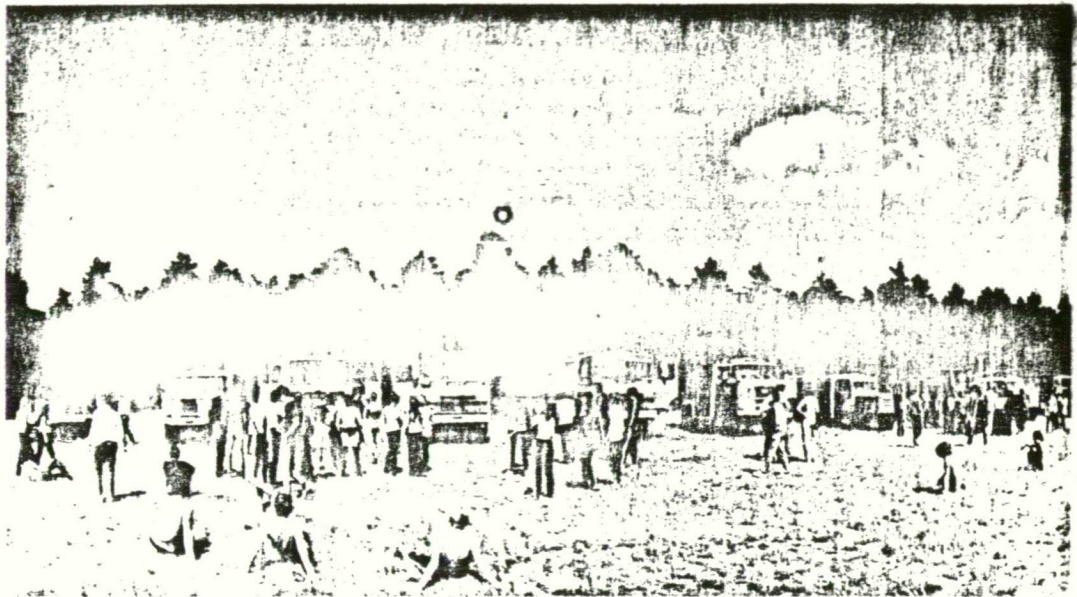
És kérdeztek, kérdeztek kifoghatatlanul. A karatéséket. Hogy mennyi idő alatt lehet megtanulni ezt a nehéz de bizonyos esetekben nagyon hasznos övédelmi sportot? S bárki képes megtanulni? És valóban mennyi rendőri had karatészi?

A rendezésről bemutató csoportjának tagjai „emberültek” is akadáltak, két középiskolai kiskislány szegődött hozzájuk, s abból és társaságja megmutatta, hogy a tatal nem csak a férfiaknak való.

Érdekes: a helikopter körül is lányok voltak, a leghevesebben érdeklődők: Balogh Gabriella és Réz Zsuzsa, a veszprémi Kálvária Gimnázium harmadikos tanulóit. Véséseseknek készülünk, mondták, végignari szorítás az iskolájuk: úgy tudják, hatlók, a rendezésnél, a bűnüldözésben szük- s van veszélyekre, nagy laboratóriumok- ból. Érdekes, izgalmas munka lehet, ez ér- telmesnek tűnik...

A szolnoki Nagy Vera viszont nem innen, a rendezésről, hanem majdnem-majdnem az ország tájékeiről, Eszteről érkezett. Kálmán utat pedig Szolnokról.

„A rendőrtől, a határőrtől, a honvédektől irrtas szakma. Mi rocsis megpróbálunk, ha gymszer ez érdekel bennünket.” „Szeretnék önértékelni...” „Egyszer a közlekedés szor- sában, előadásra érdekel. Volt egy ked-

ves nagybátyám és közlekedési baleset áldozata lett...

A fiúk érdeklődése, tájékozódása már gyakorlatiasabb és céltudatosabb. Például Csikós Juskóé. Orosházáról jött a táborba. Az édesapja határőr volt, nyugdíjba vonulása az orosházi határőrkerületnél szolált. Nem az a természetes, hogy a fiúk követik az apákat? „Határőr szeretnék lenni én is.” Palócz Tibor a Bolyai gimnázium harmadikos, alighanem páncélosként lesz. „A matematikát nagyon szeretem. Az ember és a technika erejét összehangolni, egy irányba állítani, ez szép lehet, nagyon szép... De azt sem bánom, hogy a csopaki táborba jöttem, ahol inkább a belügyi szervek munkájába nyílik betekintés. Volt itt egy tábornok elvtárs és az mondta nekünk, hogy a fegyveres erők és testületek között, váll a váll mellett, szorosan együttműködve teljesítik feladataikat. S akkor az a jó, ha ismerjük is az alapvető tevékenységüket...”

Katonák, határőrök, rendőrök, tőzoltók lesznek-e azok a középiskolások, szakmunkás-tanulók, akik majdnem másfél ezren részt vesznek a nyári pályairányító táborokban? Mind bizonyára nem. De izgat van Pataki Részó rendőri főhadnagynak, aki megyei Ifjú Gárda-parancsnokhelyettesként tolvai ifjúgardistákat hozott a táborba: a fiatalok tájékozottsága, a táborban, a táborozásokon a fegyveres erők és testületek iránt elmélyülő rokonszerve csak hasznukra lehet.

Táborozás? Úgy mondanánk inkább: az ismerkedést szolgálatják ezek a táborok. És a szép hivatásnak, a haza, a közrend és a közbiztonság védelmének ifjú propagandistái is formálód- nak ezekben a programokkal dúsz napok- ban. Szolnokon, Csopakon s majd augusztusban Tatán.

Sz.

Fotó: Gál Imre

/ szakkörök / kiválasztásakor feltétlenül szem előtt kell tartani a település és annak katonai vonatkozású sajátosságait, a személyi és tárgyi felszereltséget. Csak a helyi sajátosságokhoz igazodó szakkörök létrehozásának van értelme. A ma tanulmányfjúságának a magasszintű technika iránti érdeklődése a technikai bázis meglétét is igényli az egyes tevékenységi formák szervezésében.

A fegyveres szervek tagjainak személyes jelenlétét nem tudjuk eléggé hangsúlyozni. Az általánosan meglévő szervezeti formákon túl, konkrétan e nevelési feladatra létrehozott formák/pl. katona voltam egy napig / a fegyveres testületek aktív jelenléte nélkül elképzelhetetlenek. Ezek a tevékenységek - a közeli személyes kapcsolat, a részvétel, a hasonlóság alapján - erősítik az érzelmi kötődést, felkeltik és fokozzák az érdeklődést. A valóságban használt technikai eszközök birtokba vétele - ha egy napig is - feledhetetlen élményt nyújt. Az úttörőszervezet élete számos olyan elemet tartalmaz, mely hasonlít a fegyveres szervezetek életéhez, bár kétségtelen, hogy a fegyveres testületek tevékenységével az Úttörő Gárda honvédelmi szakalegységei hozhatók leginkább kapcsolatba. Az Úttörő Gárda honvédelmi szakalegységei lényeges múltat tekinthetnek vissza. Megalakulásuk az 50-es évekre tehető, konkrétan az úttörő határőr szakkörök 1958-tól működnek, 1960-tól pedig honvédelmi alegységek szerveződtek. Az Úttörő Gárda létrehozását a Magyar Úttörők Szövetsége VI. Országos Úttörővezetői konferenciája indította el / 1975/. Az alapítók közé számít iskolánk a Rösztkei Általános Iskola is, mely elsőként az or-

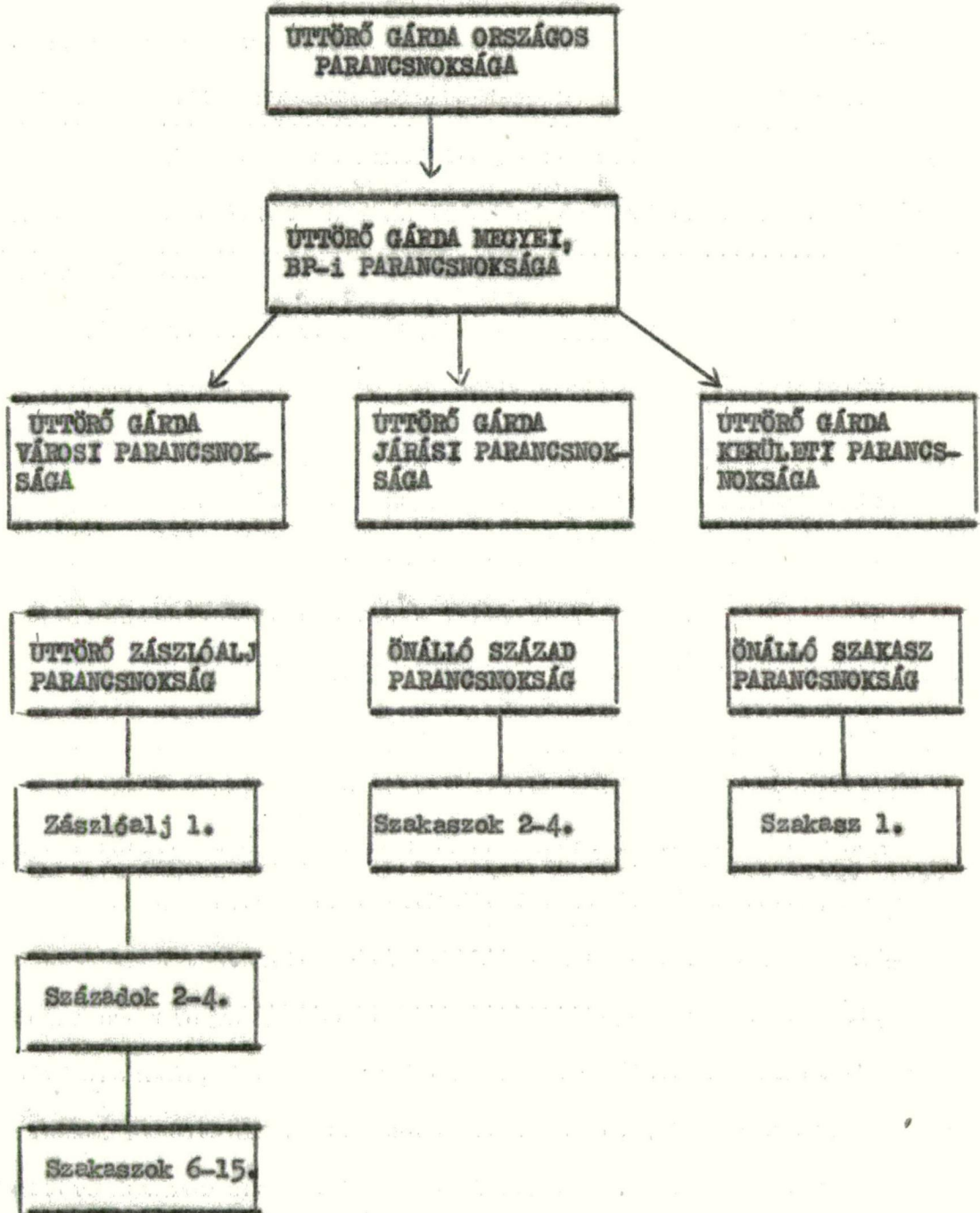
számban megszervezte az uttörő szervezetten belül a Határőr Szekaszt még 1958-ban. Azóta az iskolánk az Uttörő Gárda számos tevékenységi formáját működteti.

Az Uttörő Gárda szervezeti felépítését és működésének modelljét a következő ábra mutatja.

Az Uttörő Gárda szervezeti felépítése.

NAGYAR UTTÖRŐ SZÖVETSÉG ORSZÁGOS TANÁCSA	Országos Honvédelmi nevelési SZAKBIZOTTSÁGA	UG. ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁG
MEGYEI /BP-i/ TANÁCSA	MEGYEI /BP-i / HN-i SZAKBIZOTTSÁG	UG. MEGYEI /BP-i/ PARANCSNOKSÁG
JÁRÁSI /VÁROSI/ TANÁCSA	JÁRÁSI-VÁROSI HN-i SZAKBIZOTTSÁG	UG. JÁRÁSI-VÁROSI PARANCSNOKSÁG
UTTÖRŐ CSAPAT TANÁCSA	UTTÖRŐ CSAPAT HN-i felelőse	Szakasz-szd.parancsnokság /parancsnok/

Az Úttörő Gárda szervezeti irányítása

Szeged járási úttörő honvédelmi zászlóalj / század /
működési szabályzata.

1./ Az úttörő honvédelmi zászlóalj / század / jellege:

a./ Az úttörő honvédelmi zászlóalj / század / neve:

b./ Az úttörő honvédelmi zászlóalj / század / nem úttörőcsapat, hanem önálló szakkör, a járási úttörőcsapatok úttörő honvédelmi szakaszai részére. Működési helye:

c./ Az úttörő honvédelmi zászlóalj / század / a járás úttörőcsapatainál alakult úttörő honvédelmi szakaszokból áll. A szakaszok az úttörőcsapatokon belül a csapatvezetőség terve szerint önálló tevékenységet is kifejtnek, közvetlenül segítik az úttörőcsapatok hazafias és honvédelmi nevelési feladatainak végrehajtását. Működési helyük az iskolák úttörőcsapatai.

d./ Az úttörő honvédelmi szakaszok tagjai lehetnek azok az V-VIII. osztályos úttörők, akik önként jelentkeznek az úttörő őrök, valamint rajvezetők, munkájuk és közösségi magatartásuk alapján javasolnak, és az úttörőcsapat vezetősége elfogad.

2./ Az úttörő honvédelmi zászlóalj / század / működésének célja:

Segíteni az úttörőcsapatokat a pajtások szocialista hazafiságra, internacionalizmusra és honvédelemre való nevelésben. A gyermekekben a hazánk és a szocializmus ügyének megvédésére, a békéért és a szabadságért küzdő népekkel való szolidaritásra és támogatásukra irányuló készségek kifejlesztése.

3./ Az uttörő honvédelmi zászlóalj / század feladatai:

- a./ Haladó történelmi, munkásmozgalmi, hagyományaink ápolása, népünk nagyjai, hősei emlékének ébren tartása és a szocialista hadseregek hősi halottai emlékének ápolása.
- b./ A Magyar Népköztársaság és a szocialista országok népeinek és hadseregei céljának, jellegének, tagjai életének megismertetése és baráti kapcsolat fenntartása a helyőrségben állomásozó magyar és szovjet katonákkal, pionirokkal.
- c./ Aktivák nevelésével segíteni az uttörőcsapatoknál folyó szocialista hazafias és honvédelmi nevelés feladatainak végrehajtását. Segíteni az uttörők honvédelmi szakpróbára való felkészítését.

II.

Vezetőszervek és tevékenységük.

- 1./ Az uttörő honvédelmi zászlóalj / század / előljáró szerve a Magyar Uttörők Szövetsége Járási Elnöksége. Kinevezi az UHZ parancsnokát. Jóváhagyja a Zászlóalj Tanács személyi összetételét, működési szabályzatát és az éves munkaprogramot. A városi uttörőtitkár - vagy megbízottja - esetenként részt vesz a Zászlóalj Tanács ülésén. Az elnökség terve szerint évente legalább két alkalommal beszámoltatja az UHZ / század / parancsnokát, értékeli a zászlóalj / század / munkáját és megszabja a feladatokat.

2./ Az UHZ vezető szerve a Zászlóalj / század / Tanács.

A Zászlóalj / század / Tanács összetétele:

- UHZ / század / parancsnoka / Ált. isk. pedagógus/
Felelős az UHZ / század / munkájáért. Előkészíti és levezeti a Zászlóalj / század / Tanács üléseit. Részt vesz a feladatok megszervezésében és végrehajtásában. Segíti az úttörőcsapatok hazafias és honvédelmi nevelési munkájának végrehajtását.
- Zászlóalj / század / parancsnok helyettes: / Ált. iskola pedagógus/
- 1 fő: a Járási Úttörő Elnökség honvédelmi felelőse;
- 1 fő katonasegítő: aki koordinálja az UHZ / század / tanácsában dolgozó katonasegítők és az úttörő csapatvezetők katonasegítőinek munkáját.
- 3 fő katonasegítő: az UHZ / század / foglalkozásainak szervezéséhez, levezetéséhez és az anyagi-technikai feladatok végrehajtásához.

A Zászlóalj /század/ Tanács feladatai.

Előkészíti az UHZ / század / éves munkaprogramját, szervezi és végrehajtja az abban meghatározott feladatokat. Segíti az úttörő honvédelmi szakaszok munkáját, tervezi és koordinálja az anyagi és technikai eszközök felhasználását. Az előtte álló feladatoktól függően, de legalább 2 havonta ülésezik.

3./ Az UHZ / század / foglalkozásai:

A foglalkozásokat kéthavonta, de legfeljebb évente 5 alkalommal kell tartani. Ezen kívül - az elnökség által előzetesen jóváhagyott - külön terv szerint 2-3 alkalommal ünnepi megemlékezés, találkozó, harci túra vezethető le.

Az UHZ / század / foglalkozásaink az úttörőcsapatok úttörő honvédelmi szakaszainak részvétele kötelező.

Egyéb szervezeti határozványok:

1./ Az úttörő honvédelmi zászlóaljnak / századnak/ joga van a helyi fegyveres erők parancsnoka által adományozott "Emlékszászlót" tartani.

Az emlékszászlót az UHZ / század / részére biztosított szakkeri helyiségekben kell őrizni.

2./ A zászlóalj / század / krónikát a zászlóalj / század / egészségének vonatkozásában / zászlóalj/ központi és szakaszfoglalkozások, honvédelmi tárgyú rendezvényeken kell vezetni. A feladatot a Zászlóalj / század / Tanács által kijelölt személy végzi. A zászlóalj krónikát, az egyéb dokumentációt a kiállítási anyagokkal együtt a kijelölt helyiségben kell őrizni.

3./ A zászlóalj / század / jelvénye: a zászlóalj tagjai viselhetik a Megyei Úttörő Elnökség által jóváhagyott megkülönböztető karjelzést az úttörőing bal ujján, a felsőkar közepmagasságában.

- 4./ Az úttörő honvédelmi zászlóalj / század / működéséhez szükséges anyagi fedezetet a Magyar Úttörők Szövetsége Járási Elnöksége biztosítja. A központi rendezvények megtartásához szükséges helyiségekről a Járási Úttörő Elnökség / járási úttörőtitkár / gondoskodik.
- 5./ A zászlóalj / század / parancsnoka és a Zászlóalj / század / Tanácsa az úttörőcsapatok felé közvetlenül nem intézkedhet. Kérésükre az úttörőcsapatok felé a Járási Úttörő Elnökség intézkedik.

S z e g e d, 1976. szeptember 1.

Járási Úttörő Elnökség
S z e g e d

Az Uttörő Gárda Szabályzata.

/ 91.o./

Az Uttörő Gárda a Magyar Uttörők Szövetsége szocialista hazafiságra, proletár internacionalizmusra és honvédelemre nevelést segítő, szervezett keretek között működő munkaformája. Feladata a gyermekek szocialista szellemi honvédelmi nevelése és felkészítésük az Ifjú Gárda tagságára, a honvédelmi nevelés gyermekaktivista feladataira. Szervezi és megvalósítja a gyermekek általános és speciális honvédelmi tevékenységét az uttörőmozgalom kereteiben, sajátos mozgalmi eszközökkel, játékos, romantikus módszerekkel.

Az Uttörő Gárda megőrzi az uttörő honvédelmi alegységek több mint másfél évtizedes jó tapasztalatait, egyben egységes követelményrendszert támaszt önként jelentkező tagjaival szemben. A segítő társszervek hathatósabb, összehangoltabb támogatásával valamennyi alegység számára közös képzési programot és mellette a szakterületnek megfelelő speciális tevékenységet biztosít.

Az Uttörő Gárda lehetőséget biztosít arra, hogy tagjai az általános iskola befejeztével - még a KISZ-be való felvételük előtt - folyamatosan végezzék mozgalmi munkájukat az önként jelentkezőket váró Ifjú Gárdában. Az Uttörő Gárda tagjainak legfontosabb feladata, hogy - felkészültségüknek megfelelően - saját, elsődleges uttörőközösségükben / örsükben, rajukban / a honvédelmi programok előkészítésében, lebonyolításában gyermekaktivaként közreműködjenek.

Az Uttörő Gárda felkelti a pajtások érdeklődését a fegyveres testületek munkája, a honvédelmi, harci technika, valamint a katonai külsőségek és formaságok iránt. Lehetővé teszi a honvédelmi alapismeretek megszerzését, elmélyíti a kötelességérzetet, a fegyveres erők megbecsülését és tiszteletét. Segíti az uttörő gárdistákat a honvédelemmel, a polgári védelmi kötelezettségekkel és a katonai szolgálattal kapcsolatos alapvető kérdések megismerésében. Fokozza a tagság fizikai állóképességét, erkölcsi-akarati tulajdonságait, népszerűsíti a honvédelmi sportágakat.

Az Uttörő Gárda a programjával - amelyet egységek követelményrendszerbe foglal az Uttörő Gárdista Próba -

- felkészíti tagjait az uttörőcsapatok internacionalista, hazafias, honvédelmi nevelési feladatai végrehajtásának segítésére;
- a haza védelmére felkészüléshez általános ismereteket ad, gyakorlati készségeket, jártasságokat alakít ki;
- megismerteti és segíti szakfoglalkozásai által az együttműködő fegyveres szerv tevékenységét;
- lehetőséget nyújt szolgálatok - többek között
 - zászlóórség, díszórség, koszorúzó, táborőr, versenyrendezői, állomásparancsnoki / járőr-, akadályverseny/;
 - közlekedési- és vízi kíséző járőrszolgálat;
 - tűzvédelmi- és határőrizeti figyelő és jelzőszolgálat szervezésére.

Az uttörőgárdisták között az egyes feladatok ellátására riadóláncot szerveznek.

Az Uttörő Gárda tagjai

/ 92.o./

1. Az Uttörő Gárda tagja lehet minden uttörő, aki a működési elveket elfogadja, a követelmények teljesítését vállalja, tagjai sorába önként jelentkezik, felvételét a csapat uttörőtanácsa jóváhagyja. Végrehajtja uttörő feladatait, uttörőgárdista megbízatásait.

2. Az uttörőgárdista a Magyar Uttörők Szövetsége tagja, így számára a Működési Szabályzatban megfogalmazott köteleességek és jogok az irányadók.

3. Tagsága megszűnik:

- a./ önként kilépéssel,
- b./ az általános iskola elvégzésével, ha nem kap Uttörő Gárdában vezetői megbízatást;
- c./ kizárás esetén.

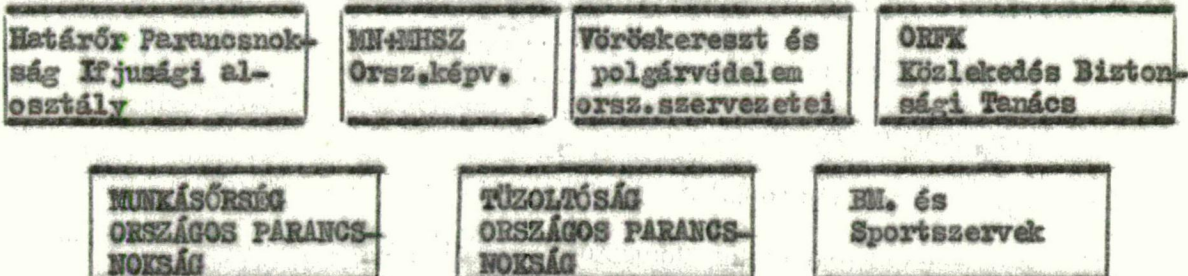
Az Uttörő Gárda vezetői

4. Az Uttörő Gárda vezetői munkáját, párt-, vagy KISZ megbízatásként önként vállaló, az Uttörő Gárda Szabályzatát, célkitűzéseit elfogadó és a gyermekek internacionalista, hazafias, honvédelmi neveléséért felelősséget érző ifjak vagy felnőttek végzik a Magyar Uttörők Szövetsége uttörővezetőiként.

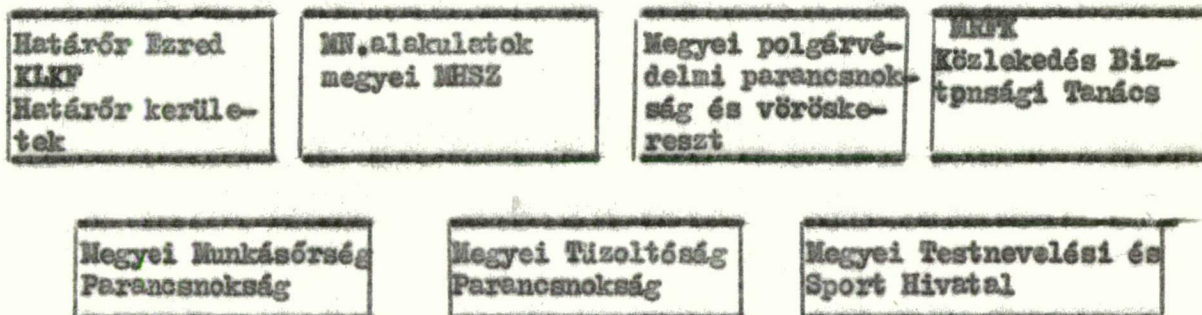
Az Úttörő Gárda irányítása.

A FEGYVERES SZERVEK RÉSZVÉTELE AZ ÚTTÖRŐ GÁRDA IRÁNYÍTÁSÁBAN

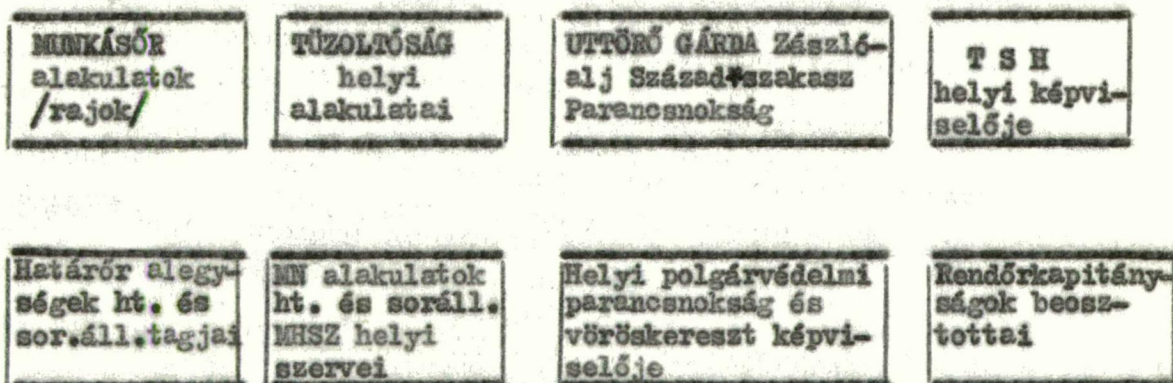
UG.OPK-ságában

ÚTTÖRŐ GÁRDA MEGYEI /BP-1 / PARANC SNOKSÁG

/ Az Úttörő Gárda járási / városi / szintjén a fegyveres szervek járási szintű képviselői./

Az alegységek számára közös kiképzési programot és megfelelő speciális tevékenységet írnak elő a parancsnokságok.

Szeged Járási Uttörő Gárda alegységek

KIKÉPZÉSI TERVE

ALEGYSÉG	Téma elosztás	
	Szeptember	
	17-23 között	24-30 között
Határőr		- az uttörő egyenruhák, zászlók szemléje
Honvéd		- fegyveres erők és testületek köszöntése.
Rendőr	Képzés: vezetők módszertani felkészítése szakágazatonként	- hagyományos akadályverseny
Tűzoltó		Az uttörőgardisták szervező-toborzó, előkészítő feladatokat lássanak el és saját órsútkkal vegyenek részt.
Munkásőr		
Vöröskereszt		Az uttörőcsapatok honvédelmi programjait célszerű a KISZ alapszervezetekkel, Ifjú Gárda alegységekkel közösen szervezni.
Polgárvédelem		
MHSZ		
Lövész		
Rádiós		

Alegység	Téma elosztás	
	Október	
	15-21 között	22-28 között
Hetárőr	Ált.ismeretek: - Mi a haza?	Ált.ismeretek: A haza védelme szent kötelesség:
	- Az igazi hazafiság	- katonai eskü
Honvéd	- A haza jelképei: zászló, címer	- csapatzászló
	- külső és belső ellenség	- rendfokozatok
Rendőr	UG.szabályzat: - Általános rész és I.fejezet	MHSZ alaki szabályzat III.fejezet: - Ált.alaki formák, mozdulatok.
Tisztító	MHSZ alaki szabályzat II.fejezet	UG szabályzat II-III.fejezet
Munkásőr	- alakzatformák - vezényszavak	
Vöröskereszt	Szakágnak megfelelő játékos gyakorlatok	Szakágnak megfelelő játékos gyakorlatok
Polgárvédelem		
MHSZ		
Lövész		
Rádiós		

Téma elosztás		
November		
Alegység	19-25 között	26-30 között
Határőr	Ált.ismeretek: - Fegyveres erők, fegyveres testületek	A határőrség helye, szerepe, feladata. Hogyan segítheted a határőröket. <u>Morse gyakorlatok</u>
Honvéd	- MUSZ alaki szabályzat IV.fejezet - alakzatok, vezényszavak-	A Magyar Néphadsereg létrejötte, feladata a Varsói Szerződés Morse gyakorlat.
Rendőrr	UG szabályzat IV-V.fejezet. - Szakágnak megfelelő játékos gyakorlatok	A rendőrség megalakulása, tevékenysége. A közlekedési rendőrök feladata. <u>Morse gyakorlatok</u>
Munkásőr	24-én a KMP megalakulásának évfordulóján a Gárdák köszöntsék a fegyveres erők és testületek, a pedagógus pártalapszervezeteket, tegyék ünnepélyessé a novemberi taggyűléseket.	A munkásőrség megalakulása, feladata, kapcsolata a fegyveres erőkkel. Morse gyakorlatok
Vöröskereszt		Vöröskereszt, polgárvédelem megalakulása, feladata a lakosság védelmében
Polgárvédelem		Morse gyakorlatok
Tűzoltó		A tűzoltóság mai szervezete. Önkéntestűzoltóság megszervezése. <u>Morse gyakorlatok</u>
MHSZ		MHSZ megalakulása, feladata a hazafias honvédelmi nevelésben
Lövész		
Rádiós		Morse gyakorlatok

Téma elosztás		
Alegység	December	
	17-23 között	24-30 között
	Határőr	<ul style="list-style-type: none"> - Nyomolvasási ismeretek - Légfegyver ismeret, lőtéri rendszabályok. - Hol szól a sip? Játék.
Honvéd	<p>A Magyar Néphadsereg egységei</p> <p>Légfegyver ismeret, lőtéri rendszabályok, játék</p>	<p>MN országépítő tevékenysége</p> <p>Kis akadálypálya leküzdése.</p>
Rendőr	<p>Önkéntes rendőrök feladata.</p> <p>Hogyan segítheted a közlekedés rendjét</p> <p>Légfegyver ismeret, lőtéri rendszabályok</p>	<p>A közlekedés rendje. Alapvető közlekedési jelek, jelzések.</p> <p>Kis akadálypálya leküzdése.</p>
Munkásőr	<p>Nyomolvasási ismeretek</p> <p>Légfegyver ismeret, lőtéri rendszabályok</p> <p>Játék</p>	<p>Nyomolvasó verseny, személyazonosítás.</p> <p>Kis akadálypálya leküzdése.</p>
Vöröskereszt Polgárvédelem	<p>Ált. cü-i ismeretek</p> <p>Légfegyver ismeret, lőtéri rendszabályok</p> <p>Játék</p>	<p>Megelőző balesetvédelem iskolai balesetek megelőzése.</p> <p>Kis akadálypálya leküzdése.</p>
Tűzoltó	<p>Megelőző tűzvédelem</p> <p>Légfegyver ismeret, lőtéri rendszabályok</p> <p>Ügyességi játék</p>	<p>Tűzoltás és kár elhárítása</p> <p>Kis akadálypálya leküzdése</p>
MHSZ Lövész Rádiós	<p>Légfegyver ismeret lőtéri rendszabályok</p> <p>Rádió gyakorlatok</p>	<p>Légfegyver lövészet, Kis akadálypálya leküzdése</p>

T é m a e l o s z t á s		
J a n u á r		
Alegység	21-27 között	28-31 között
Határőr	Ált. ismeretek: - Térképismeret, térkép- jelek, vázlatjelek - Vázlatkészítés sza- bályai	"Keresd a határsértőt" játék Vázlatkészítés, MUSZ alaki sz.V.fejezet
Honvéd	- Tájélotó ismeret, világ- tájak meghatározása tájélotóval. Az azimut fogalma	"Felderítő játék" Vázlatkészítés MUSZ alaki szabály zat V.fejezet Közlekedési balesetnél végrehajtandó feladatok
Rendőr	Erőfejlesztő gyakorlatok - kötélhúzás - medicin labda gyakor- latok	Helyszinvázlat MUSZ ala- ki szab.V.fejezet
Tűzoltó	- kerékpáros ügyességi verseny - téglarakogató	Műszaki ismeretek Szerelési gyakorlatok MUSZ alaki szabály zat V. fejezet: tiszteletadás, jelentések
Munkásőr	- fekvőtámasz - kötél és rúdmászás	"Keresd a diverzánst" játék Vázlatkészítés MUSZ alaki szab.V.fejezet
Vöröskereszt Polgárvédelem	Forgószinpadszerűen	Elsősegélynyújtási isme- retek MUSZ alaki szabály- zat V.fejezet: tiszte- letadás, jelentések
MHSZ Lövész Rádiós		Róka-vadászat Vázlatkészítés MUSZ alaki szabályzat V.fe- jezet

Alegység	T é m a e l o s z t á s	
	F e b r u á r	
	18-24 között	25-29 között
Határőr	<p>Ált.ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vázlat, azimut vázlat készítés. - Tájékozódás a terepen, műszerek nélkül 	<p>Azimut táblázat készítés. Éjszakai azimut végrehaj. riadó láncsal, MUSZ alaki szabályzat, V.fejezet.</p>
Honvéd	<ul style="list-style-type: none"> - Térkép, vázlat közvetett tájolása. Figyelés, távbecslés. 	<p>Éjszakai felderítés, azimut táblázattal. MUSZ alaki szabályzat V.fejezet.</p>
Rendőrr	<p>Ügyességi gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kislabda gyakorlat kézigránát célba és távolba dobása 	<p>Kerékpáros közlekedés szabályzat Gyakorlás MUSZ alaki szabályzat V.fejezet</p>
Tisztító	<ul style="list-style-type: none"> - "Éjjeli őrség" játék. 	<p>Műszaki ismeretek Szerelési gyakorlatok MUSZ alaki szabályzat VI. fejezet. Uttörő jelképek zászlók</p>
Hunkásőr	<ul style="list-style-type: none"> - "Kidobós játék" kislabdával - Karjelek gyakorlása - Sipjelek gyakorlása 	<p>Azimut táblázat készítése. Éjszakai azimut végrehajtása riadó láncsal, MUSZ alaki szabályzat VI.fejezet</p>
Vöröskereszt Polgárvédelem		<p>Elsősegélynyújtási ismeretek MUSZ alaki szabályzat VI. fejezet, Uttörő jelképek</p>
MHSZ Lövész Rádiós		<p>Rádióadóknak bemérése jel-fogóval éjjel, azimut alapján, MUSZ alaki szabályzat V.fejezet</p>

T é m a e l o s z t á s		
Alegység	17-23 között	24-31 között
M á r c i u s		
Határőr	<ul style="list-style-type: none"> - Honvédelmi vetélkedő - Kiállítás a Vassói Szerződésnek a békés egymás mellett élés és a világbéke megőrzése érdekében betöltött szerepéről 	<p>Ált. ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elsősegélynyújtás, rendszeresített és szükséganyagokkal
Honvéd	<p>A vetélkedőhöz, kiállításához módszertani segédanyagot a területileg illetékes Uttörő Elnökségek biztosítanak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vízi balesetknél, - töréses balesetnél, - közlekedési balesetknél, - égési sérüléseknél,
Rendőr	<ul style="list-style-type: none"> - Nyílt nap az Uttörőgárda tevékenységének bemutatására. 	<ul style="list-style-type: none"> - Beteg, sérült szállítás szükség megoldásai: - két személy - egy személy
Tűzoltó	<p>A rendezvényre hívják meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az uttörőcsapat képviselőit. 	<p>Telepfutás 1000 m.</p> <p>Nehézségi elemek:</p>
Munkásőr	<ul style="list-style-type: none"> - a szakági patronáló szervek képviselőit 	<ul style="list-style-type: none"> - terepakadály telepítése - Pókháló - Lépegető folyósó
Vöröskereszt Polgárvédelem	<ul style="list-style-type: none"> - a szülőket - a társadalmi, állami szervek vezetőit 	<ul style="list-style-type: none"> - terepkiválasztás természetes akadályokkal - társa megsérült szállítani kell.
MHSZ Lövész		
Rádiós		<p>Indítás 5 kettesével.</p>

Téma elosztás		
Április		
Alegység	14-20 között	21-27 között
Határőr	Úttörőgárdista járőrverseny akadályelemeinek kiépítése.	Úttörőgárdista járőrverseny az úttörő csapatban dolgozó valamennyi gárdista részére, 5 fős csapatokkal.
Honvéd	- Állomás parancsnok kijelölése, feladat meghatározása	Feladatok:
Rendőr	- Járőrcsapatok beosztása, járőrparancsnok kijelölése	- figyelés, távbecslés,
Tüzoltó	- Új. járőrverseny forgatókönyvének elkészítése	- ismert és ismeretlen terepen való tájékozódás.
Munkásőr	Szakági ismeretek gyakorlása.	- iránytű, térkép, térképjelek alkalmazása
Vöröskereszt	Ismétlő foglalkozás ált. ismeretekből	- légpuska lövészet
Felgárvédelem	Felkészülés a járőrverseny biztosítására	- kislabda vagy gyakorló kézigranát célba és távolba dobása.
MHSZ		- elsősegélynyújtás
Lövész		- Közlekedési szabályok ismerete, alkalmazása
Rádió		- Tűzmelőzési és oltási feladatok, úszás vagy kerékpározás
		- nyomolvasás,
		- Híradás:
		- kar, és sipjelek
		- Morse abc
		- képirás abc
		- rádió

T é m a e l o s z t á s		
Alegység	M á j u s	
	5-11 között	12-18 között
Határőr	<ul style="list-style-type: none"> - Uttörőgardista járőrverseny ünnepélyes értékelése az uttörő csapatban: - szakasz közösségek - harcibrigád közösségek 	<p>Járási I. helyezettek felkészítése</p> <ul style="list-style-type: none"> - Összetett akadálypálya leküzdésének gyakorlása
Honvéd	<ul style="list-style-type: none"> - Uttörőgárda próba teljesítésének értékelése. 	
Rendőr	<ul style="list-style-type: none"> - Gárda alegységek diszszemléje az uttörő csapat és csapatzászló előtt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Összetett akadálypálya leküzdésének gyakorlása - Szakági bemutatókra történő felkészülés
Tűzoltó	<ul style="list-style-type: none"> - Gárdaalegységenként 10 fős csapat / 5 lány, 5 fiú / nevezése a járási szemlére. 	<ul style="list-style-type: none"> - Összetett akadálypálya leküzdésének gyakorlása
Munkásőr		
Vöröskereszt Polgárvédelem	<ul style="list-style-type: none"> - A kiválasztás egész évi munka eredménye legyen, de vegyék figyelembe a honvédelmi vetélkedőn és a járőrversenyen elért eredményeket. 	<ul style="list-style-type: none"> - Összetett akadálypálya leküzdésének gyakorlása - Akadálypálya egészségügyi biztosításának megszervezése
MHSZ Lövész Rádiós	<p>A nevezést május 10-ig kell eljuttatni a Járási Uttörő Elnökségnek. A nevezést az uttörőcsapat bélyegzőjével el kell látni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Összetett akadálypálya rádió biztosításának megszervezése

Téma elosztása		
Alegységek	J u n i u s	
	16-22 között	23-29 között

Határőr

Honvéd

Rendőrk

Megyei Uttörögárda
szemlére történő fel-
készítés, utazás meg-
szervezése / megbe-
szélés/.

Megyei Uttörögárda
szemle
Járási I.helyett
gárda alegységek
részére

Tűzoltó

Munkásör

Vöröskereszt
Polgárvédelem

MHSZ
Lövész
Rádiós

Téma elosztás	
Alegység	Julius
14-20 között	21-27 között

Határőr

Honvéd

Rendőr

Tisztító

Képzési szünet

Képzési szünet

Munkásőr

Vöröskereszt
Polgárvédelem

MHSZ
Lövész
Rádiós

T é m a e l o s z t á s

Alegység

A u g u s z t u s

4-10 között

11-20 között

Határőr

- Uttörögárda országos szemlére történő felkészítés, utazás előkészítése

- Uttörögárda országos szemle

Honvéd

- Uttörögárda gyermekvezetőképző szaktáborba jelöltek felkészítése, utazásuk megszervezése.

- Uttörögárda gyermektovábbképző szaktábor

Rendőrk

Tűzoltó

Munkásőr

Vöröskereszt
Polgárvédelem

- Uttörögárda szaktábor rendezvényeinek rádió biztosítása

MHSZ
Lövész
Rádiós

Az uttörőcsapatok elsősorban a környezetükben tevékenykedő fegyveres alakulatok segítségét igénylik.

A gárdán belüli szakaszodás már megoldható, és működhetnek munkásőr, határőr, honvéd, erü.rendőr, tűzoltó szakalegységek és további szakosodásra is van lehetőség / pl.modellezők/.

Szakágazatok az Uttörő Gárdán belül és az őket segítő egységek:

SZAKÁGAZATOK

SEGÍTŐ EGYSÉGEK

1. <u>Honvéd</u>	- rádiós, - lővész, - harcokcsizó, - repülő, - híradó, stb.	MN és az MHSZ
2. <u>Határőr</u>	- lovas - járőr	BM Határőrség
3. <u>Rendőr</u>	- közlekedési - közbiztonsági	Rendőrség OKBT
4. <u>Munkásőr</u>		Munkásőrség
5. <u>Egészségőr, polgárvédelem</u>		Vöröskereszt Polgárvédelem
6. <u>Vízi</u>	- közlekedési - sport	BM és sportszervek.

A szakágazatok és a segítő egységek csak magas szintű koordinálás és kooperálás alapján működhetnek együtt. Funkciójuk elméleti és gyakorlati alapozás az ismeretnyújtás és gyakorlati képzés egységében valósulhat meg.

Az Uttörő Gárda feladatrendszere a honvédelmi nevelésben

A honvédelmi
szakalegységek

Az uttörőcsapatok
tagjainak

- szocialista hazafiságra,
- proletár internacionalizmusra nevelése,
- a haza védelmével kapcsolatos feladatok tudatos vállalására nevelés
- általános honvédelmi ismeretek elsajátítása
- a fegyveres szervek speciális feladataira vonatkozó ismeretek elsajátítása
- a honvédelemre, a speciális szolgálati feladatokra irányuló készség, jártasság kialakítása
- zászlóórség
- díszórség
- koszoruzó
- táborőr
- versenyrendezői
- járőr akadályverseny állomás pk.
- közlekedési kiségitő járőr
- vízi kiségitő
- határőr szolgálat
- tűzvédelmi figyelő
- határőr figyelő és jelző szolgálat
- egészségőri munka
- honvédelmi ismeretek elmélyítése,
- a megfelelő akarat tulajdonságok kialakítása,
- a szolgálati feladatokhoz szükséges alapkészségek megteremtődése.

Az Uttörő Gárda tagjainak kötelességei és jogai.

Kötelessége

Jogai

- vállaljon részt őrsé, csapata internaciona- lista hazafias honvé- delmi feladataiból,	<u>Részt vegyen</u>	
- tartsa be az Uttörő Gárda szabályzatát,	- Az Uttörő Gárda alegységek éves tervének készi- tésében,	- <u>Uttörő Gárda jel- vényt viseljen.</u>
- teljesítse uttörő és Uttörő Gárda megbiza- tásait,	- a végrehajtásban, értékelésben,	<u>Évntes Uttörő Gárda szakpróbát tegyen.</u>
- vegyen részt az uttö- rő közösség honvé- delmi szemléjén.	- az Uttörő Gárda foglalkozásain,	- <u>Viselje a szakpróba jelvényeit.</u>
	- az Uttörő Gárda rendezvényein.	

Az Uttörő Gárdában végzett munka az uttörőcsapat honvédelmi tevékenységnek valós része. A tanórán kívüli nevelésnek hatékony eszköze. Megvalósítja a tanórákon és az életben szerzett honvédelmi ismeretek rögzítését, bővítését és tevékenységek formái gyakorló terepet biztosítanak a hazafi és a jó katona személyiség-jegyeinek megalapozásához.

Az Uttörő Gárdában végzett munka alkalmas arra is, hogy fel- színre hozza azokat a képességeket és készségeket, amelyek már kialakultak, és lehetőséget adnak katonai jellegű előképzésre is. Ez a tevékenység szorosan köthető a fegyveres szervekhez, ugyanis ez az a forma, amely leginkább felkelti a tanulók érdeklődését a honvédelem, a katonai pálya iránt, fejleszti a testi képességeket, sokféle sportágat egyesítve magában. Eredményesen használható a

fegyveres szervek felé történő pályorientálásban is. A pályaválasztáshoz szükséges pályaismeretet, önismeretet a gyakorlatban mutatja be és fejleszti. Mindezen előnyöket az Uttörő Gárda elsősorban a cselekedtetésen keresztül biztosítja. Tevékenységi formák gyakoroltatásával már gyermekkorban lehetőséget biztosít - az életkornak megfelelő - erkölcsi tulajdonságok, elvárások személyiségvonásokká történő formálásának megalapozásához. A jól működő Uttörő Gárda az egész iskola és uttörőcsapat életére jó hatással lehet. Sajátos módszer- és eszközrendszerével a Gárda az egységes nevelési cél és feladatrendszer megvalósítását szolgálja.

Hangsúlyoztuk, hogy a honvédelmi nevelésben óriási szerepük van a fegyveres szerveknek, illetve azok képviselőinek, személyes jelenlétüknek.

g./ A fegyveres szervek képviselőinek személyes jelenlétéről.

Melyek azok az események, programok, amelyeken a személyes megjelenést elengedhetetlennek tartjuk:

- A FIN rendezvények.

Március 15, március 21, április 4 olyan ünnepek, melyek jelentős világnézeti, politikai, honvédelmi nevelési feladatokat oldhatnak meg. Ha ezeket az ünnepségeket, a rájuk való felkészülést szorosabban kötjük a fegyveres szervezetekhez, pl. a szabadságharc katonáira, a Tanácsköztársaság Vöröshadseregére, a felszabadító szovjet

hadsereg hőseire való emlékezés helyet kap a FIN rendezvények sorában, ez felkeltheti az érdeklődést a fegyveres szervezetek munkája iránt is. A fegyveres szervezetek ezeket a megemlékezéseket színesebbé tehetik saját dokumentációs anyagaik / film, tabló, fotók, stb./ bemutatásával.

- Kisdobos és uttörőavatás.

Ez a program a mozgalmi életben kiemelkedő jelentőségű. A fegyveres szervezetek személyes képviselői, avatószállói minőségben az érzelmi érdeklődésfelkeltés folyamatát indíthatják el a gyerekekben. Mind a FIN rendezvényein, mind az avatáson, de más rendezvényeken is óriási szerepe van az ünnepi beszédnek. Fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy az ünnepi beszéd elsősorban a gyerekeknek szól. A haza védelméről szólni, közérthető formában, ez az ünnepi beszédek tartalmi és formai kritériuma, amely a honvédelmi neveléssel kapcsolatba hozható.

- Honvédelmi Szemle.

Ez a program ma már két évente szervezhető. A szemlén kiemelhető az Uttörő Gárda szerepe. Üsszekapcsolva az adott mozgalmi év feladataival az Uttörő Gárda tagjai felmérhetik elméleti és gyakorlati felkészültségüket. Formáját tekintve ez lehet: verseny, bemutató, játék, találkozók, stb.

- Honvédelmi Nap.

A honvédelmi nap programja kapcsolható talán a legjobban az iskolai feladatokhoz. Az egész tanulóiifjúság vonatkozásában

informál arról, hogy a gyerekek hogyan sajátították el a tanítási anyag által nyújtott honvédelmi ismereteket. A fegyveres szervek képviselői ezen a napon résztvevőként kapcsolódjanak be a nap programjába.

- Üttörő honvédelmi verseny

Ez a program rendszeresen megszervezhető. Szervezésébe és lebonyolításába be kell kapcsolni a helyi fegyveres szerveket. Számos lehetőséget biztosít a honvédelmi verseny a kooperációra: pl. pályáépítés, szervezés, lebonyolítás, a tevékenységek tárgyi, személyi feltételeinek biztosítása, technikai berendezések ellenőrzése, értékelés, jutalmazás.

A korábbiakban felsorolt példák is mutatják, hogy az iskolában számtalan lehetőség nyílik a honvédelmi nevelőmunkára. E terület háttérbe szorulása számos tényezővel indokolható. Ezek az indokok általánosok, s egy részük nem csupán a honvédelmi nevelés hiányosságait eredményezik. Elég ha pl. a pedagógushiányt említjük, vagy a pálya elnőiesedését. A legnagyobb jószándékkal sem tudnak a pedagógusnők a honvédelmi felkészítő munka minden követelményének megfelelni. A pedagógusok túlterhelése is akadályozza e feladatok ellátását. Az ötnapos tanítási hét bevezetése kedvező időbeli feltételeket teremthet a honvédelmi nevelőmunkához. De ha ebbe nem kapcsolódnak be aktívan a fegyveres szervek képviselői, akkor a személyi feltételek optimálisan nem biztosíthatók. Véleményünk szerint tehát erősödnie kell a

fegyveres szervekkel történő koordinációnak és kooperációnak, hiszen a honvédelmi nevelési feladatok megoldása közös ügy.

2. A fegyveres szervek lehetőségei és feladatai az általános iskolán kívüli honvédelmi jellegű tevékenységi formák működtetésében.

Az előbbieken említett koordináció és kooperáció az iskolán kívüli honvédelmi nevelésben kap különösen nagy hangsúlyt. A nevelői intézménnyel karöltve kell megteremteni azokat a formákat, ahol a tananyag által nyújtott ismeretek felhasználhatók, a képességek, készségek gyakorolhatók. A fegyveres szervek részvétele az iskolán kívüli honvédelmi nevelésben a következő gyakorlati lehetőségeket biztosítja.

a./ Harci túrák, rendezvények.

Ezek a túrák egy vagy több napot is igénybe vehetnek. A túra során a gyerekeknek " valóságos " harci feladatokat kell végrehajtaniuk. A fegyveres szervek bekapcsolódása nélkül ez a program szinte megvalósíthatatlan. Növeljük a feladat valódiságát és romantikáját, ha csillag túráként alkalmazzuk. Az egyes csoportok vezetését katonákra is bízhatjuk. Ez a tevékenység sor valóban a honvédelmi ismeretek gyakorlóterepe. Minden olyan katonai ismeret beépíthető, amely nem haladja meg a tanulók értelmi, fejlettségi szintjét. A túrák külső, formai jegyeikben is katonai jellegűt öltsenek. / pl. sátor, étkezés, szállás, stb./ A túrák során a hely történelmi nevezetességeinek ismerete, s az ezekkel kapcsolatos tudnivalók szilárd alapokká válnak, s a tanulók észrevétlenül sajátítják el azokat.

A harci játékoknak nagyon sok fajtája ismert: vetélkedők, számháborúk, modellezés, felderítés, határőr szolgálat, nyomkeresés, ügyességi játékok. A játékos elemek mellett a gyerekek számára ezek valóságos feladatokat jelentenek, s a gyerekek cselekvő részvétele, a változatos programok mind-mind olyan elemek, amelyek az életkor sajátosságainak megfelelnek.

b./ Honvédelmi kirándulások, táborozások.

Általánossá vált kirándulási forma az országjárás, hazánk egy-egy tájegységének, történelmi nevezetességének, városának és környezetének a megismerése. A történelem és földrajz könyvek megelevenednek az országjárások és táborozások során, s alkalom nyílik a tantárgyi ismereteknek és az olvasottaknak valós felfedezésére.

Különös jelentőségük a közvetlen környezet hadtörténeti és történelmi emlékhelyeinek a felfedezése.

A táborozások a nyári szabadság eltöltésén, a kikapcsolódáson túl közösségeket kovácsolnak össze, önállóságra, aktív, tevékeny életre nevelnek. A honvédelmi készségek kialakításához az erő, edzettség, ügyesség fejlesztésével járulnak hozzá. Az országjárások, kirándulások és táborozások a fegyveres szervek bevonásával fokozhatják annak romantikus jellegét.

c./ Honvédelmi szakkörök, klubok.

Ezek a szervezeti formák az iskolától szinte teljesen függetlenül is létezhetnek. Speciális jellegüknél fogva katonai szakember jelenléte szükséges ahhoz, hogy jól működjenek. Az MHSZ a távirász, modellező, a rádiós szakkörök, klubok veze-

tését vállalhatja magára, a katonai szakemberek pedig profiljuknak megfelelően határőr, járőr, lövész, munkásőr, polgárvédelmi egységeket irányíthatnak. Ezeken kívül a tárgyi és személyi feltételekről függően más szervezetek is indíthatók. Lényegüket tekintve a szakkörök, klubok, speciális szakismereteket nyújtanak, ezért nem egy esetben a további pályaválasztásra is hatást gyakorolnak.

d./ A honvédség lehetőségei

A fegyveres szervezeteknek már az iskolás korúaknál részt kell vállalniuk a honvédelmi nevelés feladatainak ismertetéséből és ellátásából. Ennek hiánya esetén joggal beszélhetünk a honvédelmi felkészítés elméletieskedéséről, a fizikai képességek alacsony szintjéről, a sorkatonai szolgálat szükséges rosszként történő felfogásáról. A fegyveres szervezeteknek saját berkeiken belül is lehetőséget kell adniuk életük, minden napjaik megismertetésére. Ezek a lehetőségek - bevonulás,
- eskütétel,
- leszerelési ünnepek.

Ezeken a színpompás és látványos ünnepeken a település iskolásai nézőként vehetnek részt.

A katonás, fegyvelmezett magatartás, a haza védelmére tett eskü, magasabb erkölcsi érzelmeket hívhatnak életre a tanulókban. Ugyanezeket az érzelmeket erősítik a fegyveres szervek belső rendezvényei is. A díszelgések, koszorúzások, őrségváltás érzelmi motiváló erejűek, s viselkedési, magatartási mintát adnak, értékorientáló funkciójúak.

e./ A BM. határőrség lehetőségei.

A határmenti községekben már gyakorlattá váltak a BM. Határőrség által szervezett és az iskolai honvédelmi nevelést szolgáló programok:

- határőr foglalkozások,
- bemutatók,
- határjárások,
- vetélkedők,
- járőr-játék,
- találkozók,
- laktanyalátogatások.

Ez utóbbi bármely - laktanyával rendelkező - településen megszervezhető. Fontos tudatosítani a fegyveres szervek képviselőiben, a szervezőkben, a látogató korosztály életkori jellemzőit, s ebből adódóan meghatározni a megvalósítandó cél- és feladatrendszert. A kísérő személyek ne csupán jó szakmai ismeretekkel rendelkezzenek, de "értsenek a gyerekek nyelvén" is, tudjanak velük kapcsolatot teremteni. A látogatást az iskola és a fegyveres szervek részéről közös "forgatókönyv" szerkesztése előzze meg. A látogatás csak jól előkészítve éri el a kívánt hatást. A honvédelmi nap keretében iskolánkban már régóta bevált, igen nagyhatású program a "Katoná voltam egy napig". A 8. osztályos fiúk a tanév vége előtt katonai szolgálatot teljesítenek, annak minden megelőző formai velejárójával együtt. Ez a nap a legtökéletesebb valóság a gyerekek számára, amikor az elméleti ismeretek és a gyakorlati készségek a valóságban is kipróbálhatók,

és kamatoztathatók. Ez a program nem létezne a fegyveres szervezetek teljes bevonása nélkül. Az iskola itt a fegyveres szervekre bizza a jövő katonáinak felkészítését és megnyerését. Hasonlóan aktív részvételt feltételeznek az Uttörő Gárda szaktáborai is. Ez a rendezvény már hagyománnyá vált. A pihenés és szórakozás hasznos formáit keresték és találták meg a szervezeti keretben az iskolák és a fegyveres szervezetek. Speciális képzési anyaguk egy-egy szakterülethez kapcsolódik, s épít a tanulók technikai érdeklődésére, romantikus hajlamára.

A fegyveres szervezetek lehetőségein belül megemlítjük még a megemlékezések, csapatünnepségek szerepét. Ezekben a formákban az iskola tanulói járulhatnak hozzá az ünnepségek színvonalának az emeléséhez. Ünnepi műsoruk tude színfoltja lehet a Fegyveres Erők Napja alkalmából szervezett megemlékezésnek is.

III. A honvédelmi nevelés iskolai dokumentumai.

Nevelési céljaink között átfogó pedagógiai feladatként szerepelt - s szerepel ma is - a tanuló ifjúság felkészítése a haza védelmére. Már az 1963-as Tanterv és Utasítás tartalmazza a következőket: "...Az általános iskola célja, hogy megalapozza a kommunista ember személyiségének kialakítását. Ennek érdekében tegye képessé őket arra, hogy hazánknak és a jövő társadalmának mindenoldalúan fejlett, öntudatos dolgozóivá és védelmezőivé válhassanak." / 4. oldal./

Tanterv és Utasítás az általános iskolák számára.
Tankönyvkiadó., Bp., 1963.

Ezt a célmeghatározást az általános iskolai nevelési terv a gyakorlat számára tett javaslataival, ajánlásaival a következetesség igényével részletezi a nevelés valamennyi színterén. Az MSZMP Politikai Bizottságának 1964. április 28-i határozata vizsgálta és elemezte többek között az alsó-, közép- és felső- oktatási intézmények honvédelmi nevelésének gyakorlatát, annak eredményeit és fogyatékosságait. E határozat instrukcióinak eredményeként bővültek ki a tankönyvirást irányító munkabizottságok a honvédelmi nevelés szakértőivel; jelentek meg az első tanulmányok, cikkek a pedagógiai sajtóban; készült távlati feladatterv a honvédelmi nevelés tartalmának és módszereinek részletesebb kimunkálására. A honvédelmi nevelés tartalmi és módszertani kérdéseinek egységes értelmezésében jelentős szerepe volt az 1966. novemberi nevelőtestületi vitaanyagának. Nemcsak azért, mert az ország minden pedagógusához eljutott ekkor a honvédelmi nevelés vitaanyaga, amely széleskörű vitát váltott ki, hanem azért is, mert néhány fontos gondolattal, módszertani javaslattal bővítette az iskolai honvédelmi nevelés kérdéskörét.

A haza védelmét célzó felkészülésnek nagy lendületet adott a Politikai Bizottság 1967. június 20-i határozata a honvédelmi felkészítés kiszélesítéséről, következetesebb végrehajtásáról és a különböző szervek ezzel kapcsolatos teendőiről.

A határozat főbb pontjai a következők:

- 1970-ig fokozatosan el kellett érni, hogy a sorkötelesek kötelező jelleggel honvédelmi alapismereteket szerezzenek.
- A kötelező honvédelmi előképzés a tanintézetekben került először bevezetésre. Az 1968/69-es tanévtől kezdve az általános iskolák 7-8. osztályaiban - alapvetően a tananyagba építve, valamint az osztályfőnöki órák keretében - a tanulók honvédelmi ismereteket tanulnak. A középiskolákban, ipari tanuló intézetekben, főiskolákon és egyetemeken évi 20 órában " Honvédelmi alapismeretek " tárgyat tanítanak.
- Azokat a fiatalokat, akik az általános iskola 8. osztályának elvégzése után nem tanulnak tovább, 1970. után az MHSZ kötelező jellegű katonai előképzésben részesíti.
- A honvédelmi nevelésben és felkészítésben jelentős szerepet tölt be a Magyar Honvédelmi Szövetség, amely az MHSZ utódként jött létre.

Az 1966-os és az 1967-es évek honvédelmi nevelésről szóló vitáinak következményeként megérlelődött a helyzet a tudomány és a gyakorlat munkásainak első seregszemléjére. A Honvédelmi Minisztérium az Országos Pedagógiai Intézet közreműködésével Eger város Tanácsa támogatásával megrendezte a korszerű hazafiság kérdéseivel foglalkozó első országos tanácskozását 1967. októberében.

A tanácskozás jelentőségét jelzi, hogy tisztázta a korszerű hazafiság és a honvédelmi nevelés összefüggéseit. Ezt követően

" A honvédelmi ismeretek Tanterv és Utasítása " bevezetését a

művelődésügyi miniszter - a 27/1965. Korm.sz.rendelete alapján - az 54/1968.sz. alatt elrendelte, 1968. szeptember 1-i hatállyal.

/ Művelődésügyi Közlöny, 1968. augusztus 1. 262-263. oldal./

Megjelent a honvédelmi ismeretek ideiglenes segédkönyve is az általános, a középiskolák és a szakmunkásképző iskolák tanárai számára. / Tankönyvkiadó, Bp., 1968./

Az 1968. évi egri tanácskozás programjának kialakítását nagymértékben meghatározta az időközben megjelent néhány jelentősebb feldolgozás, így pl: A honvédelmi nevelés feladatai az iskolai oktató-nevelő munka során című egyetemi és főiskolai jegyzet, vagy az "Iskola és honvédelem" című könyv. / Tankönyvkiadó, Bp., 1968./

Az 1968-as egri tanácskozás eredményei a következők voltak:

- A honvédelmi nevelés nem azonosítható csupán a haza fegyveres védelmére irányuló felkészítéssel, a szorosabb értelemben vett katonai kiképzéssel. A honvédelmi nevelés magába foglalja a népgazdaság erősítését, szakadatlan gyarapítását, a szocialista tudat formálásának feladatait, a sokoldalúan fejlett személyiség nevelését és természetesen a haza fegyveres védelmére irányuló felkészítés katonai feladatait is.
- A honvédelmi nevelés szerves része a szocialista nevelés rendszerének.
- A honvédelmi nevelés nem szűkíthető le az ismert nevelési területek egyikére sem, de nem is külön nevelési terület,

hanem a nevelés minden területén érvényesítendő és érvényesíthető irányultság, amelyben sajátosan vannak jelen oktató-nevelő munkánk valamennyi feladatának és területének a honvédelmi vonatkozásai.

A következő évek fő feladatát az iskolai honvédelmi nevelés gyakorlatának figyelemmel kísérése, a tapasztalatok elemzése tette ki. Nagy jelentőségű volt ebben az időben az 1970. szeptember 28-30. között megtartott V. Nevelésügyi Kongresszus, amely hosszú évek tapasztalatai alapján értékelte a magyar nevelésügy elért eredményeit. Kiemelte a felszabadulástól megtett utat, "Népünk felszabadulása hozta el a nevelés számára is a történelmi fordulatot, nyitotta meg a felemelkedés, a szocialista közoktatás útját. Hazánkban alig 25 év alatt nagyon sokat megvalósítottunk abból, amiről neveléstörténelmünk legjobbjai csupán álmodoztak. Magyarország kulturálisan elmaradott országból fejlett kultúrával rendelkező ország lett; sőt a nemzetközi élvonalba került és a művelődésügy területén számos fejlett tőkés országnál is előbbre tart."

/ V. Nevelésügyi Kongresszus I.kötet, 20-21 oldal./

Az V. Nevelésügyi Kongresszus feltárta és kritikusan, önkritikusan elemezte azokat a fogyatékoságokat, amelyek nehezítik, vagy gátolják a kor követelményeinek megfelelő színvonalú munka végzését. Ugyanakkor a kongresszus alapot nyújtott, utat mutatott a nevelőmunka megjavítására, nevelési rendszerünk továbbfejlesztésére.

1976-ban megszületett az új Honvédelmi Törvény. Az új törvény az új alkotmány alapján a kor követelményeinek megfelelően

határozta meg honvédelmünk átfogó rendszerét, így azon belül az ifjúság honvédelmi nevelésével kapcsolatos feladatokat is.

IV. Röske község általános iskolájában folyó uttörő határőr munka. A határőr őr részvétele a honvédelmi nevelésben.

Szeged járás községeinek nagy része a határ mentén terül el. Ezen községekben határőr őrök vannak, és végzik nagyon fontos és felelősségteljes munkájukat.

A határőrség sajátos elhelyezkedése, feladatainak maradéktalan és eredményes végrehajtása megköveteli, hogy az ifjúsággal céltudatosan foglalkozzon, széleskörű honvédelmi nevelőmunkát fejtsen ki.

Első lépés 1957-ben a spontán kapcsolat kiépítése volt. A tevékenység abból állott, hogy évente egy-két alkalommal az őr tiszti állománya felkereste az iskolát, tájékoztatót tartott a határvédelem fontosságáról. Uttörőavatáson az avatótiszti tevékenységet is elvállalták. Az általános iskola is egy-két alkalommal ellátogatott az őrre és ott kulturális programot adott.

- Karácsonykor uttörőink szerény ajándékkal kedveskedtek, a határőröknek maguk készítette kis csomagot nyújtottak át.

- Néhánapon levelet küldtünk az őr legjobb katonái édesanyjának.

- A jó idő beálltával megkezdődött a romantikus csapatjáték, számháborúk sora és néhány felnőtt gyakorlat. A gyermekeink játszva, észrevétlenül sajátítottak el olyan ismereteket, amire később a felnőtt társadalomban nagy szükségük lehet.

- A kulturocsoport, táncocsoport működéséhez is segítséget nyújtottak határőreink. 1958. április 4-én közösen vonultunk fel a községi ünnepségen.

Ebből a kapcsolatból alakult ki az uttörő határőr mozgalom. Tapasztalható volt az egységes irányítás hiánya, mert egyik őr több, a másik kevesebb kapcsolattal is beírte. Nem volt a kapcsolatban rendszeresség, szervezettség. Ezen a helyzeten változtatt az a tény, hogy az 1962-es évben honvédelmi szakkör alakult iskolánkban.

A honvédelmi szakkör működésének célja: segíteni az uttörő csapatokat a pajtások szocialista hazafiságra, internacionalizmusra és a honvédelemre való nevelésben. / Csapatnapló./

A szakkörök feladatai:

a./ Haladó történelmi, munkásmozgalmi hagyományaink ápolása, népünk nagyjai, hősei emlékének éberentartása és megőrzése. A Magyar Népköztársaság fegyveres erőinek és a szocialista hadseregek hősi halottai emlékének ápolása.

b./ A Magyar Népköztársaság és a szocialista országok népeinek és hadseregeik céljának, jellegének : tagjaik életének megismertetése és baráti kapcsolat fenntartása a helyőrségben állomásozó magyar és szovjet katonákkal, pionirokkal.

c./ Aktivák nevelésével segíteni az uttörőcsapatoknál folyó szocialista hazafias és honvédelmi nevelés feladatainak végrehajtását. Segíteni az uttörők honvédelmi szakpróbára való felkészítését.

d./ A határmentén élő uttörőknek egyik legnemesebb feladata, hogy a mindennapos uttörő munka mellett a határőröknek hasznos segítők legyenek.

Ennek érdekében:

- cselekvő hazafiságra kell nevelni a gyermekeket,
- meg kell értetni a gyermekekkel a határőrizet szükségességét, a határőrség feladatát,
- a határőrök megbecsülésére és szeretetére kell nevelni a pajtásokat,
- politikai tartalommal megtöltött - a családi és az iskolai nevelést segítő - romantikus és játékos foglalkozásokat kell szervezni.

A cél és feladat minden uttörőcsapat részére adott volt, de a megvalósulás igen tarka képet mutatott, Ez függött a csapatvezető személyétől, a fegyveres testületek hozzáállásától, az alkalmaktól, a lelkesedéstől.

Röszke uttörőcsapata felvette a kapcsolatot a szovjet déli hadsereg parancsnokságával. Segítségükkel az öthalmi szovjet általános iskola nevelőit és tanulóit meghívta testvéri látogatásra és ismerkedésre. A közös program igen jól sikerült.

Az iskolát testvériskolává fogadtuk és a találkozónk azóta is rendszeresek. Nagy élmény volt számunkra, hogy egy sorkatonai szolgálatot teljesítő szovjet tanító a parancsnokával eljött és anyanyelvén órát tartott. Ezt az eseményt a megyei sajtó is megörökítette rövid cikk formájában és a szovjet vendégek az uttörőcsapat emlékkönyvébe elismerő sorokat irtak. Úgy éreztük, hogy

a hazafiság, internacionalizmus élő példája ez.

Uttörőink kezdeményezésére hívtuk meg a József Attila Tudományegyetemen tanuló külföldi egyetemistákat is. Szolidaritásunkat, együttérzésünket fejeztük ki. A pajtások gyakorlatban láthatták és érezték: "Az egyik ember annyi mint a másik, bár a bőre barna, vagy fehér." / V. Lebegyev: Drága föld.... VIII. oszt. ének tankönyv, 47.o./

1. Horváth Pál uttörőhatárőr zászlóalj élete.

A honvédelmi szakkörök, így a határőr szakkörök is tevékenységükben több-kevesebb sikert értek el. A Honvédelmi Törvény módosítása, a bevonulási korhatár leszállítása pedig szükségessé tette, hogy az uttörőcsapatoknak az eddiginél is nagyobb gondot fordítsanak a honvédelmi nevelésre. / Törvény a honvédelemről, Zrínyi Katonai Kiadó, Bp., 1976./ A csapatoknak világosabban kellett látniuk, hogy az uttörők honvédelmi nevelése része a nevelőmunkánknak, s eredményes megvalósítása kihat a nevelés valamennyi területére. A honvédelmi nevelés célja olyan fizikai és szellemi képességek, készségek kibontakoztatása, kialakítása, melyek a haza védelmére való felkészülés alapjait teremtik meg.

A felsorolt feladatok megvalósításához az egységes kiképzési terv, tevékenységi forma, értékelés és ellenőrzés adott volt. Megérett tehát annak a feltétele, hogy a csapatoknál folyó szakkörököt járási szinten zászlóaljba lehessen tömöríteni.

Az 1969-es kiképzési évre a járási uttörő elnökség és a határőrség jóváhagyásával munkaterv készült, amelynek alapján

biztosítva volt az egységes szemlélet, követelmény.

Meghatározásra került:

- minden uttörőcsapat vegye fel a kapcsolatot az iskolához közel eső határőr őrsrel;
- a határőr alegységben való részvétel kitüntetés mindazon pajtások számára, akik különös érdeklődést tanúsítanak és kiérdemlik a tagságot. Az uttörő munkán felül önkéntesen vállalják a fontos, de igen megterhelő plusz feladatot;
- minden alegység vezetésére szakkörvezető pedagógust kell biztosítani, akinek együtt kell tevékenykedni a kiképzővel;
- névadót és szakasz krónikást kell választani.

A határőrség kerületparancsnoksága az elgondolást támogatta és parancsot adott a határőr őrsőknek:

- minden őrs köteles kiképzőt biztosítani, aki foglalkozási jeggyel felkészülve köteles a foglalkozáson megjelenni és azt levezetni;
- szabályozta a határőr laktanya látogatását;
- a honvédelmi folyóiratokból, kiadványokból megfelelő példányszámot kell juttatni a szakaszoknak;
- az őrsökhöz érkezett filmeket az uttörőknek is le kell vetíteni;
- minden évben nyílt határőr foglalkozást kell szervezni, hogy azok is ismeretet szerezzenek a határőr munkáról,

Szeged Járási Uttörő Elnökség -Kiskunhalas Határőr Kerületi Parancsnokság jegyzőkönyve.

akik az alegységnek nem tagjai. Ezen keresztül az egész iskola tanulói ifjúsága ismeretet szerez arról, hogyan segítheti a határőrök munkáját;

- az uttörőcsapat rendezvényein a határőrség nyújtson segítséget a lebonyolításban.

" Horváth Pál " - Határőr Zászlóalj felépítése és szervezete

Zászlóalj: zászlóaljparancsnok / uttörő csapatvezető, pedagógus/ tagjai a megyei, járási honvédelmi bizottságnak. Kiképzési és szervezési helyettese / pedagógus/. A zászlóaljparancsnokság katonai tanácsadója / tiszt/ / Járási uttörő elnökség tagja/.

Századok: A századparancsnokok / pedagógusok és egyben uttörő csapatvezetők./

Szakaszok: A szakaszparancsnokok / határőr tisztetek, a határőrség "Kiváló Katonái" vagy "Egység Élenjáró Katona/

Rajok: A rajparancsnokok / a legrátermettebb uttörő határőrök/.

A szakaszparancsnoki tisztséget mindenütt a szakaszok mellé kirendelt határőr elvtársak látják el. Rajparancsnok feladatát a raj legképzettebb uttörő határőr pajtása kapja.

A munkaköri leírás kiadásával ezen tisztségek viselőinek munkáját kívánjuk segíteni. A leírás összeállításánál figyelembe vettük, hogy a zászlóalj szervezése, felépítése, katonai jellegű, elsősorban a MN.szakos beosztású tisztjeinek, tiszthelyetteseinek

Szeged Járási Uttörő Elnökség - Kiskunhalasi Határőrkerület parancsnokság együttes állásfoglalása a zászlóalj felépítése és szervezéséről. 1969. szeptember 3.

és tiszteseinek kötelmeit vettük alapul, de figyelembe vettük a sajátos uttörő szervezésből adódó feladatokat is.

A munkaköri leírás első részében a parancsnok / zászlóalj/-század, szakasz, raj / és a helyettesek általános kötelmeit a másodikban a személyreszóló konkrét feladatokat határozzuk meg.

a./ Parancsnok általános kötelsségei.

- A parancsnok minden esetben egyszemélyben felelős egysége, alegysége kiképzéséért, fegyelmi helyzetéért, erkölcsi-politikai állapotáért;
- A parancsnok ismerje a rábizottság egység, alegység tényleges állapotát;
- Közvetlenül irányítsa alegysége, egysége szakmai és politikai kiképzését, folyamatos nevelését;
- Fordítson megkülönböztetett figyelmet az öntudatos fegyelem kialakítására, megszilárdítására;
- Hatáskörén belül önállóan intézkedjen a különböző feladatok végrehajtására és követelje meg a határidős végrehajtást;
- Fejlessze ki és szilárdítsa meg a pajtásokban az uttörő fogadalomban foglaltakat;
- Tartsa fontos feladatának az egység, alegység hagyományainak ápolását és ennek érdekében ellenőrizze az alegységeknél vezetendő " Dicsőség Könyvet";
- Mutasson példát éberségben, kitartásban, - legyen igazságos beosztottjaival szemben;
- A szükségletek időben történő kielégítése céljából ismerje beosztottjai kéréseit, problémáit és igényeit;

- A parancsnok mindig pontosan, részlegesen ismerje egységének, alegységének állományát, névjegyzékét;
- Állandóan képezze magát, tökéletesítse ismereteit.

Személyre szóló feladatok:

b./ Zászlóaljparancsnok / megkülönböztető jelzése: arany-szalag sáv, nagy ezüst csillag./

A zászlóaljparancsnok az illetékes uttörő elnökség tagja, annak van alárendelve. Szolgálati előjárója az egész állománynak.

Felelős a zászlóalj személyi állománya szakmai és politikai kiképzéséért, neveléséért, önként vállalt uttörő fegyeleméért, erkölcsi, politikai állapotáért.

Kötelességei:

- irányítsa a zászlóalj személyi állományának szakmai és politikai kiképzését, valamint vezetését,
- személyesen tartson foglalkozásokat / bemutató, oktató-módszertan/,
- tartsa fenn a zászlóalj fegyelmét, ismerje a századparancsnokokat és szakaszparancsnokokat,
- irányítsa a zászlóalj alegységeinek versenyét,
- ismerje a zászlóalj egységeinek különböző anyagokkal való ellátottságát,
- készítse el a zászlóalj kiképzési programját, a századparancsnokok bevonásával / Az uttörő elnökséggel hagyassa jóvá./,

- tegyen javaslatot az uttörő elnökség, illetve a határőrség felé a legjobb alegységek, uttörő határőrök jutalmazására,
- tegyen jelentést az uttörő elnökségnek az éves program végrehajtásáról.

Joga van az alegységnek munkáját figyelembe véve a kiváló, illetve élenjáró alegység, uttörő határőr cím odaítélésére az uttörő elnökség jóváhagyása alapján. Joga van a raj-, szakasz-, századparancsnokok előléptetésére munkájuk alapján.

c./ Zászlóaljparancsnok helyettes / megkülönböztető jelzése: ezüst szalagsáv egy nagy ezüst csillag/

Előljárója a zászlóalj egész személyi állományának. Felelős a harci kiképzés megszervezéséért és végrehajtásáért, valamint a fegyelem fenntartásáért.

Kötelessége:

- vegyen részt a zászlóalj kiképzési programjának előkészítésében,
- ellenőrizze a kiképzési program végrehajtását, intézkedjen a hiányosságok megszüntetéséről,
- tartson bemutatót, módszertani foglalkozásokat,
- ellenőrizze az alegységeknek különböző anyagokkal való ellátottságát, azok állapotát,
- ismerje az alegységek vezetőit, század és szakaszparancsnokokat,
- tegyen javaslatot a zászlóaljparancsnokság felé a foglalkozás vezetők biztosításának megszervezésére,

- vegyen részt az uttörő rendezvények megszervezésében,
- kísérje figyelemmel a raj, szakasz, századparancsnokok, illetve helyetteseik munkáját, és tegyen javaslatot a zászlóaljparancsnok felé esetleges előléptetésre.

d./ Kiképzési felelős / törzsfőnök, megkülönböztető jelzése: ezüst szalagsáv egy nagy ezüst csillag. Zászlóaljparancsnoknak van alárendelve/.

Helyettese a zászlóaljparancsnoknak, szolgálati előjárója a zászlóalj egész személyi állományának.

Felelős a kiképzésért, valamint a vezetők biztosításáért.

Intézkedéseket adhat ki a zászlóaljparancsnok nevében az elhatározások megvalósítása során. Kiadott utasításait jelentse a zászlóaljparancsnoknak.

Kötelessége:

- dolgozza ki a zászlóaljparancsnok utasításai alapján a kiképzési naptártervet, ellenőrizze annak végrehajtását az alegységeknél,
- biztosítsa a zászlóaljparancsnok vagy az uttörő elnökség által kiadott utasítások időben történő megvalósítását,
- tartson foglalkozásokat a zászlóalj törzsbe tartozók részére,
- ismerje a zászlóalj alegységeinek létszámát,
- tegyen javaslatot a kiképzési terv végrehajtásának megkönnyítésére, biztosítására,
- kísérje figyelemmel az alegységek tevékenységét, tegyen javaslatokat jutalmazásra, dicséretre,
- vegyen részt a tervezett uttörő rendezvények megszervezésében.

e./ Szervezési felelős / megkülönböztető jelzése: ezüst szalagsáv egy nagy ezüst csillag./ A zászlóaljparancsnoknak van alárendelve.

Helyettese a zászlóaljparancsnoknak, szolgálati előjárója a zászlóalj egész személyi állományának. Felelős a szervezési feladatok végrehajtásáért. Intézkedéseket adhat a zászlóaljparancsnok nevében. Kiadott utasításait jelentse a zászlóaljparancsnoknak.

Kötelessége:

- dolgozza ki a zászlóalj mozgósítási tervét, szemlélettervét, táborozási tervét,
- vegyen részt és irányítsa az uttörő rendezvények megszervezését és végrehajtását,
- tegyen javaslatot az alegységek és uttörő határőrök jutalmazására,
- ismerje a zászlóalj alegységeinek létszámát és a tisztségviselők nevét, beosztását,
- szervezze meg az alegységek versenymozgalmát, és tegyen javaslatot a címek odaítélésére,
- szervezze meg a rajok, szakaszok, századok feltöltését, valamint az alegységek parancsnokai részére módszertani foglalkozásokat,
- szervezze meg és kísérelje figyelemmel a kiadott utasítások időbeni megvalósítását,
- fordítson gondot a kiképzési terv biztosítására,
- szervezze meg az alegységek különböző anyagokkal való ellátását, ismerje azok feltöltésének, cseréjének módját, ezekre időben tegyen intézkedéseket,

- a tervben foglaltak szerint hajtsen végre ellenőrzéseket, győződjön meg a kiképzési terv végrehajtásáról,
- szervezze meg a zászlóalj beosztottjainak üdültetését,
- biztosítsa az alegységek propaganda anyaggal való ellátását,
- vezessen nyilvántartást a zászlóaljba tartozó alegységekről és legyen tisztában a zászlóalj adataival,
- joga van javaslatot tenni a zászlóaljparancsnok felé előléptetésre, jutalmazásra,
- joga van a próbátételek eredménye alapján differenciálni az uttörő hűtöröket illetően,
- joga van az erkölcsi-politikai állapot fenntartása érdekében különböző intézkedéseket kiadni és azokat ellenőrizni.

f./ Századparancsnok / megkülönböztető jelzése: aranyszalag sáv, két arany csillag / A zászlóaljparancsnoknak alárendelve.

Előjárója a század egész személyi állományának. Felelős a század szakmai és politikai képzéséért, vezetéséért, fegyelmeért, erkölcsi-politikai állapotáért.

Kötelessége:

- szervezze meg a század szakmai-politikai képzését,
- bontsa le a zászlóalj által kiadott kiképzési tervét, szervezze meg annak végrehajtását,
- ismerje meg a században dolgozó szakaszok különböző anyaggal való ellátottságát,
- hajtsa végre ellenőrzéseit, s így győződjön meg a kikép-

- zési terv végrehajtásáról,
- tartsa fenn a század fegyelmét. Ismerje meg a századokban dolgozó szakaszparancsnokokat,
 - irányítsa a századon belül a szakaszok versenyét,
 - vezessen nyilvántartást a századba tartozó szakaszokról, legyen tisztában a század adataival,
 - tegyen javaslatot a zászlóaljparancsnokság felé előléptetésre, jutalmazásra,
 - tegyen jelentést a zászlóaljparancsnok felé a kiképzési program végrehajtásáról,
 - távollétében helyettese az első szakaszparancsnoknak.

g./ Szakaszparancsnok / megkülönböztető jelzése: aranyzalag sáv egy arany oszillag. Az e szakasz parancsnokának két aranyoszillag./

A századparancsnoknak van alárendelve. Előljárója a szakasz egész személyi állományának. Felelős a szakasz szakmai, politikai kiképzéséért, fegyelméért, erkölcsi-politikai állapotáért.

Kötelessége:

- közvetlenül vezesse a szakasz személyi állományának szakmai-politikai képzését,
- irányítsa, ellenőrizze a rajparancsnokok munkáját,
- ismerje szakasza különböző anyagokkal való ellátottságát,
- ismerje szakasza állományát, azok iskolai tanulmányi eredményét,
- tartsa fenn a szakasz fegyelmét,
- tegyen javaslatot a századparancsnok felé dícséretre, jutalmazások adományozására,

- tegyen jelentést a századparancsnoknak a kiképzési program végrehajtásáról

h./ Szakaszparancsnok-helyettes / megkülönböztető jelzése:
ezüst szalagsáv, egy arany csillag/

A szakaszparancsnoknak van alárendelve. Előljárója a szakasz személyi állományának. Felelős a kiképzés vezetéséért, a fegyelem megteremtéséért.

Kötelessége:

- oktassa, nevelje a szakasz beosztottjait,
- ellenőrizze a parancsnokok munkáját,
- biztosítsa a szakaszok anyagokkal való ellátottságát,
- jelentse a szakaszparancsnoknak a szakasz minden kérését, tegyen javaslatot dicséret, jutalom adományozására,
- a szakaszparancsnok távollétében annak feladatát lássa el.

i./ Rajparancsnok / megkülönböztető jelzése: arany szalagsáv,
egy csontcsillag/.

A szakaszparancsnok valamennyi szakaszparancsnok helyettesnek van alárendelve. A raj egész személyi állományának előljárója. felelős alárendeltjei kiképzéséért.

Kötelessége:

- oktassa és nevelje raja beosztottait,
- tartsa fenn raja fegyelmét, ismerje beosztottjait, azok szükségleteit és gondoskodjon róluk,
- irányítsa raja versenyeit,
- tegyen jelentést csapatparancsnokának minden felmerült kérdéstről és problémáról.

j./ Úttörőhatárőr / megkülönböztető jelzése: bal karon zöld posztó alátétten határőr áll./

Rajparancsnoknak van alárendelve. Felelős a rábízott feladatok pontos végrehajtásáért.

Kötelessége:

- tartsa be az úttörő és határőr fogadalmakat,
- legyen éber és becsületes,
- lákiismeretesen sajátítsa el a kiképzési anyagokat,
- ne kövessen el úttörőhöz méltatlan cselekedetet és másokat is tartson vissza ettől,
- tisztelje tanárait, előljáróit,
- óvja és védelmezze a nép vagyonát,
- segítse a határőrség munkáját, jelentse az idegen, gyanús személyeket.

Ellenőrzési feladatok:

A zászlóaljparancsnokság ellenőrzési feladatait az úttörő határőr alegységek tevékenysége, a megoldandó feladatok és a kiképzés színvonalának megfelelően határozza meg. Az ellenőrzés általában kétirányú. Egyrészt a parancsnokok közvetlen ellenőrzése, másrészt szélesebb körű bizottsági ellenőrzés.

Minden esetben elsőrendű követelmény a kiképzés, az erkölcsi-politikai nevelés színvonalának ellenőrzése. Az ellenőrzési tervet a zászlóaljparancsnokság dolgozza ki, amit eljuttat az ellenőrzésbe bevont személyekhez. Az ellenőrzők tapasztalataikat, az általuk észlelt tényleges állapotot, az ellenőrzés idejét és módját, intézkedéseiket és javaslataikat rögzítik az ellenőrzési naplóban.

A nevelőhatást az ellenőrzés eredményének nyilvánosságra hozásával érvényesítjük. Eljuttatják az ellenőrzés tapasztalatait az úttörő határőr alegységek parancsnokaihoz, akik az észrevételeket feldolgozva további munkájukban felhasználják. A zászlóaljparancsnokság az ellenőrzést végrehajtó bizottságokba az úttörő csapatvezetőket, a kiképző szakasparancsnokokat is bevonja.

Az éves szemle előtti időszakban / szeptember 29-március 21/ valamennyi szakasz munkáját ellenőrizzük a századszemléken.

A szakasparancsnokok képzése nagyon fontos feladat. A kiképzéssel megbízott határőrök kiválasztásánál gondosan ügyelünk arra, hogy az úttörő határőrök képzése, a szakaszközösségek irányítása, képzett, felkészült vezetőt, parancsnokot kapjon.

A zászlóaljparancsnokság minden oktatási év kezdete, továbbá minden zászlóalj szemle előtt egynapos módszertani foglalkozást szervez a kiképzést végző határőrök részére. A jövőben az éves programnak tartalmaznia kell a szakasparancsnokok képzésével kapcsolatos konkrét teendőket, sőt célszerű a módszertani foglalkozások témáit is rögzíteni benne.

A kiképzési programok elkészítésénél alapvetően vegyük figyelembe, hogy a gyermekek azokat a feladatokat végzik szívesen, amelyeket maguk választanak meg és játékosan tudják teljesíteni, tehát leköti figyelmüket.

Nem csinálják szívesen a gyerekek azt, amit rájuk erőszakolnak, amiben nem találnak vidámságot, ami megoldhatatlan feladat elé állítja őket. Olyan feladatokat kérnek és várnak, melyet maguk is értelmesnek tartanak. A teljesíthetetlen, rosszul meghatározott

követelmények passzivitást, közönyt váltanak ki.

Figyelembe kell venni, hogy az uttörők körében is népszerűek az összetett honvédelmi, lövész-járőr akadályversenyek, harci-technikai bemutatók, laktanyalátogatások, irodalmi-, sportvetélkedők. Továbbá azt, hogy az Uttörő Határőr Mozgalom célja a gyermekek érdeklődését, figyelmét a honvédelmi jellegű kérdésekre irányítani.

A honvédelmi alapismeretek megszerzésére és a készségek megalapozására játékos formájú katonai elemekkel tűzdelt programokat szervezünk. Ezek jól fejlesztik a gyermek fegyelmét és alkalmat nyújtanak a határőrök életének megismerésére. Az uttörő határőr alegységekben végzett oktató-kiképző munka nem helyettesíti és nem is helyettesítheti az uttörők általános követelményének, az uttörőélet 12 pontjának a teljesítését. Ez a tevékenység az egész uttörő munkának csak része, rendszerének egyetlen, de nagyon fontos eleme. Az éves zászlóalj szemlék forgatókönyvét a Járási és Határőr KISZ Bizottságok, Járási Uttörő Elnökség és a Zászlóaljparancsnokság állítja össze. Ez / az uttörőknek / a szemle színhelyére érkezés rendjét és a katonai formásokat, a szemle lefolyását, valamint gyakorlati típusát tartalmazza. A szemlén az uttörő szakaszok minden tagja részt vesz. Az éves szemle olyan mozgósító erő, amely az alegységek figyelmét a legfontosabb kiképzési, honvédelmi nevelési feladatokra irányítja, segíti a fejlettebb közösségekben való gondolkodást / fejlődését/, a közösségi felelősség kialakítását. Lehetőséget biztosít az uttörő határőrök, parancsnokok és oktatók, az Uttörő Szövetség magasabb szintű vezetői közötti

szocialista viszony formálására, a sikere, eredmények felszinen tartásával bizakodóvá teszi a közösséget, felismerteti az uttörő közösségben rejlő erőt.

A szemlén a csapatzászlót a képzési évben legjobb eredményt elért szakasz veszi át egy évre, megőrzésre. A zászlót csak olyan uttörő határőr veheti kézbe, aki kivívta a közösség bizalmát, mert a zászlóvivők az egész közösséget képviselik. A csapatzászló az őrző alegységnél a legdizesebb helyen van, ezáltal is kifejeződik benne a hagyományok és a közösség iránti tisztelet. Kifejezi azt, hogy az uttörő határőrök egy közös célért dolgoznak, tanulnak és küzdenek, hogy közösségük iránti ragaszkodásukat a zászló becsületének növelésével is érvényre juttatják.

A szemlén kerülnek átadásra a szocialista versenyben elért címek, kitüntetések és jutalmak. Az eddigi tapasztalatok szerint a határőr szakkörbe tömörülő pájtások tanulmányi eredménye és fegyelme a csapat többi tagjaihoz viszonyítva általában jobb.

A zászlóaljparancsnokság tudja, hogy szükség van széleskörű tapasztalatcserére, módszerek átadására-átvételére és a honvédelmi bizottságon keresztül kapcsolatainak bővítésére főként a járásban működő honvédelmi szakkörökkel. A honvédelmi bizottság feladata nemcsak az uttörő határőrök patronálása, hanem a járásban működő valamennyi uttörő/csoport ilyen jellegű tevékenységét ők fogják össze, szervezik meg.

A zászlóaljparancsnokság és a határőrség egységes szem-

lélete és állásfoglalása alapján indult be az 1969/1970-es
üttörő év. A kiképzés egységesebb lett, a munka nagyobb len-
dülettel folyt. 1970-ben az árvízveszély miatt elmaradt a
szemle, de 1971. május 23-án a Horváth Pál uttörő határőr
zászlóalj megtartotta az első szemlét Mórhalmon. Komolyságát
bizonyította, hogy az ünnepségen megjelent Komócsin Zoltán
elvtárs, az MSZMP KB titkára, valamint Péter János a
Magyar Népköztársaság külügyminisztere is. Ott volt a névadó
édesanyja, aki elsőnek kötötte fel a szalagot a zászlóalj
alapítására adományozott zászlóra. Ezen zászlót minden év-
ben a legjobb munkát elérő alegység őrzi.

Az uttörő határőr szakaszok kiképzése az egységes
program, terv alapján történik.

Horváth Pál uttörő határőr zászlóalj KEZDŐ korcsoport 1970/71.

évi programja.

Jelmondat: " Tettekkel bizonyítom: SZERETLEK HAZÁM! "

Szeptember:

1. Hírlánc / riadólánc / megtervezése.
2. Szakasz megalakulása, szakasz-napló, faliújság, album készítés.
3. Tábortűz / őrtűz / az őrs katonáival együtt.
4. Néphadsereg napja - helyi határőrs köszöntése.

Október:

1. " A haza védelme minden állampolgárnak szent kötelessége." /Kádár János/ / ezen fogalom értelmezése/

2. Élménybeszámoló a Hazáért, illetve Határvidék c. lapok alapján.
3. A névadónk Horváth Pál.
4. Kutya bemutatás. / nyomkeresés, kutatás betanított kutyával/

November:

1. Élménybeszámoló. / egy elfogás történetének ismertetése, a helyi őrök életéből/
2. Rendfokozati felépítés a Határőrség, illetve az uttörő határőr egységek keretében.
3. A járőr megerősítésére alkalmazott fegyverek, misz-aki, technikai berendezések, szolgálati állatok.
4. A légpuska harcászati, miszaki jellemzése, technikai adatai.

December:

1. Nyomolvasás - nyomismeret / szakpróba 97. oldal/
2. A kerület mártirjai. /Ebből válasszanak a szakaszok névadót/
3. Nyílt határőr foglalkozás meghívott kisdobosok részére.
/ Keltsük fel az érdeklődést azokban is, akik nem tagjai a határőr szakasznak./
4. Szakasz névadó életrajza, családtaggal való kapcsolat felvétele. / Fotó, arckép, sirja./
5. Ajándékcsomag készítése a határőr őrök KISZ-eseinek /Télapó, fenyőfa, újévi köszöntő/.

Január:

1. Vetélkedő a tanult ismeretanyagból - szakaszgyűlés, értékelés.
2. Alapvető alakmozgások ismertetése, bemutatása.

3. Figyelés, fülelés / szakpróba 87.oldal/.
4. Készítsünk rejtjeles irást szakaszunk, illetve magunk számára.

Február:

1. Hadijátékok / számháború szabályai/.
2. Kulturális tevékenység: dalok, versek gyűjtése, rajzok készítése a határórság életéből. Novella írás, riport készítés a határórság életéből.
3. Ellenségeink: kém.
4. Személyleírás megadása, illetve megadott személyleírás alapján a személy felismerésének gyakorlása / határőr próba 90.oldal/.

Március:

1. Levél a helyi őrs legjobb katonáinak édesanyjának / Nőnap köszöntő/, dia-film-vetítés.
2. A MNK határainak jelzései, átkelőhely, útlevél, szabályos átlépés feltételei.
3. A katonai eszköz / szakpróba 23.oldal/.
4. Szakasz / század / honvédelmi szemle / Előzetes a május 19-i üssevonásnak/.

Április:

1. Tíra - sportverseny egy úttörő határőr szakasz meghívásával.
2. UHV feladatai, szabályai. Elsősegélynyújtás I.
3. Lőverseny.
4. A ló a határőr hí segítőtársa. A lovagolás általános szabályainak ismertetése.

Május:

1. Lovagolás gyakorlása.
2. Látogatás a helyi őrsön. Szellemi vetélkedő a határőr témából.
3. Keresd a határsértőt. / század összevonás/ Nyomolvasóverseny.
4. Alaki mozgások gyakorlása, felkészülés a zászlóalj szemlére.
5. Zászlóalj szemle Ásotthalom 1973. május 19.

Június-Július-augusztus:

1. Tábortűz: - Kúmfehértó
- Siklós
2. Felkészülés a Honvédelmi alegységek országos találkozásjára.

HALADÓ csoport: 7. és 8. oszt.

Jelmondat: " Ifjú Gárdista leszek!"

Szeptember:

1. Riadótervek, hírlánc, riadólánc elkészítése, újjászervezése.
2. Szakasz megalakulás, napló, faliújság, album készítése.
3. Tábortűz / őrűz / az őrs katonáival közösen.
4. Néphadsereg napjának megünneplése a helyi őrs köszöntése.

Október:

1. Látogatás a helyi őrsön. Szellemi vetélkedő határőr témából.
2. Hogyan segítem a határőrséget? / Elméleti ismeretek összefoglalása./
3. Lövészet szabályai. A határőrségnél alkalmazott fegyverek harcászati, technikai adatainak ismertetése, fegyverek bemutatása.

November:

1. Kutya/bemutató / nyomkeresés, kutatás betanított kutyával/.
2. Rendfokozati felépítés a Hatátórség, illetve az uttörő határőr alegységek keretében.
3. A járőr megerősítésére alkalmazott fegyverek, műszaki, technikai berendezések, szolgálati állatok/.
4. Magasfigyelő készítése hurkapálcikából.

December:

1. Tereptan, tájékozódás, távolságbecslés, térképismeret.
2. A kerület mártirjai. / Válasszanak a szakaszok névadót./
3. Nyílt határőr foglalkozás meghívott uttörők részére.
/Keltjük fel az érdeklődést azokban, akik nem tagjai a határőr szakasznak./
4. Szakasz névadó életrajza, családtaggal való kapcsolat felvétele.
5. Ajándékosomag készítése a Hatátör órs KISZ-eseinek.
/Télapó, Fenyőünnep, újévi köszöntő./

Január:

1. Vetélkedő a tanult ismeretanyagból.
2. Alapvető alakí mozgások bemutatása, gyakorlása.
3. A Varsói Szerződés célja, feladatai, tagállamai.
4. Ellenségeink: kémek, diverzánok, ügynökök.

Február:

1. Hadijátékok / számháború szabályai / a munkásórség, MHSZ, KMB-s feladatai.

2. Kulturális tevékenység: dal, vers gyűjtése. Rajzok, novellák, riportok készítése a helyi határőr őrs életéből.
3. A határőr-község cím kötelez.
4. Figyelés-fülelés.

Március:

1. Levél a helyi határőr őrs legjobb katonái édesanyjának /Nőnapra köszöntő/.
2. A határőrségnél alkalmazott hírközlő és jelzőkészülékek bemutatása, működési elvük ismertetése.
3. Az MNK határainak jelzései, átkelőhely, utlevél, szabályos átlépés feltételei. Az okmányolás nem zaklatás.
4. A Magyar Néphadsereg összetétele. /Az egyes fegyvernemek ismertetése./
5. Szakasz / század/ honvédelmi szemle. Előzetes a május 19-i összehívásra/.

Április:

1. Tura, sportverseny egy uttörő határőr-szakasz meghívásával.
2. Az UHV feladatai, szabályai, csapat megalakítása.
3. A ló a határőr segítőtársa. A lovagolás általános szabályai ismertetése.

Május:

1. Lovagolás gyakorlása.
2. Lövverseny légpuskával.
3. Keresd a határsértőt / gyakorlati riadóval/, nyomolvasóverseny.
4. Alaki mozgások gyakorlása, felkészülés a zászlóalj szemlére.

Junius- július - augusztus:

1. Tábortűz : - Kúmfehértó

- Siklós

2. Felkészülés a honvédelmi alegységek országos találkozására.

Ennek végrehajtását, a gyermekek oktatását-képzését a hivatásos és a jól felkészült sorállományú kiskatonák végzik. Szoros a kapcsolat az iskola és a határórség között.

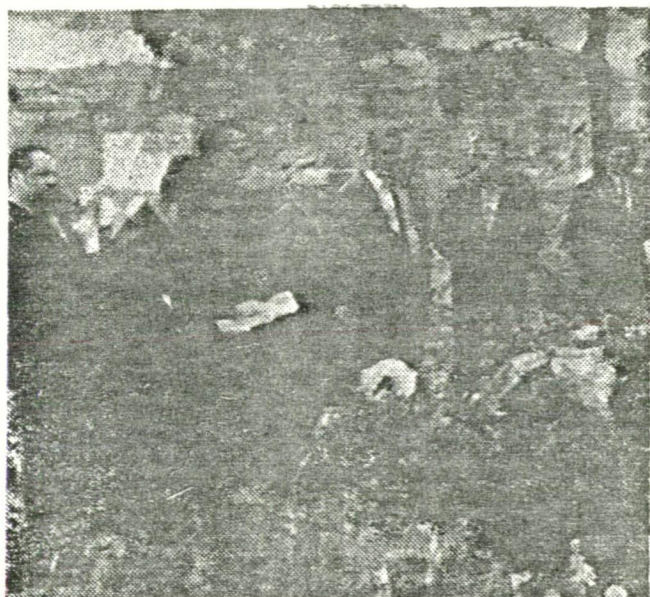
A kiképzési évben a határőr szakasz tagjait 2 részre bontottuk, kezdőkre és haladókra. A kezdő csoportban az 5-6.oszt. tanulók, a haladó csoportban a 7-8. osztályosok kerültek, s így biztosítottuk a folyamatosságot.

Nagyon lényeges a kiképzési korcsoportok jelszava. A kezdők jelszava: "Tetteikkel bizonyítom: SZERETLEK HAZÁM!"

Az akció keretében megismerik és megszeretik lakóhelyüket, szülőföldjüket. A pajtások gyűjtő munkájuk során felkeresték a tsz alapító tagjait, akik az ő szüleiknek is példát mutattak a mezőgazdaságban a szocialista útra való áttérésre. A gyerekek összegyűjtötték az alapítók visszaemlékezéseit a nehéz évekről. Gyűjtő munkát végeznek községünk hagyományairól, az ott lakók életéről. Ezen keresztül felismerik azt a nagy változást, amely a felszabadulás óta történt. Szépitik, csinosítják lakóhelyüket, gondozzák a hősi emlékműveket, közhasznú társadalmi munkát végeznek. Óvják és védik mindazt, amit a nép alkotott. Tematikus országjáráson vesznek részt az "Ismerd meg hazád " mozgalom keretében.

Tanulóink érzelmileg is azonosulhatnak azokkal a hősekkel, akik az emberi haladásért életüket áldozták. Ennek szellemében kutatták fel a zászlóalj névadója életének történetét. A pajtások

Megkoszorúzták Makra János sírját

Somogyi Károlyné felvétele

A rőszkei temetőben tegnap, szerdán délután koszorúzási ünnepséget tartottak a forradalmi munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazaért Érdemrenddel kitüntetett Makra János sírjánál. Makra János 80 éve született Rőszkén, s a felszabadulásig a szegényparasztok keserű kenyerét ette. A Tanácsköztársaságot fegyverrel, vörös katonaként védte; 1919-ben lépett a pártba. A társadalmi haladásért, a nép jogaiért elvhuén, bátran küzdött a Horthy-fasizmus idején. A felszabadulás után földet osztott, majd a községben különböző tisztségeket töltött be, tevékenyen részt vett a közéletben. 1949-ben a téleszt alapítók egyike volt. 1970-ben halt meg.

A sírnál a hozzátartozók, a község párt-, állami és társadalmi szerveinek, a Kossuth Tsz-nek, az iskolának, a határőrségnek a képviselői rótták le kegyeletüket, helyezték el a tisztelet virágait. A járási pártbizottság képviselőjében Jáhni László, a járási pártbizottság első titkára tisztelgett a sírnál. Sebők József községi párttitkár méltatta Makra János küzdelmes, harcos életútját, amit őriz az utókor.

megállapították: egyszerű ember volt és mégis hős, mert életét áldozta a hazáért. Jelképesen megkoszorúzzák május 6.-án a sirját, őrséget állnak a csapat otthonban lévő Horváth Pál- emlékfal előtt.

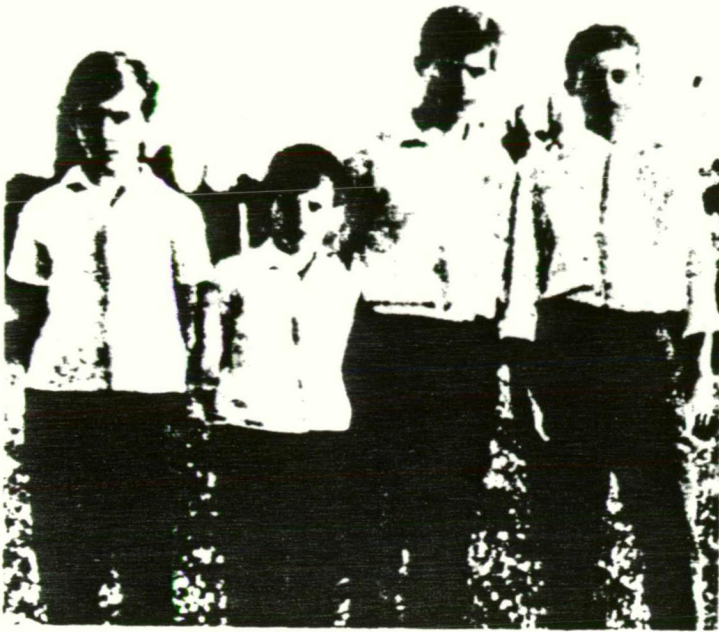
Felkutatják a helyi munkásmozgalom veteránjait és azokkal szoros kapcsolatot tartanak fenn. Élménybeszámolóra hívják meg, és tiszteletbeli taggá választják őket. Kegyeletes esemény Makra János veterán sirjánál a tisztelgés, amelyet születése évfordulóján rendszeresen gyakorolunk. A hazafiság-internaciona- lizmus elválaszthatatlan egymástól. A már előzőleg ismerttetett baráti találkozók rendszeresek és nagyon sok nevelési lehetőséget biztosítanak. Pajtásaink rendszeresen leveleznek szovjet pionirokkal, e levelezés eredményeként már cserelátogatás is létrejött.

Ugyancsak rendszeres a József Attila Tudományegyetem Peda- gógiai Tanszékének és a Greiswaldi egyetemistáknak látogatása iskolánknál, ahol baráti találkozón kulturális életünkről adunk képet vendégeinknek.

Fogadáson vettünk részt a XX. nyári olimpiára érkező olimpiai láng hazánkba érkezése alkalmából. Az olimpia a népek közötti barátság és testvériség megnyilvánulása.

Legjobban illik a **CSELEKVŐ HAZAFISÁG, és TETTEKKEL BIZONYÍTM SZERETLEK HAZÁM** jelmondatokhoz a konkrét határőrizeti munka segítése. Pajtásaink a gyakorlatban is bizonyítják, hogy a szak- köri foglalkozáson tanultakat hogyan kamatoztatják. Konkrét segítséget nyújtottak és nyújtanak a határsértők elfogásában.

/ Bizonyosságul a következő oldalak, sajtóban megjelent cikkekből./

AZ ÜTTÖRŐ- határőrök bizonyítanak

Ács Pista, Császár Antal, Konczek Laci
Szöllősi Laci

A nyári szünetben Császár Antal, Konczek László, Szöllősi László és Ács István úttörők a falu újratérképezésénél a földmérőkkel dolgoznak. Az ebéd utáni pihenő alatt az autóbuszmegállónál beszélgettek. Figyelmüket egy érdekesen oltozott idegen érkezése keltette fel. A fiatalember idegesen tekintgetett körül, majd a beszélgető gyerekekhez ment. A legidősebbnek látszó fiút febrehívta, s a határ felől érdeklődött. Rövid beszélgetés után a fiatalember a megadott irányba indult. Nem is sejtette, hogy Császár Antal és Konczek Laci is utánaeredt. Arra meg egyáltalán nem gondolt, hogy Szöllősi Laci és Ács Pista kerékpárral már az órs fele tart. A két fiú habár kerékpár nélkül az órsra megérkeztek. Az órs mellett

tiszti lakás ajtajában találkoztak a politikai helytessel, akinek elmondották a történetet, s azt is, hogy az idegen fiatalembert úgy igazították útba, hogy az egyenesen az órs felé tart.

Az idegen, az órshöz közeledve rájött, hogy a fiúk becsapták. Ám ebben a pillanatban megjelentek a határőrök.

Az úttörők éberségükkel megakadályozták az idegen határsértési szándékát. A leleményes úttörők bebizonyították: méltó tagjai az úttörő-határőr szakasznak, és jó tanítványai a határőröknek.

Beszékek vagyunk rajuk mi is.

Nagy Béla

Konczek László, Császár Antal, Ács S. István, Szöllősi László pajtások
határsértőt tettek ártalmatlanná

Határvidék, 1966. szeptember

Szemfüles úttörők

Kéri Pityu az elmúlt oktatási évben fejezte be az általános iskolát. Csikos Feri pedig most járja a nyolcadikat. Tavaly még együtt mentek az úttörő-foglalkozásokra, együtt hallgatták a határőr témájú elbeszéléseket, amelyeket Ibolya tizedes, az óra KISZ-titkára mondott el. S a tanultakat sikerült a gyakorlatban is hasznosítaniuk.

Augusztus volt, amikor három fiatalember a községünkön át ballagott a határ felé. Egyikőjük a Felszabadulás útja jobb oldalán, ketten pedig a másik oldalon.

— Látod ezeket az embereket? — kérdezte Pityu Feritől.

— Még sohasem láttam őket — válaszolt az.

— Menyünk az után, amelyik egyedül megy és érdeklődjünk tőle — indítványozta Feri.

— Kit tetszik keresni? — kérdeztek az idegent az úttörők.

— Mi közötök hozzá! Tűnjetek el, amíg jökedvembek vagyok — válaszolta a kérdésre az idegen.

Pityu meg Feri abba is hagyták a kérdésfakódást. Átballagtak az utca másik oldalára s az egyik kapuból lesték, hogy merre mennek az idegenek. Akkor lepődtek meg, amikor a magányos férfi csatlakozott a másik kettőhöz és egyre gyorsabban haladtak a község kijárata felé. Már csak 400 méterre voltak a határtól.

— Biztosan határvértők! — mondták egymásnak az úttörők. Az idegenek pontosan úgy viselkedtek, ahogyan Ibolya tizedes is mondta, amikor a határvértők magatartásáról beszélt. Rövid tanakodás után a legközelebbi magasfigyelőhöz futottak és értesítették a járórt.

A határőr jelentésére radócsoport érkezett a helyszínre. Kiderült, hogy Balla László és Kardos Sándor tapolcai lakosok I. Veszél szegedi lakos segítségével Jugoszláviába akartak szökni, Jugoszláviából pedig mindhárman az olasz határnál kísérelték volna meg a határ átlépését.

—•—

Kéri István és Csikos Ferenc nagyszívesen hasznosították az úttörő-foglalkozásokon tanultakat

Kéri István és Csikos Ferenc pajtások jelesre vizsgáztak az úttörő-határőr foglalkozáson tanultakból

Határvidék, 1970. novemberi száma

Üttörők a határ mentén

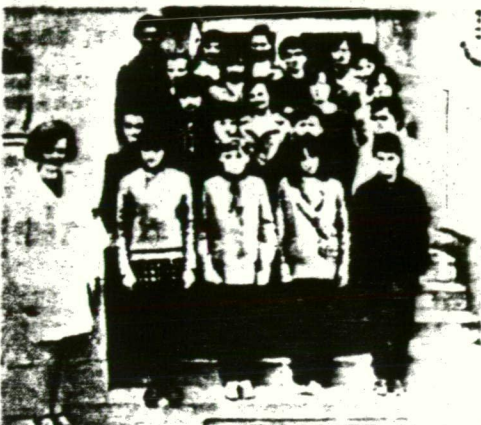
Ma már a határőrszolgálat is hírvé vált, hogy 1971 május 23-án az ország első uttórhatalár-szolgálatja a szegedi járásban alakult meg. Akkor az állomány, domonkos, mórvalósi, román, gyárfői, dézsi, ópavertvári, bencsényi, máhályosi, szegedi és külterületi uttórhatalárvezetők és századosok szervezték a szolgálatot. A szolgálati Névzet, Pálinka, a határőrség híres halottjainak nevét vette fel.

Szeged Vilmos szolgálatvezetője és mások uttórhatalárvezetője és Bencsényi Géza, a járás uttórhatalárvezetője tagja, a szolgálati felügyelője is részben a járásos iskola igazgatója egybenhangzó véleményre, hogy valamennyi alapanyagot a katonaságnak: az uttórhatalár nagy feladatokat vesznek részt a honvédelem témájú foglalkozásokon, különösen a katonasági feladatokat a járásvezetővel, a határőrségi feladatokat hallgatják. Aktív szerepet vesznek részt az ország és a határőrség feladatainak megvalósításában. Az uttórhatalárvezetőket a határőrség feladatainak megvalósításában is alkalmazzák.

Bencsényi Géza, a járás uttórhatalárvezetője több mint egy évtizede, hogy katonasági feladatokat a határőrség feladatainak megvalósításában is alkalmazzák. A pedagógusok tapasztalatai szerint a szolgálati megalkalmazás óta mindentől először következett be a katonasági feladatokat a határőrség feladatainak megvalósításában is alkalmazzák.

Röviden közlünk például valóban elő és eleven kapcsolatot alakult ki az uttórhatalár és a határőrség között. Bencsényi József úr, a határőrségi KISZ-titkára — aki egyébként Csongrád megyéből vonult be a határőrséghez — hetenként tart foglalkozásokat az uttórhatalárvezetőkkel. A gyerekek pedig rendszeresen látogatják az őrséget. Az őrs parancsnoka, Bencsényi János személyesen az uttórhatalár feladatokat az uttórhatalárvezetőkkel, akiknek bemutatja a feladatokat, a katonasági feladatokat is.

A járás uttórhatalárvezetői, hogy Horváth Péter határőrségi feladatokat látogatják külön kis kiállításokat rendeznek. A gyerekek feladatokat látogatják. Bencsényi János személyesen az uttórhatalár feladatokat az uttórhatalárvezetőkkel, akiknek bemutatja a feladatokat, a katonasági feladatokat is.

A járás uttórhatalárvezetője Bencsényi Géza és mások

Bencsényi Vince és Bencsényi László, akik határőrségi feladatokat látogatnak

ja az uttórhatalár történetét dokumentáló album is, amely jól képet ad az uttórhatalár szorgalmas munkájáról, hazaszeretetről, a honvédelem nevelésében való bekapcsolódásról, példamutató helytállásukról. Színes és tartalmas rendezvényeinken természetesen mindig ott vannak a határőrség is.

A járás uttórhatalár nyitott szemmel járnak a határ mentén. Az idegen, gyanús személyek felismeréséhez rendszeresen alkalmazzák a tapasztalatukat. Már a korábbi években is több tiltott határátjáró kiállítását az uttórhatalár akadályozták meg. Legutóbb például a Bencsényi József és Laci foglalkoztak a határmentén. Nevezetesen Bencsényi Géza budapesti uttórhatalárvezetője és mások a határmentén.

A járás uttórhatalárvezetője Bencsényi János személyesen az uttórhatalár feladatokat az uttórhatalárvezetőkkel, akiknek bemutatja a feladatokat, a katonasági feladatokat is.

szándékú férfi megölték. Az uttórhatalár gyanúsnak vélték az esetet. Vince személyesen tartotta az idegen, Laci meg alkalmazták a határőrség. Az uttórhatalár kiállítását, hogy Révai még aznap a napot az akkori szolgálati a határmentén.

Az uttórhatalár-szolgálati éves programja van. Legkiemelkedőbb kollektív megmozdulásuk május 31-én lesz. Akkor majd az uttórhatalár erdőben 450 uttórhatalár, 150 ifjúgárdista a határmentén együtt egész napos rendezvényesorozatot vesz majd részt. Egyetlen bizonyos, hogy a szegedi járás KISZ-bizottság és a határőrség kerületi KISZ-bizottság, az uttórhatalárvezető, a határőrség által jó előkészített rendezvény megteremtés az alapot a szolgálati feladatokat is. Géza Bencsényi

A Bencsényi testvérek - Vince és Laci - veszélyes bűnözőt segítettek elfogni a határőrséggel

KUTYÁRA VÁRVA

— Nekem határőr macs-
m van... — mondja
moróán Márki Pisti. —
felveszem az egyenru-
t — rögtön vigyázza
gja magát... Az ajtó-
t, indulásra vár... Ne-
nek is rajtam a srácok,
gy állandóan a nyo-
mban jár! Csak akkor
arad otthon, ha édes-
yám paprikáskrumplít
t... Mert Cirmi ezt sze-
től legjobban...

— Persze — folytatja ál-
dozva — egy kutyának
bban örülnék... Mert
ye macskás határőrt a
lóg se látott! Talán most,
gy a hármassfogás sike-
lt — kapok egy ku-
t... Egy erős, szép, okos
latot Cirmi mellé...

A hármassfogás — ahogy
t határőrnyelven mon-
t — Rőszkén, a Paprika-
írdánál történt...

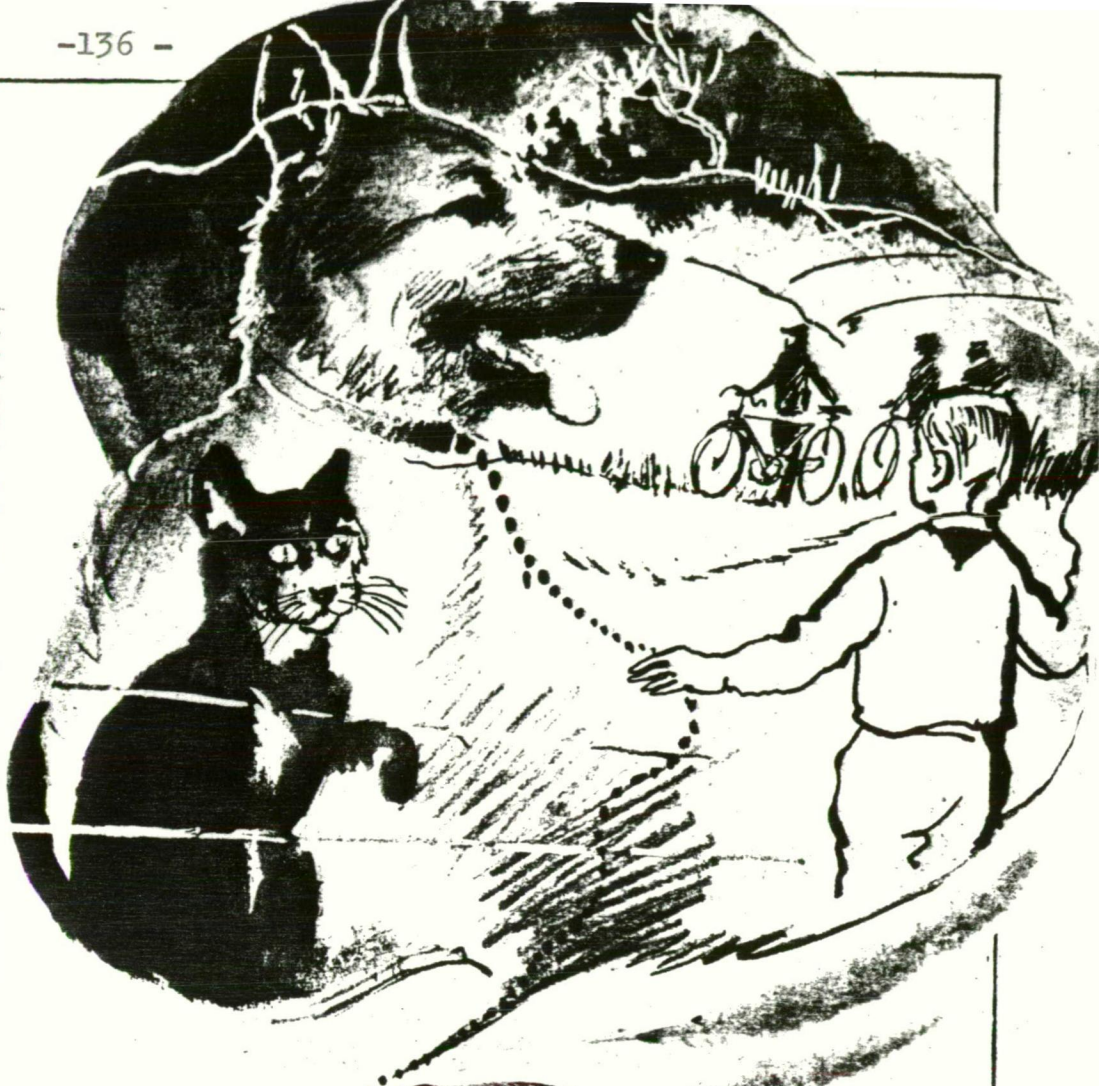
— Véletlen volt — me-
lt Pisti... No, meg sze-
ncse! Még csak hatodi-
s voltam, s ilyen fogás
ég a felnőtteknek is rit-
in sikerül! A barátaim-
z indultam, amikor
eg láttam a három bicik-
tát... Nagyon nézeget-
k a tájat, s én rögtön
estem: ezek valamit ka-
sniak. Ők a vidéket fi-
elték, én — bár nem
ltam szolgálatban —
et... Észre is vettem...

— Az egyik odajött, s
egkérdezte: tudom-e,
erre van a jugoszláv ha-
r? — Hát persze! — vála-
oltam. — Ha kell, meg is
utatom! — Megköszönték
épen, csak várjak, míg
nak valamit... Ők be-
entek a Paprikába, én
eg leengedtem a bicikli-
mikat, és rohantam az
re... Mire megitták a
rt — a határőrök is meg-
kettek...

— Hát — mosolyodik el
rtelen — ilyen fogadó-
zottságra nem számított-
k! Amikor a határőrök
egmondták, én is közé-
k tartozom, mégjobban
oddkoztak... Űtőró ha-
rőről még egyikük sem
llott...

— Amikor hazaértem, el-
sésíttem mi történt. Édes-
yám nagyon örült: „No
m, megérdemled, hogy
tyádd is legyen... A
cska már nem neked
ló...”

DOBOZY ZSUZSA

A konkrét eseményeket elemezzük. Meghallgatjuk a lebonyolítás apró részleteit is, a példaképeket az úttörőcsapat előtt dícséretben részesítjük, a határórség pedig tárgyjutalmat ad. Az iskola minden tanulója előtt tudatosítjuk, hogy még ma is vannak emberek, akik összettközésbe kerülnek a törvénnyel, és szűnek a felelősségrevonás elől.

A határsértők táborába tartoznak a rendezetlen családi életűek is. Többször a fiatalok is kalandvágýból, avagy a rossz bizonyítványért történő felelősségrevonás elől a disszidálásban látnak kiutat.

A gyermeki nevelőmunkán keresztül hatni kívánunk a szülőkre is. A gyermekek élménybeszámolója jó hatással van a szülőkre. Igen fontos tény az, hogy a határórség a feladatát csak a lakosság segítségével tudja megoldani. A szülők nevelési fórumai: a falugyűlés, tanácsülés, a társadalmi és tömegszervezetek. Itt mindenkor elhangzik a határórség részéről a kérés, hogy segítse a lakosság a határvédelmet, tartsa be a határrendet. Azok a községek, akik ebben jeleskednek, elnyerik a Határőr Község címet. Ennek adományozása egy nagyszabású katonai rendezvény. Községünket ezen megtisztelő cím 1972. július 1-én érte, ahol részt vettek Komócsin Zoltán az MSZMP KB titkára, Péter János a Magyar Népköztársaság külügyminisztere, Csongrád megye párt, állami, társadalmi szerveinek képviselői. Az ünnepségen az elnökség előtt a díszmenetben vonult el a határórség díszszakasza, a volt határőr szakkörösűkből alakult Ifjú Gárdisták, majd határőr úttörő szakaszaink.

BARÁTSÁG ÉS ÖSSZEFOGÁS

Röcke, 1972. jul. 16

Vendégeink:

Első mezei és Kőrös mezei ar-
tista - csapat veretijével
és tagjaival helyi állás-
helyt.

Férfi egység
a Tanyásbarnán
Közel erdőben

1972. július 16.

Moróczky

Dudás

Székelyi

Dobó Zoltán

Levél

és sok más
és az ar-
teljenteiben.

Komócsin Zoltán

Likócsin

Magyar

Magyar

Magyar

Magyar

Magyar

Magyar

Az 1972-es kiképzési évben került megrendezésre az úttörő honvédelmi alegységek országos szemléje Pákozdon. Az időpont és a hely szimbolum. Szeptember 29. a Néphadsereg megalakulásának napja, Pákozdon győzött először a magyar nép hadserege az idegen betolakodókkal szemben.

Úttörő-csapatunk képviselte Csongrád megyét. Nagy megtiszteltetés volt ez számunkra. Még nagyobb boldogság és meglepetés ért, amikor Lajos Irén pajtásunk olvasta fel a diszparancsot az egész ország úttörő-csapatának a lenini páloslautóból. Ezt hangszalagra rögzítettük, és azóta is féltett kincsünk.

Honvédelmi nevelőmunkánkban mindenkor törekedtünk arra, hogy a pajtásokat felkészítsük a katonai életre. Hogy ez sikerült, arra bizonyíték Kispéter Antal tanítványunk, aki Csongrád megyéből a határőrséghez bevonuló fiatalok közül a legmagasabb rendfokozatot és címet érte el.

Csiszár József tanítványunk pedig azzal büszkélkedhetett, hogy a határőrséghez boldogan vonult be, és már úttörő korában közvetlen kapcsolatba került a határőrséggel.

A nevelőmunkánk eredményei évről-évre növekedtek. A Horváth Pál Úttörő Határőr Zászlóalj személyi állománya a honvédelmi nevelésben, a határőrizet segítésében kifejtett kiemelkedő munkája elismerésül 1975-ben "KIVÁLÓ HATÁRŐR" munkáért kitüntetést kapott a Határőrség Országos Parancsnokságától. Úgy érzem, hogy ezen elismerés még odaadóbb, lelkesebb munkát eredményezett.

1972. szeptember 29-én járásunk 25 községében a 70 honvédelmi szakkörből mintegy 1200 úttörő kérte felvételét az Úttörő Gárdába.

Becsülettel a végeken

Meg egy hónap, már csak egy het, néhány nap és leszerelünk — mondogattak egymásnak a leszerelésre készülő határőrök. Es elérkezett a várva-várt leszerelés. Megmosodva, szellemileg s gazdagabban búcsúztak az ottmaradóktól. Sokan a régi munkahelyükre tértek vissza, néhányan új munkahelyet választottak, egyesek pedig maradtak.

Edvard Lajos határőr — a határország kiváló katonája — mandszenti szobafestő példaképül maradt. Ott választott élettársat, s már kislányuk is született.

A kiváló határőr több büntető csipett fülön a faluban. Egyszer két pécsi tolvajt, máskor egy sükösi személist, majd két kalandvágyó fiatalot.

Kispéter Antal őrmester, Buzsáki, Tancsics Mihály utca 17. szám alól vonult be katonának. Szobafestő és másoló volt a mestersége. Most, leszerelése után is ott fog majd dolgozni. A jó kiállású fiatalember a Csongrád me-

gyei leszerelők közül a legmagasabb rangot és címet érte el: őrmester lett és a határország kiváló katonája.

— Azt hittem nehezebb lesz a katonáélet — „nyilatkozta” Anti a búcsúzáskor —, de kellemesen csalódtam. Őszintén mondhatom a sor-köteleseknek: semmi különös nincs a katonáskodásban. Mindent úgy kell csinálni, ahogy követelik. Munkát és fegyelmet szerető embernek jó sora van a fegyvereseknél is. Akivel itt baj van, az a munkahelyén sem állja meg a helyét — állapította meg a szakaszparancsnok.

— Igaz, jobban szerettem volna őrsre kerülni és járőrözni — folytatta —, mert ott nem olyan nagy a megterhelés, mint a kiképző ponton. Az újoncokkal való foglalkozás rendkívül idegfeszítő munka. A szakaszparancsnoknak ugyanis a rábizott félézsáz katonáért felelősséget kell: Nevelni, tanítani, oktatni s a napi katonai és

politikai feladatok elvégzése mellett segíteni kell a beosztottak egyéni problémájának a megoldását is.

Kispéter Antal a határorségnél kiválóan teljesítette a feladatát. A szocialista versenymozgalom követelményeit a legmagasabb szinten teljesítette. Az egység élénjáró katonája, az egység élénjáró rajparancsnoka és a határország kiváló katonája címekeket nyerte. Szakaszá pedig az egység élénjáró szakaszá lett.

A szakaszparancsnok jogos büszkeséggel jelentette, hogy alegységénél: a Csongrád megyei fiúk példamutatók voltak. Különösen Arany László dóci, Török György szegedi és Tari Gábor zákányszéki fiatalokkal volt legjobban megelégedve.

Kispéter Antal becsülettel helyt állt a — végeken. De ugyanezt tették a többi Csongrád megyei fiúk is. A határország kiváló katonája címmel szerelt le: Nagy Imre, Kristó Bálint hódmezővásárhelyi, Tarnóczy István,

Kispéter Antal őrmester, a határország kiváló katonája, a csapatzászló előtt

Dudás László szentesi, Kelemen Imre domaszéki, Grecsák Károly bordányi, Szekeres Géza zákányszéki, Székely József kübekházi, Horváth Sándor és Nagy Sándor szegedi lakos.

Gausz Béla

FORVÁTH PÁL UTTORÓ HATÁRŐR ZÁSZLÓALJ
személyi állományának

a honvédelmi nevelés, kiképzés területén elért nagyszem-
rű eredményeikért, hazánk államhatára biztonságos őri-
zetéhez nyújtott kiemelkedő segítségükért elismerésemet
fejezem ki és

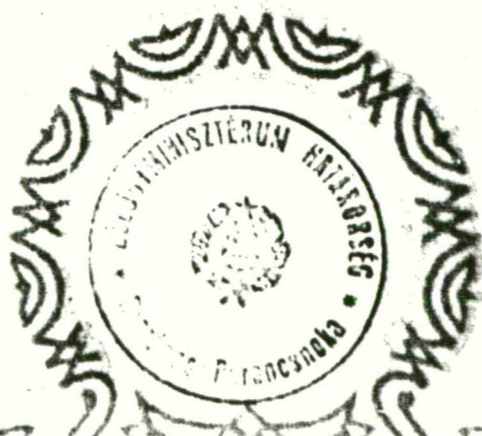
"KIVÁLÓ HATÁRŐR"

jelvényt adományozok

Budapest, 1975. május 12 -n.

Földesi Jenő
: Földesi Jenő :
vezérőrnagy

BM Határőrség Országos Parancsnoka

"Kiváló határőr" kitüntetés

Addig is voltak e gyéb honvédelmi alegységek, de minden szak-
ág külön programmal, különböző formában és követelményrendszer-
ben végezte munkáját. Így a tűzoltók, egészségőrök, munkásőrök,
lövészek, modellezők, közlekedési rendőrök és rádiósok a határ-
őröktől eltérően működtek.

Ma már egységes az irányítás, egységes a kiképzés, mert min-
den alegység részt vesz az általános honvédelmi képzésben és plusz-
ként megtanulja a szakág speciális tevékenységét. Közösen ren-
dezzük meg a határőr zászlóalj által már kipróbált, és jól be-
vált honvédelmi napot " EGYÜTT A GÁRDA " jelszóval. Itt adnak
számot az alegységek a kiképzési feladatok ellátásáról.

A szemle olyan mozgósító erő, amely a pajtások figyelmét
ráirányítja a kiképzési feladatok fegyelmezett és pontos végrehaj-
tására.

Növekszik a felelőssége a patronáló szerveknek. Egységben
láthatjuk a honvédelmi nevelőmunkánkat. E rendezvény segíti a
nagyobb közösségben való gondolkodás fejlődését, a közösségi fe-
lelősség kialakítását.

Lehetőséget biztosít az uttörő határőrök, közlekedési rendőrök,
tűzoltók, egészségőrök, munkásőrök, lövészek, modellezők és rádiósok,
parancsnokok és oktatók közötti szocialista viszony formálására.
A sikerek, az eredmények bizakodóvá teszik a közösséget, felis-
mertetik az Uttörő Gárda egységeiben rejlő erőt.

IV/2. A honvédelmi nevelés rendszere egy határőr-község - Röske -
általános iskolájában.

A következőkben azokat a szervezeti és tevékenységi formákat ismertetjük, amelyek általános iskolánkban már régóta folyamatosan működnek. Nem gondoljuk, hogy kizárólag ezek a lehetőségek célszerűek a honvédelmi nevelés feladatrendszerének megvalósításához. Csupán egy hosszú múltra visszatekintő tevékenységsort szeretnénk bemutatni, segítség és ötletforrás céljából. Anyagunkat a használatosság érdekében bőséges dokumentációval látjuk el, melyek segítséget adhatnak hasonló szervezeti és munkaformák alkalmazásához.

a./ Szakasz-találkozó

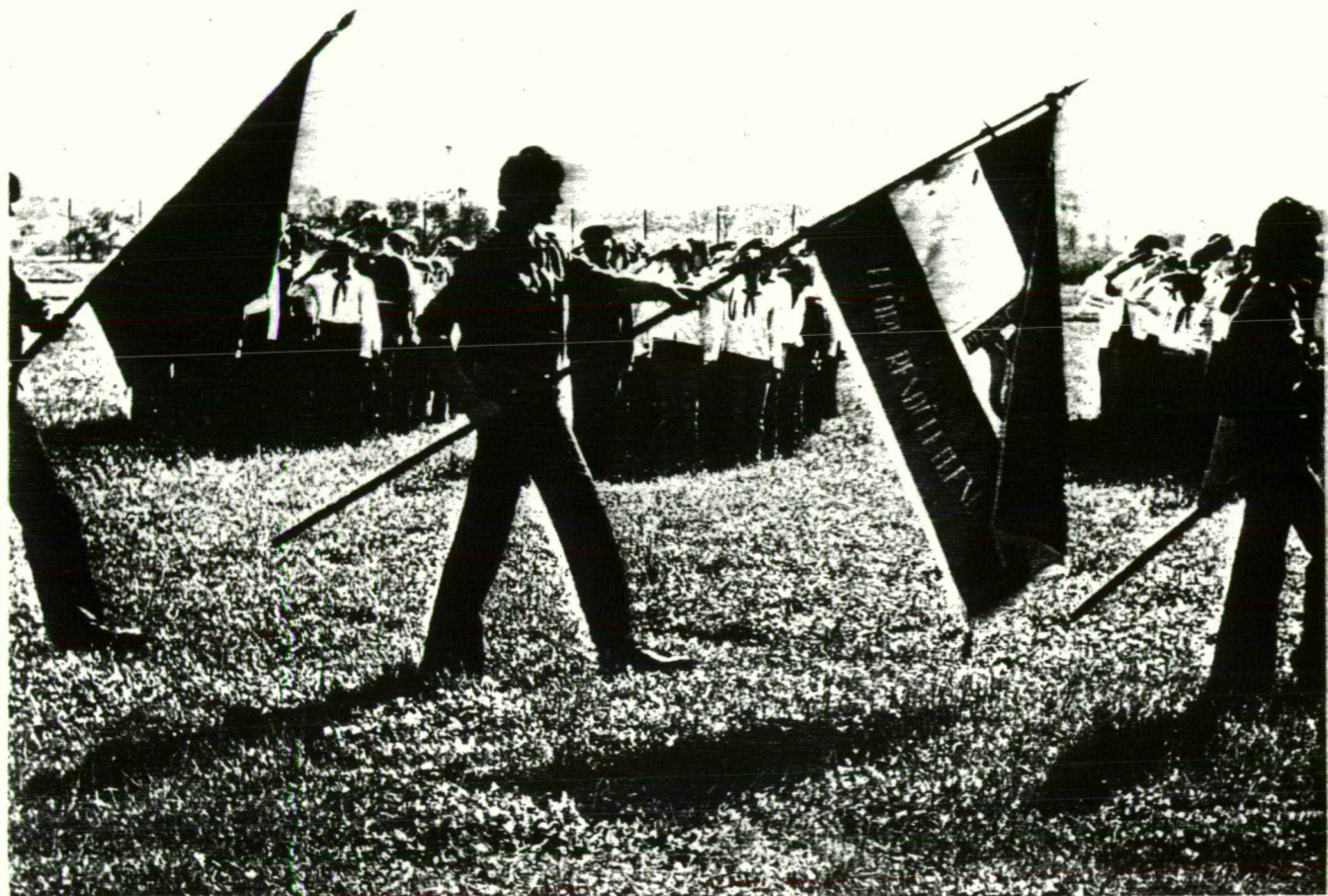
Iskolánkban már régóta minden évben megszervezzük a szakasztalálkozót. Ez a szervezeti forma alkalmas arra is, hogy az iskola tanulói más települések és iskolák tanulóival összemérjék erejüket, tudásukat. Minden év áprilisában három szomszédos község - Röske, Mórahalom, Ásotthalom - gyermekei bizonyítják felkészültségüket. A szakasztalálkozó az eddigiek során alkalmasnak bizonyult a tanult honvédelmi ismeretek elsajátítási szintjének felmérésére, a különböző települések iskoláinak versenyztetése során kiderül, ki, melyik iskola tanulói és milyen szinten sajátították el az éves kiképzési tervben foglaltakat.

A szakasztalálkozó jó előkészítése, a program sikerének előfeltétele. A három iskola tanulóinak és a három patronáló órs tagjainak meghívásán kívül, minden esetben fontos lépés az előzetes

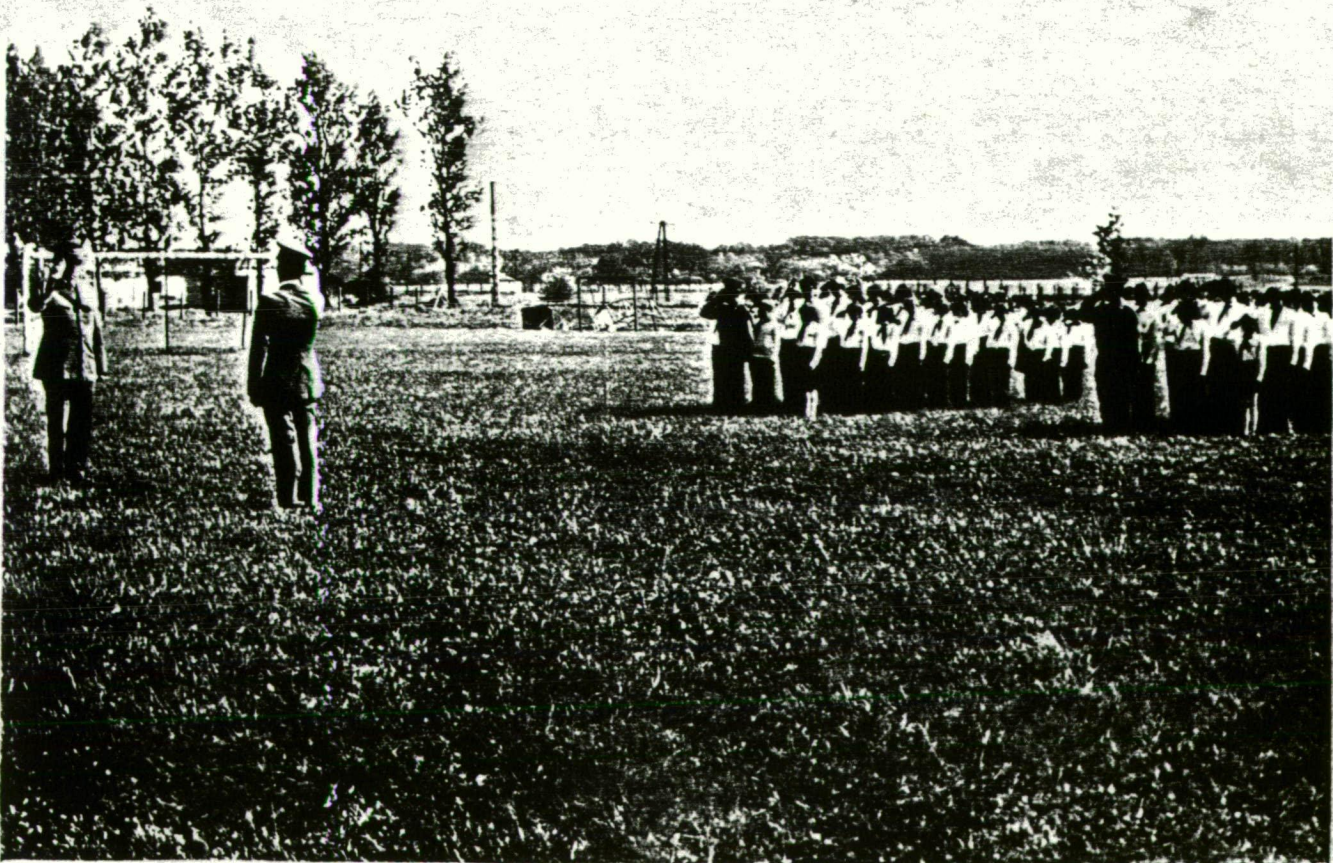
terepszemle. A terepszemlét már a forgatókönyvben található tevékenységi formák igényeinek megfelelően bonyolítjuk. Az utaztatásnál mindig a helyi lehetőségeket vesszük figyelembe. A helyközi autóbuszjáratok helyett - a rövid távolságok miatt iskolánk mindig a kerékpáron történő megközelítés mellett döntött. A szakasztalálkozón tényleges résztvevőként a szakaszok tagjai jelenthetnek meg, illetve ahol van, bekapcsoljuk az Ifjú Gárda szakasz tagjait is. A szakasztalálkozó eseményszorozatába segítőként részt vesznek a fegyveres szervezetek tagjai is. Személyes részvételük a praktikumon túl biztosítja a szakasztalálkozó "katonás" rendjét, fegyelmét, szépségét. A szakasztalálkozók tartalmát a zászlóalj forgatókönyvek jelzik. Vannak azonban a találkozóknak visszatérő, ismétlődő elemei. / 1.sz. kép./ A megnyitó, a zászló behozatal, a köszöntés, a programismertetés, majd kezdődik a verseny. A program előtti formai elemek nemcsak formai elemek.

Az érzelmi motiválás e programnak is elengedhetetlen része. A szakasztalálkozó verseny, így pedagógiai szempontból lényeges a találkozó ösztönző jellegű értékelése - az oklevelek átadása. A versenyt délután szabad program, sportvetélkedő követi.

1.sz. kép

Csapatnapló, 1977. április 8

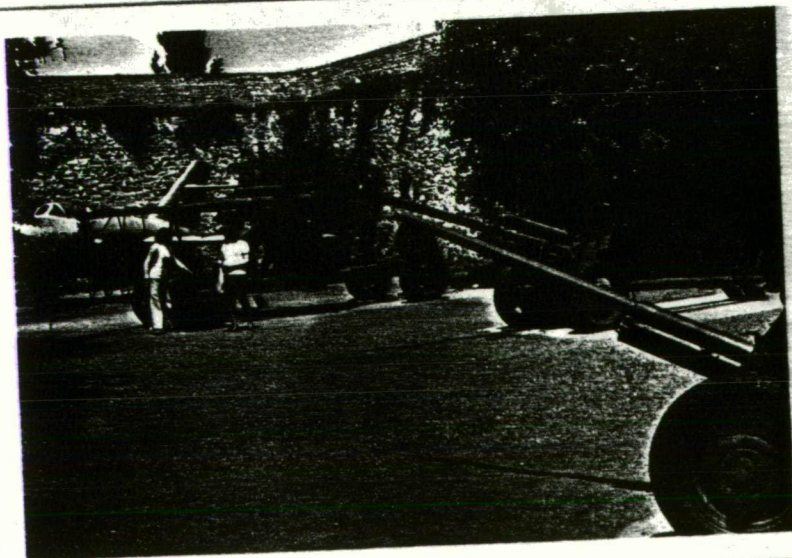
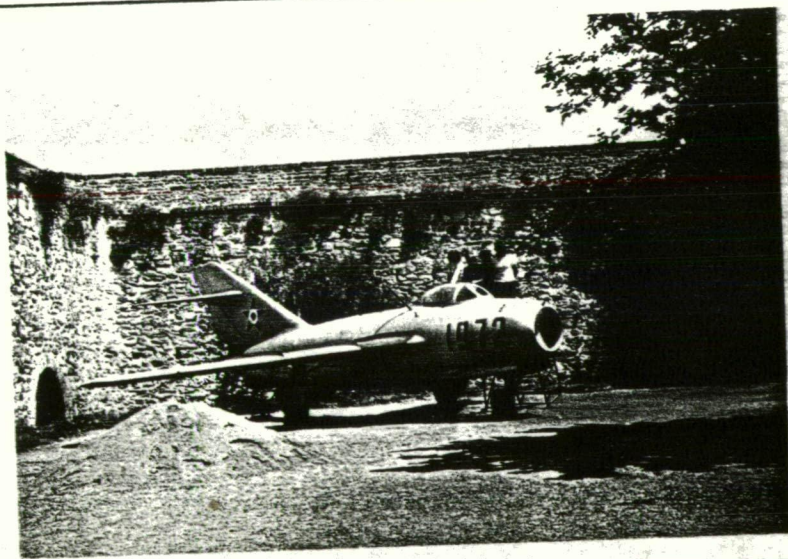
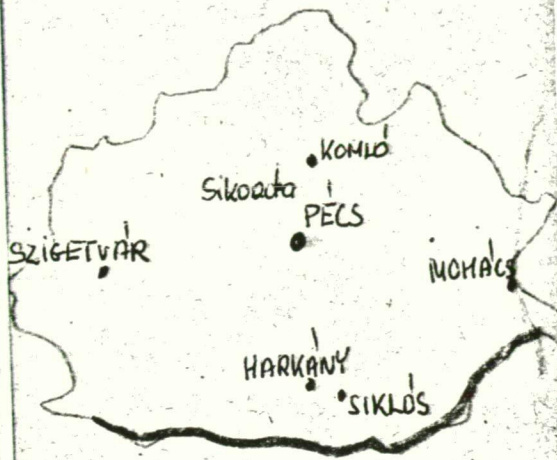
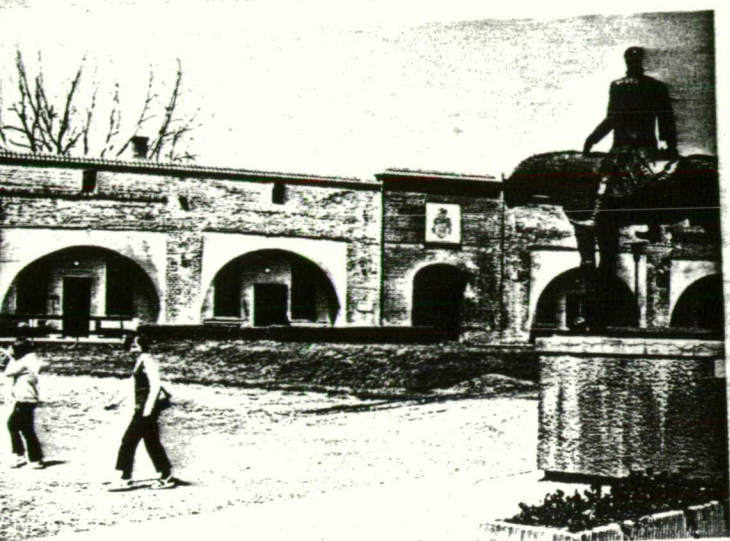

b./ Technikai bemutatók

Nagy érdeklődés kíséri minden alkalommal a technikai bemutatókat. A technikai bemutatók során meglevenednek azok az eszközök, amelyet eddig csak filmekről, vagy elmesélésekből ismerhettek meg a gyerekek. A technikai bemutatókon kézbe is vehetik az eszközöket, közvetlenül ismerhetik meg azok működési elvét, kipróbálhatják az eddig csak játékként ismert eszközöket. A közvetlen tapasztalás felejthetetlen élményt biztosít a résztvevők számára.

A technikai bemutatókat mindig természetes környezetükben szervezzük: laktanyákban, katonai parkokban, hadtörténeti múzeumokban. / 2.sz. kép./ Bármely határőrségnél van lehetőség a korosztály életkori sajátosságainak megfelelő eszközök bemutatására, kipróbálására. A lovaglást minden gyerek szeretné kipróbálni. A laptikázás, a kutya bemutatók mindig nagy közönséget vonzanak. A gyerekeknek lehetőségük van az új technikai eszközöknek és a hagyományos eszközöknek összehasonlítására. A kézi távbeszélő, az adó-vevő, a géppisztoly, a karabély, a golyószóró, a puska mind közelről megnézhető, kézbe vehető. / 3.sz. kép./ A technikai bemutatókat mindig a fegyveres szervezet hivatásos állományú képviselőinek segítségével szervezzük. Különösen fontos ez olyan eszközök bemutatásakor, pl. harcokosi, amely feltételezi a szakmai ismereteket. Előre fontos sorra venni a veszélyforrásokat, azokat a minimálisra csökkenteni. A hivatásos állományú szakemberek jelenléte a biztonsági szabályok betartásának és betarttatásának biztosítékai.

ORSZÁGJÁRÁS

fegyver bemutató

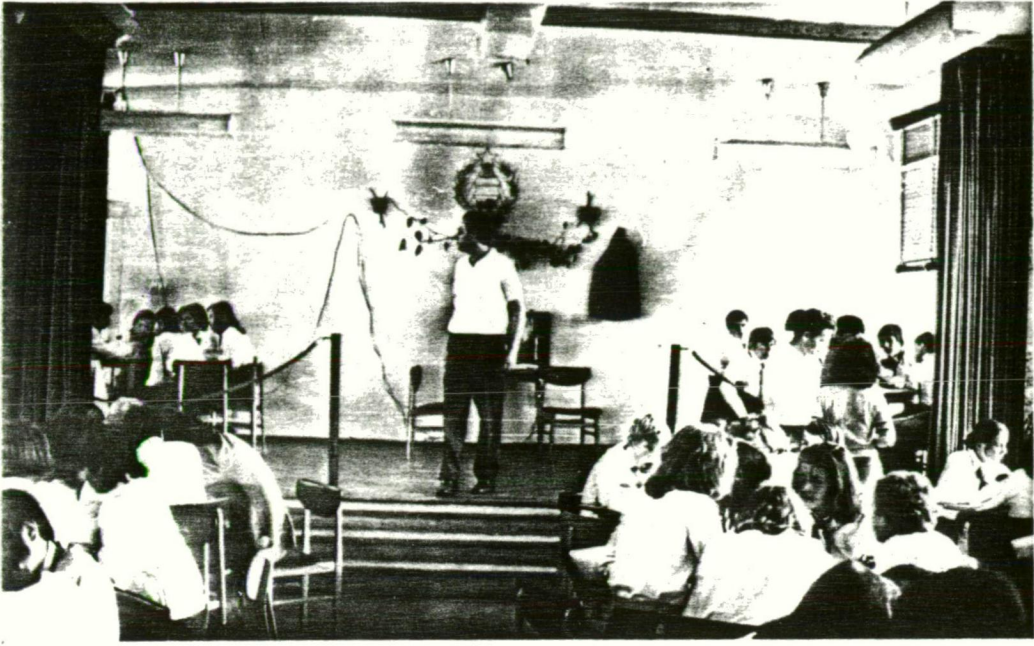
c./ Határőr-vetélkedő / és a B program/

A határőr-vetélkedő maximálisan felhasználja az általános iskolás korosztály játékhöz való vonzódását. Verseny és játék formájában e program keretében lehetőség nyílik a kiképzés fél éves összefoglalására. Ezt a formát általában télen szervezzük. A vetélkedő semmilyen különleges terepet nem igényel, az iskola bármely nagyobb helyiségében / tanterem, ebédlő / lebonyolíthatók. / 4.sz. kép./ A vetélkedőn részt vesz az alegység minden egyes tagja, csapatokat, rajokat alkotnak, így csoportokban versenyeznek. A határőr-vetélkedő előkészítése a forgatókönyv szerkesztésével kezdődik. A forgatókönyvben mindig célszerű feltüntetni a vetélkedőhöz szükséges eszközöket és felhasználható anyagokat. Pihentetőül és a tevékenységi formák változtatása érdekében az egyes feladatok után közös éneklést szerveztünk. A verseny lebonyolítása után értékeljük a csapatok teljesítményét. A jutalmazás minden esetben követi az értékelést.

B. program: a forgatókönyv készítése során mindig két variációval dolgozunk. A második variációt arra az esetre készítjük, ha valamely szabadtérre tervezett program esetében a rossz időjárás megakadályozná az eredeti lebonyolítását. A B variáció tehát mindig teremben készülő vetélkedő program.

/1.sz.melléklet/

A határőr-vetélkedő szervezésébe, vezetésébe, lebonyolításába, értékelésébe aktívan bekapcsolódnak a helyi fegyveres szervezetek tagjai.

zajlik a szellemi vetélkedő

Ásotthalom, 1976. május 23

ÜTTÖRŐ HATÁRÓRÓK VETÉLKEDŐJE

F O R G A T Ó K Ö N Y V

A vetélkedő keretjátéka határórzés, járőrszolgálat. A csapatok "járőrbe indulnak" és a járőr során kell megoldani a feladatokat. Felelni kell határórzéssel, történelemmel kapcsolatos kérdésekre, nyomozni kell és különféle jeleket ismerni.

A játék során csak csapat kérdések lesznek, valamint ügyességi feladatok csapat és egyén számára. Egyéni pontozásra nem kerül sor, csak csapat pontozás lesz. A csapatok zászlókat gyűjtenek. Egy-egy pont egy-egy kis zászlót ér, amit be lehet váltani 10 pont esetén egy nagy zászlóra.

- 1./ Villámkérdések bemelegítésnek. Üttörőelmélettel kapcsolatos dátumok, adatok, nevek.
- 2./ Fogalmak tisztázása. - Kérdések.
 - a. Haza
 - b. Hazafiság
 - c. Államhatár
 - d. Határvonal
 - e. Határrend
 - f. Határsértés
 - g. Határórség
- 3./ Adott felszerelési tárgyakból ki kell választani a járőr felszerelését alkotó tárgyakat. Mindegyik csapatból egy pártás végzi el ezt a feladatot.
Minden helyesen kiválasztott tárgy 1 pont.

- 4./ Közös kérdés a csapatoknak, melyet táblán vagy írásban papíron kell megadni. Milyen az uttörőhatárőr zászlóalj szervezeti felépítése.
Helyes válasz 3 pont.
- 5./ Eltévedtél, hogyan állapítod meg az égtájakat?
Hányféle módon tudod a távolságot megállapítani?
Egy járőr hányféle módon végezhet megfigyelést?
Ismertesd az államhatár szabályos átlépésének rendjét!
A figyelési szektorokon belül milyen figyelési módok vannak?
A lőtéri szabályokból ismertess néhányat!
- 6./ Egy történetet mesélek el. A csapatok a megkülönböztető jeleszközökkel jelezzenek olyankor, amikor valami szabálytalanságot követ el a történetben szereplő járőr. / jelzőeszközök: sip, csengő, dob, kolomp, szilofon, dudu, stb./
- 7./ Történelmi kérdések képekben.
Egy-egy képet vetítünk be, amelyeken katonákat lehet látni különböző történelmi korokból. Feladat: felírni, hogy melyik korból származik a képen lévő katona. Évszám, vagy esetleg király is megnevezhető.
- 8./ Nyomozzunk! Egy határsértőt észlel a járőr.
Kérdések: Kit nevezünk külső ellenségnek?
Kit nevezünk belső ellenségnek?
Soroljatok fel határsértőket.
Mit kell tenni egy uttörő határőrnek, ha gyanús, vagy ismeretlen személyt lát?
Mit nevezünk nyomoknak?

A nyomnál mit kell megállapítani?

Milyen megtévesztő, nyomot eltüntető módszereket ismersz?

- 9./ Találtál egy lábnyomot. Mit kell megállapítani róla? A lábnyomot egy tepsiben lévő homokban mutatjuk be.
- 10./ Állítsátok ki a TOTÓ táblát / közben a közönséghez intézünk kérdéseket/.
- 11./ Táblázatról bemutatott rangjelzéseket kell felismerni. A felmutatás sorrendjében kell felírni a táblára.
- 12./ Papíron soroljatok fel neveket a magyar ellenállási harcosok közül!
- 13./ Mindegyik csapatból egy pártás kimegy egy percre a teremből. Egy kinti helyiségben vagy folyósón egy gyanús személyt látnak. El kell sétálni előtte feltűnés nélkül, egy perc áll rendelkezésre, hogy megfigyeljék az illetőt, majd térjenek vissza a csapathoz és papíron adjanak személyleírást, amit egyenként felolvasnak. Ezután megjelenik a gyanús személy is, aki végignegy a színpadon, hogy a közönség is lássa, hogy mennyiben volt helytálló a személyleírás.
- 13/b. Közben az ittmaradott csapattagok feladatokat oldanak meg, ami különböző kar- és sipjelek ismeretéből áll. Mindegyik csapat egy sipjelet és karjelet kap, amit meg kell oldani.
- 14./ Sorold fel annak a fegyvernek az alkatrészeit, amit kézhez kapsz! A játékban minden csapatból egy pártás vehet részt, olyan módon, hogy mindig csak az tartózkodhat benn, akinél a fegyver van, a többiek addig kint tartózkodnak.
- 15./ Ügyességi verseny: célbadobás.

d./ Az uttörő és kisdobos avatás.

Ez a minden évben ünnepélyes keretek között ismétlődő program emlékeztet a szülők és a pajtások számára is. Erről az ünnepségünkről sem hiányozhatnak a fegyveres szervezetek képviselői. Jelenlétük a pajtások számára az uttörő és kisdobos tagságuk további felnőtt életbeli folytatódását is jelenthetik. Minden esetben szorgos előkészítő munka előzi meg az avatási ünnepséget.

/ 2.sz. melléklet/ Ez a program a lehetőségeket kihasználva maximálisan hozzájárulhat a tanulmányi és vallásos szellemi nevelésnek ellensúlyozásához. Az uttörő és kisdobos avatáson kiemelkedő szerepe van minden látványos, szép, fegyvelmezett, esztétikus formai hatásnak is. Külön kell beszélnünk az ünnepi beszédről. Ennél a programnál kiemelkedően fontos, hogy az ünnepi beszéd a gyerekekhez szóljon, olyan tartalmi elemeket tartalmazzon csak, mely a gyerekek számára érthető. Az ünnepi beszédre felkérhetjük a helyi fegyveres szervek hivatásos képviselőinek magasabb rangú tagjait, ezzel is érzékeltetve, hogy az uttörővé, kisdobossá válás egy nagyobb - ideológiailag is körülhatárolt közösségbe való belépést is jelent.

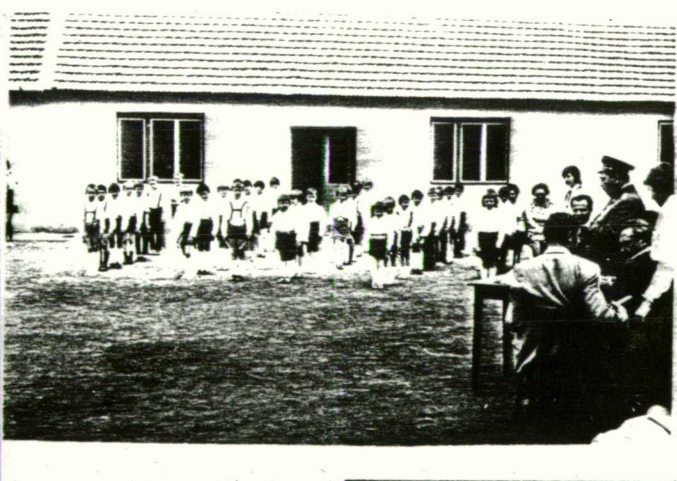
Iskolánkban már bevált hagyomány, hogy a felavatott pajtásokat labdával ajándékozunk meg. Az avató szülők között sokan a fegyveres testületek képviselői. / 5.sz. kép./

Jelöltek a rajvezető-helyettesek
a csapatvezető-helyettesnek

Audando kisdobosok

Bán János alezredes avatásbeszédet mond

N.o. avatószülők fogadalomkétele

Itt avatáson a csapatvezető igaz-
sok megismerés megújított át kiemel-
kedő úttörő és kisdobos munkáját
illetve közösségi munkáját okleve-
ket és jószándékukat

2.sz. melléklet.

Kisdobos és uttörősvetítés forgatókönyve.

1982.április 2. 15.30.

Bevonulás zenére - lemezről / kijelölt helyre /

Uttörőtanács titkára: 2014.sz. Gábor Áron Uttörőcsapat vigyázz!

A rajtítkároktól jelentést kérek! Csapat pihenj!

Rajtítkárok: / kilépnek/..... raj vigyázz, jelentéshez középre nézz!

Rajtítkárok: Uttörőtanács titkár pajtás.....rajtítkár jelentem,

sz.....raj,.....fővel az ünnepélyes csapatgyűlésre együtt áll.

Uttörőtanács titkár: Köszönöm! Vigyázz! Pihenj!

Rajtítkárok: / egyszerre/ Értettem. / visszafordulnak a rajokhoz. A

rajjal szemben /raj vigyázz! Pihenj!

Uttörőtanács titkár: Csapat vigyázz! Középre nézz!

Csapatvezető elvtársnő! Kispéter Gabriella uttörőtanács titkár jelentem, a 2014.sz. Gábor Áron uttörőcsapat az ünnepélyes csapatgyűlésre együtt áll.

Csapatvezető: Köszönöm! Vigyázz! Pihenj!

Uttörőtanács titkár: Értettem!

Csapatvezető: Pajtások! Köszöntelek benneteket ünnepélyes csapatgyűlésünkön. Hazánk felszabadulásának 37. évfordulóján és a kisdobos ígérettétel és az uttörősvetítés napján. A dolgozó népért, a hazáért előre!

Uttörőcsapat: Rendületlenül.

Uttörőtanács titkár: Csapatvezető elvtársnő! Kérek engedélyt a zászló behozatalára.

Csapatvezető: Az engedélyt megadom. Pihenj!

Üttörőtandós titkár: Csapat vigyázz! Zászló behozatal! Zászlónak
tisztelegj!

Doboszó - Zászlót behozzák.

Üttörőtandós titkár: Csapat vigyázz!

Himnusz: éneklé az úttörő-csapat

Üttörőtandós titkár: Csapat pihenj!

Az ünnepséget megnyitja: Vörös Lajos elvtárs, a Községi MSZMP.vezetőség
titkára.

Ünnepi beszéd, elmondja: Molnár Albertné

Április 4-i megemlékezés - az iskola irodalmi színpada.

A V A T Á S

Az I. a, b. osztályosok és a 4. osztály közütti az elindulást.

Csapatvezető: Felkórem Huszár Imre főhadnagy elvtársat, tartsa meg
avató beszédét.

Huszár Imre: avató beszéde

Üttörőtandós titkára: Csapat ígérettételhez vigyázz!

/Ezalatt a csapatzászlóval és minden zászlóval tiszteletadást
hajtanak végre./

Avató: Kedves Pajtások! Meggyőződünk arról, hogy példamutatásotokkal
bebizonyítottátok, hogy kisdobosok és úttörők akartok lenni.
A csapat zászlaja és társaitok előtt válaszoljatok igaz becsü-
lettel!

Akartok-e kisdobosok és úttörők lenni?

Avetandók: Akarunk!

Avató: Akartok-e hadizsákok a Magyar Népköztársaságnak most és mindenkor
dolgos és hű fiaí lenni?

Avetandók: Akarunk!

Avató: Halledtan egyöntetű válaszokat, melyben ünnepélyesen kijelentették, hogy kisdobosok és úttörők akartok lenni. Most tegyétek jobb kezeteket a szivetekre, és mondjátok utánam az ígért szöveget!

Hagykérem az avatószülőket, tegyék egyik kezüket az avatandó pajtások vállára.

Avató: - a kisdobosokra néz:

" Én.....a mai naptól büszkén viselem a Kisdobos nevet. Pajtásaim előtt ígérem, a hat pontot mindig megtartom, sok örömet szerezek szüleimnek, nevelőimnek és pajtásaimnak."

Az ígérttétele után az Avató az avatandó úttörők felé fordul és mondja a fogadalom szövegét:

" Én.....a Magyar Népköztársaság ifjú úttörője, csapatom zászlaja és úttörőtársaim előtt fogadom: az úttörőélet törvényeit minden körülmények között megtartom. Csapatom jó hírnevét megőrözem, tetteimmel szocialista hasámat, a dolgozó népet szolgálom."

Csapatvezető: Felkérem az avatószülőket, kössék fel a nyakkendőket.

Avató: Kedves Avató Szülők!

Őnik se feledjék el ezen ünnepélyes pillanatokot. Soha ne feledjék, hogy az a kispajtás, kinck ma a nyakkendőjét felkötötték, ettől a perctől fogva önökhez tartozik. Segítsék őket abban, hogy a vállalt fogadalmukat teljesítsék. Ma ők a felnöttek reményeig, szemeifényei, büszkeségei. Legyenek azok, hogy felnöve ők legyenek támaszaink, hasánk állhatatos állampolgárai, felvirágosztatói. Ebben a reményben kívánok minden szülőnek, avatószülőnek és pajtásnak jó erőt, egészséget, vidám életet, munkájukhoz sok sikert.

1-4. oszt. közös műsora: 1. osztály ének

1. és 4. osztály versek

4. osztály ének

Zászlóra szalagkötés: Egy első és egy 4. osztályos pajtás:

"Ávátásunk emlékére kötjük fel emlékszalagunkat."

Vers, elmondja: Vastag Péter

Uttörők köszöntése: elmondja: Volford Erika

- fogadjátok el a csapat ajándékát - a labdát.

/ Átadásában a 7. oszt. lányok segítenek./

Uttörőtanács titkár: Uttörőcsapat vigyázz! Pihenj!

Internacionálé - lemezről.

Uttörőtanács titkár: 2014.sz. Gábor Áron Uttörőcsapat vigyázz!

Küszöpre nézz!

Csapatvezető Elvtársnő: Kérek engedélyt a zászló kivételére!

Csapatvezető: Az engedélyt megadom. Pihenj!

Uttörőtanács titkár: 2014.sz. Gábor Áron uttörőcsapat vigyázz!

Zászló kivétel, zászlónak tisztelegj!

Zászlósok kivomulnak.

Uttörőtanács titkár: Uttörőcsapat vigyázz! Pihenj! Rajtitkárok

vesessék el rajukat.

A felavetott kisdobosok és az uttörők elvonnulnak osztályaikba, ahol az SZTK megvendégeli őket.

e./ Keresd a határsértőt!

En a tevékenységi forma a legkedveltebbek közé tartozik a gyerekek körében. Minden elemét igyekszünk úgy megszervezni, hogy a valóság benyomását keltsék. Ebben a játékban a tanulóknak alkalmuk nyílik a határőr feladatkörét jellemző minden elemet végigjátszani és kipróbálni, tehát messzemenően alkalmas a tanult ismeretek gyakorlásra és a gyakorlatban történő kipróbálásra. Milyen szakmai kérdéseket kell megoldaniuk? A romantika és játékos kedv fokozása már az indítás során elkezdődik. A feladat megfogalmazása után elindul a titkos irással kézhez kapott riadólánc. A tanulóknak a gyakorlatban kell bebizonyítaniuk jó megfigyelő-e, ismerő-e a jó személyleírás kivánalmait, vagy ez alapján felismerik-e a "határsértőt." Vizsgálják a gyakorlati feladat során tereptanból, nyomolvásásból, figyelésből, füllelésből.

Ezt a programot a tavaszi szünetben szervezzük egy szombat délután, vagy vasárnap délelőtt. A fiúk és a lányok egy-egy szakaszt alkotnak. A "keresd a határsértőt" ügyességi versenyünk elképzelhetetlen a fegyveres testület bevonása nélkül. Egy héttel a rendezvény előtt közösen egyeztetjük a programot, majd a határőrök személyesen és tevélegesen is részt vesznek a program lebonyolításában. Pl. általában közülük kerül ki a "határsértő" személye is. A titkosirással elindított riadólánc után a program már szükkenő nélkül kell, hogy haladjon. A gyülekezésre 30 percet kapnak a szakasz tagjai. A szakaszparancsnok helyettes jelentése után egy hivatalos határőr ismerteti a feladatot: pl. egy határsértő /hazáruló/, egy ellenség/ kém/ megpróbál átjutni a határon. Meg kell akadályozni! A szakaszok két csoportra oszlanak:

1. A kutató csoport: ennek feladata a határsértő rejtőzködési helyének felderítése. Ez a tevékenység biztos terepismeretet, jó nyomolvasási képességet, jó megfigyelő képességet / szemlyleírás / kíván a tanulóktól.

2. Záró csoport: ennek a feladata a feltételezett rejtőzködési terület előtti határrész lezárása: figyelés, füllelés.

A két csoport ahhoz, hogy elfoghassa a határsértőt, együtt kell, hogy jól dolgozzon. Jól végzett munka esetén az ifjú határsértők előállítják a határsértőt. / 6.sz.kép/

A tevékenység értékelését mindig a helyszínen végesszük el; a jó mozzanatokot és a hibás elemeket kiemeljük. Ebben segítségünkre van a "határsértő" is, aki közvetlenül látja a gyerekek ügyességét, bátorságát, szenfűlességét. Ez a programunk mindig sokáig beszédtéma az iskolában.

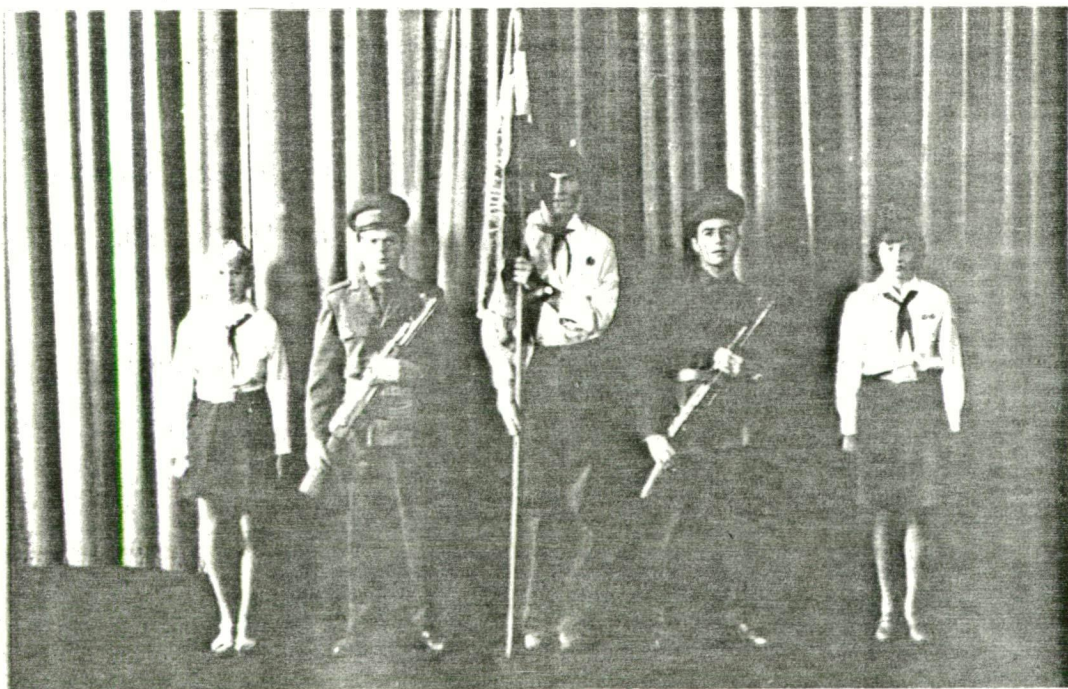
6.sz. kép.

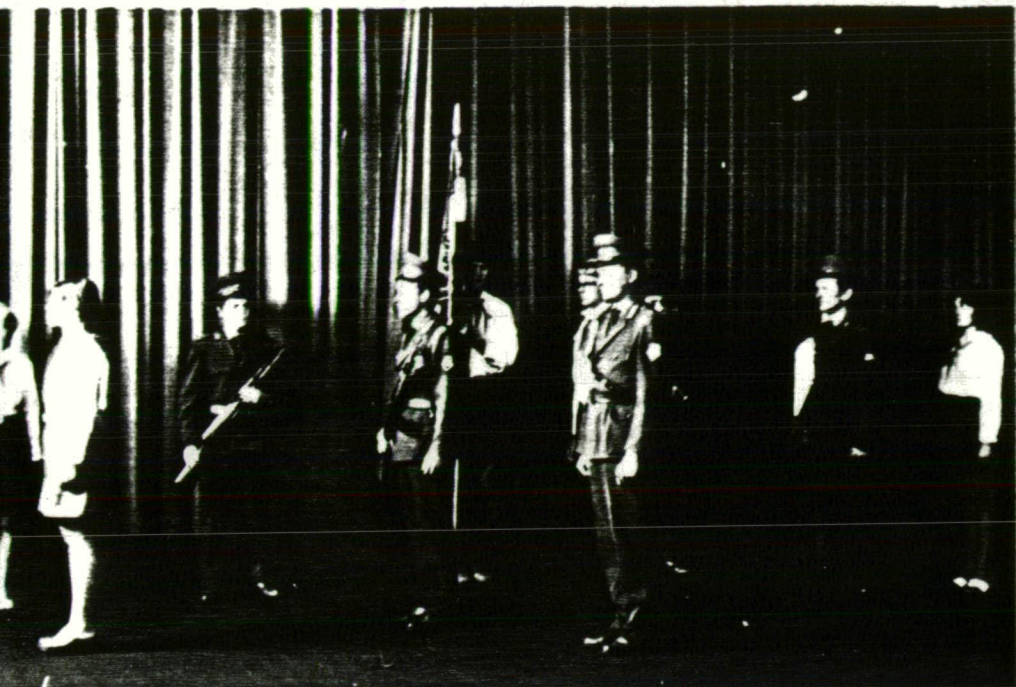

f./ A csapatászló ünnepe.

A csapatászló ünnepet iskolánkban általában a Néphadsereg Napján tartjuk. Az ünnepségen az iskola minden uttörője és kisdobosa részt vesz. Ez a programunk a mozgalmi év kezdetét is jelenti, ezzel indítjuk az iskolévet. Reggel az ünnepség kezdetén uttörők és határőrök - a felvezetés után - díszőrséget állnak a csapatászlónál. A díszőrség - a fegyveres szervezetek katona rendje szerint - fegyelmesetten hajtja végre feladatát. A díszőrség a délelőtt folyamán többször - ünnepélyes fegyelmesett formában - váltja egymást, uttörők, kisdobosok és határőrök részvételével. / 7-8-9.sz. kép./ A díszőrség délutáni sárcs során elvonul, ezzel befejeződik a csapatászló ünnepe. Ez a program mindig az egész uttörőcsapat rendezvénye. Az egyes rájak, őrsők ekkor teszik meg felajánlásukat az évi akcióikra.

7.sz. kép.

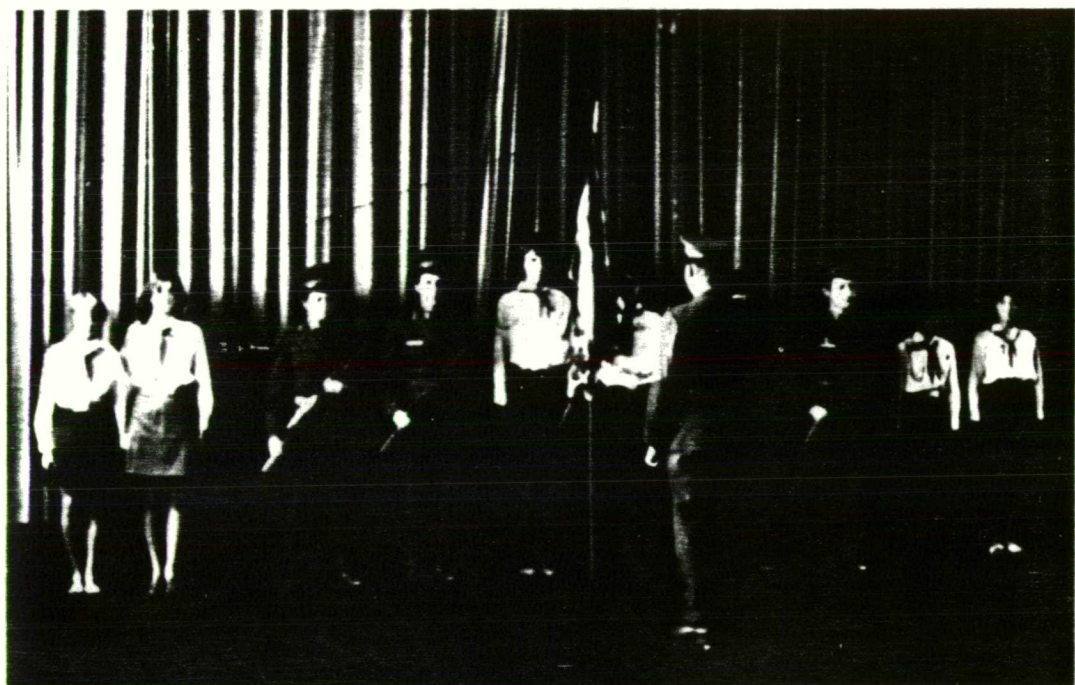

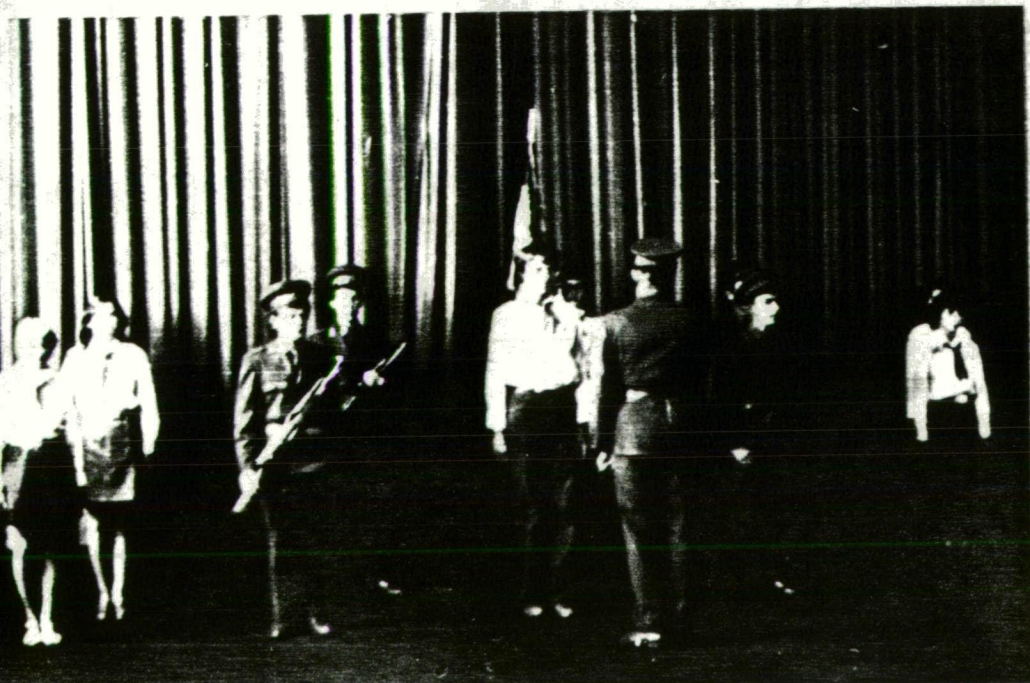
8.sz. kép

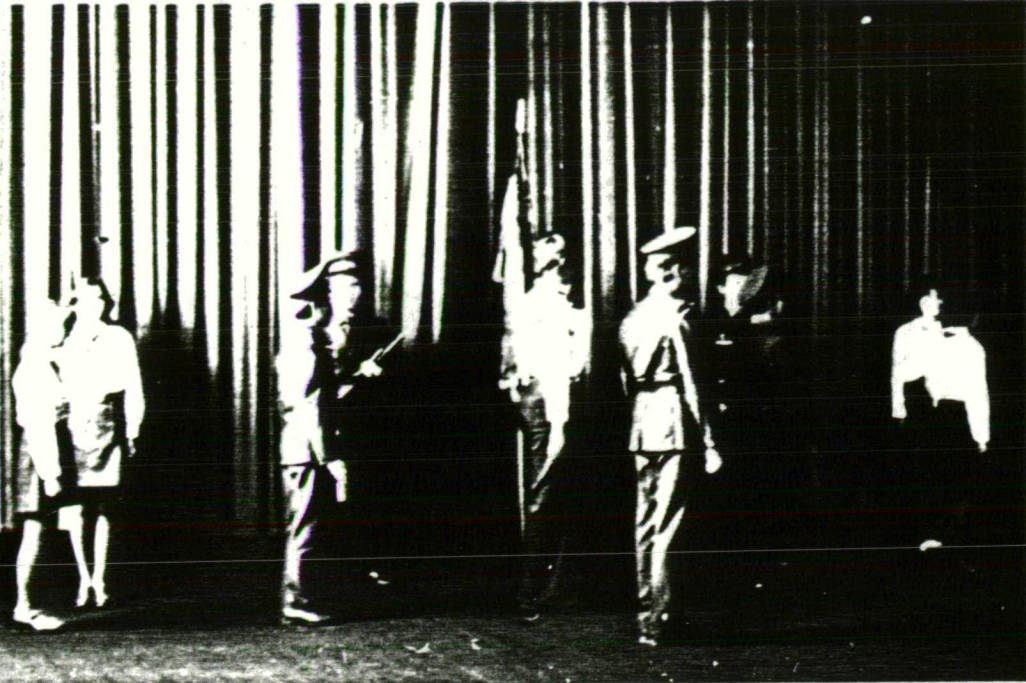
Az új őrség
érkezett

helycsere

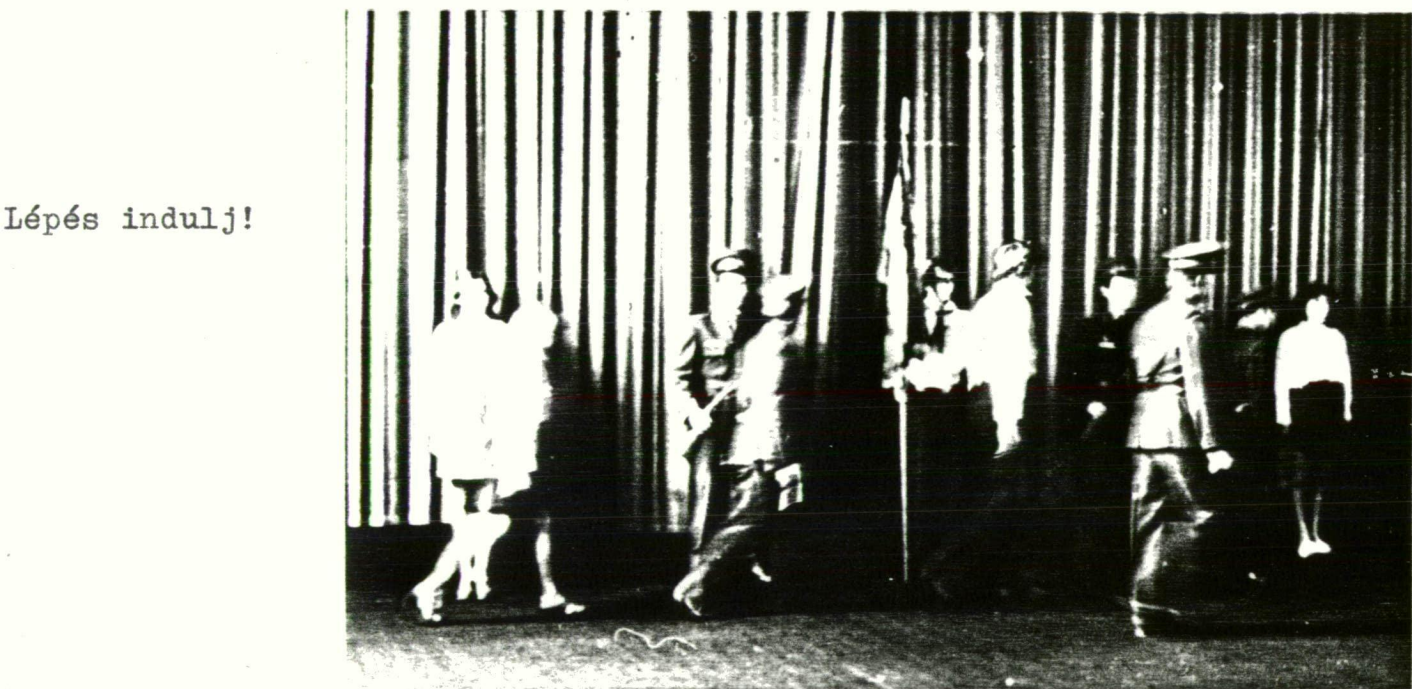
Egy lépést előre
lépj!

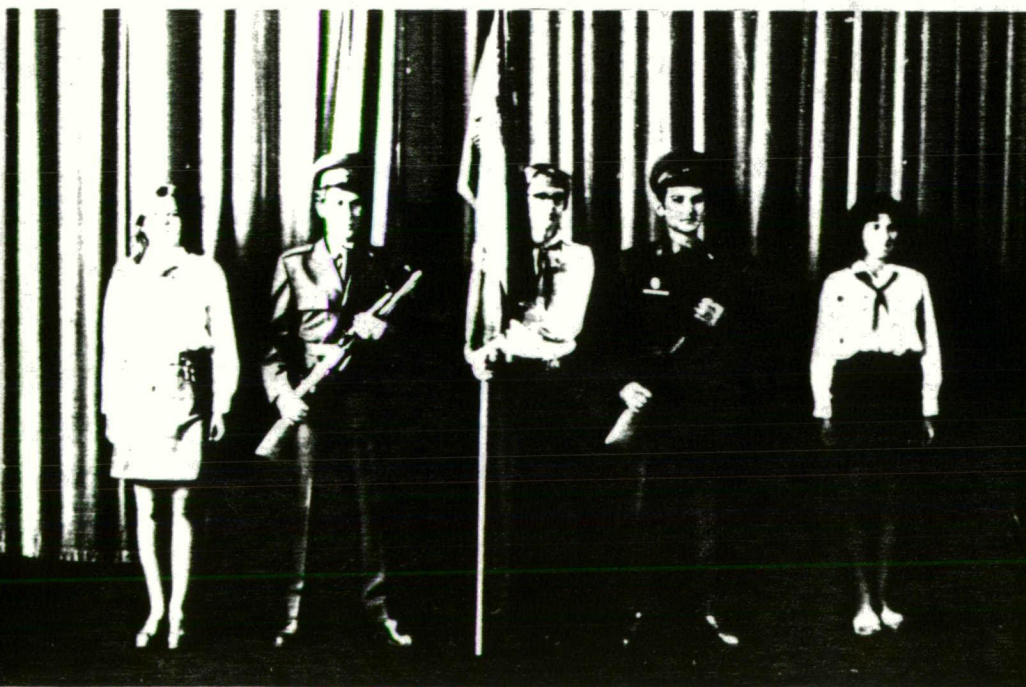

9.sz. kép

Balra át!

Lépés indulj!

Az új őrség

g./ Újra eszki, leszerelés

Ezek azok a programok, amelyekben az iskola tanulói vehetnek részt megfigyelőként, vendégként. Az alegység küldöttsége - jutalomból pl. eddig végzett kiemelkedő munkája elismeréseként - részt vehet az ünnepségek valamelyikén. Hatással van a gyerekekre az ünnepség komolysága, férfiasága, erőt sugárzó rendje, fegyelmé. / 10.sz. kép./ Az eszki és a leszerelés alkalmával hallott ünnepi beszéd során - bár sok mondata esetleg nem érhető a gyerekek számára - előkerülnek az iskolában hallott fogalmak, melyeknek igazságérzete megerősödhet bennük. A bevonulók készítése, az eszki, majd a fegyver átadása / 11.sz. kép / mind abban erősítik meg a gyerekeket, hogy saját határőri "szolgálatuknak" igen komoly folytatása lehetséges. Eleven, élményszerű képet kapnak az igazi határőrök fegyelmezettségéről, megatartásáról. Az, hogy a határőrok őrzése közös ügy, jelzi számukra az a tény is, hogy ezeken az ünnepségeken megjelennek a község vezetői is. A katonai eszki szövegét összehasonlíthatják saját ifjú határőr eszkijükkel, s benne felfedezhetik az összecsengő tartalmakat.

KATONAI ESKÜ

Én a dolgozó magyar nép fia esküszöm, hogy a Magyar Népköztársaságnak hűséges katonája leszek.

A népköztársaság alkotmányához, törvényeihez és törvényes rendeleteihez híven, becsülettel teljesítem kötelességemet. Előljárom és feljebbvalóim parancsainak engedelmeskedem.

Esküszöm, hogy hazámat, a Magyar Népköztársaságot minden külső és belső ellenség ellen életem feláldozásával is megvédem. Az ellenséggel soha a legkisebb egyetértésbe nem bocsátkozom, ellene mindenkor, mindenütt bátran és férfiasan harcolok. Zászlóinkat szabadságharcos elődeink példáin lelkesülve győzelemre viszem.

Parancsnokaimat, zászlóinkat, elvtársaimat megvédem, csapatainkat, fegyvereinket és egyéb harci eszközöinket el nem hagyom. A katonai ismereteket elsajátítom. Példaadóan viselkedem és a fegyelmet minden törvényes eszközzel fenntartom. Alárendeltjeimről legjobb tudásom szerint gondoskodom, őket öntudatos hazafiakká és a népek szabadságának harcosává nevelem.

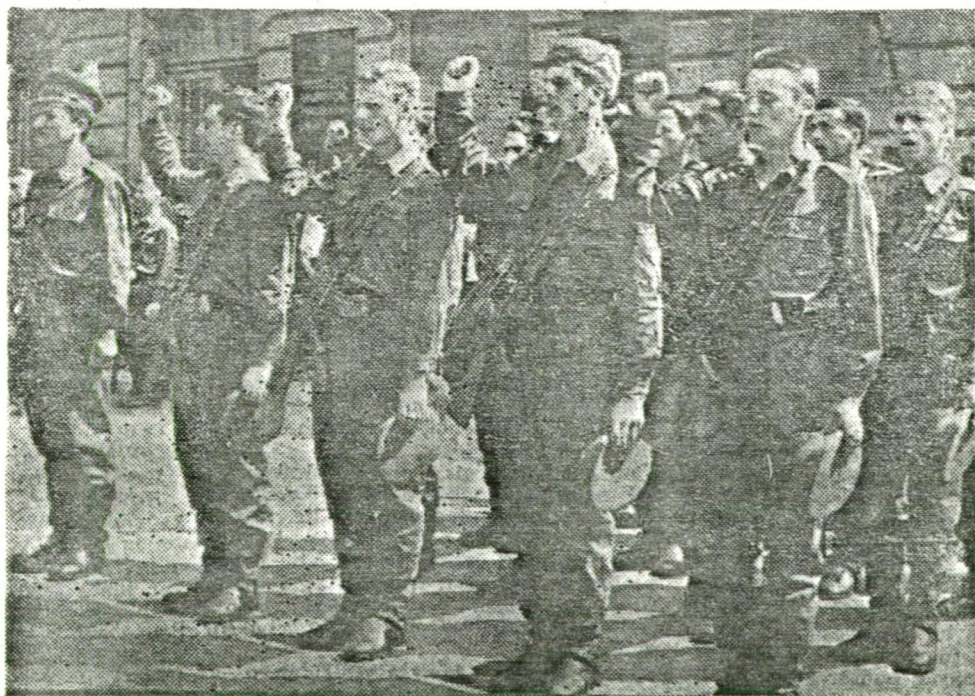
A fegyveres erők vagyonát és más népi vagyont megőrzöm és megőriztetem. A szolgálati és államtitkot híven megtartom.

Békében és háborúban egyaránt népünk igaz fiához méltó módon viselkedem, becsülettel élek és halok.

Ha pedig eskümet megszegem, sújtson a népköztársaság törvénye és dolgozó népünk megvetése.

F. k.: Dr. Abel László vezérőrnagy Athenaeum Nyomda F. v.: Soproni Béla vezérigazgató

Kiskunhalason vasárnap esküt tettek az újonc határőrök. Az ünnepi díszbe öltözött Lenin téren sok száz Csongrád megyei hozzátartozó, ismerős várta legifjabb határőreink eskütételét. A díszemlényen öt voltak párt-, állami, társadalmi és közmunkások.

Az Internacionálé hangjai után a katonák az előjárók és résztvevők előtt díszmenetben vonultak el. Ebéd után a szülők rokonok, jóbarátok találkoztak az esküt tett határőrökkel és parancsnokaikkal.

11. sz. kép: Újgyörgy őrm. átveszi a fegyvert az új csapatok képviselőjének kezéből a hátrahagyott helyen.

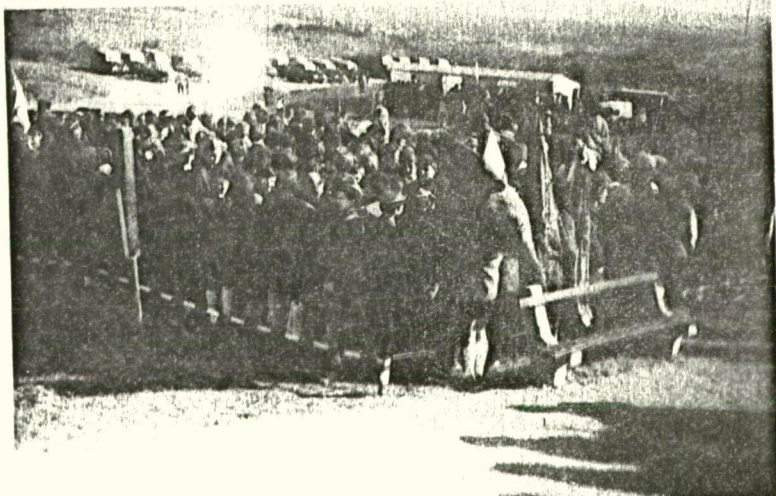
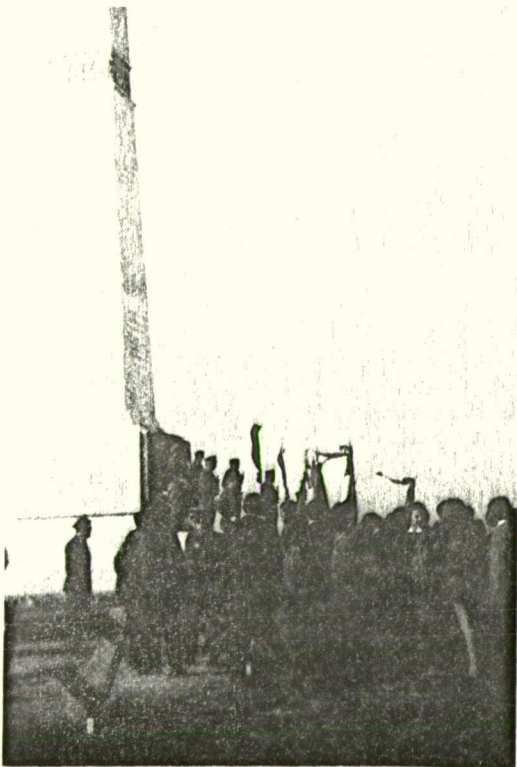
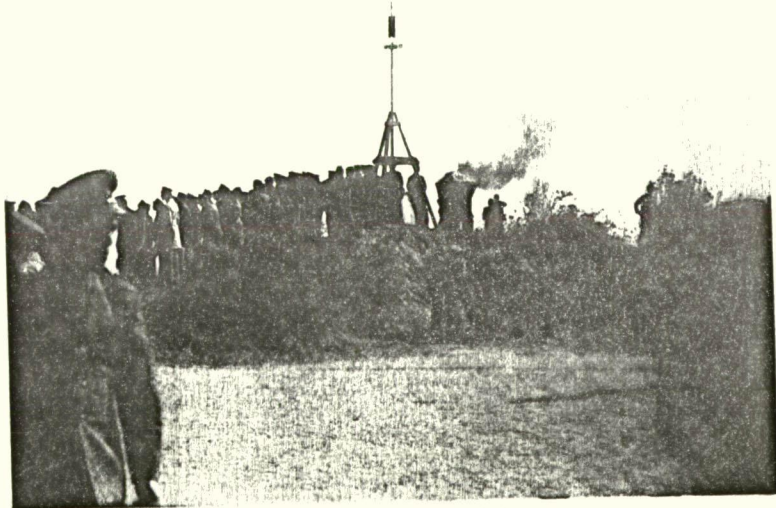
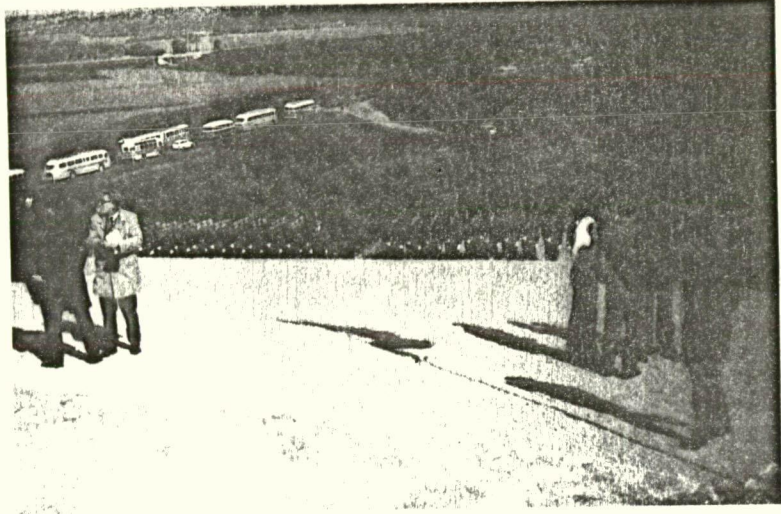
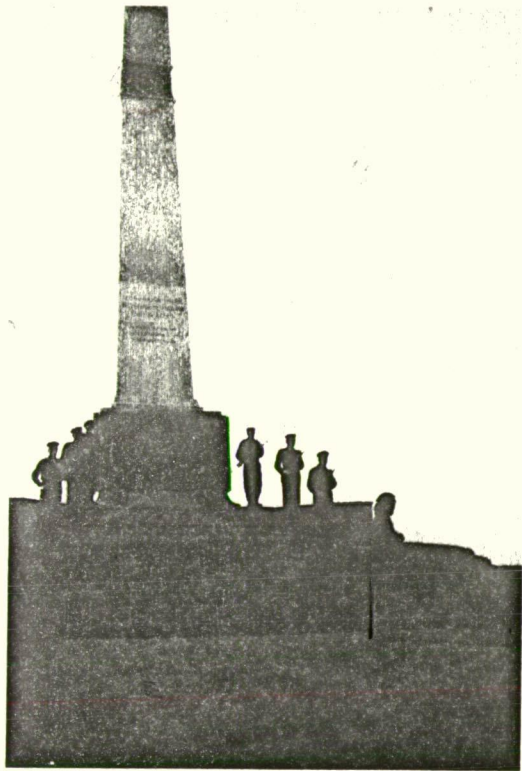

h./ Táborszások

As uttörőtábor - ha semmilyen speciális irányultság nem jellemzi is - a pajtások kedvelt nyári programja. A táborozások meghatározott speciális céllal történő szervezése a honvédelmi alegységek táborai is. Azon túl, hogy kellenesen, a kikapcsolódást biztosítva, játékkal, szórakozással vagyított program, a honvédelmi alegységek tagjainak bizonyítási lehetőség is. Ezekbe a táborokba már csak a kiváló eredményeket elérő pajtások jutnak el. A kiképzés eredményeként, a tábor résztvevői lehetnek a kiképzési programot jól teljesítő gyerekek. A járási- megyei versenyek győztesének jutalma, hogy az országos találkozásokon képviselhetik megyéjüket, / 12-13.sz. kép/ sokkal több tevékenységi formában gyakorolhatják magukat, és bebizonyíthatják ügyességüket. A táborozáson való részvétel lehetősége motiváló erő az évközi feladatok minél jobb elsajátításához.

A táborozások speciális formái a honvédelmi szaktáborok. Ezek a szaktáborok hivatottak a gyermekvezetők képzésének eleget tenni. A honvédelmi szaktábor / 3.sz. melléklet/ a fegyveres testületek aktív közreműködésével és irányító munkájával látja el vezetőképző feladatát. Minden egyes iskolában - ahol működnek honvédelmi alegységek - szükség van gyermekvezetőre is. Ha a vezetőképzés ma még nem mondható megoldottnak, szervezését, lebonyolítását, a hatékonyabb nevelői munka érdekében javítani kellene. A gyermekvezetők képzését olyan szinten lenne jó megoldani, hogy azok esetenként és kényszerhelyzetben képesek legyenek átvenni, helyettesíteni a hivatásos vezetői feladatok egy részét.

Míg kezdődött el az új üttörő, máris országos kalál-
 kozóra került sor Pákozdon 1972 szept. 28-tól okt. 2-ig
 az üttörő honvédelmi alegységek részére. Csongrád megye
 képviselői röszkei pajtasok voltak.

Trombita harsan, dob pereg...

Az úttörő-honvédelmi alegységek szemléje.

Szeptember 28. és október 2. között került megrendezésre az úttörő-honvédelmi alegységek első országos találkozása. Nagy megtiszteltetés ért bennünket Csongrád megyét a rösztkei palisasok 15 fős csapata képviselte. Igaz, hogy megpróbáltatás is volt egyúttal, hiszen olyan hideg nappalok és éjszakák voltak, hogy nem győztünk vacogni a főbázisokban.

Minden érkeztünk Velencére, ahol az üdvözlés után a szovjet csapatok részvételével a táboravításra. A beérkezés után behozták a 48-as zászlókat is. A találkozóra szovjet úttörők is érkeztek és e pár nap alatt szoros barátságot kötöttünk velük. Másnap az egész tábor kivonult a pákozdi emlékműhöz. A környező községekből is érkeztek az úttörők és felnőttek egyaránt, hogy a kegyelet koszorúit elhelyezzék az emlékmű talapzatán. Az ünnepség után ejtőernyős bemutatóban is megkínálhattunk. Számunkra ismét nagy esemény következett: Lajos Irén csapatunkat kérték meg, hogy a

magyar páncélaufóból világgá röptse a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnökségének díszparancsát, a szemle meghirdetését. A Harsan a kürtszókból került magnezalagra rögzíteni, ezzel is növelve a csapat életét dokumentáló anyagunk Délután a rendőrség és határőrség kutyabemutatót tartott, mely ismét bebizonyította, hogy a kutya milyen hű segítőtje az embernek.

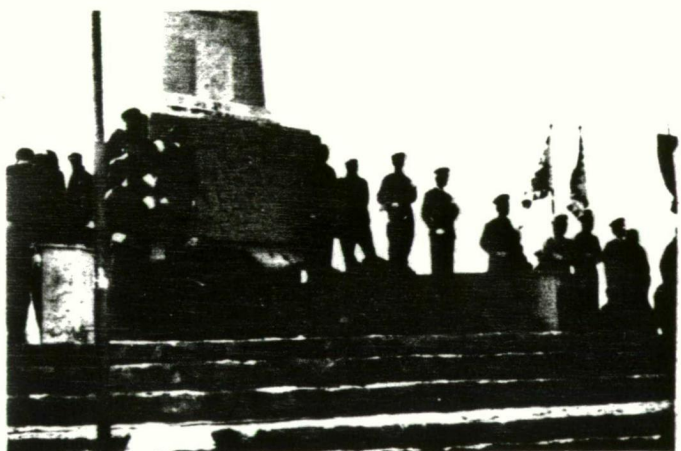
Minden nap szabású járóversenyt rendeztünk 4 kilométeres szakaszon. Remekül ment mind, minden állomáson sikerült a feladatok teljesítése, de sajnos a második állomásnál cseréztünk: nem sikerült a zászlót megszerezni, ami nagy csalódással járt. No, de sebaj! Vasárnap még minden sikerülhet!

A sikerült is! Vasárnap részt vettünk a székesfehérvári ünnepi hetek ünnepességén. Előtte menetdalversenyt rendeztünk, ahol a szovjet palisasok után mi álltunk az élen. Lett nagy öröme, kárpótolt bennünket a tegnapi vereséget. Délután megismerkedtünk a Székesfehérvári nevezetességeivel, meglátogtunk a Vidám Parkban, láttunk kutyabemutatót, élveztük a tűzijátékot. Mikor volt, amikor felmentünk a székesfehérvári emlékműhöz. Csodálatos volt a város ezernyi lámpásaival. Este került sor az ünnepélyes táborzárásra és a megérdemelt jutalmak kiosztására. Nagyon sok szép ajándékkal megrakodva tértünk vissza szállásunkra. Mindenki fáradtan, de nagyon boldogan tért nyugovóra.

E szerény beszámolóban természetesen nem tudunk minden eseményt rögzíteni (az esti filmvetítések, tűzoltóversenyek, honvédelmi verseny, harcászati bemutató, lövészverseny, szellemi vetélkedő, vezette: Vajda Róbert, táborfőnök, de úgy érezzük, hogy sikerült érzékeltetni ennek az öt napnak mozgalmasságát, pergőességét.

Perce azt nem mondhatjuk, hogy jövőre ismét ott leszünk, de azt igen, hogy szeretnénk!

BAKACSI GERGELY

3.sz. melléklet.

Tábor megnevezése: Úttörő Gárda Tisztségviselők Megyei Szaktábora.

Tábor helye: Kunfehértó, Ifjúsági Tábor

Táborozás ideje: 1981. augusztus 10 - augusztus 19-ig.

Táborba érkezés: 1981. augusztus 10, 12 óráig.

Hazatérés ideje: 1981. augusztus 19, 12 órától

Táborvezető: Fehér Géza

Táborvezető-helyettes: Tóth Barnabás HÖR fhdgy

Táborvezetőség tagjai: Vinkó József HÖR

Berták Mária kultúros és propagandista

Hester Sándor sportvezető

Péter Valéria ifi.vez. előfelelős szakph

Borosnoki Erzsébet ifi vez. szakph

Vass László IF szakph.

Zsigmond Károly HÖR szakph elő.

Tóth Sándor HÖR szakph elő.

Harsanyi Barnabás HÖR szakph

Geográdi László HÖR szakph rádió

Valki Gábor HÖR szolgálat vezető.

Orvosi ellátás: Kunfehértó, körzeti orvos.

A táborozás célja: Az ÚG. tisztségviselők elméleti és gyakorlati

felkészítése az 1981 - 82. tanévi feladatainak végrehajtására.

A képzés feladata: Megismertetni az ÚG tisztségviselőket a honvé-

delmi alegységekben végzendő sajátos szakmai és vezetői feladatokkal, gyermekvezetői szinten.

Bővíljenek ismereteik, ismerjenek meg és gyakoroljanak új szakmai fogásokat.

Ismerkedjenek meg az 1981-82-es úttörőév aktuális feladataival. Készítse fel a tisztségviselőket, gyermekvezetői feladatuk hatékony ellátására.

Adjon a képzés élményt, romantikát. Játékkal, dallal, dal-tanulással, közös programok szervezésével erősítsék lelkos tevékenységre, adjon lehetőséget baráti kapcsolatok kialakításához a megye úttörő - gardistái között.

Ismertesse meg a képzés folyamán az ÚJ. felépítését, az ÚJ. Működési Szabályzatát, a MHSZ alaki szabályzatát.

A tábor szervezeti felépítése:

Szakaszának megfelelően szakasz, illetve raj kötelekre osztva.

A tábor általános napirendjét

6.30 - kor	Ébresztő
6.30 - 6.45	Reggeli torna
6.45 - 7.15	Tisztálkodás, körletrend
7.15 - 7.30	Reggeli szemle
7.30 - 8.30	Reggeli
8.30 - 9.00	Zászló előtti tisztelgés, felkészülés foglalkozásokra
9.00 - 13.00	Foglalkozások
13.00 - 14.30	Ebéd
14.30 - 16.30	Szabadfoglalkozás, fürdés, játék, uszona.
16.30 - 18.30	Foglalkozások
18.30 - 19.00	Zászló előtti tisztelgés, paraszahirdetés, szolgálat átadás.

19.00 - 20.30	Vacsora
20.30 - 21.45	Tábori kulturprogram, rajprogramok, egyéb programok
21.45 - 22.00	Felkészülés a takarodóra
22.00 - kor	Takarodó

Tábori szolgálati rend:

A szolgálatot a szolgálatvezető szervezi. Az ügyeletes raj 24 órában tábori szolgálatot ad.

Az érszolgálat: egy szakasz pk. és az ügyeletes szakasz teljes létszáma beosztása szerint 18.30 - 18.30 óráig.

Az érszolgálat feladatai: állandó táborőrízet, a tábor rendjének, tisztaságának fenntartása, megőrzése, a foglalkozások zavartalanságának biztosítása, ell. ellenőrzés. Az ügyeletes szakasz rendszeres szolgálatot biztosít a konyhán.

A részletes szolgálati rend a napiparancsokban meghatározva.

A tábor programja:

1. nap augusztus 10 / hétfő /

12.00 - 0ráig	Beérkezés a táborba
13.00 - 14.30	Ebéd
14.30 - 16.00	Elhelyezkedés a körletekben, ismerkedés a táborhellyel.
16.00 - 17.30	Szakaszok megalakítása, tisztségviselők megválasztása, szakaszkötelékben, ismerkedés a tábor környékével.

	Előkészületek a nyitó táborútra.
17.30 - 18.00	Felkészülés az ünnepélyes tábornyitásra.
18.00 - 18.30	Ünnepélyes tábornyitás, zászlófelvonás.
	Tábori napirendi, szolgálati rend ismertetése.
19.30 - 20.00	Vacsora
20.00 - 20.45	Beszélgetés szakaszkötelékben, nyitótábor- tíz előkészítése.
20.45 - 21.45	Nyitótábor-tíz, ismerkedés, daltanulás.
21.45 - 22.00	Felkészülés a takarodóra
22.00 - kor	takarodó.

2. nap augusztus 11 / kedd /

6.30 - 9.00	Általános napirend szerint
9.00 - 10.00	Szakaszkötelékben alaki foglalkozások, be- szélgetés, javajlatok összeállítása a tábor- tanács tagjaira.
10.00 - 13.00	a. UG működési szabályzatának ismertetése, üttörőgárdisták feladata csapatban b. Üttörőgárdisták szakági feladatai, szem- lék, versenyek 1981-1982-es mozgalmi év feladatai c. Lőpuskafelvésszeti ismeretek, lőtéri szabályok.
13.00 - 16.30	Általános program szerint
16.30 - 18.30	Honvédelmi jellegű játékok tanulása, He- netdal tanulás, gyakorlás. Alaki foglalkozás.
18.30 - 20.00	Általános napirend szerint.
20.00 - 21.45	Közös Tv-nézés. Szakasz keretben daltanulás, kulturális program összeállítása.

21.45 - 22.00 Általános program szerint.

3. nap augusztus 12. / szerda /

6.30 - 9.00 Általános napirend szerint

9.00 - 12.00

a. Tájékozódás műszerek nélkül

b. Tájéoló használata ismertetése. Irányszög mérés.

d. Rádiótávirás alapképzés: Morse abc ismertetése.

12.00 - 13.00 a-c: Szakasz kötelékben tájóló használatának gyakorlása.

13.00 - 16.30 Általános napirend szerint

16.30 - 18.30

Szakaszkötelékben: Morse jelek vétele gyak.

Irányszög mérése gyak.

Alaki foglalkozás, menetdal gyakorlása.

18.30 - 20.30 Általános program szerint

20.30 - 21.45

Tábori olimpiai rajversenyek 1.fordulója

21.45 - 22.00

Általános program szerint

4. nap augusztus 13. / csütörtök /

6.30 - 9.00 Általános program szerint

9.00 - 12.00

a. Térképjelek, vázlatjelek ismertetése, rajzolása.

b. Azimut vázlat készítése. Irányszög mérése terepen, térképen, a jelzések alkalmazása raj mozgása közben.

c. Rádiótávirás alapképzés: Morse jelek ismertetése.

12.00 - 13.00 a-c	Azimut vázlat készítése, rajzolása szakaszkötelékben.
13.00 - 14.30	Ebéd
14.30 - 18.30	Azimut menet, tájékozódás tájolóval, terepverseny. / Szabadfoglalkozás, fürdés szakaszkötelékben/
18.30 - 20.30	Általános program szerint
20.30 - 21.45	Kulturfoglalkozás + filmvetítés.
21.45 - 22.00	Általános program szerint.

5. nap augusztus 14. / péntek/

6.30 - 9.00	Általános program szerint
9.00 - 12.00	a. Térképvázlat készítése, használata órsi túrán, rajtúrán, akadályversenyeken. b. Légguska, légpisztoly lövészet ismertetése. Lövészet. c. Uttörő karjelek, sipjelek. Gránátdobás.
12.00 - 13.00	Szakaszkötelékben: sipjelek, karjelek gyakorlása, alaki gyakorlatok, menetdal gyak.
13.00 - 16.30	Általános program szerint
16.30 - 18.30	a. Rádió jelek vétele gyakorlás b. Lövészet, gránátdobás célba c. Elsősegélynyújtás szükséganyagokkal.
18.30 - 20.30	Általános program szerint
20.30 - 21.45	Kulturfoglalkozás: tábori karnevál szervezése, tábortüzi műsor előkészítése, összeállítás.
21.45 - 22.00	Általános program szerint.

6. nap augusztus 15. / szombat /

6.30 - 9.00	Általános program szerint
9.00 - 13.00	a. Nyomolvasás b. Nyomolvasás verseny c. Játék
13.00 - 17.00	Általános program szerint
17.00 - 18.30	Szakaszkötélékben: Játék, felkészülés a tábori karneválra.
18.30 - 20.30	Általános program szerint
20.30 - 22.00	Tábori karnevál
22.00 - 22.15	Felkészülés takarodóra
22.15-kor	Takarodó

7. nap augusztus 16. / vasárnap /

7.00 - 9.30	Általános program szerint
9.30 - 10.00	Szabadfoglalkozás, látogatók fogadása.
10.00 - 13.00	Látogatók fogadása. MŰR szakmai bemutatók, lőpuska, légpisztoly lövészet.
13.00 - 17.00	Általános program szerint
17.00 - 18.30	Szakaszkötélékben azimut vázlat készítése, felkészülés éjszakai azimut menet végrehajtására.
18.30 - 20.30	Általános program szerint
20.30 - 22.00	Tájékozódás műszerek nélkül és műszerekkel éjszaka.
	Azimut menet végrehajtása rajkötélékben.
21.45-től	Folyamatos: Általános program szerint.

8. nap augusztus 17. / hétfő /

6.30 - 9.00	Általános program szerint
-------------	---------------------------

9.00 - 11.00	Szakági fórum: meghívott szakágak - HÖR, HÖR, TL.e., MHSZ, MN, VK, KBT.
11.00 - 13.00	a. Rádiótávirás verseny: rádió jelek vétele b. Térképvázlát készítése akadályversenyre I. c. Tábori lövészverseny.
13.00 - 16.30	Általános program szerint
16.30 - 18.30	a. Rádió távirás verseny II. b. Térképvázlát készítése akadályversenyekhez c. Tábori lövészverseny.
18.30 - 20.30	Általános program szerint
20.30 - 21.45	Kulturfoglalkozás: tábori misor előkészületei.
21.45 - 22.00	Általános program szerint.

9. nap augusztus 18 / kedd /

6.30 - 9.00	Általános program szerint
9.00 - 13.00	Honvédelmi akadályverseny - ismeretek felmérése.
13.00 - 17.00	Általános program szerint
17.00 - 18.30	Felkészülés a zárótábori misorra / szakaszkötelékben /
18.30 - 20.30	Általános program szerint
20.30 - 22.00	Zárótábori
22.00 - 22.30	Általános program szerint.

10. nap / augusztus 19 / szerda /

7.00 - 9.30	Általános program szerint.
-------------	----------------------------

9.30 - 10.30	Felkészülés a tábor átadására
10.30 - 11.30	Ünnepélyes táborozás, zászlólevonás
11.30 - től	Ébéd
12.00 - től	Folyamatos hazatérés.

Kiegészítő, tartalék programok:

KRESZ vetélkedő

Tréfa váltóversenyek

DISCO

Tábori "Ügyesség, bátorság" vetélkedők.

A tábori programot ellenőrzik és

**jóváhagyom: Bakosi Géza sk.
zászlóaljparancsnok**

i./ Nyílt határőr nap. / 14.sz. kép./

Az 1970/71. évi programból a december 3. foglalkozást így határoztuk meg: "Nyílt határőr foglalkozás meghívott kisdobosok részére. / Keltsük fel az érdeklődést azokban is, akik nem tagjai a határőr-szakosznak./

A másik gondolat, hogy a határőrség a feladatát csak a széles tömegek bevonásával tudja megoldani. Ezek alapján szervezzük meg évente a mellékelt tudósítás szerint a határőr napot, mely igen emlékezetes és népszerű.

j./ Bevonulási terv.

Az iskolán kívüli tevékenységi formák közül egyik legromantikusabb esemény, amikor a pajtások határőr szolgálatot teljesítenek, határőrök egy napig.

/ 15.számú képes tudósítás,

forgetékhely,

16-20.sz. kép. /

Aprók és nagyok: százok körbeáll. Kipp-kopp és csett-csett belépdél körépre két lovas. A két általános iskola udvarán leszhet a „határőrnapi”!

A gyerekek, ha tudnák, mi minél van a katonáknál! Itt vannak járul a hátszlovak. Árkon át, bokát, mint a szélessz, mindenüvé elik gazdájukat. Lovasl László őrnagy és Teleki Sándor határőr járójaja körbe Meddát és Juhart, mintha uszl aréna lenne az iskolaudvar. de melyik církuszban ülhet néző a regbe?

A katonáknak van kutyájuk is. Tibor tizedes leülteti, felállítja, leteti Harnost. Elég egy szá, egy mozt. Látjátok, gyerekek? Ez a fegyver. Harnos „csibész” fog, nyomot et. Árt és támad, majd egy vak-tással elköszön.

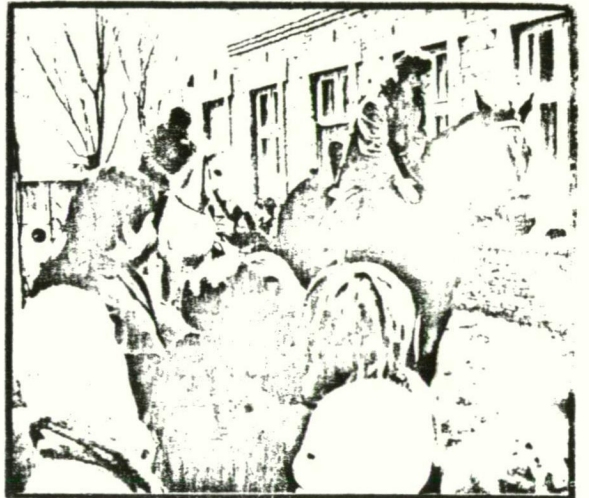
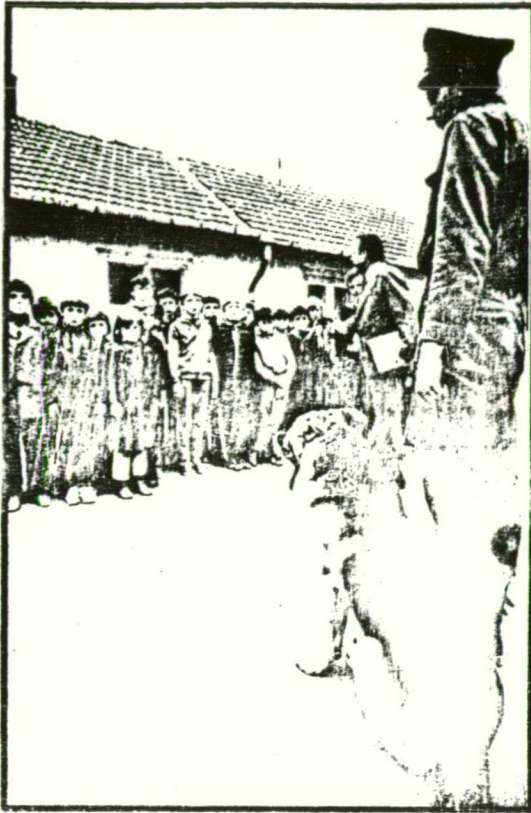
Abajl Solyom hívja Vadgalambot, sz új csudajó szórakozás: a rádió. a gyerekek a faluszélen játszanak, legent látnak, már futnak is az első írárhöz, aki - halljátok-lássátok! Ilyen rádió niasztja társait. Persze lehet éppen egy jelzárakétát is. Egy Ezt talán még Szegeden is látták. és itt van a telefon. A határőr ballag egy fához, bedugja a ké-ék csatlakozóját, s már beszélhet Biztos, hogy meghallják.

Íme, a bilincs! Ha segíttek és sris az akció, a határőrtő kezére s fura kasperec kerül.

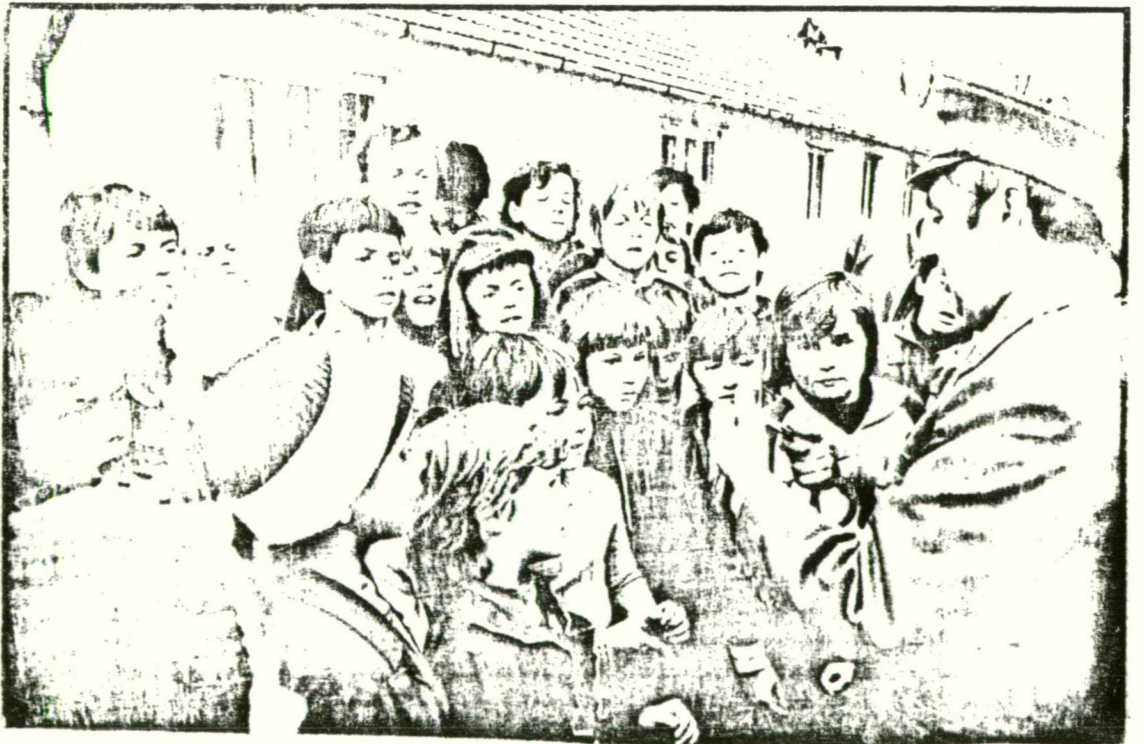
as László őrnagy, őrsparancsnok s acsi Géza iskolaiigazgató szünetle-magyaráz, mutat, beszél. Soha há-abb hallgatóságot! A gyerekek, a árőr szakkör tagjai s a csupan ér-lődő „szimpatizánsként” idesereg-kidobások, értő irányítás mellett zva, szórakozva ismerkednek, barát-nak a határőrökkel, a határőrizettel, határ menti lakosság feladataival. program neve: „nyílt határőrnapi”. Itja két évtizednyi. Hasznáról -kkör naplója beszél. Elfogások, je-ések: nagy segítség apró gyere-öl. Vas László őrnagy őrsének.

G. I.

Varga L. János lekvételei

HATÁRŐR- NAP

EGY NAPIG

AZ ŐRSÖN

A röszei úttörők különleges tanulmányokkal nyújtották meg az idei tanévet, mert nem sokkal az évszáró után a legjobb határőr-úttörők egy napra egyenruhát öltöttek, „bevonultak” az őrsre. Még ilyen bevonulást nem látott a világ! Mindegyik gyereknek csillogott a szeme, mindegyik örömmel indult el reggel az iskolától az őrs felé, s persze csak fokozta a hangulatot, hogy az úttörőgárda határőr-alegységének leánytagjai egészen a kapuig kísérték a fiúkat.

De hogyan is történt, miként került sor erre a rendhagyónak nevezhető eseményre? A röszei határőr-úttörők gárdazászlóalját nemrég a belügyminiszter elvtárs — a belügyi munka önkéntes segítői második országos értekezlete alkalmából — A Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatával tüntette ki, s ez a kitüntetés évtizedes jó kapcsolat, eredményes együttműködés bizonyítéka. Rösze környékén a határőrök már két évtizede tevékeny részt vállalnak a határterületi gyerekek, különösképpen az úttörők hazafias, honvédelmi neveléséből. Itt az elsők között alakult határőr-úttörőszakasz és alegység, az elsők között szerveződött az úttörőgárda s annak is határőr-alegysége.

Érthető tehát, hogy e nevelőmunka irányítói szüntelenül keresik az új, a gyerekek életkori sajátosságainak jobban megfelelő, érzelmeikre jobban ható módszereket. Ilyen új és hatásos formának szánták ezt az egynapos bevonulást, amellyel sokféle célt kívántak elérni. A gyerekek régóta rokonszenvvel figyelik a határőrök munkáját, egész tevékenységét, s játékos formában a foglalkozáson az úttörőgárda-szakaszban, a zászlóalj egységesei terve alapján sokféle határőrismeretet elsajátíthatnak. De általános tapasztalat, hogy az idősebb, a sor alá került korosztályokban még sok tévhit él az őrsi mindennapokkal, általában a bevonulással kapcsolatban. Tehát a cél nyilvánvaló volt, ezek a gyerekek, akik néhány év múlva talán határőrök lesznek, a valóságban, saját közvetlen tapasztalataikból ismerkedjenek meg a határőrérettel, lássák közelről, hogyan teljesítik szolgálatukat a katonák.

Az esemény „behívóparancssal” vette kezdetét, amelyet az általános iskola igazgatója, az Úttörőgárda Horváth Pál határőr-zászlóaljának parancsnoka, a gyerekeket jól ismerő, a velük jó barátságban levő Kazi Tibor határőr tizedes jelenlétében olvasott föl.

Az őrs udvarán már Kazi tizedes sorakoztatta a „bevonulókat”, akiket Vass László

őrnagy, őrsparancsnok köszöntött. S ezt a kis ünnepséget igazi beöltözés követte, bár nem mindig sikerült a megfelelően kis méretű ruhákat, ruhadarabokat biztosítani. Ez azonban — vigasztalták a gyerekeket a katonák — gyakorta így van az igazi bevonulások alkalmával is.

Azután komoly munka kezdődött. Testnevelési foglalkozás, az őrsi életet rendszerbe foglaló szabályzatokkal való ismerkedés, rövidített járőrszolgálat, majd ízletes ebéd következett.

S amiről a legtöbb legenda kering a civil életben: az ebédet követően az ifjú határőrök maguk takarították ki, rakták rendbe a körleteket. Ahogyan a nagyok szokták, ahogyan az igaziaknak kell. Volt: „vödört, felmosórongyot, seprűt fogj!”, és volt szigorú ellenőrzés, elszámoltatás. De mert az mindent rendben talált, a gyerekek is kijelentették, hogy nem ördögösség a takarítás, és lám, semmi féltelmetes nincs abban, hogy valaki maga teszi rendbe az éttermet, a folyosót, a hálókörletet. S ha ezt megtudják a mamák? Talán majd otthon is elhangzanak ilyenféle parancsszavak?

A délutánra jutott játék is: jóllehet nehéznek találták a gyerekek a katonacsizmát, élvezetes lábténiszcsatákat vívtak így, csizmában, sávolyruhában. Később a kutyákkal s a lovakkal ismerkedtek, s az iskolaigazgató meg az őrsparancsnok meglepetten állapította meg, hogy ez a mai, „motorrajongó” nemzedék legalább úgy szereti a lovakat, a kutyákat, mint az idősebbek. Akadt, aki föl is ült a lóra, s mert volt kéznél fényképezőgép, bizonyára örök emléke lesz az a felvétel, amikor daliásan feszít a paripa nyergében.

A pedagógiai hatás, a nevelés eredményét általában csak hosszabb idő alatt s áttételesen lehet mérni. Erről az akcióról mégis bátran kijelenthetjük, hogy elérte a célját, hogy a gyerekek nemcsak rengeteg ismerethez jutottak, hanem érzelmileg is jobban kötődnek a határőrökhez s általuk a haza fegyveres védelmezéséhez, magához a hazához.

Hogy jó módszer ez? Biztosan. Persze tudjuk, nem minden őrsön, nem minden határ menti faluban vannak meg ennek a feltételei, de úgy gondoljuk, azért néhány helyen, s nem csak Röszkén lehetne kipróbálni alkalmas időpontban ezt az egynapos bevonulást.

Amelyért a röszei pedagógusok és gyerekek őszintén köszönetet mondtak a vendéglátó határőröknek.

Bakcsi Géza
iskolaigazgató
tudósítása nyomán

BORGATÓKÖNYV

Horváth Pál Utörőhatárőr Zj.

Röszke szakasza

Röszke, Felszabadulás u.37.

" Határőr voltam egy napig "

1981.évi program terve.

Idője: 1981. május 7-én 08-18 óráig

Helye: Röszke, II. Határőr óra

Célja: Olyan élmény nyújtás a pajtásoknak, hogy bevonulásukkor minél
többen válasszák a határőrséget.

A találkozó résztvevői: Röszke általános iskola VIII. o. tanulói /14 fő/

Meghívottak: BM, Határőrség 0980. Pol.o.

Határőr Újság

Tervezett program.

1. Behívó parancs ismertetése.

Idő: 08 óra

Vh.: Bakacsi Géza Z.Pr.

2. Sorakozó, búcsú a leány osztálytársuktól

Idő: 08,10

Vh.: Újoncok

3. Sorakozó, bevonulás az órsra

Idő: 08.15 - 08.30-ig

Vh.: Óra tisztese

4. Bevonulás végrehajtásának jelen-
tése, újoncok köszöntése.

Vh.: Óra pk.

5. Beültetés.

6. Körletrend: ágyazás, ruha elhelye-
zés, takarítás

Vh: Újoncok.

7. Parancshirdetés, eligazítás
Idő: 10.00 Vh.: űrs pk.
8. Elméleti foglalkozás: szabályzat
ismertetés, rendfokozatok, határór
ismeretek.
Idő: 10.10-11.00 Fh.: tisztessék
9. Ismerkedés az űrrel.
Idő: 11-11.45 Vh.: tisztessék
10. Egészségügyi torna 11.45
11. Ebéd 12.00 - 12.30
12. Körletmunká
13. Sportfoglalkozás, klub és kantinelegatás
13.00 - 14.00
14. Lovaglás, laptikázás, kutyák bemutatása
14.00 - 15.00
15. Kötelék, felkészülés szolgálatra 15.00
16. Eligazítás, szolgálatmegjelölés 15.20
17. Szolgálat ellátás a magasfigyelőn / Helye: MÁV Állomás előtt /
15.20 - 16.30
18. Bevonulás, szolgálat végrehajtásáról jelentés. Feladatok
értékelése. 16.30 - 17.00
19. Leszerelési parancs ismertetése 17.10
20. Átöltözés, hór. ruhaleadás
17.15 - 17.45
21. Búcsú az űrtől 18.00

Az "ujoncokat" búcsúztatják a leá

Az első sorakozó

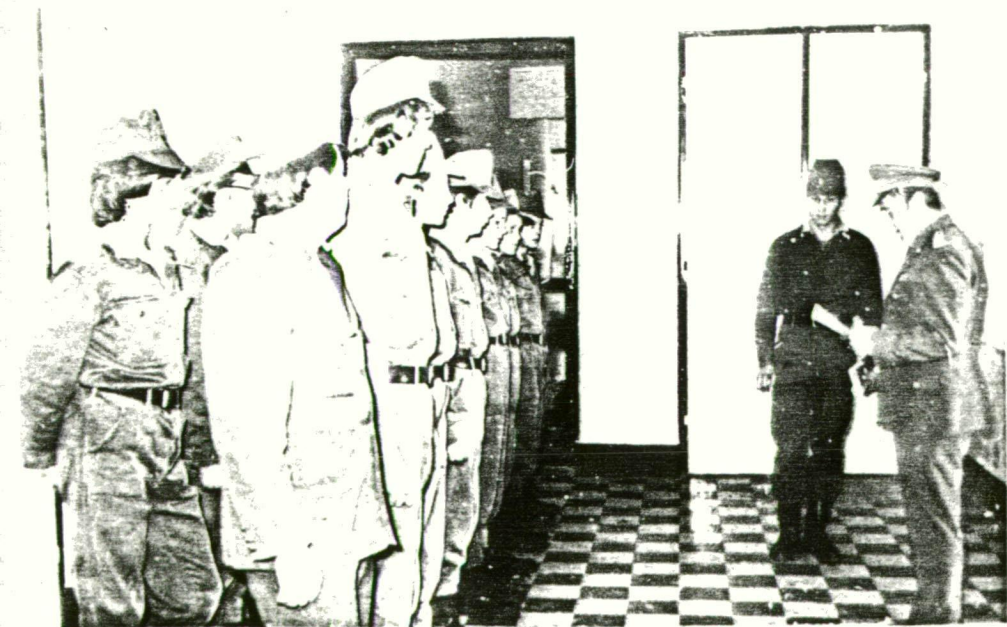
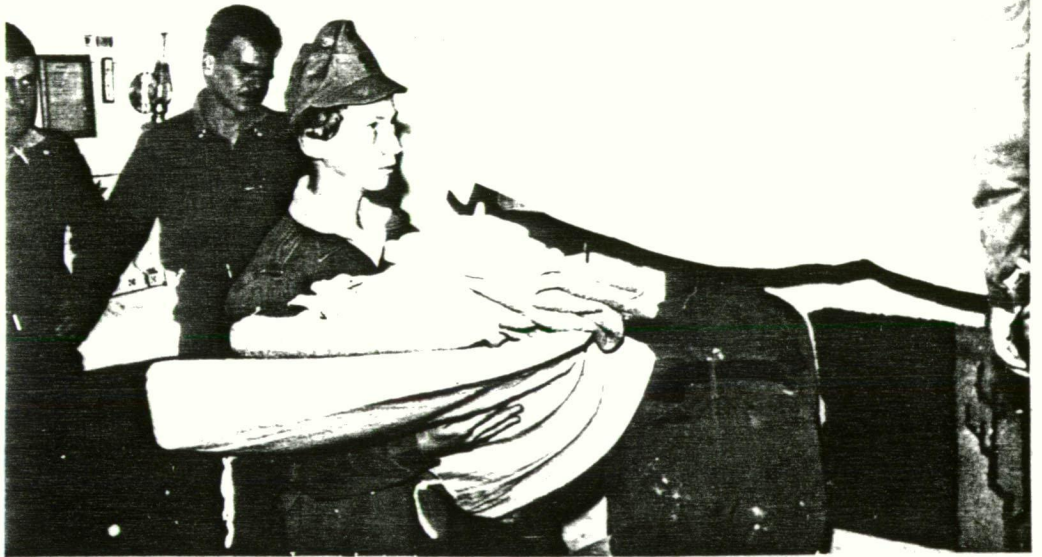
A bevonulás jöle

17.sz. kép

Parancsnoki köszöntő

örletrend

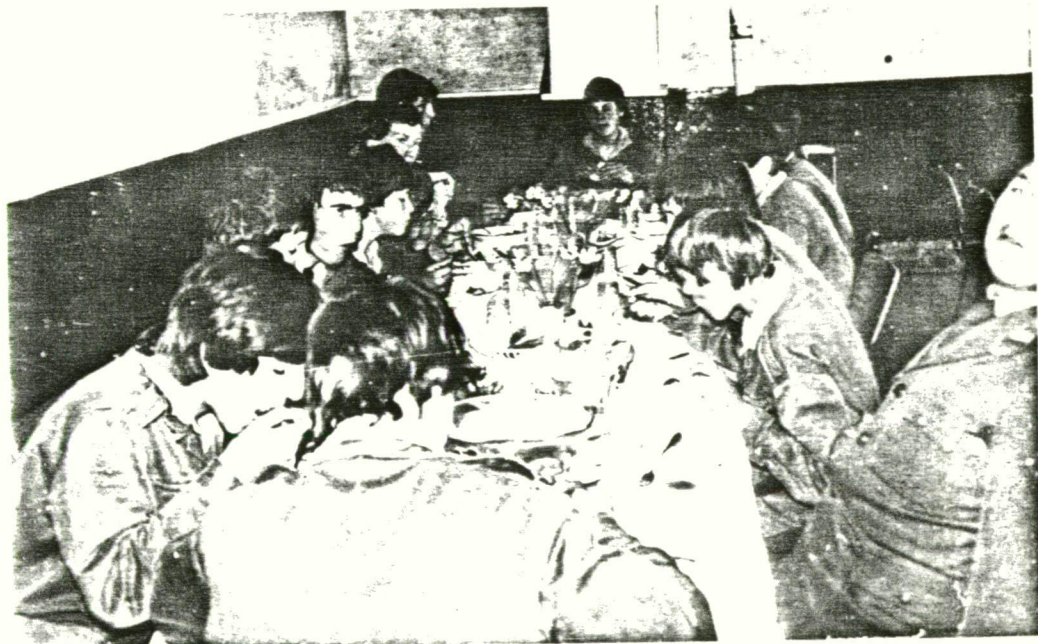
Kötelés !

18.sz. kép

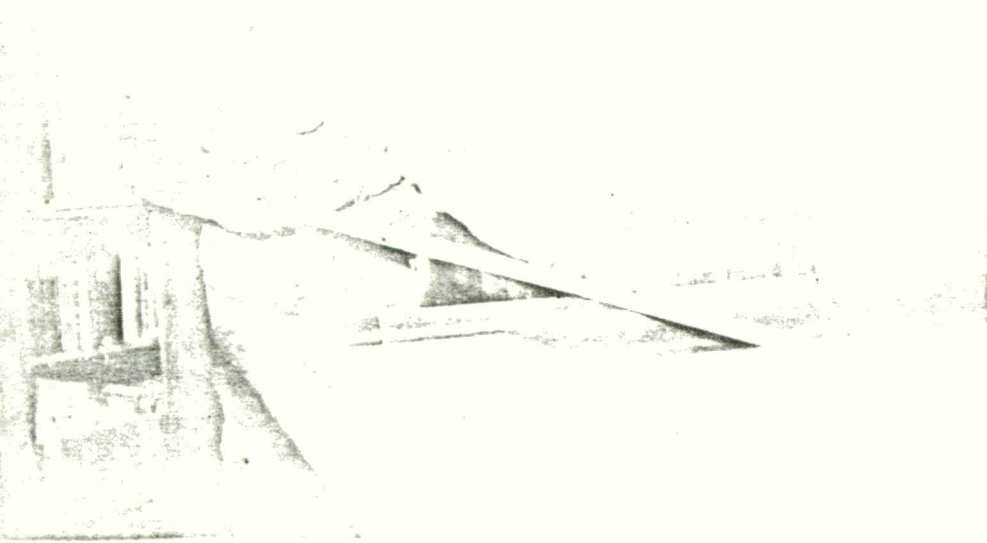

szabályzat
ismertetés

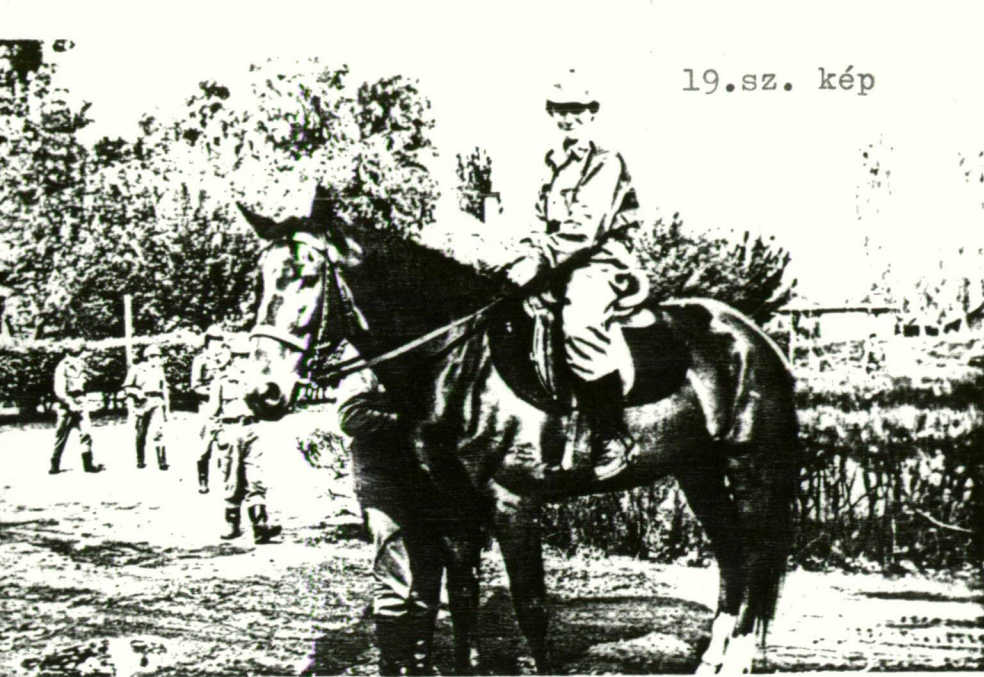
ebéd

klubban

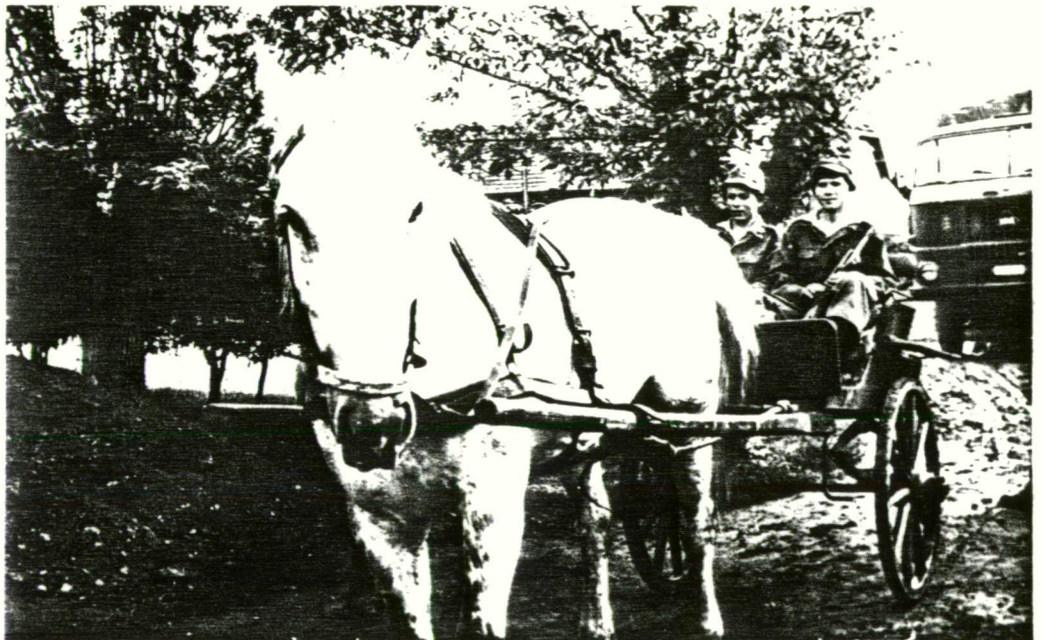

19.sz. kép

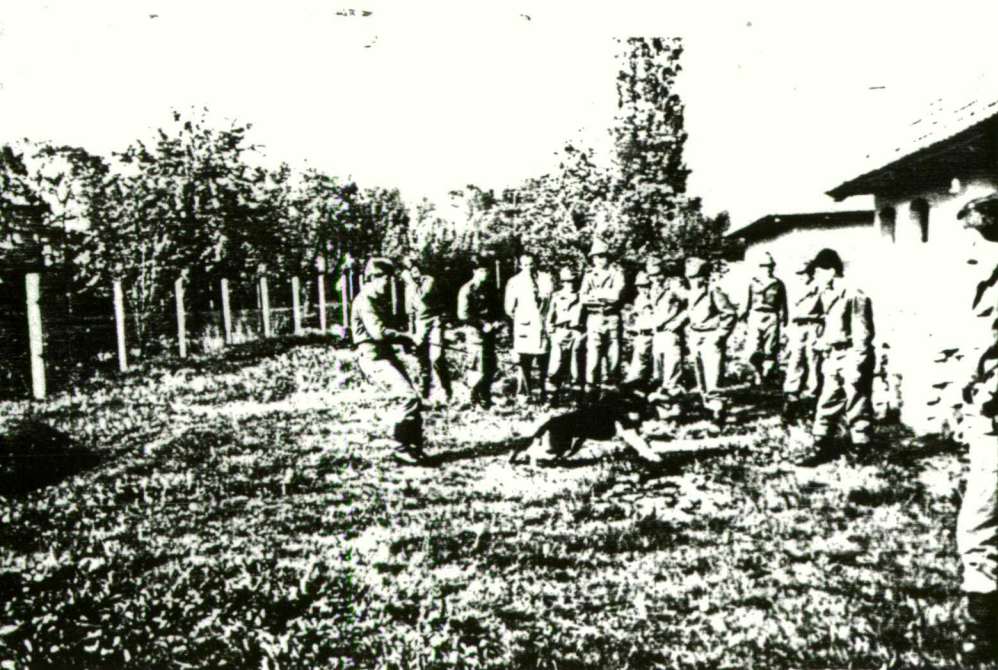

lovaglás

gatolás

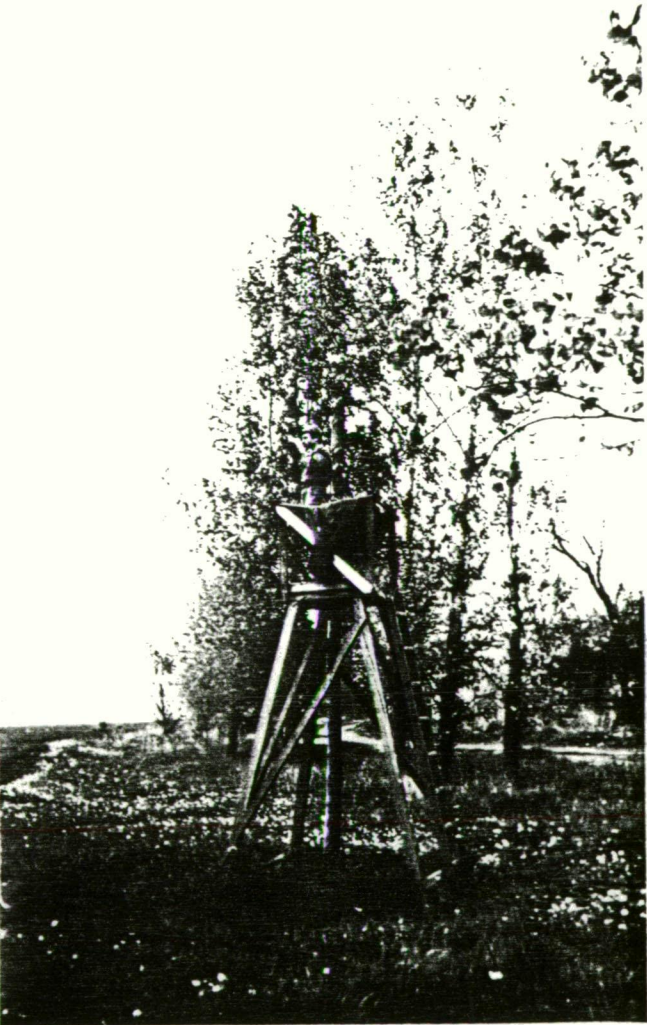

"barátkozás" a
kutyával

járásban

figyelés

fűlelés

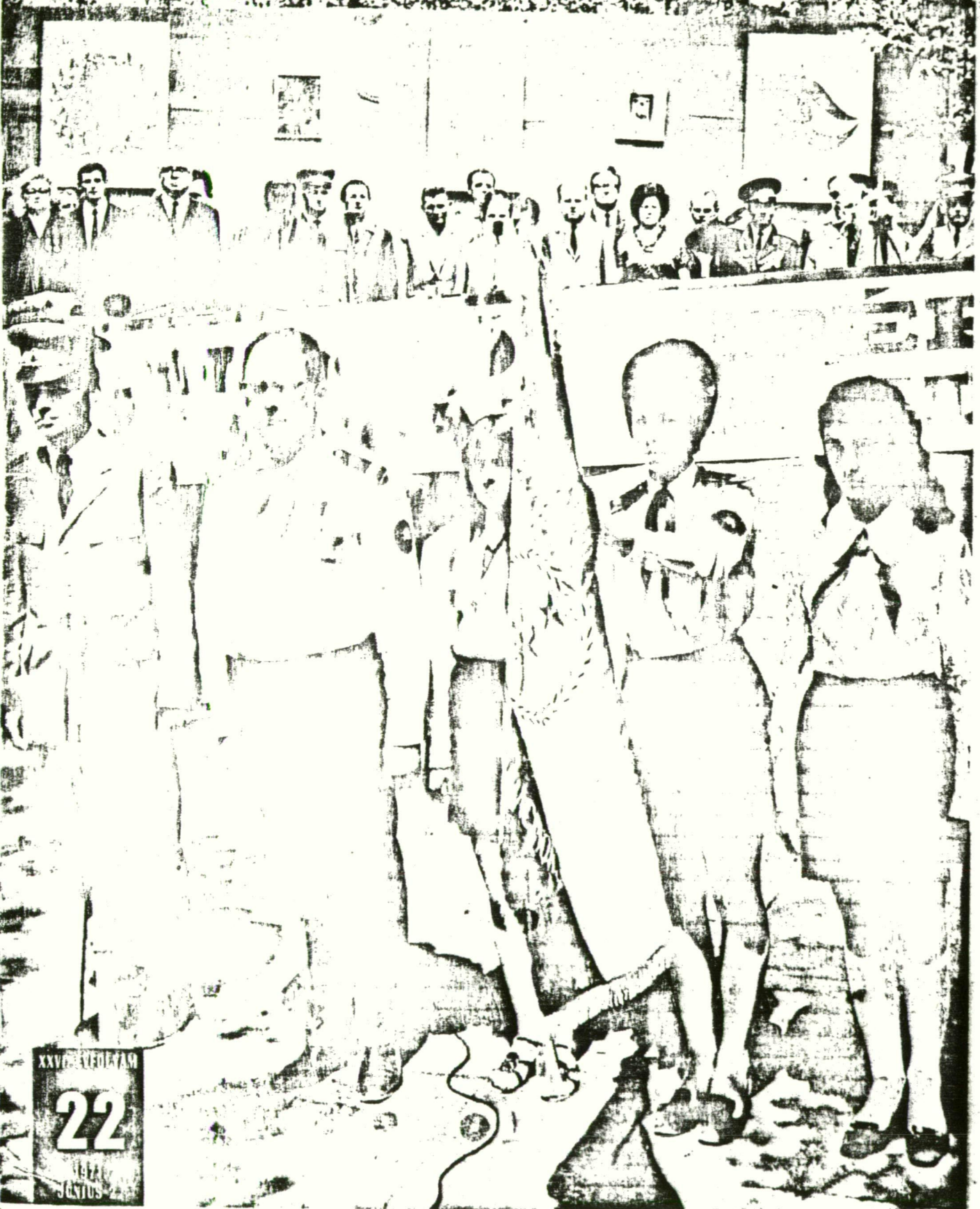
k./ Megnevelések, csapatművelések

Soha nem feledkezhetünk meg saját évfordulóinkról, s elért eredményeinkről. A megnevelések és csapatművelések alkalmasak a honvédelmi nevelés eredményességének, a pajtások honvédelmi ismereteink, jártasságaink, készségeink értékelésére. Mint minden tevékenységi formában, ebben is szükség van a visszajelentésre, a gyerekek a megnevelések és csapatművelések során az értékelés tükrében látják saját munkájuk eredményét. A tanuláspszichológiai kutatások bebizonyították, hogy a megerősítés minden tanulási tevékenység lényeges eleme, legalábbis akkor, ha eredményként biztos tudást akarunk elérni. Az értékelés során válik a külső kontroll megerősítésével bizossá a siker élménye, a sikerélmény pedig újabb tevékenység és ismeretszerzési motívum lehet.

Járásunkban 10 éve alakult meg a Határőr zászlóalj. / 21- 24. sz. képek/. A 10 éves munka elismerése jutalmul 1981-ben Határőr zászlóaljunk a "Haza szolgálatáért" érdemérem arany fokozatát kapta meg. / 25.sz. kép / Ez a jutalom a mi számunkra a társadalom elismerését jelenti, ami fokozza a gyerekek önbizalmát és újabb energiát hoz felszínre, ösztönzi a gyerekeket a további jó munkára.

A sajtó 1981. február 10. és május 26.-án írt máltatása és Bakcsi Géza ünnepi beszéde a 10 éves utat tükrözi.

HAZÁÉRT
A BM HATÁRŐRSÉG ÉS A BM KARHATALOM LAPJA

XXVI. ÉVFOLYAM
22
1971. JÚNIUS 2

Május 23-án nagy eseményre érkeztünk. Mórhalmon határőrközösség lakossága. Kilenc határ menti helységről 18 határőrtörzszakasz — mintegy 450 úttörő — gyűlt össze a Móra Ferenc téren, hogy ünnepélyes küldösek közötti határ-úttörő-zászlóalj alakuljon.

A BM Határőrség Országos Parancsnoksága adományozott csapatzászlót az újonnan alakult határ-úttörőzászlóaljnak, amely az egykori mórhalmi határ-úttörő zászlóalj kötelékében szolgáló, hősi halált halt Horváth Pál határőr őrmester nevét vette fel.

A zászlótadási és fogadalmi ünnepségen megjelent Horváth Sándorné, a hősi halott édesanyja, Komócsin Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a KB útkára, dr. Péter János, hazánk külügyminisztere, Szabó Ferenc, a Magyar Úttörő Szövetség Elnökségének titkára, Récsa István, az MSZMP Csongrád megyei titkára, a megyei, járási és helyi párt- és társadalmi szervek több képviselője.

A BM Határőrség Országos Parancsnoksága képviselőitében jelen volt dr. Abel László ezredes, politikai csoportfőnök és Böröcz István alezredes, az MSZMP Határőrségi Bizottságának első titkára. A hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet hadsereget Sztjepan Florovicska gárda alezredes képviselte. Jelen voltak a megyei társ fegyveres szervek képviselői, valamint a kiskunhalasi határőrkerület vezetői.

A zászlótadásra és fogadalmi ünnepségre felsorakozott egységeket és a vendégeket Keresztiné, a szegedi járási KISZ-bizottság titkára üdvözölte. Megnyitó szavai után dr. Abel László ezredes adta át a csapatzászlót Szabó Vilmos úttörővezetőnek, majd avatóbeszédet mondott.

— Pajtások! Kedves elvtársok, elvtársak! Nagy öröm számunkra, hogy az egyik legnagyobb határőrhagyományokkal rendelkező határőrközösségben, Mórhalmon, kerül sor a határ-úttörő megalakulásának 28. évfordulóján a határ-úttörőzászlóalj avatásának ünnepségére — kezdte beszédét.

— Felemelő érzés végignézni a szegedi járás ifjú úttörőinek jelenlévő képviselőit, akik egy negyedszázada kialakult nemes hagyomány méltó folytatói, a határ-úttörő és a lakosság közötti megbonthatatlan kapcsolat képviselői.

— Számunkra a lakosság és a határ-úttörő szoros barátsága, kapcsolata természetes. Eredményes ez annak a mindannyiunknak fontos, mindannyiunk által nagyra becsült helyzetnek, hogy a szocialista Magyarország állampolgárai vagyunk, mindannyian ezt a hazát, ezt a rendszert építjük, erősítjük, védelmezzük a határ-úttörő politikai jellegű, hazafias és internacionalista jellegű. Ez a közös jellegű fűzi össze a határ-úttörő közösség lakosságát katyónákkal, idősebbekkel a fiatalokkal, és a legfiatalabbak, határ-úttörők is, ezt a kapcsolatot szilárdítják, erősítik.

— A hagyományok köteleznek bennünket. Kötelezik határ-úttörőinket a becsület, férfias helytállásra, a határ-úttörő példás elhatározására. Kötelezik ifjúságunkat a hazai védelmére, államhatáraink biztonságos őrzésére. Ezt segít felkészült lakosságunk, amikor maga is részt vesz a határ-úttörőben, segítséget nyújt a határ-úttörőnek, s arra nevelő az ifjú nemzedéket, hogy szeresse hazáját, tisztelje a szomszéd népeket, szeresse a Szovjetuniót, felzabardítónkat, leghűségesebb szövetségseinket, támaszunkat; hogy az ifjú nemzedék tagjai aktívítással, tettekkel is bizonyítsák hazaszerettségüket, internacionálisukat, vállaljanak a nemzeti függetlenség, a szabadság harcáit, a szocialista hazánk háttér állampolgárai, a Vörös Szervizben vállalt kötelezettségeink példás teljesítését, a szocialista tábor érdekében védelmezését.

Abel elvtárs beszéde további résében méltatta a határ-úttörő helytállását, akik — a társ fegyveres szervekkel együttműködve — eredményesen őrzik hazánk határát, majd a határ-úttörő-zászlóalj névadójáról mondott méltató szavakat.

— Hősi halottaink egyike Horváth Pál őrmester, aki életét adta a hazáért. Meghalt, hogy megakadályozza az ellenséget számdékből, szocialista hazánk iránti ellenséges cselekedetében. Akik ismerik, büszkéik lehetnek tettére, becsületes helytállására. Büszkéik vagyunk arra, hogy a most megalakuló úttörőzászlóalj Horváth Pál nevét viseli fel.

— A névadó hősi élete, helytállása, magatartása kötelez. Kötelez bennünket úttörőhöz méltó magatartásra, szorgalmas tanulásra, hazánkhoz, a szocialista Magyarországhoz való hűségre s arra, hogy mindannyian méltó legyetek a határ-úttörő névre.

Ezt követően Abel ezredes elvtárs a csapatzászló jelentőségét méltatta:

— A zászló jelkép — mondotta —, jelképe az egységnek, az azonoságnak, szoros baráti kötelekbe fűzi azokat, akik a zászló alá tartoznak. A zászló kifejezi azt az eszmét és akaratot, amelyet az adományozó képvisel. A zászlóhoz való hűség azonosulást jelent a hazai szeretettel, a hazai és államhatárunk őrzésére való készséggel, a proletár nemzetköziség eszméjével, a szocialista tábor érdekében védelmezésével. A csapatzászló az úttörőbecsület jelképévé is válik. De ez a zászló tetteket is követel tőletek. Olyan tetteket, amelyek széppé tartalmazzák a hűség életeteket. Mi, határ-úttörők, az itt jelenlevő szerzők, hozzártatózóak azt várjuk tő-

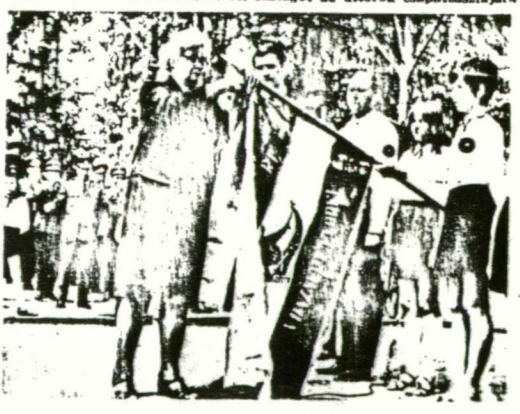

Büesízunk tőletek

Az egész határ-úttörő kegyelettel őrzi drága emléketeket!

Horváth Sándorné elsőnek költött szalagot az úttörők csapatzászlójára

Horváth Pál.

A huzáért hallatok hősi halált!

ZÁSZLÓAVATÁS MÓRAHALMON

Komocsin Zoltán beszél

letek, hogy példamutatóan, szorgalmasan tanuljatok, készüljétek a jövőre. Elődjük töltek, hogy ti is ugyanúgy álljatok helyt a tanulásban, mint szüleitek a munkában és a hadirörök a fegyveres szolgálatban. Elődjük a zászlóhoz való hűségét, és bíznak abban, hogy mint eddig, úgy a jövőben is segítettek bennünket, s kivesszék részüket hazánk határáinak őrzéséből.

— E bizalom és meggyőződés jegyében adom át a BM Határőrség Országos Parancsnokágra nevében a Horváth Pál határ-úttörőzászlóalj csapatszázalóit, és kívánok a részlelőkhöz tartozó úttörőszervezeteknek, minden úttörőpajtásnak jó tanulást, sok irkelt, erőt, egészséget — mondotta befejezésül Abel ezredes elvtárs.

Az avatóbeszéd után a párt-, a társadalmi és gazdasági szervek képviselői szalagokat kötöttek a csapatszázalóra. Elsőként Horváth Sándorné, a névadó Horváth Pál határ-úttörő özvegye, édesanyja, köztötte fel szalagját.

Később a határ-úttörőzászlóalj fogadalmátétele következett. 450 úttörő ajkáról zengett a fogadalom: „En, a határ-úttörőzászlóalj tagja, zászlóim és úttörő társaim előtt fogadom, hogy

Fogadalmátétele

neveződi a legfőbb alkottaikban tettek hivatalát, hogy számukra mit jelent a szó: hazaszereget. Természetes, a különböző korokban nem mindig ugyanazt követelte a hazaszereget. A mi népünk történelme különböző bőveit kedli városi korokban, és a sok vihart élt nemzetünk egyik legzsebb korának az 1848-49-es időszak, amikor a magyar nép addig soha nem tapasztalt egyseben és előkétségben szállt síkra szabadságért és függetlenségért. A másik nagy városi korunk 1919 volt, amikor elődeink, akik közül néhányan itt vannak közöttünk, arra a nagy történelmi feladatra vállalkoztak, hogy Országunk népei után a mi hazánkban is új társadalmi rendet építsenek. Ezek és a többi nagy hazafias és internacionalista tettek öröke időre minden nemzedéknek az igazi hazaszereget és nemzetközség forrásai lesznek. Napjainkban a hazaszereget és internacionálismas mást követel a felnőttektől és fiataloktól, mint az előző korokban, mint a városi években, évtizedekben.

— A mai kor követelménye, hogy ki-ki személyes munkájával, helytállással, a család, a község és az ország javára végzett erőfeszítésekkel bizonyítsa, hogy hű a hazához, a szocializmus építő népek nagy családjához. A mai felnőtteknek nemzetközség, úttörőpajtások, a hazaszereget mindenképp az követeli, hogy jól tanuljatok, eredményes tanulászal készüljétek a felnőttkorra, hogy a tudásban, tettekben százszázalékos-

tot érjétek. A hazaszereget tehát a mi fogalmaink, a kommunizmus fogalmait szerinti magatartást jelent, magatartást saját népi és más nemzetek felé iránt, magatartást hazánk és a szocialista országok iránt. Hűséget népi község és a szocialista országok, köztük a Szovjetunió népeinek, elődeink a proletár internacionálismas nagy szeméje jás bennünk.

— A hazaszereget és internacionálismas tettekben meggyőződésű magatartásunk különbözően szép példáját adják a határőrök, akik a kötelező katonai szolgálatot, amely az alkotmány szavai szerinti minden magyar állampolgár szent kötelessége, a határ mellett töltik le. A határőrök, a tisztessék, a határőriztetek azok, akik a magyar állampolgárok nagy többségénél többet bizonyítanak hazaszerevetől a nap minden órájában. Ők azok, akik helytállással, a határ őrzésével, a határon támasztott szolgálatokkal, népiünk békéjének, biztonságának biztosításával dílódoznak az élő, igaz hazaszereget és internacionálismas példáját mutatják egész társadalmunknak. Ezért tekintünk különösen jó érzéssel és nagy büszkeséggel a határunkat őrző fiatalokra.

— A mi határunk, ezt mindenki jól tudja, békehatár, ami azt jelenti, hogy szomszédunkban testvéri népek, a Szovjetunió, Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia népei élnek. Népiünk, kormányunk és az osztrák nép közös erőfeszítése gyümölcsözőnek bizonyult ateikintetben, hogy a magyar-osztrák határ szintén jó ideje békehatár és annak is kell maradnia. Hogy határunk békehatár minden oldalról, ez nem mond ellent annak, hogy a határ őrzése, a határőrszolgálat továbbra is dílódozatoskat követel. A határőrzés nemzeti és nemzetközi ügy, mert nyugati határunk egyben a szocialista tábor határát is jelenti. Hogy határunk békehatár, ez nem mond ellent annak, az előkét szándékunknak,

hogy megvédjék minden rosszakaró próbólakozástól. Hogy határunk megőrzése és a határőrzési kísérletek nem vezettek eddig nagyobb bajokhoz, ez elősorban annak köszönhető, hogy azt a hazai hűség és bátor fiatalok, éppedig teljes sikerrel. A határőrzés feladatát lakosok és úttörőpajtások, nagy hazafias és internacionalista szolgálatot tettek, amikor segítettek a határőrök, nehézs és dílódozatos munkájukban. A határ menti lakosság a hazai belsőben élőknél példát mutat abban, hogy az egyenruhás határőrökkel együttbe forras köze nagy szent feladatokat teljesít hazánk, egész népiünk, szomszédaink, a szocialista tábor békéje és bardsága javára.

Komocsin elvtárs a következő szavakkal fejezte be ünnepi beszédét:

— Azt kívánom nektek, úttörőpajtások, legyetek méltóak példaképeitekhez, a tegnap és mai határőrökökhöz, akik nem szavakkal, hanem tetteikkel bizonyították és nap mint nap bizonyítják fogják. Feinóttó vőna legyetek ti is olyanok, mint ők, keressétek mindig, hol lehet többet tenni szüleitekért, nevelőitekért, a hazáért, a szocialista táborért. Azt kívánom, végezzétek teljes sikerrel feladataitokat, a tanulásban érjétek el jó eredményeket. Az iskola elővezése után pedig dolgozzatok úgy, hogy munkátokban és életetekben megtaláljátok az igazit, a nagy, a szép emberi boldogságot, amit csak a község, a hazai és a testvéri népek, a haladás szolgálatá nyújthat állampolgárainak.

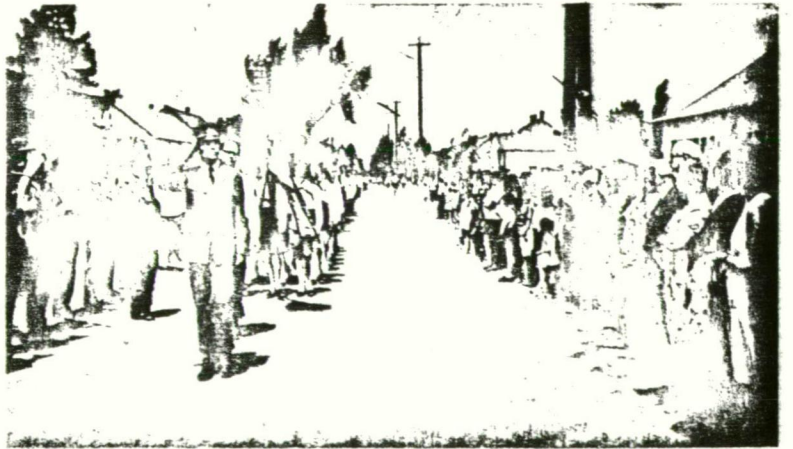
— Éljen a Magyar Népköztársaság! Éljen a munkánnemzetközség és a béke!

Az avatóünnepég végén az ifjú határ-úttörők díszmenetben tisztelegtek a vendégek előtt.

A nap további részében gazdag kultúrmasor és lovasbemutató szórakoztatta a vendégeket és a község dolgozóit, este pedig határőrbált rendeztek.

(Fotók: Kovács Gy. László és Regős László)

Díszelés a vendégek előtt

A ZÁSZLÓALJ ELSŐ SZÜLETÉSNAJJA

1971. május 23-án határőr-úttörőzászlóalj alakult a szegedi járásban. Az úttörői, ásothalmi, domaszéki, móralmi, röszei, gyálaréti, deszki, újszentiváni, tiszaszigeti, mihályteleki, szőregi és kübekházi szakaszok és századok szerveződtek zászlóaljja. A zászlóalj Horváth Pálnak, a határőrség hősi halottjának nevét vette fel.

Szabó Vilmos zászlóaljparancsnok-helyettesnek, a móralmi úttörőcsapat vezetőjének és Bakacsi Gézának, a járási úttörőelnökség tagjának, a zászlóalj felügyelőjének egybehangzó véleménye, hogy valamennyi alegység teljesíti a célkitűzéseket: az úttörők nagy lelkesedéssel vesznek részt a foglalkozásokon, különösen a kispuskalövészeteket, a járőrversenyeket, az őrslátogatásokat kedvelik.

Bakacsi Gézáné, a röszei úttörőcsapat vezetője egy évtizede foglalkozik az úttörőkkel. Tapasztalatai szerint a zászlóalj megalakulása óta az úttörőmunka tartalmában és szerveztségében minőségi változás következett be Röszkén is.

Ebben a községben valóban élő és eleven kapcsolatot alakult ki az úttörők és a határőrök között. Berkecz József tizedes, a határőrőrs KISZ-titkára vagy

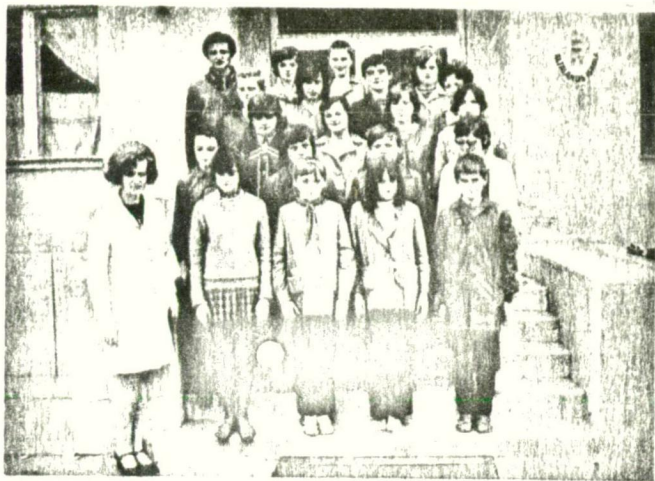
a KISZ-vezetőség valamelyik tagja hetenként tart foglalkozást az úttörőknek. A gyerekek pedig rendszeres látogatói az őrsnek, ahol a parancsnok személyesen szokta fogadni őket, bemutatva a fegyvereket, a katonák körletét, a szolgálati állatokat.

A röszei úttörők nyitott szemmel járnak a határon. Már a korábbi években is több tiltott határátlépést az úttörők akadályoztak meg. A közelmúltban pedig a Börcsök testvérek, Vince és Laci, fogtak el határsértőt. Eppen a teheneket hajtották a legelőre, amikor egy szundikáló férfit láttak. Vince szemmel tartotta az idegent, Laci meg elszaladt a határőrzárhoz. A férfi, Révai Géza, még azon a napon át akart szökni a határon. Az úttörők és a határőrök azonban meghiúsították tervét.

A határőr-úttörőzászlóaljnak éves programja van. A legkiemelkedőbb rendezvényük a zászlóalj első születésnapjára emlékeztetően május 21-én lesz: az ásothalmi erdőben 450 úttörő és 150 ifjúgardista a határőrökkel együtt egésznapos rendezvénysorozaton vesz részt.

Gaszó Béla

(Török Imre felvételei)

Bakacsi Gézáné

Berkecz József tizedes

Bakacsi Géza (balra lent)

Szabó Vilmos

A Börcsök testvérek: Vince és Laci

25.sz. kép

a Szegedi "HORVÁTH PÁL" UTTÖRŐGÁRDA HATÁRÓR ZÁSZLÓALJA
RÉSZÉRE

A HAZA SZOLGÁLATÁÉRT ÉRDEMEREM

"arany" FOKOZATÁT

ADOMÁNYOZOM.

BUDAPEST, 1981. I. HÓ 26.

Horváth Géza

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERE

Bokros Géza, a részkei citácionos iskola igazgatója, a zászlóalj parancsnoka vette át a Horváth Pál határőr-uttörőgárda-zászlóalj kitüntetését

Pajtások és határőrök

Tízéves az úttörő-határőrzászlóalj

A szegedi járás területén működő határőr őrök az általános iskolákkal már ötvéttől az ellenforradalom utáni években jó kapcsolatokat építettek ki. Ekkor egy-két alkalommal az őrök tiszti állományában elkereste az iskolákat, táboroztatást tartottak a határőrzet szükségességéről és jelentőségéről. Utóbbi években az avatási ünnepségeket is megrendezték. Az általános iskolai tanulók évente egy-két alkalommal megátogatják az őröket és rövid műsort adtak a katonáknak. A kapcsolatban azonban tapasztalható volt az egységes irányítás és a szervezettég hiánya.

Ezen a helyzeten változtatott a zászlóalj megalakulása és ezzel együttesen megteremtődött az egységes irányítás is. Bár konkrét tapasztalatok a zászlóalj szervezésének időszakában még nem álltak rendelkezésre, de a cél mégis világos és egységes volt.

A zászlóalj életrehívásának fontosságát a járási úttörőelnökség és a határőrkerület egyformán érezte. 1969-ben elgondolások születtek a zászlóalj megszervezésére és avatására. 1970-tól az úttörő-határőrszakszervezetek tevékenységében nagyfokú intenzitás volt tapasztalható és a munka eredményeként 1971. május 23-án Mórahalmon megalakult a Horváth Pál Úttörő Határőr Zászlóalj, amely a szegedi járásban működő egyik őrös hős halottjának nevével vette fel.

Az Úttörő Határőr Zászlóalj avatásán ott volt a névadó edesanyja, aki elsőnek kötötte fel a szalagot a Határőrség Országos Parancsnoksága által adományozott zászlóra. A zászlót az avatónévség óta, minden évben a legjobb munkát végző úttörőhatárőrszakszervezet őrzi. Az úttörőegység minden évben abban a körzetben tartja a szemléit, ahol a hős határőr életét vesztette.

Az úttörő-határőr szakszervezet kiképzése 1971-től egységes kiképzési terv alapján történik. A gyermekek honvédelmi képzését jól felkészült határőrök végzik. A szervezett kiképzés eredményeként szorosabbá vált a kapcsolat az iskolák és a határőrség között. A pajtások a gyakorlatban is nagyhasznú hasznosították a foglalkozásokon tanultakat. Több esetben konkrét segítséget nyújtottak idegen,

gyanús személyek felkutatásában, körözött bűnözők, határsértők elfogásában.

Nagy élményt jelent az úttörők részére az évenként megrendezett szemle, amikor bemutathatják felkészültségüket, szaktudásukat. A szemle olyan mozgósító erő, amely a pajtások figyelmét ráirányítja a kiképzési feladatok fegyelmezett és pontos végrehajtására. Az évenként szervezett szemle segíti a nagybör közösségben való gondolkodás fejlődését, a közösségi felelősség kialakítását. Lehetőséget biztosít az úttörő-határőrök, parancsnokok és oktatók közötti szocialista viszony formálására.

A kiképzéshez, a szemlék és versenyek lebonyolításához az Úttörő Gárda határőr-alegységek megkapják a szükséges szakmai és technikai segítséget. Az itt szervezett elismerések, dícsérek vagy kitüntetések nagy ösztönzést adnak a további munkához. Élményt és vonzódást jelent az úttörők számára az is, hogy a határőr-őrön látogatást tehetnek.

Az általános iskolai tanulmányokat befejező úttörő-határőrök egy része az Ifjú Gárda határőr-szakkörben folytatja a honvédelmi ismeretszerzést. Ez bizonyítja a honvédelmi nevelőmunka hatékonyságát és biztosítja a folytonosságot.

Az úttörő-határőr zászlóalj alegységeinél, majd az Ifjú Gárda határőr-szakkörökben dolgozó és onnét bevonuló fiatalok az elmúlt években jól megállták a helyüket katonáknál, s közülük sokan tiszthelyettesi rangfokozattal, többszörös Kiváló vagy Egység Elenjáró katona címmel szereltek le.

A honvédelmi nevelésben elért sikerek, a zászlóalj alegységeinél, elsősorban a határőr őrök önzetlen segítőinek és a pedagógusok áldozatos munkájának köszönhetőek.

A Horváth Pál úttörő gárda határőr zászlóalj tízéves, egésztevékenységét tehát a tervszerű munka, az egységes irányítás és kiképzés jellemzi. A zászlóalj eredményes munkáját a Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatával jutalmazta a belügyminiszter. A kitüntetést Bakacsi Géza zászlóaljparancsnok, a röskei általános iskola igazgatója, a belügyi munka önkéntes segítőinek II. országos értekezletén vette át.

Gazsó Béla

Kitüntetett úttörő-zászlóalj

Ezerkilencszázhetvenegy május 23-án a szegedi járási határőr úttörő zászlóalj — a határőr hős — Horváth Pál nevével vette fel. Az ünnepeknak akkor is Mórahalom adott otthont, mint most vasárnap, a 10 éves megemlékezésnek.

Kilenc község úttörő gárda határőr szakalegységei jöttek el a találkozóra, hogy együtt örüljenek a kitüntetésnek. A zászlóalj a „Haza Szolgálatáért Erdemérem” arany fokozata kitüntetést kapta, melyet dr. Abel László vezérőrnagy tűzött a csapat-zászlóra a „Kiváló Határőr” jelvény mellé, amely öt éve ekesíti a csapatzászlót.

Vasárnap már jóval 10 óra előtt száz számba gyülekeztek felnőttek, gyerekek a mórhalmi piactéren, hogy tanúi legyenek a jelentős eseménynek. A zászlódíszbe öltözött község jó házigazdának bizonyult, jó szervezés és színes program várta az érkezőket. Az ünnepi gyűlést Murányi György tanácselnök nyitotta meg, köszöntve a résztvevőket. Az ünnepségen ott volt Nagy László, az MSZMP Csongrád megyei bizottsága képviselőjében, dr. Somogyi Ferenc, az MSZMP szegedi járási bizottságának első titkára, Fodor István, a szegedi járási hivatal elnöke, dr. Abel László vezérőrnagy, Vasmanszki Károly, a kiskunhalasi határőrkerület parancsnoka, valamint a járás határőrközségeinek párt-, állami és gazdasági vezetői.

Az ünnepi gyűlésen Bakacsi Géza — a zászlóalj parancsnoka — méltatta a tízéves tevékenységet, a hazafias, honvédelmi nevelésben, az úttörőmozgalmi munka és a közösségi szellem fejlesztésében elért

eredményeket. A csapat-zászlóra emlékszalagot kötöttek a járási pártbizottság és hivatal, a járási KISZ-bizottság és úttörőelnökség, a határőrség, a mórhalmi nagyközségi tanács és pártbizottság képviselői.

Ezt követően Elismerések, jutalmak átadására került sor. A zászlóalj irányításában tanúsított kiemelkedő munkájuk elismeréseként Bakacsi Géza, zászlóaljparancsnok és Dants László mórhalmi iskolaigazgató pénz- és tárgyjutalomban részesült. „Kiváló Határőr” jelvényt és pénzjutalmat kapott Kovács Piroska, a mórhalmi, Kiss Sándorné, az ásothalmi úttörőcsapat vezetője, Párkányi Gyula, a mihályteleki iskola tanára, a mórhalmi, a deszki és a röskei úttörő-gárda határőr szakasz. Határőr emléklapokkal kapott és pénzjutalomban részesült Deszkről Kristó Imréné, Tiszaszigetről Farkas János, Kükékházról Dongó Imre, Újszentivánról Szűcs Lajosné, Szegedről dr. Baltási Béláné, Röszkéről Sára Endréné, a tiszaszigeti és a mihályteleki úttörő gárda határőr szakasz.

Négy úttörő gárda határőr szakasz — az újszentiváni, az ásothalmi, a röskei, a kükékházi — kapott oklevelet és tárgyjutalmat.

Nagy érdeklődés kísérte a BM Határőrség központi zenekarának műsorát. A színes műsort Tamási Eszter konferálása tette emlékeztetősebbé. Nagy sikerük volt a kiskunhalasi határőr lovasoknak, műsorukban csikós-bemutató és különböző lovasszámok szerepeltek. Délután sportprogram, filmvetítés szórakoztatott. Este határőr bált tartottak.

Horváth Zoltán

Bekécsi Géza ünnepi beszéde.

Pajtások!

Kedves Elvtársaink, kedves Elvtársak!

1971. május 23-án itt Mórhalmon 450 uttörő ajkáról zengett a fogadalom " Én..... a Határőr zászlóalj tagja, zászlónok és uttörőtársaim előtt fogadom, hogy hazámhoz és zászlómkhoz mindig hű leszek. Félidamntatásan tanulok, a kapott megbízatásokat teljesítem, Hazám határainak őrzését segítem. Fogadom, hogy méltó leszek a határőr - uttörő név viselésére. Tetteimmel szocialista hazámat, a dolgozó népet szolgálom."

Azóta 10 év telt el, ezért a mai napon visszaillesztünk a megtett útra. Szeged járás községeinek nagy része határ mentén terül el. Ezen községekben HÖR őrsük végzik fontos és felelősségteljes munkájukat. Lehet forgó nyár, hatalmas hó, éjjel vagy nappal, hétköznap vagy vasárnap, végezni kell a nem is veszélytelen küldetést, őrizni kell a ^hátat, ez a munka békében is harci feladat. A lakosság és a határőrség szoros kapcsolatban él. A szocializmus építése és védelme egységes társadalmi feladat és tevékenység. A h szót igazán szeretni amyi, mint a hazában lakó népet szeretni, minden erővel a nép boldogulására kell törekedni. A cselekvés egyik alapvető feltétele a felkészülés. A szocialista hazafiság kialakításában legnagyobb kötetőerőt az élmények jelentik. Ezt biztosította az uttörő határőr zászlóaljban végzett honvédelmi nevelőmunka. Az uttörő határőr szakaszok kiképzése a zászlóalj megalakulása óta / egységes terv, program alapján / történik. Ezek végrehajtását, a gyermekek oktatását - képzését a hivatásos és a jól felkészült sorállományú katonák végzik. Élményt jelentenek a romantikus, játékos foglalkozások, melyet

a pajtások számára tartanak.

Szorosabbá vált a kapcsolat az iskolák és a határőrség között. A pajtások gyakorlatban bizonyították be a foglalkozáson tanultakat. Egyik legnemesebb feladat lett, hogy a mindennapos úttörő munka mellett a határőröknek hasznos segítői lettek. A pajtások megértik a határőrizet szükségességét, a határőrség feladatát, és úgy válnak cselekvő hazafivá, ha segítik is a munkájukat. Több esetben konkrét segítséget nyújtottak a határsértők elfogásában. A határőrök megbecsülése és szeretete élő és való. Ismerjük becsületes, férfias helytállásukat a határ őrzésében és önfeláldozó segítségüket, amelyet ha kell a lakosságnak nyújtanak.

Megismertük a névadó hőst, Horváth Pált, aki hazáját hűséggel szolgálta és érte életét áldozta. Mi, mindannyian méltóak akarunk lenni névadónkhoz. A hősi helytállás kötelező. Kötelező bennünket az úttörőhöz méltó becsületes magatartásra, szorgalmas tanulásra, a hazához, a Szocialista Magyarországhoz való hűséghez.

Pajtások! Az éves kiképzési terv zárójelként megrendezzük a Járőrversenyt. Itt bizonyítjátok be állóképességeteket és vizsgáztok abból, hogy sajátítottátok el a határőrizeti ismereteket. A verseny győztes egysége megkapja egy évig őrzésre azt a zászlót, amelyet a zászlóalj megalakulásakor a Belügyminisztérium Határőrség Országos Parancsnoksága adományozott.

E zászlóról tudjuk, hogy ez jelkép. Jelképe az egységnek, az azonosságnak, szoros baráti kötelékbe fűzi azokat, akik a zászló alá tartoznak. A zászló kifejezi azt az eszmét és akaratot, amelyet az adományozó képvisel. A zászlóhoz való hűség azonosulást jelent a haza szeretetével, a haza és államhatárunk őrzésére való készséggel, a proletár nemzetköziség eszméjével, a szocialista tábor érdekeinek védelmezésében.

Az általános iskolai tanulmányokat befejező pajtásokat az Ifjú Gárda felé irányítottuk. Ez bizonyítja a nevelőmunka hatékonyságát és biztosítja a folyamatot.

A katonasíltre való felkészítés eredményeként több fiatal ezzel büszkélkedhet, hogy a határőrséghez örömmel vonul be, hiszen uttörőkorában közvetlen kapcsolatba került a határőrséggel.

A bevonuló fiataljaink a határőrségnél jól megállják helyüket. Van olyan pajtásunk is, aki elérte a legmagasabb szakatonai rendfokozatot és mindazt a kitüntető címet, amé egy fiatal megkaphat. A nevelőmunkánk eredményei évről-évre növekednek. A Horváth Pál Uttörő Határőr Zászlóalj személyi állománya a honvédelmi nevelésben, a határőrizet segítségével kifejtett kiemelkedő munkája elismerésül 1975-ben "Kiváló Határőr" munkáért kitüntetést kapott a Határőrség Országos Parancsnokságától.

Úgy érzem, hogy ezen elismerés még odaadóbb, lelkesebb munkát eredményezett.

1976. szeptember 29-én járásunk 25 községében a 70 honvédelmi szakcsoportból mintegy 1200 uttörő kérte felvételét az Uttörőgárdába. Addig is voltak egyéb honvédelmi alapegységek, de minden szakág külön programmal, különböző formában és követelményrendszerben végezte munkáját. Így a tüsoltók, közlekedési rendőrök, munkásőrök, lövészek, modellezők, rádiósok, egészségőrök és határőröktől eltérően működtek.

Ma már egységes az irányítás, egységes a kiképzés, mert minden alegység részt vesz az általános honvédelmi képzésben és pluszként megtanulja a szakág tevékenységét.

Közösen rendezzük meg a határőr zászlóalj által már kipróbált és

jól bevált honvédelmi napot "Együtt a gárda" jelszóval. Itt adnak számot az egységek a kiképzési feladatokról. A szemle olyan mozgósító erő, amely a pajtások figyelmét ráirányítja a kiképzési feladatok fegyelmesett és pontos végrehajtására.

Növekszik a patronáló szerv felelőssége, egységben látjuk a honvédelmi nevelőmunkánkat. E rendezvény segíti a nagyobb közösségben való gondolkodás fejlődését, a közösségi felelősség kialakítását.

Lehetőséget biztosít az uttörő határőrök, közlekedési rendőrök, tűzoltók, egészségőrök, modellezők és rádiósok, parancsnokok és oktatók közötti szocialista verseny formálására. A sikerek, az eredmények bizakodóvá tessék a közösséget, az Uttörő Gárda egységeiben rejlő erőt.

A határőrizeti munkának nagy hagyománya van Szeged járásban. A közös feladat fűzi össze a lakosságot a katonákkal, az idősebbeket a fiatalokkal. A hagyományok köteleznek bennünket. Kötelezik a határőröket a becsületos, férfias helytállásra, a határőrizet példás ellátására. Kötelezik ifjúságunkat a haza védelmére, államhatáraink biztonságos őrzésére. Ezt segíti felnőtt lakosságunk, amikor maga is részt vesz a határőrizetben, segítséget nyújt a határőrizethez, és arra neveli az ifjú nemzedéket, hogy szeresse hazáját, tisztelje a szomszéd népeket, bizonyítva internacionalizmusunkat.

E segítség elismerése az, hogy az itt lévő uttörők valamennyien Határőr, illetve Kiváló Határőr-község lakói.

Munkánkról így szólt az MSZMP. XII. Kongresszusa: "A Magyar Népköztársaság fegyveres erői és testületei a dolgozó tömegekre támaszkodva megbízhatóan védelmezik népünk békéjét és szocialista vi-

mányait, méltók a bizalomra és a megbecsülésre."

A dolgozó tömegek bizalma és támogatása, a közügyek iránti érdeklődése és felelőssége, a szocialista demokrácia erősödése nyilvánul meg a belügyi szervek önkéntes segítőinek szervezett munkájában is.

As eredmények és a sikerek részesei azok a pedagógusok, akik önszertlenül segítettek e munkát. Köszönet érte. Megköszönjük a közösségek párt, tanácsai és tömegszervezeteinek támogatását.

Köszönettel tartozunk továbbá Mórhalom és Ásotthalom községünknek, akik a rendezvényeinken a házigazda szerepét vállalták. Szeretettel gondolunk a zászlóalj volt tagjaira, az elődökre, akik megvalósítása óta tagok voltak, hisz az ő munkájuk és sikerük is benne van az eredményekben.

Köszönetet kell még mondanunk a határőrseg hivatásos és sorállományú tagjainak, akik szeretettel és lelkesedéssel foglalkoztak az ifjú határőrökkel és közös sikereink kovácsai voltak.

E munka elismerésül a zászlóaljunk a HAZA SZOLGÁLATÁÉRT ÉRDMÉRESEN ARANY FORDZATÁT kapta meg a Belügyminiszter Elvtársától 1981-ben.

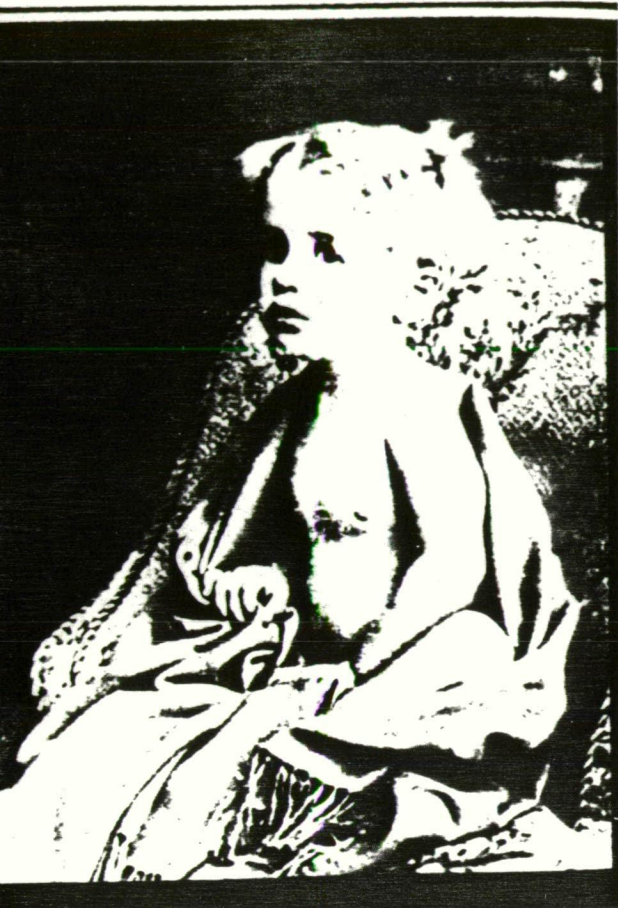
Ez az elismerés továbbra is kötelez. Elvárjuk, hogy a jövőben is példamutatóan és szorgalmasan tanuljatok, készüljete a jövőre. Elvárjuk tőletek, hogy ti ugyanúgy álljete helyt a tanulásban, mint a határőrök a fegyveres szolgálatban, vagy szorgalmas születek a munkában.

Ehhez kívánok a zászlóaljhoz tartozó uttörőszervezeteknek, minden uttörőpajtásnak jó tanulást, sok sikert, erőt, egészséget!

1./ Névadók, hősök.

Tíz évvel eszelőtt az alakuló Határőr Zászlóalj Horváth Pál határőr hős nevét vette fel. Már előtte is, de főként ettől az időtől kezdve ifjú határőreink kutatták, keresték Horváth Pál névadójuk életútját. / 26 - 29.sz. képek/ Felkutatották kisgyerek korától kezdődően életének minden lényeges momentumát. A gyerekek példaképülnek tekintik. Ez az eszményképválasztás tartalmi vonatkozású, hiszen Horváth Pál egész élete és hősi halála olyan ügy védelmében telt el és ért véget, amely a gyerekek személyes meggyőződését erősíti. Példakép választásuk persze nem nélkülözi az érzelmi alapokat sem. Megrendüléssel fogadták a hírt, hogy Horváth Pál határőr hősi halála az esküvője előtt két héttel következett be. / "Esküvő helyett temetés" melléklet/. A sajnálat és az együttérzés mellett erkölcsi tulajdonságai is vonzóvá tették és hőssé avatták a lelőtt hatáőr.

Ifjú határőreink példaképválasztásában a munkás hétköznapiok kevésbé romantikus hősei is megjelentek. A rőszkei mg.tsz megalakulásának 20 éves évfordulóján köszöntötték az alapító tagokat. / melléklet/. A régi űregek közül ma már csak ketten vannak életben. A tsz megalapítóí között nem egy hosszú tartalmú életű, mozgalmi ember volt, a gyerekek szemében életük és munkájuk érték, még ha élettörténetüket néhol ma már mesének vagy mesébe illőnek érzik is.

a kisgyermek

Anyakönyvi név: folyó-záró: 13

Értesítő.

Florvath Pál a Pestszentlőrinc
Tramenc-teléri áll. el.

népi-kola IV. osztályának tanulója az 1957/58
iskolai év végén a következő osztályzatot érte el:

Magaviselete: *diszkrétus*

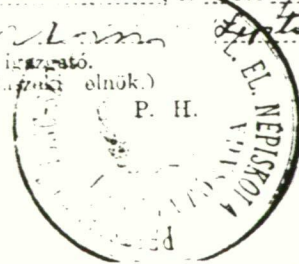
Szorgalma: *diszkrétus*

Magyar nyelv	Hit- és erkölcstan	<i>jeles</i>
	Deszéd- és értelemgyakorlat	<i>jeles</i>
	Olvasás és olvasmánytárgyalás	<i>jeles</i>
	Írás	<i>jeles</i>
	Fogalmazás	<i>jeles</i>
	Helyesírás, nyelvi magyarázat	<i>jeles</i>
	Számolás és mérés	<i>kitűnő</i>
Földrajz	<i>jeles</i>	
Természettajzi, gazdasági és háztartási ismeretek	<i>jeles</i>	
Rajzolás	<i>kitűnő</i>	
Éneklés	<i>jeles</i>	
Kézimunka	<i>jeles</i>	
Testgyakorlás	<i>jeles</i>	
Egész évben mulasztott:	<i>11</i> félnapot;	
nem igazolt:	<i>—</i> félnapot.	

Kelt Pestszentlőrinc, 1958. évi *január* hó *9.* n.

P. H.
igazgató.
(iskolai tanács elnök.)

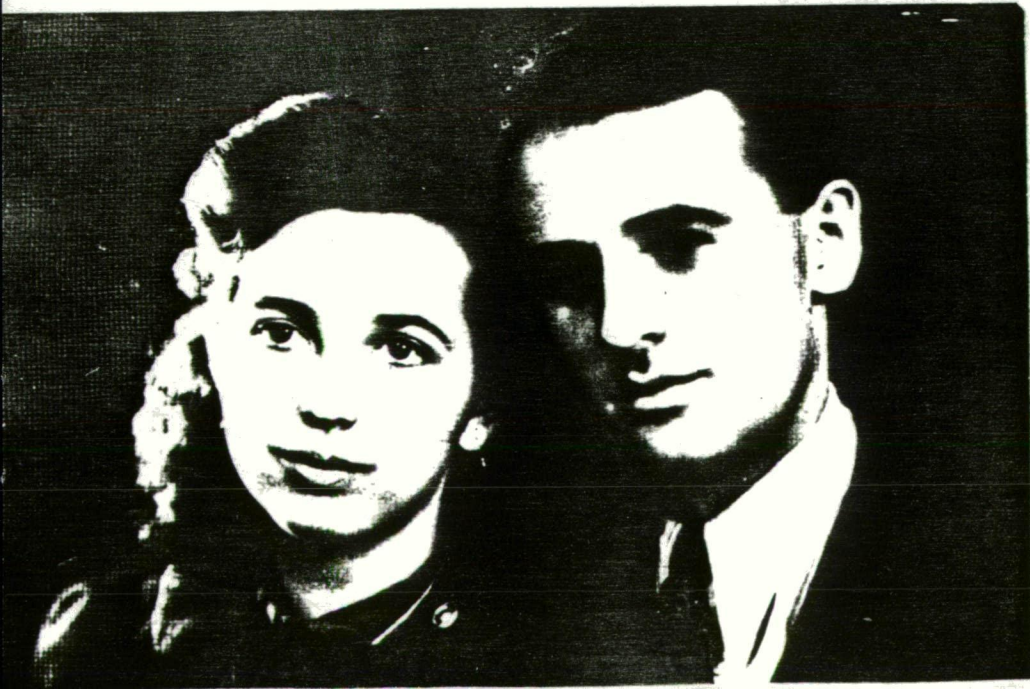
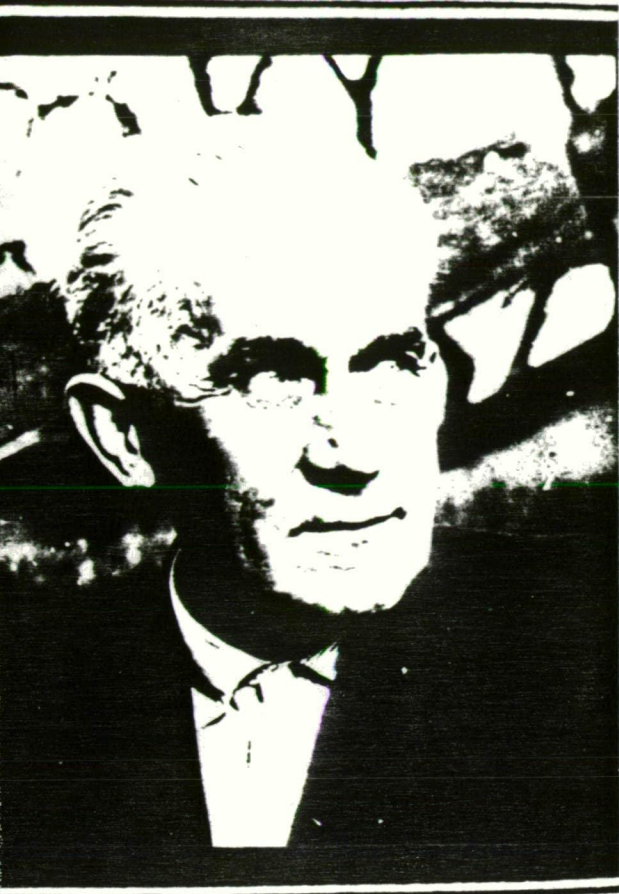
P. H.
tanító.

biznyitvány másolat

Óvodás Budapestén a Brassé u. ban

Halotti anyakönyvi kivonat

Bácsi-Budrag
Község

vár
köz

Az elhalálozási ideje (év, hó, nap, óra)	Az elhalt				Az elhalálozás helye, ha az elhalálozás nem az elhalt lakásán történt	A halál oka	
	családi és utóneve, állása, foglalkozása, lakóhelye	vallása	életkora	házastársának családi és utóneve			szüleinek családi és utóneve
1949 május 6. este 12/11 óra	Horváth Pál vaskoborgályos Kecelics I. Fő ut.		23 éves		Horvátok László Incze Ilona	Magyar Függetlenség határon 352-es hadárkö- sél	Fejlődés allosza agyon lás

Magyar Értéktudományi Társaság

Nyil. 122/1949 a. a.

Bizonyítom, hogy ez a kivonat a

anyakönyvi kerület halotti anyakönyvével megegyez.

Kecelics, 1949 július hó 25. n.

Elhalt Horváth Pál

Magyar Határvédelem Zászlóalj Parancsnokság

K i v o n a t.

Kiskunhalas, Kecel-utcai lakóház
Bejegyzési szám: 17. Parafolák szám: 23

K i v o n a t.

az 1949. évi 5 számú állományparancsból.

é v anya neve.	Rend- fok.	Szül. éve.	A v á l t o z á s időpontja. év, hó, nap.	M ó d j a
Horváth Pál /:Incze Ilona:/	ht. örn.	1926.	1949. V.15.	Hősi halált halt a József határon szolgálatteljesíté- ben. 11.hv.zlj.1018/ht.-1949.sz. 5/523.-1949.sz.állm.

kivonat hiteles!

Kunhalas, 1949. évi július hó 25.-én.

Hősi nyilvanítás

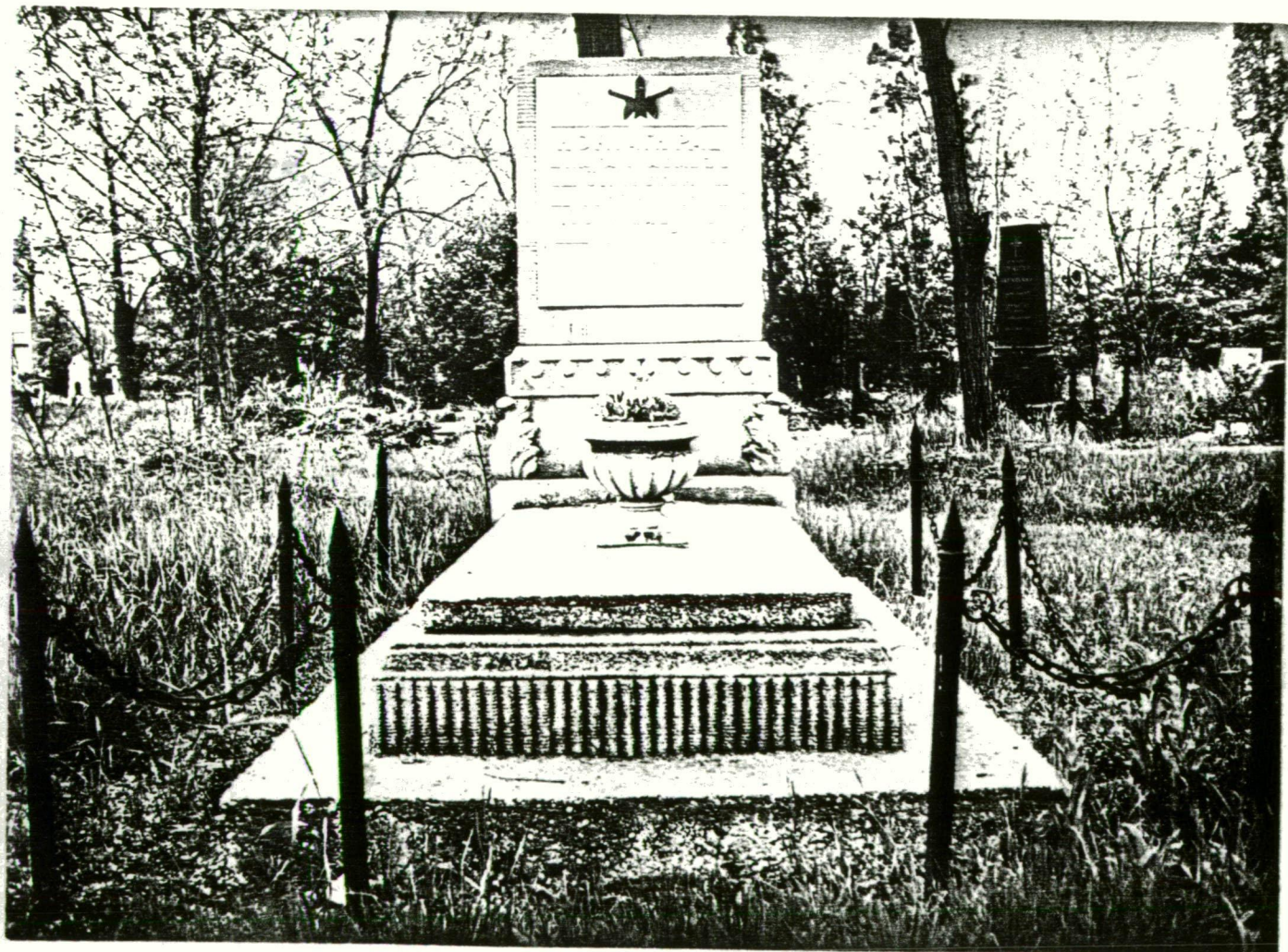
Horváth Pál hős. örm.

1926 - 1949.

Fiatal életét áldozta azért, ami mindannyunk számára a legszentebb - a hazáért. Soha nem hátrált meg a nehézségek elől, a feladatok végrehajtásában elérjárt. Szívének utolsó dobbanáig az eskü szellemében élt. Hőies helytőlása örök példaként áll előttünk.

Horváth Pál.

Szilvási Ferenc: Határőr hősök nyomában. BM. Határőrség politikai csapatfőnökség. Bp., 1977.

" Esküvő helyett temetés "

Amikor bevonult, hogy letöltse tényleges katonai szolgálatát, szerető édesanyját és mátkáját hagyta otthon Pestlőrincen. A mőreghalmi határvédelem-zászlóalj kalebiai őrsére osztották be. Kezdetől fogva fegyelmezett, bátor, szolgálatkész katonának bizonyult. Katonatársai, parancsnokai megkedvelték, szerették vidám természetéért, bajtársias szelleméért. Számtalanszor önként jelentkezett harci feladatra, s a legnehézebb körülmények között is bátran megállta a helyét.

Igy volt ez 1949. május 7-én is, amikor pedig már ott lapult a zsebében az engedélyezett két hét szabadság. Esküvőre, a saját esküvőjére kérte és kapta a szabadságot. Ugy tervezték, hogy egy hét múlva, szombaton tartják meg a menyegzőt. Határtalansul boldog volt, amit nem titkolt katonatársai előtt sem.

- Olyan, de olyan boldog vagyok, hogy madarat lehetne velem fogatni - veregette meg társa vállát, miközben szolgálatba készülődtek.

- Azt elhiszem - mondta amög heccelődve. - Egy jó kiadás lakodalom, aztán a nászéjszaka. Na halled.... - Menj már, te mindig a hasadra meg a nőkre gondolsz - csapta nyakon Szederkényit tréfásan, mert nem háregudott az évődésért. -

Óregem, én most családot alapítok, saját otthonot - oktatta ki társát. - Tudod, hogy jóformán apa, anya nélkül cseperedtem fel? A nagyanyám nevelt 12 éves koromig. Aztán, hogy a mamának is ment már

valahogy, magához vett, s azóta együtt élünk. Nagyon szeretem a
nőmet. Érted már? Eséért örülök.

- Értem hát. De mond, a nőmet, vagy a kislányt szeretted jobban?
- Menj már, te ökör. Hogy lehetilyent kérdezni? Mind a kettőt
nagyon szeretem. Persze másoként... Ezen estén mind a ketten jót
nevettek, s mivel felkészültek, jelentkeztek az eligazításra.

Este 10 órakor kezdtek meg a szolgálatot. Ragyogó holdvilá-
gos, kellemes éjszaka volt. Az országhatárt elérve fokozott figye-
lemmel haladtak előre. Horváthnak az eljövendő kellemes napok öröme
is kiszállt a fejéből, csak a harci feladat pontos teljesítésére,
az éber szolgálatra koncentrált. Ezen a határszakaszon ugyanis az
utóbbi hónapokban megsaporodtak a határsértések, s nemegyszer
fegyveres összecsapásra is sor került.

Már maguk mögött hagytak jó néhány vonatkozási pontot, amikor
hirtelen mozgást észleltek az előttük húzóó cserjés mögött. Az
elől haladó Horváth hirtelen lekapta válláról a karabélyt és behú-
zódtott egy fa mögé. Szederkényi azonnal követte példáját. - Gyere
ide - intett Horváth társának. - Nézd csak, ott a bokrok mögött
valami mozog - mutatott a cserjésre. És a szinte nappali világos-
ságot árnyító holdvilágnál hamarosan emberek mozgását vették ki.
- Te kerülj elébük jobbról, én hátulról közelítem meg őket - mondta
Szederkényi.

A határőrök elindultak. Nosztelenül lépkedtek, és kis kerülővel köz-
refogták a cserjést. Szinte egyszerre érkeztek a bokrok mögé, ahol
három, gúnyedten lopkodó férfit pillantottak meg.

- Kezket fel! - kiáltott rájuk Horváth, és sauronys puskáját fe-
nyegedően fogta az emberekre. Azok megrettentek a váratlan fel-

szólítástól és menekülni próbáltak, de a hátuk mögött Szederkényi fegyvere meredt rájuk. Egymás után emelték magasta a kezüket.

- El a bokortól, a tisztásra! - parancsolt rájuk Horváth. A sötét alakok kelleetlenül és szótlanul engedelmeskedtek.

- Fekdj! Kezeket előre! - ceattan ismét az ellenvetést nem tűrő felszólítás.

Szederkényi már tudta a kötelességét. Egymás után vizsgálta át a három férfi ruházatát, míg Horváth biztosított.

- Hol van a csomagjuk? - kérdezte, amikor végzett az átvizsgálással, mert nem talált náluk semmit. - Az nem lehet! Mit keresnek éjjel itt a határon? - kiáltott rájuk Horváth. - Odaatról jöttünk, hogy meglátogassuk a Tompán lakó rokonainkat - válaszolt az előbbi férfi. - Maguk magyarok? Igen. Odaát lakunk a határ menti faluban, és csak a rokonokhoz szerettünk volna menni...

- Fölállni!

Az emberek felcihelődtek. Negyven év körüliek lehettek és eléggé elnyílt paraszti ruha volt rajtuk. - Önök határsértést követtek el! - mondta határozottan Horváth. - Ezért bekisérjük Önöket az őrsre, majd ott tisztázzák az ügyüket. Ha szökést, vagy támadást kísérelnek meg, a fegyverünket használjuk. Értették? - Értették - válaszolták kórusban.

- Indulás utánam! - parancsolta Horváth, és előre szegezett sáronyos puskával elindult a halteleltető tanya felé. Szederkényi szorosan az elfogott határsértők nyomában lépkedett. Az irányból megbeszélés nélkül is mindkét határőr tudta a tervet. A tanyából értesítést küldenek az őrsre, addig ott őrzik a határsértőket.

Már a tanya közelében jártak, amikor a mellettük húzódsó határvonal
tulsó oldalán fegyver dörrent, majd géppisztolysorozat.

Horváth kezéből kiesett a fegyver és forrásgő ütötte el a vállát,
majd a karját. A fegyvere mellé hasalt a harsmós füre és így,
sebesülten is támadóit kutatta, hogy viszonyosa a tüzet. A jobb
kezét azonban nem tudta megmozdítani.

A lövés zajára Szederkényi a közeli árokba vetette magát, a három
ember pedig pillanatok alatt eltűnt az országutár irányában.
Szederkényi még fel sem ocsudott, amikor odátról emberek csü-
tetését hallotta. Aztán újabb lövés dörrent, de most már abban
az irányban, ahol Horváth lehetett. Szederkényi túlerőt sejtve,
meg sem kísérelte, hogy társa segítségére siessen. Kiszva hagyta
el az árok nyújtotta fedezéket és rohant az úrra, hogy a támadást
jelentse és segítséget hozzon.

Éjfél után egy óra lehetett, amikor Szederkényi segídlété-
vel rajnyi erő érkezett a helyszínre. Átkutatták a terepet és a
körtéket, de Horváthnak nyoma vészett. Aztán felfedesték a vér-
nyomokat, és közvetlen a határvonal mellett - jóval távolabb a
támadás színhelyétől - friss földhányásra bukkantak, amit száraz
levelekkel igyekezett valaki láthatatlanná tenni. A határőrök
rosszat sejtettek. Tíz körmükkel kaparták a földet, s alatt ott volt
Horváth Pál határőr, akinek a tarkójából még akkor is szivárgott
a vér.

A gyilkos haramiók tarkón lötték a megsebesült fiatal határőrt
és kifosztották. A fegyverén kívül elvették összes iratait, pénzét,
karóróját, mindenét. Csak a jeggyürlijét hagyták meg, mert véres
volt, és vagy nem látták, vagy nem kellett a vérrel áztatott arany

a gyilkosoknak. Így földelték el a kifosztott határórt, hogy szörnyű tettükre ne érüljön fény.

Egy fiatal, hazájához hí határőr életét oltották ki orvul a roblógyilkosok, hogy elfogott határőrtől társaikat megmentse. Horváth Pál határőr, aki néhány órája annyira örült az életnek, aki már másnap magához ülhetne volna szeretett édesanyját és menyasszonyát, nem volt többé. Az eszéveséből tanács lett, az örömből fájdalom és bánat.

A szörnyű gátlást megrenitette az óra egész szendélyi állománnyát és az elkövetkesenő napoktól kezdve még éberebben, még öntudatosabban hajtották végre a harci feladatot, őristék hazánk határainak ezt a szakaszát. Eszévesen fogadták meg, hogy soha sem felejtik el hősi halott bajtársaikat, és novével az ajkukon indulnak szolgálatba.

A hazáját hűséggel szolgáló és érte életét áldozó Horváth Pál határórt őrmesterre léptették elő és a Magyar Népköztársasági érdemérem arany fokozatával tüntették ki. Hősi halottnak járó tiszteletadással vettek tőle búcsút a pestlőrinci ű-tanácsban, ahol Szalay Mihály vezérőrnagy tolmácsolta a határőrség részvétét a gyászoló családnak.

Horváth elvtárs 1926. február 20.-án született Bécsben, egy magyar uszály kicsiny kabinjában. Szülei ebben az időben a folyami hajósok hányatott életét éltek. Édesapját már egyéves korában elvesztette és a mamának munka után kellett néznie. A Békus-kórház szakszolgálatja volt, amikor egyetlen gyermeke, öröme és reménye 1948-ban az esztergomi mellett bevonult katonának.

Lehet-e fájdalmasabb hír az anya számára, mint az, hogy esküvőre várt fia helyett gyászhír érkezik? Fia életét áldotta a haza határának védelmében.

Az anya fájdalmában a munkában keresett enyhülést. Az egyszerű munkásasszony, aki 1945-től részt vett a munkásmozgalomban, bátran vállalta a feladatot, hogy az ezer sebből vérző Korea segítségére siessen egy egészségügyi csoporttal. Munkája elismerésül megkapta a Munka Érdemrend arany fokozatát és a Koreai Becsületrendet.

1971. május 23-án a határőrség megalakulásának 26. és az uttörőszövetség megalakulásának 25. évfordulóján Mórhalmon az ország első uttörő határőr-szászlóalja felvette Horváth Pál határőr őrmester nevét. A határmenti helységekből 18 uttörő határőrszakasz 450 uttörője gyűlt össze az avatásra, amelyen ott volt a névadó édesanyja, Horváth Mihályné is. Az ünnepségen részt vett és beszédet mondott Komócsin Zoltán az MSZMP. Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, dr. Péter János külügyminiszter, Szabó Ferenc, a Magyar Uttörők Szövetsége elnökségének titkára, a megye és a járás számos párt- és állami, társadalmi vezetője és képviselője.

A BM Határőrség Országos Parancsnoksága nevében dr. Ábel László ezredes, politikai csoportfőnök zászlót adott át az uttörő határőr-szászlóaljnak. Ismertette a névadó életútját, helytállását, majd az uttörőkhöz szólva kérte őket: legyenek méltók a zászlóhoz és névadójukhoz. És a Horváth Pál uttörő határőr

szolgálatjára is teljesíti hazafiúi kötelességét. 1975-ben a honvédelmi nevelésben, a határőrizet segítségében kifejtett, kiemelkedő munkája elismerésül a határőrség országos parancsnoka a " Kiváló Határőr " jelvénnnyel tüntette ki a zászlóaljat.

A hősi halott emléke ma is elevenen él. Emlékét emléktábla is hirdeti a mérhalmi laktanyában, és Horváth Pál nevét viseli a nagybányai 6. ifjúsági klubja is.

Jubileum Röszkén

Nagymúltú falu Röszke Gazdaság hagyományokkal, legendákkal, notákkal örökölt meg a nép a paprika-világok. Regi irások bizonygatják, hogy a török idők elmúltával bontakozott ki e téren a dohány- és a fűszerpaprika termesztése Röszkén. A falu talajra lelt intenzívben már az 1800-as évek elején formálta a tuját, az embereket. A falu három termelőszövetkezeté közül a legnagyobbat, a Kossuth Tsz-t, az 1950-es évek elején több száz holdon termesztették a penészmentes, jó eredményekkel dicsekedő, a szövetkezetek.

Az unnepe közgyűlésen tisztázták az uttorokéknak az uttorokéknak, akik két évvel ezelőtt 80 hold földet, 9 megfaradt géppel vették az új világnak, a szövetkezetnek 12-en váltották ezt a sorost a faluban. Mostanra a közös vállalat megkezdte az 30 millió forintot, napról napra körüléve 1300 emberrel gondoskodik ez a szocialista nagruzem. Az eredményekről, a meglett utról beszélt Tanács Imre elnök a közgyűlés résztvevőinek.

Az unnepegen részt vett Komocsn Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, Peter János, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Magyar Népköztársaság külügyminisztere, dr. Perjesi László, az MSZMP K. B. külügyi osztályának helyettes vezetője, Rózsa István, a megyei partbizottság titkára, Sipos Géza, a megyei partvegrehajtóbizottság tagja, a városi partbizottság első titkára, dr. Biczó György, a Szeged m. j. városi tanács vb. elnöke, Csépenzki István, a járási pártbizottság első titkára és Farkas István, a szegedi járási tanács vb. elnöke.

melléklet

Részlet a Délmagyarország
1969. március 9-i számából

20 éves a röszkei MGT SZ!

Utörőink köszönlötték a 20 éve alakult Kossuth Termelőszövetkezet alapító lapját. Utörősapatunk példaképei választó, munkabizottságokat, utörő tevékenységüket.

Alapító lapok:

Fructus
Tudás Újság
Falk István
Makna Zoltán
Makna Ferencné
Makna Ferenc
Makna Zoltáné
Tudás Újság
Makna István
Makna Ferencné
Makna Zoltáné
Makna István
Makna Ferencné
Makna Zoltáné

Alapítói:

Kossuth Termelőszövetkezet
Falk István
Makna Zoltán
Makna Ferenc
Makna Zoltáné
Makna István
Makna Ferencné
Makna Zoltáné
Makna István
Makna Ferencné
Makna Zoltáné

Csapatnaplónk
emléksorai

Utörők gazdaságjában
tevékeny, erők és munkával,
szövetkezetekben
partikok, nézetek,
bunden szövetkezet
nemcsak épület
háttér...

Az alapítótagok
jókívánságai az
utörő pajtásoknak

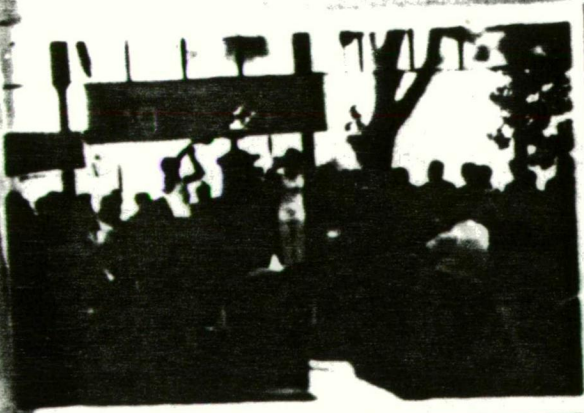
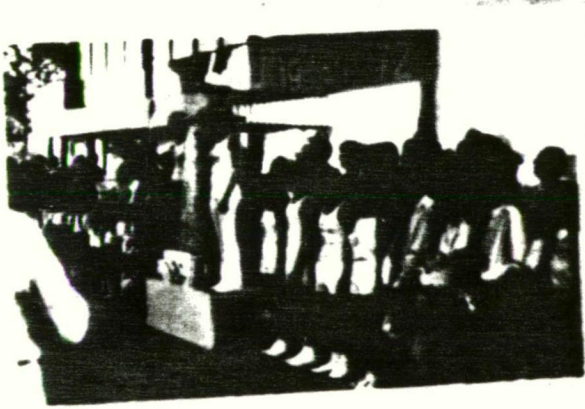
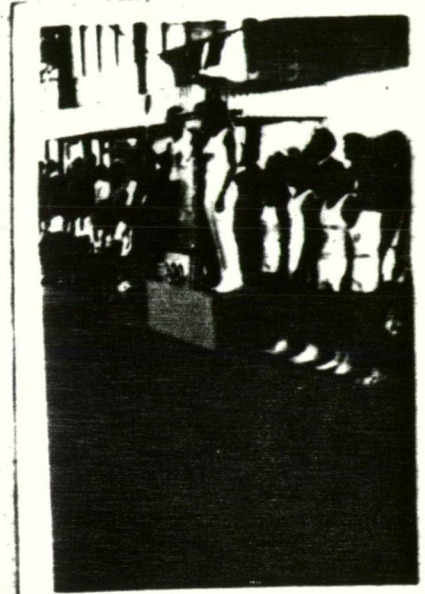
m. / Vendégeink.

Iskolánk tanulói számára az internacionalizmus nem csupán elvont fogalom, de igyekeztünk megteremteni és felhasználni a szó konkrétumhoz kötésének lehetőségét. Óriási élmény volt számukra, amikor 1972. augusztus 19-én megérkezett Bösztöre az "olimpiai láng". / 30.sz. kép./ Ilyen, a helyadta lehetőség persze nem sok településen lehetséges. Az olimpiai láng érkezésének és fogadásának felcélzó, imponáns látványa, életre szóló élmény lett utókorunk és kisdobozaink életében.

Saját iskolánk falai között is igyekeztünk megteremteni a lehetőséget az internacionalizmus szellemének erősítésére. / 31. és 32.sz. kép./ Vendégeket hívtunk és hívunk meg a baráti, és a fejlődő országokból. / 33.sz. kép./ A hazánkban tanuló külföldi, fejlődő országbeli diákok is ellátogattak iskolánkba. A gyerekek nagy érdeklődéssel fogadták az ismeretlen országok képviselőit. Fogadásukon VIF karnevált rendeztünk, ahol a gyerekek magukra ültették az egyes országok népviseletének stilizált jelmezeit, s ezáltal már előre felkészültek a vendégek szállóházaink életéből és szokásaiból. Az ide látogatóikkal azóta is szoros és folyamatos baráti kapcsolatot tartanak fenn. A közvetlen és személyes találkozás bővítette ismereteiket a vendégek országairól, s élményt, közvetlen tapasztalási lehetőségeket is nyújtott. / 34.sz. kép./

Csapatnapló

Nizsi közvilágosító közle meg a XX. Nyári Olimpiára tartó olimpiai
lánggyújtást. Magyarországra közvilágosító érkezt meg
a közvilágosító, elfu gárdisták sorfala között. Pithu alul
közvilágosító szamundra.

Rösze határátkelőre érkezett a XX.Nyári Olimpia lángja

Csapatnapló
Szovjet pajtások látogatása iskolánkban

Ültörünk ünnepélyes csapatgyűlésen fogadták a vendégeket. Kölszörösen megajándékozták egymást a pajtások. Végigsétáltak az osztályokon, ahol a magyar ültörök énekszámokkal kedveskedtek a szovjet pioniroknak. Délután közös énektanulás, jelenyese volt a program. Az hiszem mindkét résztől emlékezetes marad a találkozó.

A délutáni fogadásra orosz oros is voltak, szovjet kórusok is voltak. Délután barátiáges mérkőzés zajlott le

Ebéd

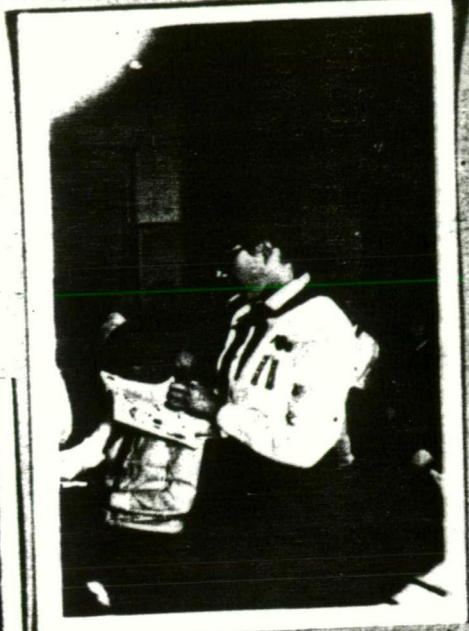
Iskola megtekintése

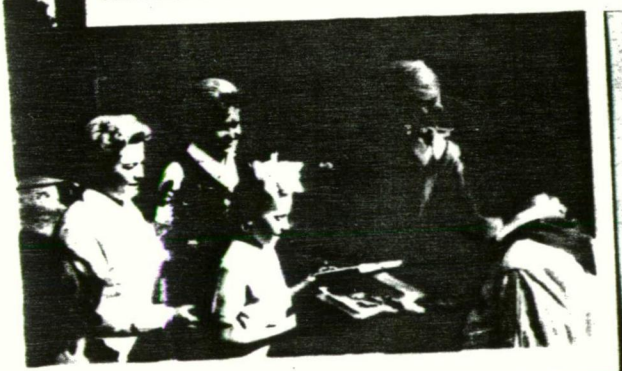
Szovjet

magyar

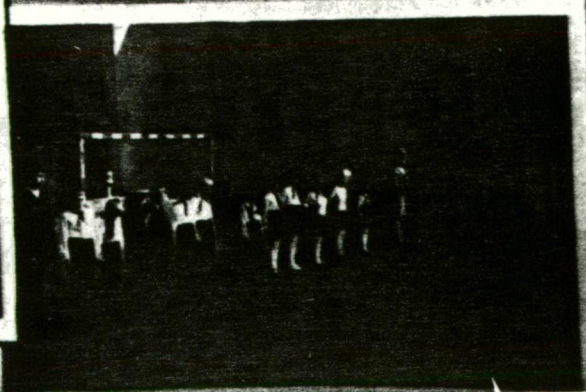
Csapatnapló

Kiss Ibolya VIII. a tan.

Ajándékok cseréje

Szovjet tanárnők és pionirok fogadása, megajándékozása. Közös óra

Szovjet vendégek Röszkén

Amikor a szovjet csapatok a VIII. világbajnokságra érkeztek, a városban nagy ünnepségek voltak. A vendégek a helyi lakosokkal együtt a stadionban gyűltek össze. A szovjet csapatok vezetői a helyi vezetőkkel együtt a stadionban tartottak sajtókonferenciát. A vendégek a helyi lakosokkal együtt a stadionban gyűltek össze. A szovjet csapatok vezetői a helyi vezetőkkel együtt a stadionban tartottak sajtókonferenciát.

Время приятно проводить с друзьями. Нам было очень приятно увидеть и познакомиться с теми игроками, с которыми ребята играют в русский язык, любовь к нашей стране.

Мы были тронуты вашим гостеприимством, дружелюбием и добротой, которая была оказана нам.

Пожелаю всему коллективу здоровья, успехов в работе. Желаю, чтоб любовь и дружба между нами и нашими детьми были крепкой и вечной!

Каримов
 Д. М. Мамедов
 М. М. Мамедов

Részlet a csapat naplóból

A VIT Karnevál vendégei

Jamil Juma Irak
 Moneim Hassan Szudán

Marcos Philippa Ciprus
 Mahmud Abu Sharar Palesztina

Am 1.11. 1972 verbrachten wir im Kreise der
 Lehrer und Pioniere an der Schule in
 Röske interessante und fröhliche Stunden.
 Sehr beeindruckt hat uns die enge Verbindung
 der Grenzsoldaten und Pioniere, von der wir
 uns durch die Teilnahme an einem Pionier-
 nachmittag selbst überzeugen konnten.
 Wir wünschen den Pionieren viel Erfolg beim
 Lernen und in der Pionierarbeit.

Studenten der Ernst-Moritz-Arndt-
 Universität Greifswald

Dorothea Brojatzky

Leszilo Soefel

Bodo Große-Mue

Jana Joachim Müller

Gertrude Hants

Bärbel Tjepelt

Doris Pingel

Horst Lutz

And

n./ Határőr-község avatás.

1972. július 16.-án "Barátság és összefogás" jelszó alapján avatták községünket - Röszkét - határőr-községgé.

/ 35-37.sz. kép./ Az ünnepségen jelen volt Komjcsin Zoltán elvtárs, a Központi Bizottság titkára és Péter János elvtárs a Magyar Népköztársaság külügyminisztere.

E napon meglátogatták iskolánkat és emléksorokat irtak a csapatnaplóba.

1980. szeptember 28.-án Röszke Kiváló Határőr jelvényt kapott. / 38 - 40.sz. képek./

BARÁTSÁG ÉS ÖSSZEFOGÁS

Fontos ünnepség keretében került sor július 16-án Rőszke és Gyál határörszolgálatának avatására, melyen részt vett Komócsinán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, Péter János, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Magyar Köztársaság külügyminiszter, Győri Imre, az MSZMP Pétervárad megyei bizottságának első titkára, a Központi Bizottság tagja, dr. Érsek Bertalan ezredes, a BM Határőrszolgálat országos parancsnokának helyettese, az ideiglenesen határban tartózkodó szovjet csapatok több képviselője, valamint a megye, a járás, a község vezetői.

Bertalan ezredes. A Himnusz elhangzása után Sebők József, az MSZMP rőszkei alapszervezetének csúcstíkára köszöntötte az elnökség tagjait, valamint a két község lakóit a határörszolgálat cím elnyerése alkalmából. Ezután került sor Dudás István alezredes, kerületparancsnok ünnepi beszédére.

— A hazáért érzett felelősségüket Rőszke és Gyálért dolgozóik már sokszor bebizonyították. Egyöntetűen harcoltak és harcolnak pártunk és kormányunk politikájának gyakorlati megvalósításáért. Becsület és szorgalmas munkával megváltoztatták községeik képét s ezzel együtt változott gondolkodásuk, életmódjuk is. Mi melegen üdvözljük ezt az elhatározást, hogy felveszik a határörszolgálat címét, mert kapcsolataink eddig is jók voltak mindkét községgel... Példák sokaságával lehetne bizonyíta-

BARÁTSÁG ÉS ÖSSZEFOGÁS

Rőszke, 1972. július 16.

Vendégek és a falu lakossága közösen figyelik a kultúrműsort

Vendégeink:

Elis merés és
Mária - csapat
és tagjai a
kért.
Jó egészséget
a támbáram
hízel ersegek
Pálkóval
Kovács János
Dobos József
Mészáros

hősnői
verei színe
helyi állás
és sok...
teljentes
komosin
Kovács János
Dobos József
Mészáros

gő Mihály elvtárs, a röszei tanács vb-elnöke emlékszólót ad át az őr parancsnokának

ternacionalizmus szoros kapcsolatát, jelentőségét, majd a nemzetközi helyzetről és külpolitikánkról szólt.

Komócsin elvtárs beszéde után Dudás István alezredes átadta Csamangó Mihály elvtársnak, a röszei tanács vb-elnökének a határörközség cím adományozásáról szóló oklevelet. Ezt követően a község részéről a két szomszédos őr parancsnokainak emlékszólót adott át.

Csamangó elvtárs rövid válasszbeszédében a lakosság nevében fogadalmat tett a határ biztonságos őrzetéhez nyújtott segítségre, a határörtség és a két község dolgozói között kialakult jó és gyümölcsöző barátság további ápolására.

Délután került sor a lovasversenyekre, ahol a kiskunhalmi Határőr Dózsa, a szegedi lovasiskola, valamint az Igar-Simontornyai Lenin Tsz versenyzői két ugratószámban mérték össze tudásukat. A sportpályát körülvevő, népes nézősereg nagy érdeklődéssel figyelte a kutyabemutatót, s sok jelentkező volt a helikopteres sétarepülésre is. A végig színvonalas ünnepség szabadtéri bállal fejeződött be.

Rösze és Gyálarét határörközséggé avatásával a szegedi járás valamennyi helysége elnyerte ezt a kitüntető címet.

Eri Ottó

adnak alkalmat, hogy nek azokat a rendkívül ségteljes, áldozatos, szabátorságot követelő ítéseket, amelyeket a árőreink a Magyar Népcaság határának őrzésé-

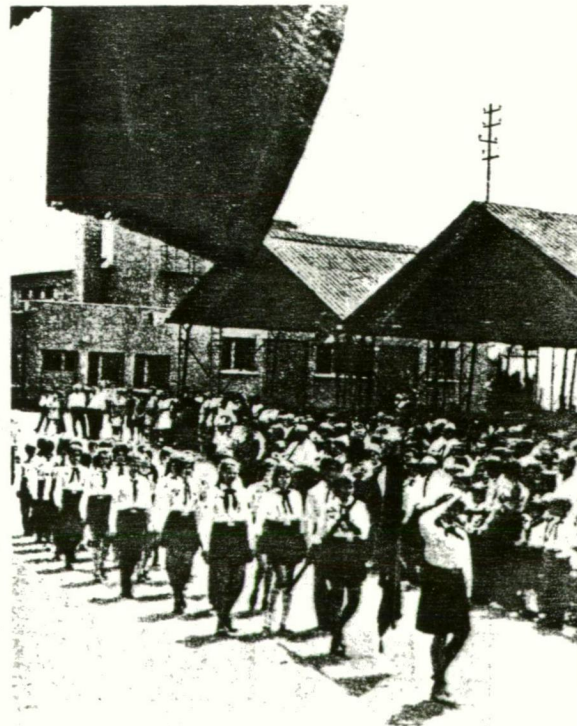
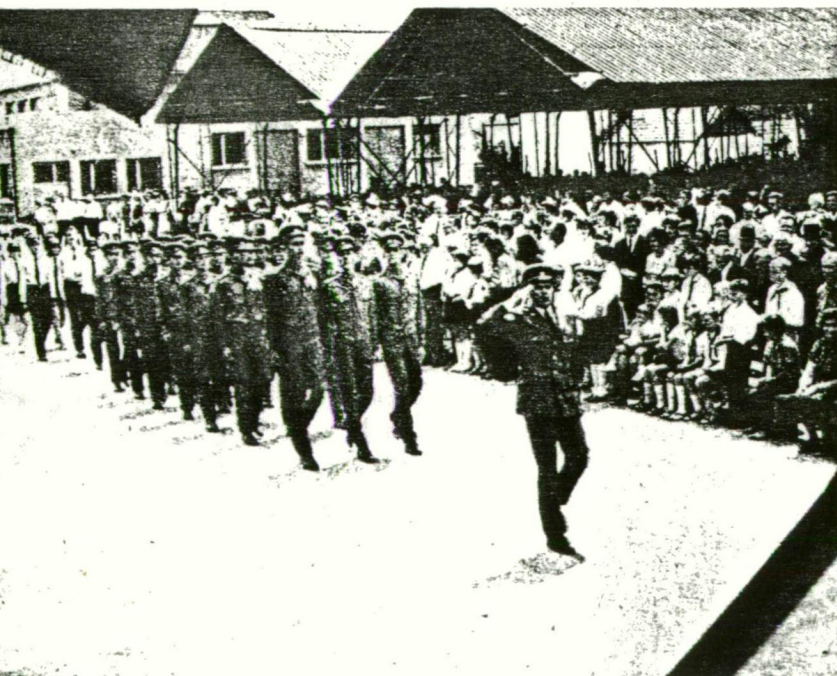
ben tanúsítanak. Örvedetes, hogy népünk kiváló fiai a határörtség keretében mint tiszttek, tiszthelyettesek találják meg hivatásukat, életüket a becsületes szolgálatellátásra teszik fel. Nagy jelentősége van

napjainkban annak is, hogy fiataljaink egy része a Magyar Népköztársaság Alkotmányában szent kötelességként előírt katonai szolgálatot a határörőség keretében teljesíti.

Kiemelte a hazafiság és in-

k és katonák tiszteletadása a fiatal határörközségnek

(Balaton József felvételei)

Röszke és Gyálarét
i segítségével szilárdan
örizni államhatárunk-
szakaszát. A két község
jának közreműködésé-
ük el a határsértést el-
szándékozó személyek
cöt százalékat.

etül szólt a határőrök
kosság között kialakult
baráti kapcsolatokról,
öszönetet mondott a la-
nak a határőrizethez
t segítségéért.

in kitüntetések és jutal-
adására került sor. A
rizeti munka segítése te-
ejtett eredményes tevé-
gükért a belügyminisz-
rtárs Kéri Márton, a
Kossuth Tsz párttitká-
Közbiztonsági Érem
Gergelyfi Tamást, a
ti községi tanács vb-
t és Tóth Istvánt, az
dolgozóját ezüst és
Jánost, a röszkei Kos-
Tsz traktorosát pedig
fokozatával tüntette ki.
Kiváló határőr jelvényt,
pénzjutalmat, heten pe-
smerő oklevelet kaptak.

lismerések átadása után
János külügyminiszter
tt beszédet, amelyben
te Röszke megnöveke-
legénforgalmi szerepét s
sság egyik fontos felada-
e-, át- és kiutazó turis-
tudatos fogadását, bü-
rását.

Hansúlyozta,
Röszke lakói nagyban
árultak a magyar—ju-
v barátság ápolásához,
séhez. Majd arról szólt,
határőrség, a rendőrség,

Komócsin elvtárs beszédében kiemelte a határőrök helytállását

a néphadsereg, a munkásőrség
egész személyi állományával
együtt védi népünk biztos jö-
vőjét.

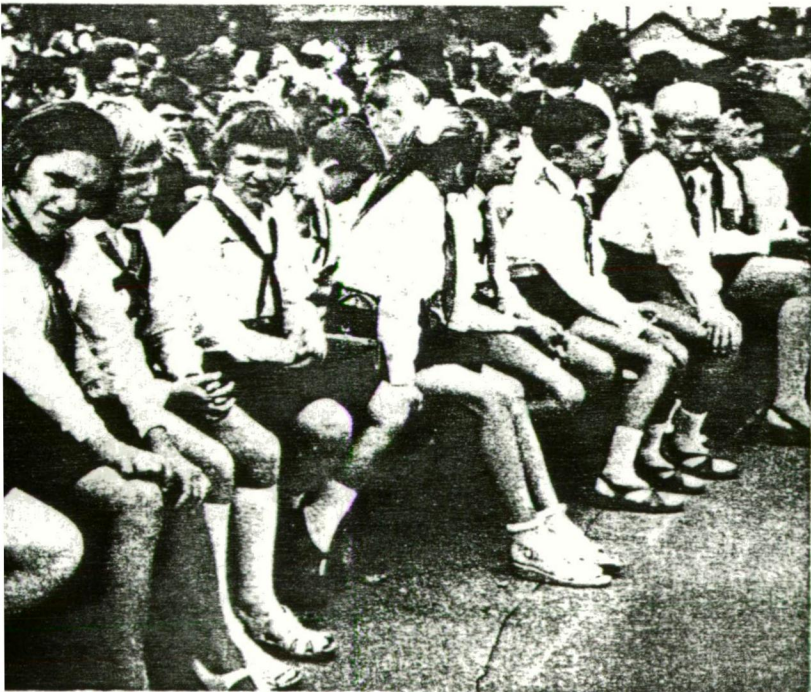
Péter János külügyminiszter
után Komócsin Zoltán, az
MSZMP Politikai Bizottságá-

nak tagja, a Központi Bizott-
ság titkára szólt a megjelen-
tekhez. Tolmácsolta az MSZMP
Központi Bizottságának, a
Magyar Népköztársaság kor-
mányának, valamint Kádár Já-
nos elvtársnak az üdvözlését a

két község lakosságának, va-
lamint a kiskunhalasi kerület
egész személyi állományának.
Beszédében kiemelten méltat-
ta a határőrök munkáját.

— A határőrközségeket ava-
tó ünnepek mindenekelőtt

Ég fiatal lakosai

Sebők József, az MSZMP röszkei alapszervezetének titkára köszönti az ünnepség résztvevőit

e./ A film és a honvédelmi nevelés kapcsolatának lehetőségei.

A tömegkommunikációs eszközök információ közlő és véleményformáló szerepe óriási. A háborúkkal és honvédelemmel kapcsolatos televíziós filmek nagy hatással vannak a gyerekekre. A TV filmjein kívül filmvetítések szervezésével igyekszünk erősíteni a honvédelmi nevelési tevékenységünket. A gyerekek előtt nagy érdeklődésre tartottak számot a szocialista országok TV-s filmsorozatai, pl. "Négy pánoflos meg a kutya", "A tavasz 17 pillanata." Ezeket a vetítéseket az iskolában igyekszünk közösen megbeszélni.

A közforgalomban lévő filmeket magunk is igényeljük és vetítéseket rendezünk. Az utóbbi időben ezek közül a következőket rendeltük meg:

- Egri csillagok
- Rikóczi hadnagy
- Budapesti tavasz
- Tenkes kapitánya
- Robin Hood

Ezeket kívül vetítünk közforgalomban nem lévő - de igényelhető belügyi filmeket is. Pl. "Pár lépés a határ," "Három éjszaka a hátseregben", "Értünk éltek és haltak", "Az 1956-os ellenforradalom", "A parlamenterek".

Az említett vetítések óriási hatással vannak a gyerekekre, s szinte észrevétlenül, romantikus vagy történelmi eseményeken keresztül a honvédelmi nevelést szolgálják.

p./ Kapcsolat a fegyveres szervek képviselőivel.

Kiemelkedően fontosnak tartjuk, hogy tanulóink szoros kapcsolatot tartsanak a fegyveres szervezetekkel és azok tagjaival. A kapcsolattartás nem csupán formai, de valóságos, folyamatos és aktív. Ilyen alkalmakkor a gyerekek bepillantást nyerhetnek a fegyveres szervek munkájába, életébe. / 41.sz. kép./ Iskolánk tanulói gyakran adnak kulturális műsort a munkásőrség, a határőrség, a rendőrség rendezvényein. A kapcsolattartás azonban a kölcsönösségen alapul. A fegyveres szervezetek ott segítik a honvédelmi nevelői munkánkat, ahol a szakmai profiljukkal érintkezik. Iskolánk számára társadalmi munkában épült a KRESZ tanpálye. / 42.sz. kép. / A rendőrség lelkes tagjai szívesen irányítják versenyünket, vetélkedőinket. Felelősségteljes munkájuk során közvetlen oktatói feladatokkal is igyekeznek hozzájárulni ahhoz, hogy csökkenjen a gyermekbalesetek száma. / 43.sz. kép./ A határőrséggel szinte mindennapos a kapcsolatunk. Számos esetben vezetik az ifjú határőrök foglalkozásait, tanítják és vonzásokörükben tartják őket. A gyerekek is szívesen kapcsolódnak a határőrökhez, s már számtalan esetben hozzájárultak a határsértők felderítéséhez. A fegyveres szervek képviselői egyre jobban érzik, hogy a honvédelmi nevelés az ő ügyük és feladatuk is. / 44.sz.kép./

Reszke, hazánk egyik régi kapuja két éve lett határőrközség. Tisztelete van itt a határ- és a rendőr-egyenruhának, s nemkülönben az önkéntesrendőri jelvénynek. A szeretett Pista bácsi, azaz Sáfár M. István, a tizenhárom főből álló csoport vezetője, ha ünnepiót őlt, a szíve fölött viseli a Közbiztonsági Érem arany fokozatát. Ezt a kitüntetést kapta a belügyminisztertől a Kosuth Tsz párttitkára, Kéri Márton is, Kovács János, a Volán jegyzője pedig a bronzot.

— Bizony, nehezen tudnánk összeházasítani, hogy a röszekek hány határértő, s közöttük hány bűnöző elfogásában működtek közre — mondta Bán János alezredes, a határőrös parancsnok.

Jólesés érzés volt hallanunk Csamangó Mihály tanácselnöktől és Sebők Józseftől, az MSZMP központi ügyvezetőjének a titkártól, hogy a 2. sz. szegedi rendőrös parancsnoka és helyettesei minden segítséget megadnak annak érdekében, hogy a röszekek határunk védelmében jeleskedjenek. Giliga György főhadnagy, őrsparancsnok-helyettes elismeréssel szót a fiatal körzeti megbízott jelölt, Babrán Imre őrmester derekas helytállásáról: a községben szilárd a közrend.

Volt alkalmunk találkozni Bakacs Gézával, az általános iskola igazgatójával, aki a hősi halált halt

A fokozott ellenőrzés itt természetes

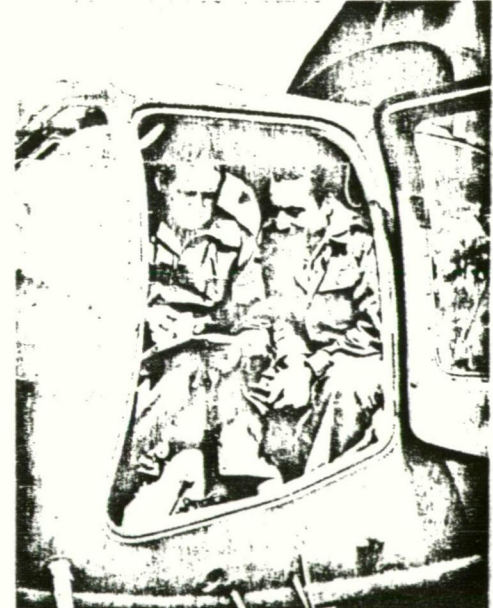
HATÁRŐRKÖZSÉG

A röszekek határátelölő

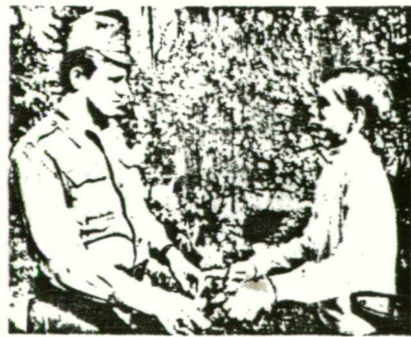
Gyakorta portyáznak együtt

Helikopteres határőrök felzállás előtt

határőr, Horváth Pál nevét viselő úttörőhatár-őrszázalaj parancsnoka, s egyike azoknak a pedagógusainknak, akik a lehető legtöbbet teszik azért, hogy a kisbocokból példamutató úttörő, később pedig törvényisztező fiatal, majd felnőtt váljanak. Itt, a határvidéken a honvédelmi és hazafias nevelés olyan tantárgy, amelyet nem a tanárok, hanem az élet osztályoz.

A modern röszekek határátelölésben is járunk, ahol az idén 3 millió kft. és beutazó, s mintegy 1 millió gépjárművet várunk határőrök s a vám- és pénzügyorség jól képzett beosztottai. Velük találkozunk először a hazánk földjére Röszeke-nél lépő külföldiek, s azt is tapasztalhatják, hogy a határőrök-ségben rend van. Mindez a határ menti lakosság és a fegyveres testületek helytállásának és együttműködésének köszönhető.

Ma még úttörő, de néhány év múlva határőr lehet

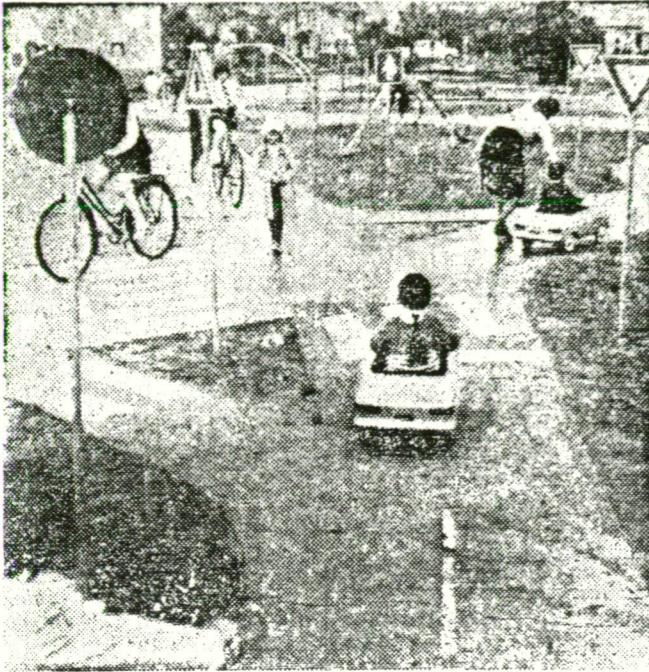
Tanácskozás a közös feladatokról

MEGYEI KÖRKÉP

Közlekedési tanpálya — gyermekeknek

KBT-tapasz talatcsere

... tudná összeadni, hány
... bad időből ellopott óra,
... y levél, telefonhívás, né-
... y lelkes szervező meny-
... energiája kellett ahhoz,
... y tegnap, pénteken déli-
... t felavathassák — kis
... óba, biciklire ülve, rol-
... el vagy gyalogosan —
... jdonosaik, az óvodás és
... lános iskolás gyerekek
... őszkei KRESZ-, torna- és
... kpályát? Tucatnyi intéz-
... ny brigádjai, vízügyesek,
... lítók, termelőszövetkeze-
... , kisiparosok, tanácsi
... yozók, közlekedéstervezők
... pedagógusok adták össze
... űket, hogy egyéves mun-
... uk eredményeképpen a
... korlatban is megtanulják
... yerekek, mi is az az el-
... sőség a zebrán, hogyan
... kerékpárral szabályo-
... haladni az úton, mi
... egyirányú utca és mire
... elez a stoptábla.

Somogyi Károlyné felvétele

Már benépesült az új pálya

... elvételünk a volt nádas-
... én, a valaha mélyen
... ó területen készült, me-
... már aszfaltburkolatú

utak szabdalnak, szabályos ünnepszeg előtt kipróbálták a
jelzőtáblákkal, útburkolati közlekedésbiztonsági tanács
jelekkel. A gyerekek per- ajándékát, a kerékpárokat,
sze türelmetlenek: már az kisautókat.

Délmagyarország 1978. április 19

Közlekedés- biztonsági verseny diákoknak

Az elmúlt hét végén Rős-
kén rendezték meg a szege-
di járási közlekedésbizton-
sági versenyt a nemzetközi
iskola kupa keretében, 21
általános iskola csapatának
részvételével. A győzelmet a
Zákányszékiek szerezték
meg a forráskúti és a ba-
lástyai általános iskolák
csapatai előtt.

Az egyéni verseny végül-
is így zárult: fiúk: 1. Len-
gyel Imre (Zákányszék), 2.
Kocsis Péter Zoltán (Zá-
kányszék), 3. Széll János
(Balástya), 4. Száji István
(Szatymaz). Lányok: 1.
Papp Rózsa (Zákányszék), 2.
Török Magdolna (Balástya),
3. Tóth Erika (Forráskút),
4. Tari Gyöngyi (Forrás-
kút).

Budapesti vendégeknek biztosított tapasztalatcsere-programot Szegeden, illetve Rősken a Csongrád megyei KBT. A Fővárosi Közlekedésbiztonsági Tanács négytagú küldöttsége látogatott megyénkbe Bihari Istvánnak, az FKBT gyermek- és ifjúságvédelmi szakbizottsága elnökének vezetésével. A Csongrád megyei KBT titkarsága jó programot állított össze a pedagógusokból összevont delegációnak. Szegeden a Ságvári Endre gyakorló általános iskolában Németh Kálmán igazgató ismertette a vendégekkel azt a kialakult gyakorlatot, ahogyan a közlekedésre nevelést összekapcsolják az úttörőszövetség keretein belüli mozgalmi munkával. A gyakorlati oktatás módszereit Tamási János KRESZ-felelős

tanár ismertette, majd megtekintették a vendégek a „KRESZ módszervásár 1978” című kisfilmet, amelyet az iskola legutóbbi közlekedési vetélkedőjén készítettek.

Az FKBT küldöttei és a megyei gyermek- és ifjúságvédelmi szakbizottság tagjai ezután a rőskei 1. számú egészségügyi óvodában tekintették meg a középső csoport foglalkozását, amely ugyancsak a közlekedésre nevelés gyakorlati módszereire adott jó ötleteket. A KBT-küldöttség tagjai ezután megtekintették a tavaly átadott rőskei közlekedési tanpályát, amely 1400 méteres pályahosszával a legkorszerűbb az egész megyében.

A Fővárosi Közlekedésbiztonsági Tanács küldöttsége visszautazott Budapestre.

Délmagyarország

1977.május 4

— Szükség van a pedagógusok lelkes, hozzáértő munkájára! — hangsúlyozta dr. Horváth István belügyminiszter
Gál Imre levéltelje

Pedagógusok a közlekedés biztonságáért

Június 3-án a közlekedési oktatásban kiválóan dolgozó pedagógusokat, aktivistákat tüntettek ki a Belügyminisztérium művelődési házában. Az ünnepségen megjelent dr. Pozsgay Imre művelődési miniszter, dr. Horváth István belügyminiszter, Szűcs Istvánné, a Magyar Úttörők Szövetségének főtítkára, Kovács György ezredes, az MSZMP Belügyminisztériumi Bizottságának első titkára, dr. Voksán József, a Pedagógusok Szakszervezetének főtítkára.

Dr. Horváth István a pedagógusnap alkalmából a Belügyminisztérium vezetői, az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács elnöksége nevében köszöntötte a vendégeket.

— Köszöntöm az ünnepségünkön részt vevő pedagógus és rendőr elvtársakat — mondta a miniszter —, és rajtuk keresztül mindazokat, akik lelkes, fáradságot nem ismerő, szorgalmas munkájukkal bebizonyították, hogy szívügyüknek tekintik a közúti közlekedés biztonságának szilárdítását, a gyermekek és a tanulóiifjúság helyes közlekedésre ne-

velését. Vallom, mert meggyőződés, hogy ezt a munkát a pedagógusi hivatás gyakorlásával együtt a mindennapi feladatok mellett csak nagy lelkesedéssel, odaadással, igazi hivatástudattal lehet eredményesen végezni. Csak azzal a biztos tudattal, hogy ez a munka emberélet megvédésében, az ifjú nemzedék fokozott védelmében gyümölcsözik.

— Egy biztos — hangsúlyozta dr. Horváth István —: a közlekedési nevelésben részt vevő mintegy három-ezer pedagógus közlekedési szakszervelet, akik közül csaknem ezren közlekedési önkéntes rendőrök is, rendkívül hasznos és fontos munkát végeznek. Jelentős segítséget nyújtanak ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék közlekedési biztonsága javuljon, szilárduljon és mind kevesebbet kelljen olyan szomorú eseményekről beszélni, mint a gyermekeket ért baleset.

Az elmúlt években a balesetek számának csökkenése mellett a gyermekbalesetek száma kedvezőtlenül alakult. Ez a körülmény is mu-

velésben. Az utóbbi években az oktatási tárca illetékes vezetőivel és más érintett szervekkel együttműködve jó eredményeket értünk el a pedagógusok közlekedési ismereteinek fejlesztésében, a közlekedési nevelés tárgyi feltételeinek biztosítása terén. Jó úton haladunk, így kell tovább lépünk és tovább kell kutatnunk azokat a célvezető formákat, módszereket, amelyekkel az eddiginél is jobb eredményeket tudunk elérni. A mai modern közlekedéshez, a gyors ütemű változásokhoz, az új közlekedési viszonyokhoz való alkalmazkodásra kell nevelnünk gyermekeinket oly módon, hogy ne keltünk bennük félelmet a közlekedéssel szemben, de mégis olyan készségeket alakítsunk ki bennük, amelyek képessé teszik őket a veszélyek felismerésére és elhárítására. Bonyolult, összetett feladat ez, amihez nagy hozzáértés, szívós, mindennapos tevékenység szükséges.

— Kedves vendégeink, pedagógusok — mondta befejezésül dr. Horváth István —, engedjék meg, hogy a pedagógusnap alkalmából megköszönjem eddigi fáradozásait és a további munkához, a feladatok eredményes teljesítéséhez erőt, egészséget kívánjak!

A beszédet követően kitüntetések átadása következett. Dr. Pozsgay Imre művelődési miniszter a közlekedési ismeretek fejlesztése, a közlekedés biztonságának javítása érdekében végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként Kiváló munkáért kitüntető jelvényeket adott át, majd dr. Horváth István belügyminiszter a Haza Szolgálatáért Erdeméremmel tüntette ki a gyermekek és fiatalok biztonságos közlekedésre nevelésében kitűnő pedagógusokat. Szűcs Istvánné, a Magyar Úttörők Szövetségének főtítkára Ifjúságért Erdeméremet, Kiváló ifjúsági vezető kitüntetést és Kiváló úttörő vezető kitüntetést adott át pedagógusoknak, rendőröknek, dr. Voksán József, a Pedagógusok Szakszervezetének főtítkára pedig kitüntető jelvényeket nyújtott át.

Az ünnepség végén dr. Pozsgay Imre miniszter köszöntötte a kitüntetetteket. Hangsúlyozta, hogy a közlekedésre nevelés egyaránt fontos társadalmi és nevelési ügy, amit eredményesen csak mélyes hivatástudattal lehet végezni. Kiemelte a közlekedési viszonyok állandó fejlődését, korszerűsödését, s hangsúlyozta, hogy a helyes közlekedés a személyiség része. A rendőrök figyelmébe biztosságot ad a pedagógusok munkájához, a minisztérium fontosnak tartja a mozgalmat és támogatja azt.

D. J.
Határőr, 1981. júli. 10

és kiképzésben

gedi járási munkás- gyűlésén részt vett **Utaiffy György**, az Csongrád megyei járó bizottságának tag- ügyülnéi képviselő, **László**, az MSZMP járási bizottságának kára, **Juratovics Ala- zággyülnéi képviselő**, **FV** algyői üzeme- y- vezetője, **dr. Kiss Csongrád** megyei ta- rási hivatalának mb. t, **Huszka Márton**, a Érség Csongrád me- parancsnokhelyetese, a társ fegyveres ek képviselője és más ott vendégek.

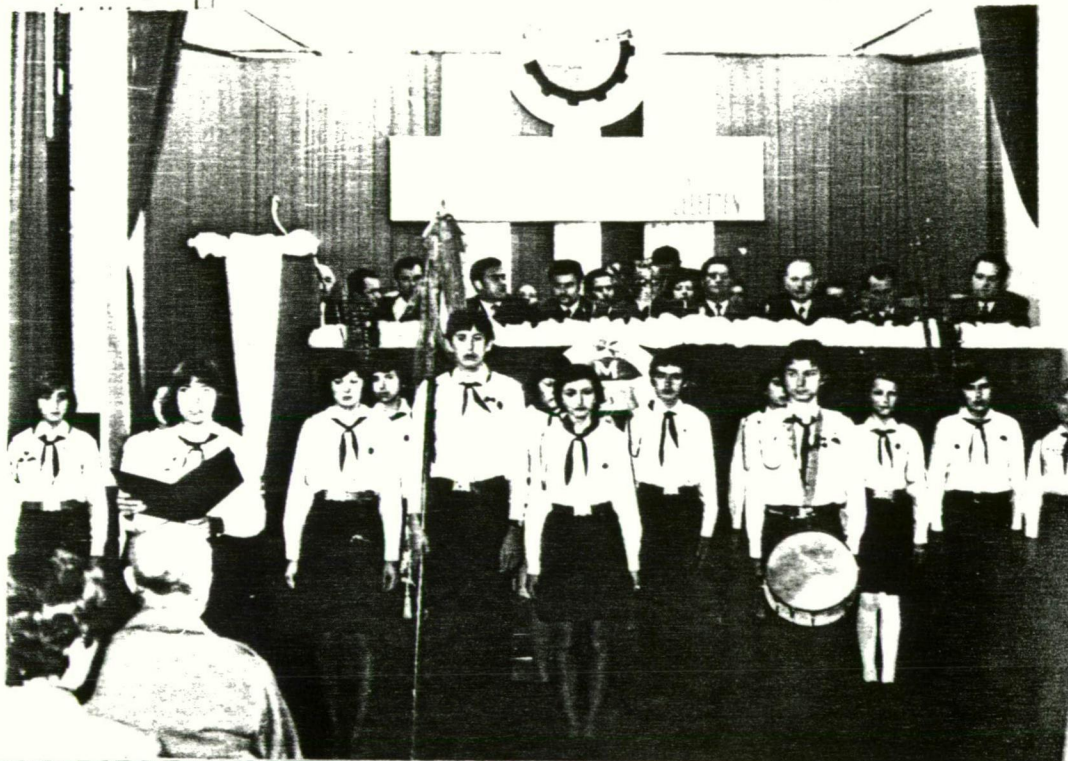
állításukért Szolgálati Erdem- éremben.

A gyűlésen felszólalt **Jáhnai László**, aki tolmácsolta a munkásöröknek az MSZMP Csongrád megyei és s egedi járási végrehajtó bizottságá- nak üdvözlését. Hangoztatta, hogy az egység öregbítette jó hírnevét a s egedi járás- ban, sikeresen együttműkö- dik más fegyveres testüle- tekkel és társadalmi szer- vekkel. Külön szölt a mun- kásöröknek támogató párt- szervezetekről, gazdasági ve- zetőkéről, feleségeikről és édes- anyáikról, akik férfiak, fiuk helyett többet vállaltak ma- gukra a család munkáiban.

Felemelő per- ek szakították meg a gyűlést, amikor a sándorfalvi közlekedési út- török köszöntötték a mun- kásöröket, s az idősebb ge- nerációból azokat, akik le- szereltek, illetve tartalékál- lomnyába vonultak. A he- lyükbe fiatalok léptek, akik az előképzés után a csapat- zászó alatt

kü- t.

alyi kiképzési évben ott helytállásért ván- lott és oklevelet ka- gvsága munkájáért **Sándor, ifj. Niesner Kocsó József, Junn Kiss Antal Ernő**, renc. Kiváló parancs- lvényét kapott **Pálin- bán, Kiss A. Ernő**, **Gyula, Terhes József**, munkásör jelvényt **Gergelyfi Tamás, Szi- ihály, dr. Dézsi Csi- edüs István, Ambrus Enayel Mihály**, Vi- Péter, Kaszai Pál, dr. József, Deák Mihály, Sándor, Gallai And- zámosan rés- esülték, tizenöt éves helyt-

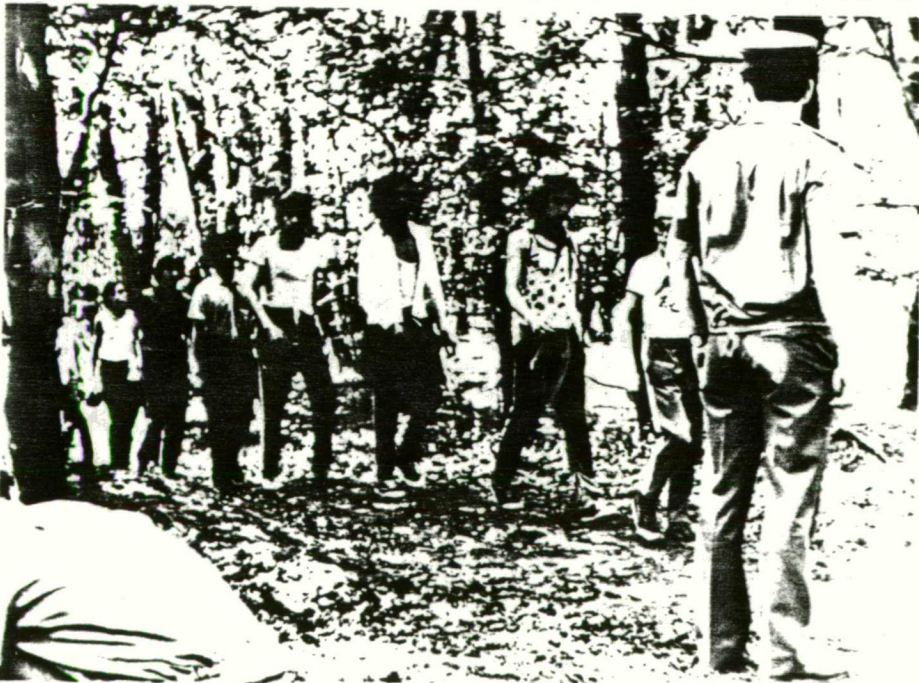

Délmagyarország
1976. január 12

Járőrverseny
Forráskönyv

járőrversenyen résztvevő rajok eligazítása a lekizendő feladatról

az első raj elindul

Minden állomás parancsnokának

Alakítás értékelése:

Minden rajnak az állomáshoz érkezve jelenteni kell.

Rajparancsnok: x raj vigyázz! Középre nézz! /uttörős tisztelés/

Jelentés szövege: Állomásparancsnok elvtárs a
község raja a feladat leküzdésére megjelent, kérem
a további utasításokat.

Állomásparancsnok: Köszönöm. Vigyázz! Pihenj./

A leküzdendő feladatot ismerteti. /Értékel, pontoz./

A teljesítés alatt tanusított fegyelem, szabálytalanság, esetleges fegyelmezetlenség plusz ill. minusz pont értékelést ad.

Fontos szabályos fegyelmezett raj egy-egy állomáson plusz 3, 2, 1. pontot kap.

Fegyelmezetlenség, szabálytalanság
minusz 3, 2, 1. pontot kap.

Minden állomásparancsnok a járőrlapon az alakítás értékelésére kijelölt helyre, az állomás számmévvvel egyező négyzetébe írja be az elért értéket.

JÁRÓRLAP

.....község			
1.pk.	Alakidg:	<input type="text"/>	<input type="text"/>
2.pk.h.			
3.			
4.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
5.			
6.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
7.			
8.			
9.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
10.		<input type="text"/>	

EREDMÉNYLAP

	pontszám	átlós pk. /alírás/
1. Teszt
2. Gerenda-írásfolyosó
3. Gránát
4. Lövészet
5. KRESZ
6. Menetdal
7. Tereptan-térkép
8. Figyelés-fülelés
9. Nyomolvasás
10./ III.

Össz. pontszám:

1. Állomás.

T E S Z T L A P

1. Milyen a rendfokozata / Husz alá a meghatározást /

a./ tizedesnek

b./ őrmesternek

egy csont csillag

egy csillag

kettő " "

kettő " "

három " "

három " "

c./ Az alezredesnek

arany alapon egy nagy csillag

" " kettő " " "

" " három " " "

2. Határőr-község / TÖTŐ Szabály! A megfelelő karikázd be!

1. A Kormány és a Belügyminisztérium kijelöli

X. Őnként vállalja a lakosság a határőrizetet és határrendet

2. A lakosság többsége igazi hazafi.

3. Milyen okmány szükséges a határtól 500 m-en kívüli területre belépéshez?

/Gondolj egy határőr-községre/

1. semmi

X. személyi igazolvány

2. külön engedély

4. Milyen okmány szükséges 500 m-en belüli határsávba való belépéshez?

1. Községi tanácstól engedély

X. Személyi igazolvány

2. Személyi igazolvány + külön engedély a határőrségtől

5. A járőr megerősítésére alkalmazott fegyverek.

/ Husz alá amelyek rendszerszerűen van/

a./ pisztoly

b./ gránát

c./ géppuska

d./ géppisztoly

e./ golyószóró

A járőr technikai eszközei.

a./ térkép

b./ rádió/szó-vevő/

c./ tájoló

d./ Morse gép

e./ látné

f./ kézi távbeszélő

A járőrt segítő szolgálati állatok.

a./ postagalamb

b./ ló

c./ kutya

Szellemi totó

6./ Melyek a haza jelképei?

- 1 MNK zászló, cimer
- X csapatzászló, cimer
- 2 MNK zászló, csapatzászló

7./ Kb. mennyi az államhatáraink hossza?

- 1 kb. 2000 km alatt
- X több mint 3000 km
- 2 több mint 2000 km

8./ Helyik a határőrség állomány jelzője?

- 1 határkő
- X határkő, rajta keresztbe két fegyver
- 2 két fegyver

9./ A határőrség hova tartozik?

- 1 fegyveres testület
- X fegyvernem
- 2 szakcsoport

10./ Mikor alakult meg a Határőrség?

- 1 1946. június 12.
- X 1945. augusztus 20.
- 2 1945. május 14.

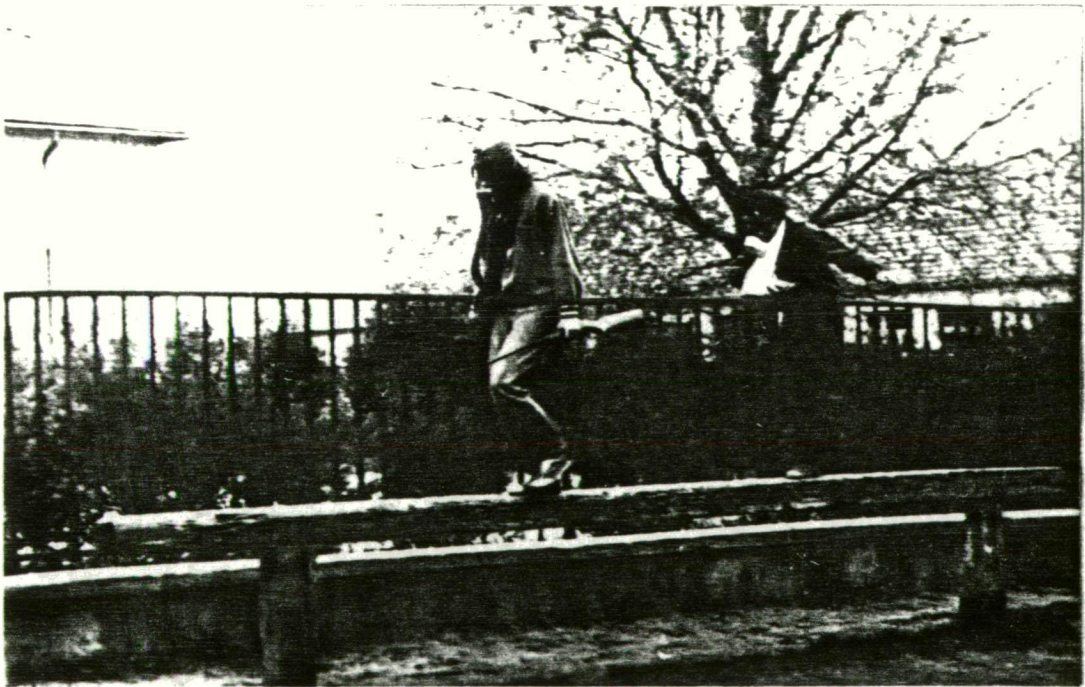

2. Állomás

Gerenda-kúszófolyosó

Ezen az állomáson kettős akadály vár a pajtásokra. Jelen-
tés után az első feladat egy szakadék leküzdése. A szaka-
dék fölött gerenda ivel át. A feladat lényege: Bármilyen
módon feljutni a gerendára és egyensúlyozva végighaladni
rajta, majd a végén határozott leugrással továbbhaladni.
A második feladat egy feszültség alatt levő drótfolyosó
alatt kúszva átjutni. Itt természetesen az a lényeg, hogy
ne érjen senki a drótokhoz.

A két sikeresen végrehajtott feladat pajtásonként 3-3
pontot ér. Ha valaki hibáz, mínusz 1-1 pont jár.

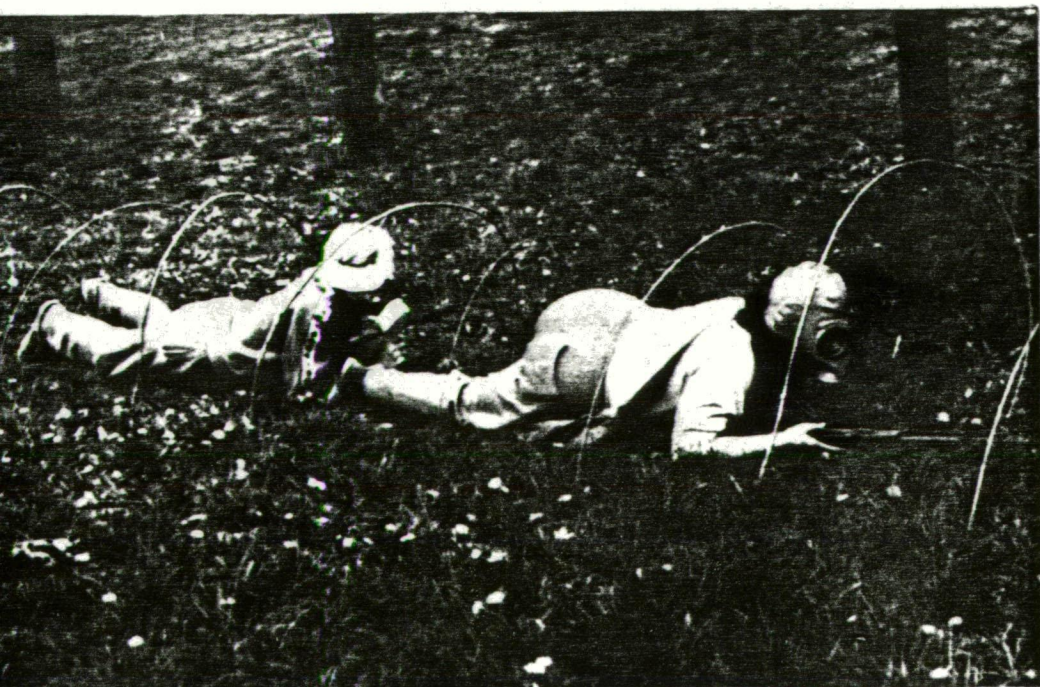

"lajhármászás"

laposkuszás

kuszás "áramalatti"
drótfolyosón

3. Állomás

Gránát dobás:

A fiuknak 20 méterről, lányoknak 15 méter távolságról 4 x 2 méteres keretbe álló testhelyzetből nekifutás nélkül 1 db gránátot kell bedobni.

/Mennyiben a fiu 5-6. osztályos, a leány követelményt kell alkalmazni./

A raj minden tagja versenyez.

Minden fő egyszer dob.

Értékelés: Minden találat két pont.

Ha a gránát a kereten belül ér földet és kirepül, a találat érvényes. Ha viszont előtte esik le, és úgy pattan be, ez érvénytelen.

A terep elkészítésére javaslat:

Az erdőben talált botfából kell a keretet elkészíteni, a 15 méter és 20 méter távol hasonlóan lehet jelezni.

4. Állomás

A lövészetet az alábbi követelményeknek megfelelően kell végrehajtani

Lövészeti követelmény /légpuskával/

- Lögyakorlat tárgya: bukó mellalakra pontos tüzelés végrehajtása egyes lövésekkel, álló testhelyzetből feltámasztás nélkül.
- Célléírás: 4 x 4 m bukó mellalak 3 mm-es lemezen
- Távolság: 5 m
- Lőszer mennyiség: 1 db fejenként
- Tüzelés időtartama: nincs meghatározva

Értékelés: ahány célt leküzdött a raj, annyi 1 pont.

Lebonyolítás: a raj minden tagja 1 lövést lead

Állomásparancsnok: Az érkezők jelentését fogadja, érték felírása az eredménylapra.

5. Állomás

K R E S Z

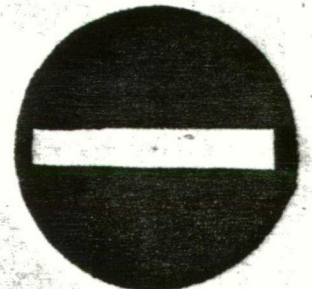
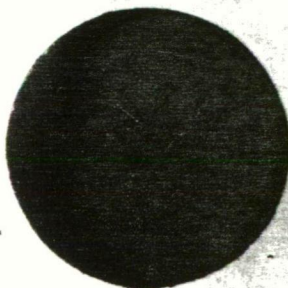
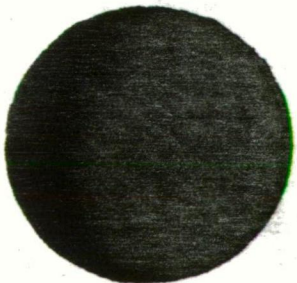
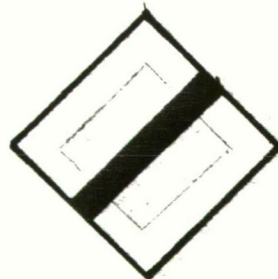
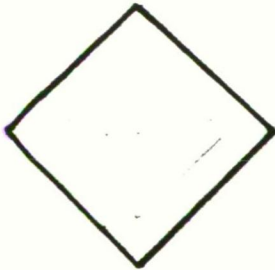
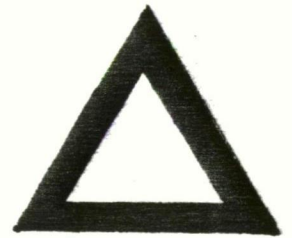
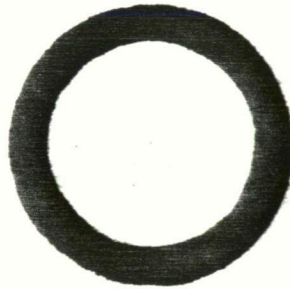
Az állomásparancsnok a ren elkerésére álló Kressz-táblák-
ból 5 db-ot mutat fel, melyet a rajnak fel kell ismerni,
és szóban kell indokolni, hogy a tábla esetén mi a teendő
ha gyalogosan, vagy ha kerékpárral közlekedik.

Az 5 tábla nehézségi fokára ügyelni kell. /Fokozatosság
elvét tartjuk be./

A felismerésért 1 pont jár.

A szóbeli válaszért, hogy mi a teendő: 1 pont.

Az össz teljesítményt értékelve kiváló elmondásért még
+ 2 pont jár.

6. Állomás

M e n e t d a l

Az érkező rajnak itt éneklésből kell bizonyítani. Az állomásparancsnok kérje fel őket, énekeljék el:

1. Katonadal: SZUK MÁTYÁS: Isaszegi induló /Dózsa'népe
bontsd.../

Található a 6.oszt.tankönyvben

2. Mozgalmi dal: Bécsi induló: /Munka hadának a lépése do-
bog.../

Megtalálható a 8.oszt.tankönyvben

3. Soroljanak fel katonadalokat!

A felsorolt dalokból egyet szabadon kell kiválasztani
és elénekelni.

Értékelési szempontok: Egyszerre kezdés
ritmus
tisztá éneklés

Pontérték: Az 1-2. előadásért maximálisan 5-5 pont adható.
A szabadon választott dal szintén 5 ponttal ér-
tékelhető, és a felsorolt katonadalok számának
megfelelő pontszámot kap a raj.

A raj a követelmények teljesítése után elindul a következő
állomásra.

Isaszegi induló

SZUK MÁTYÁS

Dózsa né-pe, bontsd ki zász-í-dát, itt a he-lyed,
Ó-sa-íd-nak a-ka-ra-ta jár te-ve-led!

Bécsi munkásinduló

Mun-ka ha-da-nak a lép-te do-bog

7. Állomás

TEREPTAN - MOZAIK.

I. Milyen módon tudjátok meghatározni az égtájakat?

1. Az északi irány a legfontosabb az erre a célra szolgáló műszerrel, az iránytűvel lehet meghatározni. Az iránytű egy acélsúcsos lebegő mágnesű, amelynek sötétre festett vége É-re mutat.
2. Drágább műszer is van a világtájak meghatározására, ezt tájélnak nevezik. A tájelő hasonló az iránytűhöz, mágnesűjének vége pirosra festett. Ahhoz, hogy sötétben is használni lehessen, a világtájakat és a mágnesű végét világító jellel jelölték meg.
3. Ha sem iránytű, sem tájelő nincs, karórát is nagyszerűen tudod használni a világtájak meghatározására. Tartsd az órát vízszintesen, fordítsd úgy, hogy a kis mutató vége a nap felé nézzen; feleld meg a kismutató és az óra számlapján lévő 12-es szám közötti szöveget fűszál vagy vékony fadaréka segítségével. Így megállapíthatod az E - D-i irányt; a felezővonal délután a kis mutató előtt, délután a kismutató mögött mutat dél felé.
4. A Nap segítségével: A Nap reggel 6 órakor van Keleten, 12 órakor Délben és du. 6 órakor Nyugaton. Így ha tudod a pontos időt, a világtájakat is megállapíthatod. Ha a földbe szúrsz egy pálcikát, annak árnyéka 6 órakor nyugatra, 9 órakor északnyugatra, 12 órakor északra, 15 órakor északkeletre, 18 órakor keletre mutat.

II. Minden rajznak egy közelebbi / 200 m / és egy távolabbi / 600 m / tárgyat távolságbecsléssel meg kell határozni, / ezt az állomás pk. előtt mérje meg. /

III. A rajznak egy darabokra vágott katonai jellegű képet / mozaikok / kell összerakni. Elő: 3'.
Siker esetén: 5 ponttal értékeljük.

Értékelése: Az 1-2-4-es feladatért 2-2 pont adható, ha a raj elméletben vagy gyakorlatban megoldja. A 3. feladatért 3 pont jár, ha elméletben és gyakorlatban megoldják.

A II.-es pont mindkét feladatáért jó megoldás esetén 2-2 ponttal jutalmazható.

8. Állomás parancsnokának

A figyelés-fülelés állomáson egy pokrócon a mellékelt leltárjegyzék szerint átadott 20 tárgyat kell bemutatni a pajtásoknak, amelyet a raj egy percre szemlélhet.

A szemle után közölni kell, hogy ezt egy határsértő szorította el, aki a mi harckészültségünket akarta külföldre jelenteni, de a hős határőrök ebben meggátolták.

Ez a személy ellenség, és jelenteni kell szándékát.

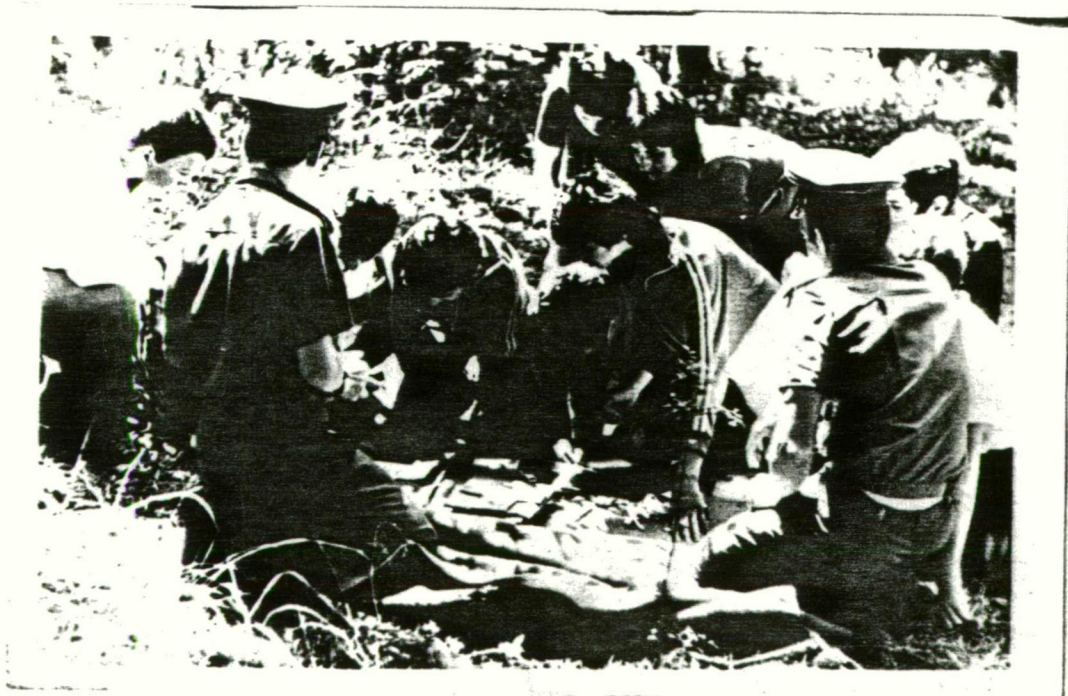
Az ellenség felderítése érdekében lényeges a pontosság.

Minden jól felsorolt tárgy egy pont.

Ha olyan tárgyat irnak fel a papírlapra, amely a pokrócon nincs, azért -3 pontot kell levonni egy-egyért.

Tehát a feladat az, hogy az egy perces szemle után a pokróc felével takarjuk le a tárgyakat, adjunk oda ceruzát, papírt, amelyre a tanulók 3 percre írhatják a tárgyakat. Amennyiben a tárgynak különleges ismertetőjelét is /szin, nagyság, alak stb./ felírják, azért +5 pont is adható összesen.

A ponteredményt a járőrlapra fel kell írni és kézjellel ellátni.

9. Állomás parancsnokának.

Ezen az állomáson a járőrök nyomolvasásból vizsgáznak. Az állomáson szolgálatot teljesítőknél el kell készíteni egy nyomsvet / felgereblyésve / és két egymástól távol eső nyomot kell ezen hagyni.

Az ide érkező járőröknek közölni kell, hogy egy disszidáló és egy "befelé történő" határesztés történt. Ezen állítást a járőröknek igazolni kell.

Ugyencsek a parancsnok által átadott néző eszközökkel meg kell állapítani a cipőnagyságot, valamint azt, hogy a lábnyom férfié, nőé vagy gyermeké és milyen nagy a testmagassága.

A fentiek eldöntésére a tanulók az alábbi oktatást kapták: A nyomokból a legkönnyebben megállapítható a haladás iránya, az hogy merre ment az illető. A menetirányban a föld jobban kiszorodik, a cipőrr mélyebb nyomot hagy. Azt, hogy férfi-, női, vagy gyermeklábnyomot talált, megállapítható a két nyom közötti távolságból, a lépéshosszúságból. Férfiak lépéshossza általában 75-80 cm cipősaroktól a cipősarokig; a nőké, gyerekeké rövidebb, kb. 45-60 cm. A férficipők nyomai nagyobbak, szélesebbek, jobban benyomódnak a talajba, míg a női és gyermekcipők nyomai kisebbek, keskenyebbek.

A lábbeli nagyságát megállapíthatja, ha leméri a nyomot, s ezt 1.5-del megszorossa: pl. leméri a lábnyomot és ez 28 cm. hosszú, akkor $28 \times 1.5 = 42$, tehát a lábnyom 42-es cipőtől ered. Magasságot és testsúlyt megállapíthatja, ha a lemért lábnyomot hatszor vesszi, tehát az előző példa szerint a lemért $28 \text{ cm} \times 6 = 168 \text{ cm}$.

Hátrafelé történő mozgásnál az orr és a talprész mélyebb, a fül a sarok felé van kiszóródva, a lépéshosszak egyenlőtlenek.

Figyelem! A tanulók alapján tehát nem kifelé és befelé történő határsértés van, hanem két disszidáló az egyik egyenesen, a másik hátrafelé halad.

A cipőt, azaz a nyomokat az állomáson szolgálatot teljesítő egyik parancsnok végezze el. / Így az ő adatait kell a papjásoknak adni./ Az eredmény értékelését a tanulók szóbeli válasza alapján + 10 ponttal lehet értékelni. Nagyon jó elmondás esetén még + 5 pont adható. Hiányos válasz esetén 0 - 10-ig kell értékelni.

Az elért eredményt kell a járőrnapra felírni és kőszaggal ellátni.

10. Állomás

EÜ. ismeret

Az érkező raj az állomás pk.-nál feladatlapot huz, /1-5/
és azt megoldja:

1. Elsősegélynyújtás csonttöréskor /kéztörés/
2. Elsősegélynyújtás csonttöréskor /lábbtörés/
3. Újulás utáni élesztési eljárások
4. Sebkezelés /ellátás szabályai/
5. Sebesült szállítás

A rajt le kell ültetni. 1 fő "sérült" -, a többi ellátja.
Az ellátás menetét szóbeli magyarázattal is ki kell egészíteni!

Az állomás pk. a sorrendet, a fő kiemelt részeket figyelje
és azután értékeljen.

Helyes megoldás esetén: 10 pont

Részben helyes megoldásokat 1-9-ig kell értékelni.

HATÁRŐRSÉG SZELLEMI VERELKEDŐ

fordatókönyve.

- I. forduló 13 + 1 Tó : Általános honvédelmi, történelmi, forradalmi hagyományok ismerete.
Elérhető pontszám: 13, végrehajtási idő 10 perc.
- II. forduló Kulktójs keresés: földrajzi, irodalmi, rendfokozati, tereptani, tájékozódási ismeretek
Elérhető pontszám: 10, végrehajtási idő 10 perc
- III. forduló Fele a tiéd!
Utörős, UI-s határőrizeti ismeretek.
Elérhető pontszám: 10, végrehajtási idő 10 perc.

Elérhető összpontszám: 33

A fennmaradó 10 percnyi idővel a játékvezető rendelkezik.

Ifjúgárdista segítők:

I. forduló: 13 + 1

1./ Mikor és hol volt az Utörővezetők VII. Országos Konferenciája?

1 1977 április 19-23 Dunaujváros

x 1979. április 9-11 Kecskemét

2 1978. április 8-12 Debrecen

2./ Melyik szervezet hozott határozatot az Utörőgárda létrehozására?

1. Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség

x Utörővezetők VI. Országos Konferenciája

2 Magyar Utörők Országos Szövetsége

3./ Melyik jugoszláv városnál halik a Duna a Tiszába?

1 Titelnél

x Nem a Duna halik a Tiszába hanem fordítva

2 Belgrádnál

4./ Hol és mikor aratta első jelentős győzelmét 1848-ban a Magyar Honvédség?

1 Szeptember 26-án Veszprémben

x Szeptember 23-án Budán

2 Szeptember 29-án Pákozdon.

- 5./ Ki volt a Budai Önkéntes ezred parancsnoka?
1. Variházy Oszkár
 - x Pálfi György
 - 2 Szalvay Mihály
- 6./ A Vörös Hadsereg mely egységei léptek először hazánk területére?
- 1 Malinovszkij vezette II. Ukrán Front egységei
 - 2 Jakuboszkij által vezetett szibériai lövészek
 - x a Balti Flotta hajóegységei.
- 7./ Kádár János elvtárs részt vett-e a jugoszláviai partizán harcokban?
- 1 Igen a Petőfi Brigád tagjaként harcolt,
 - x Nem, de a Magyarországi ellenállás tagjaként összekötője volt a jugoszláv ellenállásnak
 - 2 Végig részt vett a jugoszláv partizánharcokban
- 8./ Ki volt a Magyar Vöröshadsereg vezérkari főnöke
- 1 Böhm Vilmos
 - x Szamuely Tibor
 - 2 Stromfeld Aurél
- 9./ Kit neveztek a spanyolországi harcokban "Lukács tábornoknak" ?
- 1 Minnich Ferencet
 - x Zalka Mátét
 - 2 Rajk Lászlót
- 10./ Hanyadik évfordulóját ünnepeljük a Varsói Szerződés Szervezete megalakulásának?
- 1 Harmincötödiket
 - x Harminchetediket
 - 2 Huszonötödiket
- 11./ Mi az Uttörögárda szakpróba legfontosabb követelménye?
- 1 Elolvasok egy hazáról- hazafiságról szóló könyvet
 - x Elolvasom rendszeresen a Határőr c. folyóiratot
 - 2 Az elsajátított ismereteket rendszeresen átadom őrsi közösségemtagjainak.

12./ Mely tevékenység nem alapvető feladata a Hétárörésgnek?

- 1 A HNK államhatárának őrizete és védelme
- x A közlekedés rendjének biztosítása
- 2 A határrend biztosítása.

13./ Mi volt hazánk területén végrehajtott 1979.évi harcgyakorlat fedőneve?

- 1 "Bakony"
- x "Aranyhomok"
- 2 "Pajzs "

+ 1 Ki a Megyei Uttörő Gárda Parancsnoka?

- 1 Fehér Géza
- x Tóth Barnabás
- 2 Tölgyesi Gábor

II. forduló: Kakuktozás keresés:

1./ Zrinyi Miklós - Dobó István - Balassi Bálint - Botond -
Dugovics Titusz

/ Botond nem végvári bités/

2./ Bornemissza Gergely - Gecey Éva - Sárközi - Göre Gábor -
- Lukács hdgy

/ Göre Gábor nem szerepel az Egri Csillagok o. regényben/

3./ Őrvezető - szakaszvezető - hadnagy - százados - tisedes

/ hadnagy és százados nem tisztési rendfokozat/

4./ Tereptárgyak: hajókikötő - vasúti híd - felüljáró - güncölszekér -
- áteress

/ güncölszekér nem tereptárgy /

5./ Balaton - Fertő tó - Velencei tó - Lásbéri tó - Tatai tó

/ Lásbéri tó mesterséges víztároló /

6./ Malinovszkij - Vorosilov - Dugyonij - Mihail Solohov - Zsukov

/ Mihail Solohov nem hadvezér, hanem író /

- 7./ Tájékozódásra legalkalmasabb tereptárgyak:
Egyedülálló fa - legelésző tehéncsorda - sziklaorom - határjel -
- kőszirt
/ tehéncsorda helyet változtat, így nem alkalmas/
8./ Órvezető - rajvezető - csapatvezető - uttőrőrnök - ifivezető -
/ Órvezető nem felnőtt vezetői megbízás /
9./ Bük - Börzsony - Cserhát - Fruska-góra - Bakony
/ Fruska-góra nem magyar hegység /
10./ Fácán - fogoly - rétisas - fűrj - tuzok
/ a rétisas ragadozó madár /

III. Forduló: Fele a tied!

- 1./ Szeptember 29-én ünnepeljük a Fegyveres Erők
/ Napját és a csapatzászló ünnepét./
2./ AZ UTTÖRŐ úgy él, hogy méltó legyen
/ a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetségtagjára /
3./ Az uttörő részt vesz az óra, a csapat életében.....
/ becsülettel teljesíti közösségi megbízatását, vállalását,
próbáit /
4./ Az uttörőgárdista kötelessége: részt vegyen a honvédelmi szemlék
uttörő közösségében
/ és az Uttörő Gárda foglalkozásain, rendezvényein./
5./ Az Uttörő Gárda alegységei
/ a szakaszok, századok / egységei / részlőljak/
6./ Az uttörőgárdisták kötelessége, hogy betartsa
/ az Uttörő Gárda szabályzatát/
7./ A határőrség hősi elődjének tekintjük a végvári vitézeket
..../ a Vörös Őrséget és a honvéd határvédelem alakulatokat./
8./ A Határőrség alapvető feladata a Magyar Népköztársaság
/ államhatárának őrzete és védelme/
9./ Nyomolvasásnál a haladási irányt.....
/ a talaj kiszérvédésének, a növényzet lehajlásának irányából
állapítjuk meg./
10./ Terepvázlaton a domborzatot két- három szint
/ vonallal jelöljük, eséstűskéket berajzoljuk./

MUNKÁSOK SZAKALPYSÁGAINAK SZELLEMI VETÉLKEDŐ
FORGATÓKÖNYVE

- 1./ A munkások milyen jelzést viselnek?
 - 1 rendfokozati
 - 2 rangfokozati
 - 3 beosztási
- 2./ Mekkora kürt zászló és milyen színű?
 - 1 40 x 35 cm sárga
 - 2 15 x 20 cm kék
 - 3 35 x 25 cm piros
- 3./ Mikor kiáltották ki a Tanácsköztársaságot.
 - 1 1917
 - 2 1919
 - 3 1921
- 4./ Minek az ünnepe április 4?
 - 1 A szovjet csapatok győzelmének ünnepe
 - 2 A második világháború befejezésének ünnepe
 - 3 Hazánk felszabadításának ünnepe
- 5./ Ki a Magyar Népköztársaság kormányfője?
 - 1 Lázár György
 - 2 Losonczi Pál
 - 3 Apró Antal
- 6./ Mi a feladata a Munkásőrségnek az alábbiak közül?
 - 1 Határőrizet
 - 2 Objektum, őrzés-védelem, karhatalmi feladatok
 - 3 Felderítés és közbiztonsági feladatok ellátása
- 7./ Milyen rendfokozati csoportok vannak a Magyar Néphadseregben?
 - 1 Altisztek, tisztok, tábornokok
 - 2 Tisztek, tisztosok, marsalok
 - 3 Tiszthelyettes, tisztok, tisztosok, tábornokok, zászlósok
- 8./ Minek az ünnepe november 7?
 - 1 Tanácsköztársaság kikiáltásának
 - 2 A Nagy Októberi Szocialista Forradalom
 - 3 A Nagy Honvéd Háború kezdete

- 9./ Ki a Munkásörég Országos Parancsnoka?
- 1 Óvári Miklós
 - 2 Borbély Sándor
 - 3 Papp Árpád
- 10./ Mit nevelünk tömegpusztító fegyvereknek?
- 1 500-1000 kg hagyományos bombát
 - 2 Gyújtóbomba, napalmbomba, rakéta
 - 3 Atom, hidrogén, biológiai és vegyi fegyverek
- 11./ Mikor alakult meg a Varsói Szerződés és melyik országok a tagjai?
1. 1955.....
 - 2 1962.....
 - 3 1948.....
- 12./ Milyen fegyverek vannak rendszeresítve a munkásörégnél?
- 1 puská, ágyú, pisztoly, géppisztoly
 - 2 golyószóró, géppuska, pisztoly, géppisztoly, puskagránát
 - 3 géppuska, pisztoly, harcokcsi
- 13./ Milyen személyi fegyvere van a munkásörének?
- 1 golyószóró, pisztoly
 - 2 géppuska, géppisztoly, pisztoly
 - 3 pisztoly, géppisztoly
- 13 + 1/ Mi a hazafiság?
- 1 Hazá, a szülőföld, a nép és népi hagyományok igaz áldozatokat is vállaló szeretete. A munkásosztály következetesen képviseli a hazafiságot, az igaz nemzeti érdekeket.
 - 2 Országunk és a nép szeretete, országunk főbb politikai irányvonalának képviselése és az internacionalizmus
 - 3 A föld szeretete, ahol született, az emberek szeretete.

TŰZOLTÓ SZAKLEGYSÉGEINEK SZELLEMI VETÉLKEDŐ
FORGATÓKÖNYVE

VERSENY SZINHELYE:

- a./ Szellemi vetélkedő helye: járási társalgó
ideje: 1o.15 órától
- b./ Gyakorlati akadályverseny
ideje: 11.oo órától

SZAKÁGI BEMUTATÓ:

- Szinhelye: parkolóhely melletti füves terület
ideje: 16.1o órától
- Tartalma: tűzoltási bemutató az állami tűzoltóság részéről 2 db
gépjárműfeleskendővel, gépezetes tolólétre
bemutató

A szellemi vetélkedőn a rajok együtt vesznek részt.

A feladatmegoldás csoportos.

A szellemi vetélkedő és szakági bemutató levezetéséért felelős:

.....

SZELLEMI TOTÓ

1./ Mikor alakult meg az Uttörő Gárda?

- 1 1974
x 1975
2 1976

2./ Mit jelképez az uttörőnyakkendő három sarka?

- 1 kisdobosok, uttörők, kommunisták egységét
x kommunisták, uttörők, munkások egységét
2 kommunisták, KISZ tagok, uttörők egységét

3./ Mikor és hol alakult meg az első magyar uttörőcsapat?

- 1 1955. május 1. Csillebéro
x 1945. április 4. Pécs
2 1919. március 23. Budapest

4./ Mikor jelent meg a Pajtás ujság első száma?

- 1 1946 december 2o-án
x 1957. március 21-én
2 196o. április 1-én.

- 5./ Melyek szervezet a szocialista országok hadseregeinek védelmi szövetsége;
- 1 NATO
 - x Varsói Szerződés
 - 2 CENTO
- 6./ Hány szocialista ország tagja a Varsói Szerződésnek?
- 1 5
 - x 6
 - 2 7
- 8./ Hogy hívják az első magyar űrhajóst?
- 1 Magyarai Béla
 - x Kosák Zoltán
 - 2 Farkas Bertalan
- 9./ Erdőben hol szabad tüzet gyújtani?
- 1 tisztáson, felügyelet mellett
 - x erdőben tüzet gyújtani tilos
 - 2 az engedélyezett, kijelölt helyen.
- 10./ Sátorban milyen világítóeszközt szabad használni?
- 1 elemlámpát
 - x gyertyát
 - 2 petróleumlámpát
- 11./ Hogyan jelszik az erdőben rakott tűz eloltását, teljes kihűlését?
- 1 a kialudt tűz középsőbe szúrt fapálcával
 - x a kialudt tűz környezetének teljes felleosolásával
 - 2 a kialudt tűzre keresztbe két fát tesznek.
- 12./ Melyek a lakóházakra vonatkozó tűzvédelmi szabályok?
- 1 nyílt láng használata és a dohányzás tilos
 - x tilos a padlástérben éghető anyagot tárolni, egyben dohányozni, tüzelőberendezés közelében éghető anyagot tárolni.
 - 2 tűzgyújtó eszközöket és tűzveszélyes folyadékot nem szabad tárolni, használni.
- 13./ Mennyi vizet szállít a kismotorfeoskendő?
- 1 300 l/p
 - x 1500 l/p
 - 2 800 l/p

13./ + 1 Melyik a legegyszerűbb "tűzoltókészülék"?

- 1 szódásüveg
- x homok
- 2 vizes pokróc

1./ Mi a megelőző tűzvédelem célja?

- a./ A tűzoltás módszereinek biztosítása
- b./ A tűzvédelmi szabálytalanságok és hiányosságok megállapítása és intézkedésekkel azok megszüntetése
- c./ A tűz továbbterjedésének megelőzése

2./ Melyek a tűzoltás-kirendeltséggel kapcsolatos feladatai?

- a./ A tűzjelzés biztosítása a kórhelyről, tűzvédelmi szabálytalanságok feltárása
- b./ A tűzvédelmi szabályok kidolgozása, érvényesítése
- c./ A tűzjelzés, riasztás, kivomulás, visszérés, személy és tárgymentés, valamint tűzoltás?

3./ Ki lehet uttörő tűzoltó?

- a./ Akinak szülei, tanárai hozzájárulnak és úként jelentkezik
- b./ Aki kitűnően tanul és kiválóan sportol
- c./ 12 éves fiú, vagy lány

4./ Melyek az égés létrejöttének feltételei?

- a./ Éghető anyag, oxigén, gyulladási hőmérséklet egymástól elkülönítve
- b./ benzín, levegő, gyújtóeszköz, együtt létezése
- c./ Megfelelő mennyiségű levegő / oxigén /, éghető anyag és megfelelő hőmérséklet egyhelyen és időben való jelenléte.

5./ Milyen gázok alkalmasak tűzoltásra?

- a./ széndioxid, szénmonoxid, klóra, ammónia
- b./ széndioxid, metilbromid, halogének
- c./ széndioxid, hidrogén, metán

6./ Hány tűzvesélyességi osztályt ismersz?

- a./ 5 / I-II-III-IV-V/
- b./ 4 / A-B-C-D/
- c./ 5 / A-B-C-D-E/

- 7./ Milyen számon kell tüzet jelezni?
a./ 04, 4, 104
b./ 005, 05, 5, 143
c./ 003, 004, 07
- 8./ Mit kell tenned, ha nagyobb tüzet észlelsz?
a./ megkeresni a tulajdonosát és értesíteni a rendőrséget
b./ riadóláncsal értesíted rajodat
c./ értesíted a tűzoltókat, utána a kórhelyen a felnőttek utasításait követed
- 9./ Mit tartalmazzon a tűzjelzés?
a./ a tüzeset helyét, mi ég, mi van veszélyeztetve, ki jelözte a tüzet és milyen telefonszámról
b./ a tüzeset helyét, milyen útvonalon lehet megközelíteni a ki van már a tűznél
c./ mi ég, mit veszélyeztet a tűz
- 10./ Egy lakóház konyhájában hány propán-bután gáspalackot lehet üzemeltetni?
a./ 2
b./ 3
c./ 1
- 11./ Hány darab szívótűlő van rendszeresítve a tárgoncében?
a./ 3
b./ 2
c./ 4
- 12./ Jelöld meg milyen tűlők használatosak a tűsoltóságnál?
a./ Csak nyomó
b./ Csak szívó
c./ szívó és nyomó
- 13./ Melyek a fecakendő nyomóoldali felszerelései?
a./ szelepkötél, sugárcső, áttéti darab
b./ tekerestűlő, osztó, sugárcső
c./ szűrőkosár, osztó, kötkötél
- 13./ + 1. Tűzori sátrak mellett milyen távolságban, illetve belül nem szabad tüzet gyújtani?
a./ 20 m
b./ 30 m
c./ 40 m

Hozzávaló

- 1./ Minek a rövidítése az MSZMP?
 - 1 Magyar Szocialista Munkáspárt
 - 2 Magyar Szocialista Munkapárt
 - x Magyar Szocialisták Munkáspártja
- 2./ Mikor alakult a Magyar Utőrök Szövetsége?
 - 1 1950
 - 2 1946
 - x 1948
- 3./ Hol rendezték az Utőrövezetők VII. Országos Konferenciáját?
 - 1 Zalaegerszeg
 - 2 Debrecen
 - x Kecskemét
- 4./ A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség hányadik kongresszusára készülnek a fiatalok?
 - 1 X.
 - 2 VIII.
 - x XII.
- 5./ Mi a Magyar Utőrök Szövetségének jelmondata?
 - 1 A dolgozó népért, a hazáért előre, rendületlenül!
 - 2 Együtt, egymásért!
 - x Előre!
- 6./ Ki a Magyar Utőrök Szövetségének főtitkára?
 - 1 Szabó László
 - 2 Molnárné Kozma Erzsébet
 - x Sallós Istvánné
- 7./ Melyek a legmagasabb önkormányzati fórum a csapatban?
 - 1 csapatparlament
 - 2 csapatösszejövétel
 - x utőrötudós
- 8./ Mit jelképez az utőrök vörös nyakkendőjének három sarka?
 - 1 kisdobosok, utőrök, utőrövezetők közössége
 - 2 kommunisták, ifjukkommunisták, utőrök egysége
 - x a három tavasz / 1848, 1919, 1945 / jelképe

- 9./ Mi volt az idei uttörőév legfontosabb akciójának elnevezése?
- 1 Tettekkel a mi világunkért!
 - 2 Edzett ifjúságért
 - x 4 + 1
- 10./ Hogy néz ki a Magyar Uttörők Szövetségének jelvénye?
- 1 Piros-fehér-zöld ivelt zászlóban háromágú lobogó tűz
 - 2 Piros-fehér-zöld ivelt zászlóban háromlángú lobogó tűz, a tűz körül iv alakban a DOLGOZÓ NÉPÉRT, HAZÁÉRT ELŐRE! felirat
 - x Piros-fehér-zöld ivelt zászlóban háromágú lobogó tűz, a zászló rúdján ELŐRE! felirat.
- 11./ Kirándul a raj. Felfedezik a pajtások a következő útjellet:
üres színes kör. Mit jelent?
- 1 kúthoz, forráshoz
 - 2 hazamentem
 - x település
- 12./ Táborozik az uttörőcsapat. A táborvezető sipal: / - - . / két
hosszú, egy rövid sipjelet, Mi a teendő?
- 1 vezetők hozzája
 - 2 gyülekezés
 - x indulj
- 13./ Mi az Uttörőgárda?
- 1 A Magyar Uttörők Szövetségének szervezett formája
 - 2 A Magyar Honvédelmi Szövetség uttörő szakosztálya
 - x Az Ifjú Gárda része általános iskolás korcsoportú tagokkal
- 13 + 1./ Hogy hívják az első magyar űrhajóst?
- 1 Magyarai Béla
 - 2 Farkas Bertalan
 - x Hideg János

Honvédelmi tató

- 1./ Ki a magyar Honvédelmi Miniszter?
- 1 Csémi Károly vezérrezendes
 - x Uszta Gyula altábornagy
 - 2 Czinege Lajos hadseregtábornok

- 2./ Milyen eseményhez kapcsolódik a Fegyveres Erők Napja?
- 1 Pékozdi csata 1848. szeptember 29.
 - 2 Budapest felszabadulása 1945. február 13.
 - x " Lánchídi csata" 1918. október 28.
- 3./ Milyen rövidítés található a sorkatonák ruháján lévő emblémán?
- 1 HÖR
 - x MN
 - 2 MÖR
- 4./ Kik tartoznak a Fegyveres Erökhöz?
- 1 Polgári őrség, határőrség, honvédség, pénzügyőrség
 - x Rendőrség, határőrség, honvédség, munkásőrség
 - 2 Rendőrség, vámőrség, munkásőrség, honvédség
- 5./ A Magyar Néphadsereg haderő nevei:
- 1 Szárazföldi csapatok, honi légvédelem
 - x Szárazföldi csapatok, haditengerészet
 - 2 Szárazföldi csapatok, hadászati rakéta csapatok
- 6./ A szárazföldi csapatok legjelentősebb fegyvernemei:
- 1 tüzércsapatok, légidesszant csapatok, harcokoszító csapatok
 - x légvédelmi csapatok, rakéta csapatok, gépesített lövész csapatok
 - 2 gépesített lövész csapatok, harcokoszító csapatok, rakéta csapatok
- 7./ Tömegpusztító fegyverek:
- 1 Gyújtóbomba, napalm-bomba
 - x Rakéta, 500-1000kg-os hagyományos bombák
 - 2 Atom, biológiai, vegyi fegyverek
- 8./ A Varsói Szerződés meglakulásának éve:
- 1 1949.
 - x 1955.
 - 2 1950.
- 9./ A Varsói Szerződés tagállamainak száma:
- 1 8
 - x 7
 - 2 6
- 10./ Melyek a tiszthelyettesi rendfokozatok?
- 1 Őrmester
 - x alhadnagy
 - 2 zászlós

- 11./ Helyik a tiszti rendfokozat?
1 alezredes
x főtörzsőrmester
2 vezérőrnagy
- 12./ Helyik magyar település szabadult fel utoljára?
1 Battyánya
x Sopron
2 Nemesmedves
- 13./ Helyik három szovjet tábornok vezetteinket felszabadító harcokat?
1 Vorosilov, Konyev, Gruzikov
x Malinovszkij, Tolbuhin, Petrov
2 Bugyonnij, Zsukov, Pamfilov
- 13 + 1./ Helyik szovjet harcokcsitípus vált világhírvé a II. világháború során?
1 T-52-es
x T-34-es
2 SZU-76-os

KAKUKK TOJÁS

Mindenegyik pontban 5 szót találtak, egy nem illik a csoportba. Húzzátok alá a csoportba nem illőt!

- 1./ Honvédség, rendőrség, tűzoltóság, munkásörseég, határörseég.
2./ Nárciss, Ibolya, Viola, Jácint, Rózsa
3./ Wien, Paris, Amsterdam, Madrid, Bern.
4./ Lena, Bajkál, Odera, Temze, Rajna
5./ Erikel, Liszt, Bartók, Goldmark, Puccini
6./ Tennisz, kosárlabda, röplabda, gyepplabda, labdarugás
7./ Kárkatoná, karvály, daru, gulipán, serge
8./ Murena, tengerimalac, delfin, vidra, szardínia
9./ Összeadás, szorzás, hatványozás, kivonás, osztás
10./ Sinányi József, Bessenyei Ferenc, Huszti Péter, Gobbi Hilda,
Major Tamás
11./ Szabó Mária, Raffai Sarolta, Várnai Zseni, Jókai Anna, Galgóczi Erzsébet
12./ Malinovszkij, Bugyonnij, Jeszényin, Nikoszovszkij, Styemenkó
13./ Népszabadság, Népszava, Magyar Nemzet, Magyarország, Petőfi Népe
14./ Kocsa, tégla, kup, gula, októéder
15./ Grosics, Faragó, Puskás, Hyllasi, Bossik

VÖRÖSKERESZTES SZAKALGYSÓGÉK SZELLEMI VETÉLKEDŐ
FORGATÓKÖNYVE

- 1./ Melyik csata emlékshehez kötődik a Nemzetközi Vöröskereszt megalakulása?
- 1 Sztalingrádi csata
 - 2 Solferinói csata
 - x Pákosdi csata
- 2./ Melyik európai város a Nemzetközi Vöröskereszt székhelye?
- 1 Genf
 - 2 Páris
 - x Bécs
- 3./ Hány genfi egyezmény van, melyet a Nemzetközi Vöröskereszt elfogadott?
- 1 három
 - 2 egy
 - x tis
- 4./ Nyugat-Berlin melyik országhoz tartozik?
- 1 NDK
 - 2 NSZK
 - x egyik sem
- 5./ Magyarországon mikor alakult Ideiglenes Kormány?
- 1 1944.
 - 2 1919.
 - x 1848.
- 6./ Mikor alakult a Magyar Utörök Szövetség?
- 1 1946. május 1.
 - 2. 1946. június 2.
 - x 1947. április 4.
- 7./ Mi az Utörök Gárda tevékenység célkitűzése?
- 1 harci szellem kialakítása
 - 2 a hazafias honvédelmi nevelés erősítése
 - x a katonás fegyelen kialakítása
- 8./ Milyen szervezet a Magyar Vöröskereszt?
- 1 politikai
 - 2 demokratikus tömegszervezet
 - x egészségügyi szervezet

- 9./ Fennállásának hanyadik évfordulóját ünnepli a Magyar Vöröskereszt 1981-ben?
- 1 60 éves
 - 2 50 éves
 - x 100 éves
- 10./ Milyen államforma Magyarország?
- 1 köztársaság
 - 2 demokratikus köztársaság
 - x népköztársaság
- 11./ Előírja-e törvény a fiataloknak a katonai szolgálatot?
- 1 nem, önként vállalják
 - 2 igen, fiúknak a honvédelmi törvény
 - x fiúknak, lányoknak egyaránt
- 12./ Hazánk felszabadítását a Szovjetunió melyik hadseregcsoportja végezte?
- 1 2 ukrán front
 - 2 3 ukrán front
 - x a kettő együtt
-
- 1./ Mit kell tudni az elsősegélynyújtásról?
- 1 mindenkinek érteni kell hozzá
 - 2 állampolgári kötelesség, köpesség szerint
 - x csak az végezze, aki tanfolyamot végzett
- 2./ Mi az elsősegélynyújtó első teendője a segélynyújtáskor?
- 1 meg kell állapítani hány sérült van
 - 2 hívni kell a mentőt,
 - x el kell dönteni, hogy él-e a balesetes
- 3./ Ha több sérült van, kinnél kell kezdeni az ellátást?
- 1 aki legjobban járjat
 - 2 a legsúlyosabb sérültnél
 - x akit elsőnek meglátunk
- 4./ Mik a légzős szervei?
- 1 orr, tüdő
 - 2 légutak és tüdő
 - x kisvérkör, nagyvérkör

- 5./ Mit kell tenni az eszméletlen balesetessel, ha nincs légzése?
- 1 meglazítjuk a szoros ruhadarabját
 - 2 újraélesztésbe kezdünk
 - x biztosítjuk a légutak átjárhatóságát
- 6./ Melyek a legegyszerűbb eljárás a légzés újraélesztésére?
- 1 szívmasszázs
 - 2 befúvásos lélegeztetés
 - x dübnyözés
- 7./ Miért jelentős a nyaki verőér tapintása az elsősegélynyújtáskor?
- 1 megállapíthatjuk így, hogy él-e az eszméletlen balesetes
 - 2 így tudjuk meg leggyorsabban, van-e keringés
 - x nem kell vele törődni, ha légzés van
- 8./ Sebellenátásnál mire kell ügyelnünk?
- 1 ne okozzunk fájdalmat
 - 2 a fertőzést meg kell akadályozni
 - x mindkettőt figyelembe véve végezzük
- 9./ Mire használjuk a parittyát a fejen?
- 1 a fejen kiálló testrészek lekötésére
 - 2 a törések rögzítésére
 - x mindkettőre
- 10./ Az enyhébb égési sebek ellátásánál mi a legfontosabb teendője?
- 1 bekenni valamivel az égett bőrt
 - 2 sterilén bekötni
 - x hideg vízzel hűtjük
- 11./ Hogyan rögzítjük a törött végtagot sinbe lábszártörésnél?
- 1 ami kemény ügyébe akad ahhoz kötözünk
 - 2 a törött részhez közel lévő felső- és alsó ízülettel együtt
 - x besimesszük az egész végtagot
- 12./ Milyen vérzéseket ismerünk?
- 1 erős vérzést
 - 2 visszeres és spricelő vérzést
 - x hajszáleres, ütőeres-visszeres
- 13./ Melyik fajta vérzésre használunk nyomköttést?
- 1 hajszáleres
 - 2 visszeres
 - x ütőeres

13 + 1/ Befúvásos lélegeztetésekor felnőttek hány befúvást vé-
gezzünk percenként?

1 15-16

2 25-30

x 20-23

KARUK TOJÁS

1./ Váci Mihály

Petőfi Sándor

Erdősi Miklós

József Attila

Weöres Sándor

2./ Rákóczi Ferenc

Thököly Imre

Bem József

Esze Tamás

Széchenyi István

3./ Nagyvácsány

Eger

Község

Szigetvár

Miskolc

4./ Dózsa György

Jurisits Miklós

Dobó István

Hunyadi János

Kinissi Pál

5./ Kőszivi ember fiai

Arenyember

Dunai hajós

Légy jó mindhalálig

Egri csillagok

6./ Sallai Imre

Fürst Sándor

Róssa Ferenc

Ságvári Endre

Rajk László

7./ Baja

Kiskunhalas

Kunszentmiklós

Kalocsa

Kiskőrös

8./ Olaszország

Anglia

Hollandia

Finnország

Norvégia

9./ zászlós

ezredes

törzsőrmester

őrnagy

hadnagy

ebéd

Zj.pk.értékeli a járőrversenyt,
az éves kiképzést

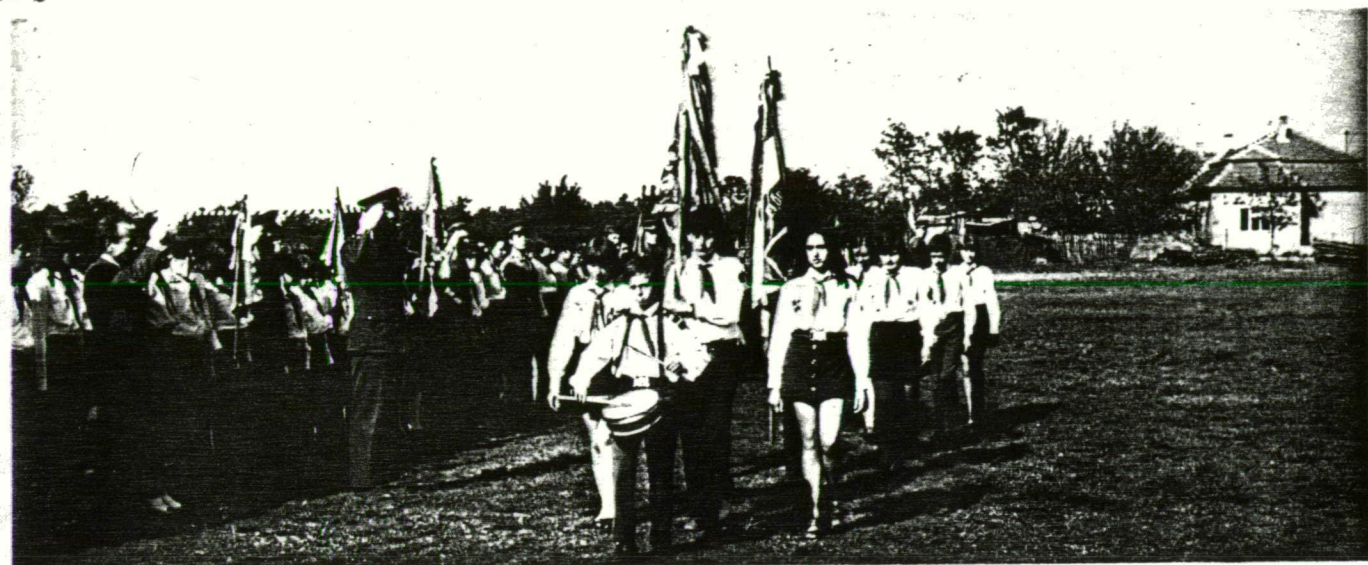
jutalom, kitüntetés átadása
kiképzőknek, pajtásoknak

Az értékelésre felsorakozott határőr alegységek

46.sz. kép

SZEGED JÁRÁSI
IFJÚ GÁRDA és UTTÖRŐ GÁRDA
SZELLE

GYÜTT A GÁRDA

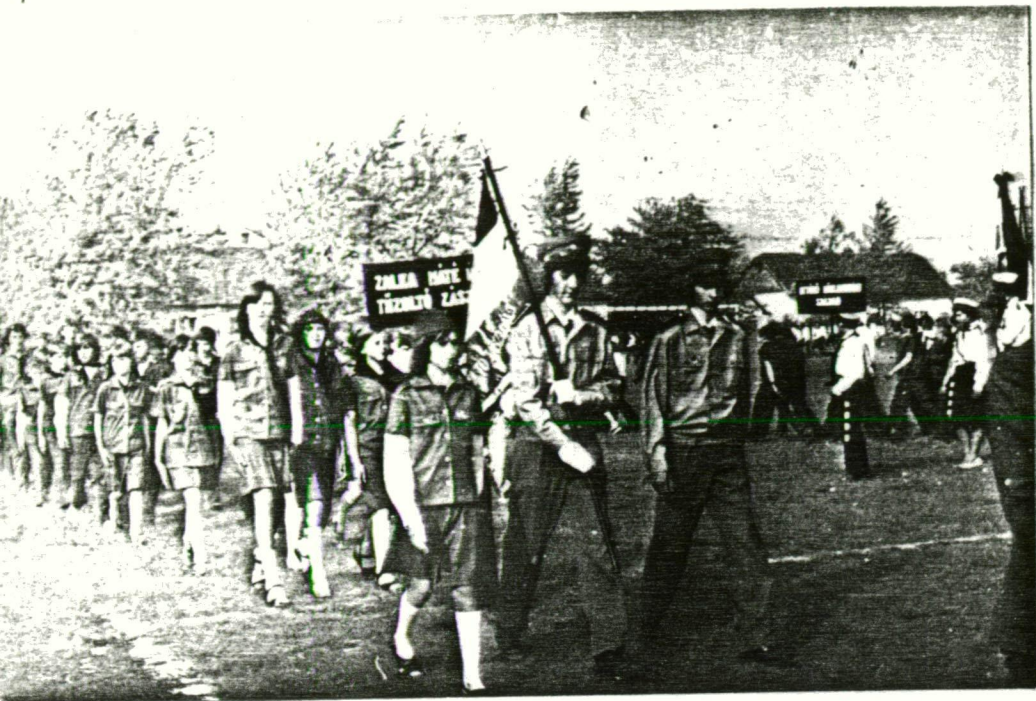
Az Uttörő Gárda és a Horváth Pál emlékszázlóló

Uttörő zászlóalj

Vöröskeresztes zászlóalj

tízoltók

közlekedési
rendőrök

munkásőrök

Az általános iskola Nevelési és Oktatási Terve tételesen megfogalmazza a nyolcadik osztályt végzett tanulókkal szemben támasztott követelményeket a honvédelmi nevelés területére is. Használati utasítást viszont nem adhat, hiszen nem tud alkalmazkodni a település és az iskolák eltérő tárgyi és személyi feltételeihez. Ugyanezen elv alapján mi is szeretnénk felvázolni néhány jelenséget - az általánosság szintjén - amelyek, véleményünk szerint az általános iskolai honvédelmi nevelő munkánk hatékonyságát csökkentik.

Elsőként említjük a tulzott intellektualizálást. Nem becsüljük le az ismeretek jelentőségét, de az ismeretek, tevékenységi formák biztosítása nélkül elfeledésre ítélt, passzív adathalmazá válhatnak.

Kapcsolatba hozhatók e hiányok olyan általános érvényű problémákkal is, mint pl. a pedagógus pálya elnőiesedése, a pedagógusok túlterheltsége. Nemükből adódóan a pedagógusnők nagy részétől távol áll a honvédelmi nevelésnek számos olyan tartalmas eleme amely a férfiassággal, erővel, harciassággal, a katonás renddel van kapcsolatban. Nem ellensúlyozható ez a hiányosság a női szerepből eredő hazaszeretet, szépség, romantika, békeharc kérdéseknél előkerülő többlettel sem. A fegyveres szervekkel való együttműködéssel ez a hiány részben korrigálható. A pedagógusok túlterheléséről sok szó esett már. A honvédelmi nevelés területén a túlterhelés hatása ugyanúgy kimutatható, mint az iskolai munka egyéb területein.

Hajd negyven évvel a felszabadulás után a pedagógus társadalom szinte kicserélődött. A fiatal pedagógusok kevéssé érzik felelőségüket a honvédelemre való felkészítést. Annál is inkább

így van ez, hiszen ilyenben ők maguk is csak hiányosan részesülhettek. Az idősebb pedagógusok körében az átélt negatív történelmi-társadalmi tapasztalatok hatására nagy az elbizonytalanodás, néha félnek élni a jelen társadalmi gyakorlat által megkívánt lehetőséggel.

A megvalósulásban e feladat területén is nagy a véletlenek szerepe. A honvédelmi nevelői tevékenység nem eléggé tervezett, nagyobb pedagógiai tudatossággal kellene a gyakorlatot megszervezni. Nem megoldott a honvédelmi nevelés foglalkozásai vezetőinek képzése sem.

Az iskolák nagy többségében az idősebbek tartják kezükben ezt a feladatot. A fiatalabb pedagógusokat, a gyermekvezetőket és a tanulóifjúságot a fegyveres szervek bevonásával kellene vezetési ismeretekkel, szakismerettel, módszertani ismeretekkel és gyakorlattal felkészíteni a honvédelmi feladatok ellátására.

Az iskolán belüli tanórai lehetőségeket is jobban ki lehetne használni. A játékos jellegű testnevelés órákat jónak tartjuk, de csak akkor ha az alakiség is helyet kap benne.

A honvédelmi nevelésben - úgy érezzük - megeterpanás tapasztalható. A KISZ X. Kongresszusa jelentése szerint 6651 Uttörő Gárda szakalegységben 114 ezer uttörő tevékenykedik, míg az Ifju Gárdában csak 1235 szakasz, 3845 raj működik 36 ezer fővel. Nem élünk a számok bővületében. Ha ez a - korábbi évekhez viszonyított - szám szerü esükkenés minőségi javulással járt volna együtt, akkor az eredményt elfogadhatónak könyvelhettük volna el. Ez azonban nem

igy van. A megtorpanás a pedagógiai szakajtóban is érzékelhető. Napjainkban - a korábbiakhoz viszonyítva is - kevesebbet foglalkozunk a hazafiság és honvédelem kérdéseivel, pedig ezeknek számos tartalmi eleme még kibontásra vár.

A folyamatosság nem érvényesül kellően sem az iskolán belül, sem pedig az Uttörő Gárda - Ifjú Gárda és katonai szolgálat vonatkozásában. Nehezíti a helyzetet, hogy a honvédségnek nincsenek területi szervei, mert nincs a lakosság kapcsolatára utalva. A határőrségnek minden létszükséglete, így saját érdekében is tetemes részt vállal a honvédelmi nevelésben. Csak válaszolni próbáltuk a honvédelmi nevelést nehezítő tényezőket. Ezek közül véleményünk szerint egyik sem hanyagolható el. Munkánk során mi is ezekkel a nehézségekkel találkoztunk és találkozunk, s ezeken a lehetőségeken belül kerestük a jobb megoldások módjait. Reméljük - és eddigi tapasztalataink is azt mutatják - nem eredménytelenül.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 1./ Dr.Ágoston György: Neveléstudomány /Tankönyvkiadó, Bp., 1970./
- 2./ Falusi István őrnagy: Az Uttörő Gárda helye a honvédelmi nevelés rendszerében. / BM. Határőrség Politikai Csoportfőnökség kiadványa, 1980./
- 3./ Farkász Tibor: Gondolatok az eszménykép, példakép pedagógiai fogalmához. / Pedagógiai Szemle, 1976.2.sz./
- 4./ Gassó Béla alezredes: A Határőrség területi kapcsolata / BM. Határőrség Politikai Csoportfőnökség kiadványa, 1979./
- 5./ A szocialista hazafiság időszerű kérdései. Az egeri tanácskozások előadásai / Ifjúsági Lapkiadó Vállalat, 1974./
- 6./ Kádár János: Internacionálizmus, szolidaritás, szocialista hazafiság. / Kossuth Könyvkiadó, 1977./
- 7./ Koncz János : Pedagógus hivatás / Kossuth Könyvkiadó, 1980./
- 8./ Dr.Kornidesz Mihály: A szocialista hazafiságra és proletár internacionálizmusra nevelés időszerű kérdései. Ifjúság, haza, internacionálizmus. / Tankönyvkiadó, 1979./
- 9./ Hazafiság - Honvédelem. / Magyar Pedagógiai Társaság Honvédelem és Honvédelmi nevelési szakosztály Bp./
1971. 1.szám
2.szám
3.szám
1972. 1.szám
2.szám

1973. 1.szám

2.szám

1975. 1.szám

- 10./ V. Nevelésügyi Kongresszus. Magyar Pedagógiai Társaság Bp.,
1971. I-II. kötet.
- 11./ Ifjúságunk szocialista hazafiságra nevelés és a honvédelmi ne-
velés. /Köznevelés, 1966.nov.4./
- 12./ Dr.Bodó László: Az iskola és a honvédelmi nevelés.
/Köznevelés, 1968.ápr.26./
- 13./ Magyar Uttörők Szövetsége Szabályzata / Ságvári Endre Könyv-
szerkesztőség, Bp., 1980./
- 14./ Nagy Katalin: Igazságos, becsületos, bátor./ Tankönyvkiadó,1978./
- 15./ Az általános iskolai tanulók tervszerű nevelésének programja.
/Nevelési Terv- Tankönyvkiadó, Bp.,1963./
- 16./ Nevelőmunka az általános iskola 1-4 osztályában. / OPI, Tan-
könyvkiadó, Bp., 1969./
Nevelőmunka az általános iskola 5-8.osztályában / OPI. Tan-
könyvkiadó, Bp., 1969./
- 17./ Pullai Árpád: Az MSZMP. ifjúságpolitikájának néhány kérdésétől.
/Kossuth Könyvkiadó., 1970./
- 18./ Szilvási Ferenc: Határőr hősök nyomában./ HM.Határőrség Poli-
tikai Csoportfőnökség, Bp., 1977./
- 19./ Templom Józsefné: Uttörő életünk demokratizmusa. Az iskola és
uttörőmozgalom.
- 20./ V.I.Lenin: Filozófiai füzetek. / Szikra Kiadó, Bp., 1954./
- 21./ Szöveggyűjtemény - Uttörőmozgalmi ismeretek. / Egységes jegyzet/
/ Tankönyvkiadó, Bp., 1981./

- 22./ Honvédelmi jogszabályok kézikönyve. / Zrínyi Katonai Kiadó, 1978./
- 23./ Honvédelmi ismeretek Segédkönyve az általános iskolai nevelők számára / Tankönyvkiadó., Bp., 1971./
- 24./ MHSZ Országos Központ Általános honvédelmi előkészítési tankönyv. /Zrínyi Kiadó, Bp., 1969./
- 25./ Tanterv és utasítás az általános iskola számára / Tankönyvkiadó, Bp., 1962./
- 26./ Törvény a Honvédelemről / Zrínyi Katonai Kiadó Bp., 1976./
- 27./ Vallomás a katonai hivatásról./KISZ Békés megyei Bizottsága és Pályaválasztási Tanácsadó, Békéscsaba, 1979./